

SECURITAS IMPERII

4/II

**Sborník k problematice
bezpečnostních služeb**

Dokument 24a

**1989, 25. ledna, Praha. – Průvodní dopis ministra vnitra ČSSR
předsedovi vlády ČSSR k Dokumentu 24b.**

[...]^a

V Praze dne 25. ledna 1989

Č. j.: OV-016/A-89

TAJNĚ

Přílohy: 25/475

Vážený soudruhu,

v příloze předkládám stanovený počet výtisků materiálu „Informace o protispoločenských akcích antisocialistických elementů ve dnech 15. – 22. ledna 1989 v Praze a ve Všetatech, okr. Mělník[,] a o průběhu bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku“.

Materiál je určen k projednání ve vládě ČSSR.

[...]^b

Soudruh

Ladislav Adamec [...]^c

předseda vlády ČSSR

Praha

[...]^d

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 3, č. l. ?. – Kopie strojopisu.

^a Předtištěno: „MINISTR VNITRA ČSSR“.

^b Vpravo vlastnoruční podpis „Kincl“.

^c Vpravo připsáno rukou: „Projednáno ve vládě ČSSR dne 26. 1. 1989.“

^d Uprostřed připsáno rukou: „Založit A-5. 30. 1. 1989“ (podpis nečitelný). Vedle toho vpravo razítko ÚŘADU PŘEDSEDNICTVA VLÁDY s položkami „vstupní číslo:“, „došlo dne:“, [?], „utajované přílohy...listů“, „[?] přílohy“, [?] a „Č. j.:“; čitelné položky mají toto doplnění: vstupní číslo 0, došlo dne „25. 1. 1989“ (razítkem), utajované přílohy „25“ – listů „19 stran“ (rukou), č. j. „0107“ (rukou).

Dokument 24b

1989, 25. ledna, Praha. – Informace FMV pro schůzi vlády ČSSR o protispolečenských akcích vnitřního protivníka a průběhu bezpečnostních opatření ve dnech 15. – 22. ledna 1989 v Praze a ve Všetatech.

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č. j.: OV-016/A-89

V Praze dne 25. ledna 1989

T A J N Ě

Výtisk číslo: 27

Počet listů: 19

Pro schůzi vlády ČSSR

Věc: Informace o protispolečenských akcích antisocialistických elementů ve dnech 15. – 22. ledna 1989 v Praze a ve Všetatech, okr. Mělník[,] a o průběhu bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku

Předkládá se na základě
rozhodnutí předsedy
vlády ČSSR [...]a

Předkládá:
ing. František Kincl
ministr vnitra ČSSR [...]b

Informace

o protispolečenských akcích antisocialistických elementů ve dnech 15. – 22. ledna 1989 v Praze a ve Všetatech, okres Mělník[,] a o průběhu bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku

Protistátnímu vystoupení antisocialistických elementů ve dnech 15. – 22. 1. 1989 předcházely z jejich strany přípravné akce /informování a přizvání zástupců zahraničních sdělovacích prostředků, letáky, formulování konkrétních požadavků a hesel, vystoupení řečníků z CHARTY 77/. Tyto akce doprovázela kampaň v západních rozhlasových stanicích, zejména v Hlasu Ameriky, Radiu Svobodná Evropa a BBC. Ve svých relacích určených do ČSSR informovali posluchače

o připravovaných akcích, jejich výsledku a vyzývali „národ k iniciativě“.

Iniciativu v organizování veřejné protispolečenské akce k 20. výročí sebeupálení Jana Palacha dne 15. ledna 1989 na Václavském náměstí v Praze převzal tzv. prozatímní koordinační výbor Nezávislého mírového sdružení /NMS/. Jeho činnost podpořili stoupenci dalších tzv. nezávislých iniciativ /CHARTA 77 a České děti/.

Vzhledem k široké publicitě, kterou této akci věnovaly zejména rozhlasová stanice Svobodná Evropa, Hlas Ameriky, BBC a další, byli dne 15. 1. 1989 ve 13.45 hod. preventivně zadrženi organizátoři nepovoleného shromáždění, představitelé tzv. nezávislých iniciativ. Byli předvedeni na útvary VB a po výslechu ve smyslu zákona č. 40/1974 Sb. do 21.30 hod. postupně propuštěni. Jednalo se např. o R. BATTĚKA, L. LIŠE, E. KANTŮRKOVOU, P. PLACÁKA, V. MALÉHO, T. HRADÍLKA, A. STANKOVIČE, celkem 25 osob.

Bezpečnostní opatření dne 15. 1. 1989 byla provedena na Václavském a Staroměstském náměstí, náměstí Krasnoarmějců, pěší zóně, na Olšanských hřbitovech a ve Všetatech, okr. Mělník. Nasazeno bylo celkem 2 200 příslušníků SNB a 1 300 příslušníků Lidových milicí.

Ve 13.30 hod. byl uzavřen prostor Václavského náměstí. Ve 13.45 hod. se pod sochou sv. Václava shluklo asi 300 osob, které se snažily zpívat čs. státní hymnu a některé skandovaly „svoboda“. Zákrokem pořádkové jednotky SNB a příslušníků Lidových milicí byla tato skupina vytlačena do Vodičkovy, Jindřišské a Opletalovy ulice. Současně se vytvářely další skupiny osob kolem uzavěr Václavského náměstí, zejména na Můstku.

Ve 14.05 hod. uzavřela pořádková jednotka PP VB ČSR Staroměstské náměstí. I v tomto prostoru se kolem zábran v ulicích Celetná, Železná, Melantrichova a na Malém náměstí vytvořily skupiny osob. Po nasazení pořádkových jednotek se podařilo část rozptýlit, zbývající osoby se přesunuly do Kaprovy ulice směrem k náměstí Krasnoarmějců. Proto byly uzavřeny Mánesův a Karlův most a most 1. máje. Po nasazení vodních stříkaček byly i tyto skupiny osob postupně rozptýleny a v 16.30 hod. již byl v okolí Staroměstského náměstí a náměstí Krasnoarmějců klid. Ve stejné době se v bezprostředním okolí Václavského náměstí stále pohybovaly skupiny osob, které bránily dopravnímu provozu a na opakované výzvy příslušníků SNB k opuštění prostoru reagovaly hanlivými výkřiky „fuj“, „fašisti“, „gestapáci“, apod.

Na rohu ulic Jindřišská a Politických vězňů natáčeli zákroky pořádkových sil pracovníci ARD, přičemž nerespektovali opakované výzvy k opuštění prostoru. V jejich blízkosti se pohybovaly tři osoby /dva muži a žena/, které jim poskytovaly ochranu a podněcovaly kolem stojící zvědavce k slovním a fyzickým útokům proti příslušníkům SNB a Lidových milicí. Postupně se kolem nich vytvořila skupina několika desítek osob, které vykřikovaly hanlivé výroky proti příslušní-

kům SNB a Lidových milicí. Byla proti nim nasazena pořádková jednotka, před kterou se část davu dala na útěk a oba pracovníky ARD přitom srazila k zemi.

Nejaktivnější účastníci nepovoleného shromáždění odmítali výzvy k opuštění prostoru, chovali se agresivně, slovně napadali příslušníky SNB a Lidových milicí, po zákrocích pořádkových jednotek se stále přemísťovali, např. na náměstí Republiky, k budově Federálního shromáždění a do Čelakovského sadů.

Po obnovení klidu v prostoru kolem Václavského náměstí byly v 18.00 hod. staženy jednotky Lidových milicí, část sil a prostředků SNB byla přesunuta do pohotovostního prostoru. Ve 20.00 hod. bylo bezpečnostní opatření ukončeno, zvýšený výkon pořádkové služby pokračoval do ranních hodin dne 16. 1. 1989.

V dalších dnech /16. – 18. 1. 1989/ se činnost antisocialistických elementů soustředila převážně na prostor Václavského náměstí. Vývoj situace a potřeba obnovení pořádku v těchto prostorách si vynutil přijmout obdobná bezpečnostní opatření i v těchto dnech.

O zostřující se intenzitě útoků proti zakročujícím příslušníkům SNB a Lidovým milicím svědčí událost, ke které došlo dne 17. 1. 1989 krátce po 18.30 hod. ve Vodičkově ulici. Neznámý mladík vhodil z pasáže SVĚTOZOR proti postupující pořádkové jednotce předmět, který v okamžiku dopadu explodoval.

V průběhu prováděného opatření byl na Václavském náměstí v tento den zjištěn pohyb pracovníka ZÚ USA v Praze R. NORMANA, kterému bylo pod legendou zajištění jeho bezpečnosti znemožněno kontaktovat účastníky provokace.

Doba, ve které kulminovaly události dne 19. 1. 1989, byla jejich organizátory předem načasována. Například na letácích zjištěných na žurnalistické, filozofické, pedagogické a právnické fakultě UK byla kromě pozvání na Václavské náměstí uvedena doba 17.00 hodin. V tuto dobu se zde mimo jiné pohybovali: R. NORMAN, I. tajemník politické sekce ZÚ USA v ČSSR, St. MROZEK, kulturní přidělenec ZÚ Francie v ČSSR, J. NAEGELE, korespondent Hlasu Ameriky[,] a pracovníci západoněmecké ARD.

V 16.40 hod. byl prostor kolem sochy sv. Václava zcela zaplněn, zaplňovaly se chodníky i po obou stranách Václavského náměstí, až na úroveň Opletalova a Krakovská. V 17.00 hod. se osoby, do té doby stojící na chodnících, nahrnuly do středu náměstí a vytvořily dav 2 000 – 2 500 osob. Několik desítek jich začalo pískat a ozývaly se výkřiky „svobodu, svobodu“, „Češi[,] pojďte sem“ apod., které přilákaly do horní části náměstí další osoby. Doprava byla v té době částečně přerušena. Dav pokračoval ve skandování hesel, např. „dejte vládu z ruky“, „vraťte nám Dubčeka“, „Jakeš ven“, „Štěpán ven“, „svobodné volby“. Vše doprovázel pískot a potlesk.

V 17.25 hod. zasáhly pořádkové jednotky, čímž byl dav překvapen

a dal se na útěk směrem k dolní části náměstí. Tomuto úmyslu zabránil koordinovaně provedený zásah Lidových milicí.

V 18.15 hod. byl v prostoru Václavského náměstí obnoven klid a veřejný pořádek. V 18.50 hod. bylo dosaženo vyklizení celého prostoru a přilehlých ulic.

V průběhu bezpečnostního opatření dne 19. 1. 1989 bylo předvedeno celkem 281 osob, z nichž 23 je realizováno pro trestný čin, 80 pro přečin a 30 pro přestupek.

Dne 20. 1. 1989 kolem 16.55 hod. se v horní části Václavského náměstí soustředilo, zejména na chodnicích, 750 osob. Shromáždění postupně přerostlo v provokační vystoupení, které omezovalo provoz na chodnicích i ve vozovce.

Po opakovaných výzvách k uvolnění prostoru řada občanů Václavské náměstí opustila. Zbývající dav byl vytlačen do střední části Václavského náměstí a postupně rozptýlován. V 18.30 hod. byl v celém prostoru Václavského náměstí obnoven veřejný pořádek.

Dne 21. 1. 1989 bylo bezpečnostní opatření na Václavském náměstí v Praze prováděno v souvislosti s předpokládaným protispolečenským vystoupením. V jeho průběhu byl v prostoru klid. Pouze v horní části Václavského náměstí byl před 17.00 hod. zjištěn pohyb několika jednotlivců, kteří po kontrolách příslušníků SNB a následném upozornění tento prostor opustili.

V souvislosti s připravovanou akcí „nezávislých struktur“ bylo dne 21. 1. 1989 provedeno bezpečnostní opatření rovněž v obci Všetaty, okr. Mělník.

Od 08.00 hod. začali do uvedené obce přijíždět první aktivisté a účastníci plánované demonstrace. V průběhu dopoledne se jednalo především o mimopražské osoby, zejména ze Severočeského kraje, které se na místo konání demonstrace snažily dostat všemi možnými prostředky /vlakem, osobními auty, pěšky přes pole atd./.¹

Před 12.00 hod. přijel do Všetat osobní automobil ZÚ Velké Británie s Patricií Holland a Damianem Toodem. Dále přijeli I. tajemníci ZÚ Dánska, Kanady a USA v Praze. Mimo diplomatů se na místo dostavily rovněž televizní štáby ARD, ÖRF, dopisovatelé agentur AFP, AP a Reuter, všichni s platnou akreditací.

V rámci opatření byla v Praze 9 a na dalších přístupových komunikacích do Všetat ve Středočeském kraji provedena dopravně bezpečnostní akce zajišťovaná silami VB a StB.

Celkem bylo zřízeno 5 filtračních bodů, v nichž bylo v průběhu dne až do večerních hodin perlustrováno 449 osob. Vraceno zpět bylo 227 osob, dalších 222 osob, které nehodlaly ustoupit od úmyslu pokračovat do Všetat, bylo předvedeno. Vyslechnuto dle § 19, zák. č. 40/1974 Sb. bylo 34 osob.

Mezi zadrženými bylo celé vedení „Demokratické iniciativy“ v čele s E. MANDLEREM, B. DOLEŽALEM a M. LITOMISKÝM. Dále byl před-

veden Ján ČARNOGURSKÝ z Bratislavy, aktivisté „nezávislého mírového sdružení“ L. VYDRA, R. ZEMAN, M. ŠMÍD, L. MAYER a další.

U R. ZEMANA byly zjištěny petice zaměřené proti opatření státních orgánů v uplynulém týdnu, pod které měly být na demonstraci získány podpisy. Petice jsou adresovány prezidentu republiky, federálnímu shromáždění, předsednictvu vlády a federálnímu ministerstvu vnitra.

Účastníci demonstrace přestali přijíždět kolem 18.30 hod. Jednalo se převážně o osoby ve věku 15 – 35 let.

V průběhu opatření došlo k 1 případu napadení veřejného činitele, jehož se dopustili L. Marks a P. Hejdánková. Marks je trestně stíhán.²

Kromě uvedených událostí došlo v okr. Mělník dne 21. 1. 1989 k následujícímu: v ranních hodinách bylo na OS SNB Mělník anonymně oznámeno, že ve Všetatech „bude ohýnek“. V 07.35 hod. došlo k požáru stodoly v Byšicích, asi 5 km od Všetat, který se podařilo lokalizovat až v odpoledních hodinách. Na uskladněné slámě vznikla škoda 100 tis. Kčs, následné škody na budovách apod. nejsou zatím vyčísleny. Nelze vyloučit souvislost s demonstrací ve Všetatech.

V neděli dne 22. 1. 1989 nedošlo v prostoru Všetat ani v hlavním městě Praze k narušení klidu a veřejného pořádku.

Provokační vystoupení antisocialistických elementů v Praze provázely četné anonymní telefonáty na telefonní linky 158, na sekretariáty OV KSČ, do závodů i do bytů občanů v různých místech ČSSR, zejména v Praze. Telefonující osoby vyhrožovaly provedením teroristických činů namířených proti funkcionářům KSČ, příslušníkům SNB i občanům, kteří veřejně odsoudili počínání antisocialistických živlů. Objevily se také výhrůžky provedení destrukcí závodů a veřejných budov. Na OV KSČ v Šumperku bylo rozbíto kamenem 5 oken zasedacího sálu. V Praze a v okresech Jičín a Rokycany byly zjištěny nápisy hanobící KSČ a SNB.

Při zákroku pořádkových jednotek dne 20. ledna 1989 byla v odpadkovém koši pod sochou sv. Václava nalezena pistole ČZ ráže 7,65 mm.

V průběhu prováděných bezpečnostních opatření od 15. 1. do 22. 1. 1989 bylo perlustrováno celkem 2 021 osob a počet zadržených a předvedených osob dosáhl 851. V témže období bylo zjištěno 76 trestných činů a 127 přečinů. Národním výborům bylo oznámeno 91 přestupků.

Událostmi v Praze ve dnech 15. – 21. 1. 1989 vyvrcholil proces přechodu antisocialistických živlů od skrytých forem podvrtného působení k otevřeným konfrontačním akcím započatým v srpnu 1988. Jednalo se o připravené, načasované, koordinované a nepřátelskými silami ze zahraničí podporované akce. Jejich průběh a cíl je třeba posuzovat i v souvislosti s probíhající konferencí signatářů Helsinské dohody ve Vídni i s vývojem situace v jiných socialistických státech, např. PLR, MLR.

Potvrdilo se, že protivník zvolil centrum Prahy k veřejným konfrontačním vystoupením záměrně, s cílem dosáhnout co nejširší publicity

a zdání masovosti s ohledem na frekvenci pohybu občanů i návštěvníků Prahy. Současně vytvořil podmínky pro usnadnění činnosti pracovníků západních sdělovacích prostředků, kteří měli dokumentovat tzv. porušování lidských práv v ČSSR a diskreditovat ČSSR v očích světové veřejnosti.

Na omezení aktivity antisocialistických elementů měla vliv obvinění vznesená pro podezření z páchaní trestné činnosti V. HAVLOVI a mluvčím CHARTY 77 D. NĚMCOVÉ a A. VONDROVI.³ Tento postup vyvolal mezi představiteli jednotlivých protisocialistických seskupení vážné obavy z reálné možnosti trestního postihu a jejich aktivita přechodně poklesla. Rovněž důsledná opatření SNB, zejména rozhodný zákrok pořádkových jednotek v součinnosti s příslušníky Lidových milicí dne 19. 1. 1989, se pozitivně projevila v dalších dnech. Pozitivní roli postupně sehrávají i hromadné sdělovací prostředky.

V důsledku jednotného postupu orgánů státní moci a správy se antisocialistické živly dočasně stáhly do ústraní a vyčkávají dalšího vývoje. Je zřejmé, že přehodnocují situaci a taktiku dalšího postupu.

V nejbližším období lze očekávat pokračování provokačních akcí narušujících klid a veřejný pořádek.

Dne 19. 1. 1989 bylo ONV Praha 2 doručeno „Oznámení veřejného shromáždění“, které organizuje tzv. „Nezávislé mírové sdružení – iniciativa za demilitarizaci společnosti“ na náměstí Míru v Praze 2, dne 28. 1. 1989 v 15.00 hod., jako „veřejnou diskusi o problémech spojených s výkonem základní vojenské služby“.⁴

Obdobně jako v případě Jana PALACHA lze očekávat, že budou podniknuty pokusy oživit ve veřejnosti provokačními akcemi sebevraždu Jana ZAJÍCE /25. 2. 1969/.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 3, č. l. 8–16. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo připsáno rukou: „Rozdělovník., Výtisk č. 1 – 25 – vláda ČSSR, 26 – dokumentace, 27 – pro domo.“ Vpravo přes přípis razítkem datum „25. I. 1989“.

^b Přes jméno vlastnoruční podpis „Kínel“.

¹ Srovn. např. vzpomínku Stanislava Devátého *Pouť ke hrobu*, in: *Ve jménu života vašeho*, Praha 1991, str. 39–41.

² Trestní stíhání probíhalo na svobodě. Srovn. Sdělení VONS č. 896 *Luděk Marks stíhán pro útok na veřejného činitele*, in: *Informace o Chartě 77 č. 3*, roč. 12 (1989), str. 6.

³ Spolu s dalšími třinácti údajnými organizátory byli obviněni z trestného činu výtržnictví. Srovn. Sdělení VONS č. 894 *Postihy údajných organizátorů manifestací*, tamtéž, str. 5.

⁴ Státní moc provedla rozsáhlé preventivní opatření. Srovn. Sdělení VONS č. 909 *Postihy za přítomnost na náměstí Míru*, tamtéž, str. 12.

Dokument 24c

1989, leden ?, Praha. – Vyhodnocení bezpečnostních opatření v Praze a Středočeském kraji ve dnech 15. – 22. 1. 1989 a návrh dalšího postupu. Příloha k ?.

Příloha k č. j. OV-017/A-89
TAJNĚ
Výtisk č. 2
Počet listů: 5

Vyhodnocení bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v hlavním městě Praze a Středočeském kraji ve dnech 15. – 22. 1. 1989 a návrh dalšího postupu

Otevřená protispolečenská vystoupení, ke kterým došlo v posledním období zejména v hl. m. Praze, byla dlouhodobě připravována vnějším i vnitřním nepřítelem.

Navenek prezentovanou záminkou bylo výročí sebeupálení Jana PALACHA, avšak je zřejmé, že akce byly koordinovány a načasovány na období konání následné schůzky signatářů KBSE ve Vídni.

Významnou roli v organizování a popularizaci nepřátelských akcí sehrály především štvavé vysíláče SVOBODNÁ EVROPA a HLAS AMERIKY. Na podněcování nepřátelské aktivity se podíleli rovněž představitelé čs. politické emigrace na Západě. Organizující roli štvavých vysíláčů dokládá mimo jiné skutečnost, že v době konání demonstrace 15. ledna např. SVOBODNÁ EVROPA vyhradila předem čas na přímé vstupy do vysílání z Prahy.

Bývalí představitelé pravicového oportunistu z krizových let 1968–69 /A. DUBČEK, Č. CÍSAŘ, V. SLAVÍK a další/ zůstávají nadále stranou konfrontačních akcí a nesouhlasí s nimi, protože odporují jejich koncepci.

Událostmi v Praze ve dnech 15. – 21. ledna 1989 vyvrcholil proces přechodu antisocialistických živlů od skrytých forem podvratného působení k otevřeným konfrontačním akcím,¹ započatým v srpnu 1988.

Potvrdilo se, že protivník zvolil centrum Prahy k veřejným konfrontačním vystoupením záměrně s cílem dosáhnout co nejširší publicity a zdání masovosti s ohledem na frekvenci pohybu občanů i návštěvníků Prahy, kteří měli vytvořit akcím potřebnou kulisu. Současně bylo cílem vytvořit podmínky pro usnadnění činnosti pracovníků západních sdělovacích prostředků, kteří měli dokumentovat tzv. porušování lidských práv v ČSSR.

Hlavní roli organizátorů na místě demonstrací převzali aktivisté tzv. nezávislých iniciativ, především Nezávislého mírového sdružení, Čes-

kých dětí a dalších. Členové těchto iniciativ tvořili jádro účastníků a byli iniciátory protisocialistických projevů. Přední signatáři „charty“ stáli v této fázi v pozadí. Podstatnou část účastníků tvořily zmanipulované osoby, převážně mladí lidé do 30 let. U starších lze důvodně předpokládat politickou motivaci účasti na akcích. Zdání masovějšího charakteru akcí vyvolalo i značné množství přihlížejících občanů, kteří přicházeli na Václavské náměstí i ze zvědavosti.

Vzhledem k intenzitě i rozsahu provokačních akcí, kdy hrozilo také nebezpečí materiálních škod, byl zásah pořádkových jednotek SNB² a Lidových milicí nezbytný. Nasazení Lidových milicí napomohlo nejen posílení zakročujících pořádkových jednotek, ale především podstatně ovlivnilo v pozitivním směru postoje a názory veřejnosti.

Prvotní reakce občanů na průběh zákroků příslušníků SNB a Lidových milicí proti narušitelům veřejného pořádku v Praze byla rozporná – od projevů souhlasu až po ostrou kritiku. V důsledku opakovaného narušování normálního života v prostoru Václavského náměstí se veřejné mínění začalo částečně obracet proti těmto akcím.

V ovlivňování názorů občanů sehrály svou roli i masově sdělovací prostředky. Reagovaly na vývoj situace se snahou odhalovat charakter demonstrací, jejich pozadí i spojení organizátorů se zahraničím, včetně úlohy štvavých vysílačů. Určitou měrou přispěly i k utlumení aktivity nepřátelských živlů[,] zejména v posledních dnech.

Jako účinné se ukázalo zahájení trestního stíhání hlavních organizátorů V. HAVLA, D. NĚMCOVÉ, S. VONDRY a dalších. Mezi antisocialistickými živly vyvolalo obavy z možného trestního postihu širšího okruhu představitelů nelegálních struktur. Uvědomily si, že stupňování akcí vede k ráznějšímu postupu státních orgánů a mohlo by dojít k veřejné diskreditaci nejen „opozice“ jako celku, ale především konkrétních osob. Proto zřejmě ustoupily od plánovaných akcí na Pražském hradě a dalších, které měly proběhnout do 25. ledna. Od 19. ledna se akcí na Václavském náměstí také nezúčastnil nikdo z čelných představitelů nelegálních struktur.

Vývoj vnitropolitické situace v ČSSR provázený od druhé poloviny minulého roku výraznou aktivizací antisocialistických živlů vyžaduje posoudit politické, právní, administrativní a bezpečnostní aspekty ochrany naší společnosti s ohledem na požadavky vyplývající z procesu přestavby společnosti nejen v současné době, ale i v období po XVIII. sjezdu KSČ.

V důsledku realizovaných opatření se antisocialistické živly dočasně stáhly do ústraní a vyčkávají dalšího vývoje. Je zřejmé, že přehodnocují situaci a taktiku postupu. Tohoto období utlumení jejich otevřené aktivity je nezbytné využít k ofenzivnímu rozvinutí politických forem boje s vnitřním nepřítelem a k aktivizaci masové politické a ideologické práce. Současně důsledně realizovat opatření trestně právního i administrativně správního charakteru vůči všem zadrženým účastníkům nepřátelských akcí.

K tomu se navrhuje realizovat následující opatření.

1. V oblasti bezpečnostní práce

- důsledně realizovat přijatá trestně právní opatření k postihu V. HAVLA a dalších organizátorů, včetně řízení o přečinech a přestupcích vůči dalším osobám;
- pokračovat ve sdělovacích prostředcích v systematickém rozkrývání skutečných cílů organizátorů nepřátelských akcí, pozadí jejich činnosti, politického a morálního profilu představitelů nelegálních struktur a jejich vztahu na ideodiverzní a emigrantská centra;
- důsledně zabezpečit informování zaměstnavatelů, škol, národních výborů v místech bydliště o osobách, které se zúčastnily jednotlivých nepřátelských vystoupení;
- vyhodnotit aktivitu pracovníků zastupitelských úřadů USA, Velké Británie a NSR v Praze v průběhu protispolečenských vystoupení od druhé poloviny roku 1988 a dokumentované poznatky využít po linii FMZV. Obdobně postupovat u akreditovaných západních novinářů a zpravodajů rozhlasových a televizních stanic;
- předložit předsednictvu ÚV KSČ k projednání návrh opatření ke zkvalitnění řídicí, mobilní a technické připravenosti orgánů SNB k likvidaci protispolečenských vystoupení.

2. V oblasti právních institutů a působnosti prokuratury

K účinnějšímu omezování protispolečenských jevů a postihu účastníků jednotlivých nepřátelských akcí je potřebné:

- v trestním i přestupkovém řízení pružněji přistupovat k uplatňování dosavadní právní úpravy dokazování, resp. rozšířit důkazní prostředky také o zvukový a obrazový záznam;
- prosadit takovou úpravu správního řízení a přestupkové agendy, která by umožnila účinný finanční postih jednotlivců za účast na hromadných protispolečenských vystoupeních a za tvorbu a rozšiřování písemností bez souhlasu příslušného orgánu;
- urychlit přípravu návrhu zákona, kterým se vydají statuty hlavních měst Prahy a Bratislavy, případně dalších větších měst v ČSSR, upravující mimo jiné podmínky a režim veřejných shromáždění, včetně sankcí za jejich porušování;
- výrazně posílit právní výchovu a propagandu k osvětlování závazků ČSSR v oblasti lidských práv a svobod, vyplývajících z mezinárodních smluv; na konkrétních případech srovnávat přístupy ČSSR a západních států k jejich realizaci.

A. Lorenc a spol., 8 T/91, sv. XXI., č. l. 2382–2386. – Kopie strojopisu.

¹ První ze zachovaných svodek z proveniencie MS VB je „Informace o průběhu bezpečnostního opatření ve dnech 13. – 15. 1. 1989“ (čj. VB-0020-21/01-89):

„Z prostředí vnitřního nepřítele byly získány poznatky, že představitelé tzv. nezávislých iniciativ (CHARTA 77, České děti, Mírový klub Johna Lennona, Nezávislé mírové sdružení, Společnost přátel USA) připravují v souvislosti s 20. výročím sebeupálení Jana Palacha několik na sebe navazujících protispolečenských akcí. Chtějí tak pokračovat v nastoleném konfrontačním kursu, stupňovat nátlak na státní orgány a podněcovat čs. veřejnost proti politice strany a státu. Jedná se zejména o nepovolené shromáždění spojené s kladením věnců a projevy představitelů CHARTY 77 dne 15. 1. 1989 ve 14.00 hod. na Václavském náměstí, vzpomínkový akt na Olšanských hřbitovech připravovaný na den 18. 1. aktivisty NMS, kladení věnců u sochy sv. Václava novými mluvčími CH-77 dne 19. 1. a tzv. celonárodní pouť na hřbitov a k rodnému domu Palacha ve Všetatech, okr. Mělník, dne 21. 1. 1989.

Tyto provokační akce jsou již několik dní avizovány pomocí letáků a v relacích západních rozhlasových stanic, zejména BBC, Hlasu Ameriky a Radia Svobodná Evropa.

K zajištění klidu a veřejného pořádku v době těchto akcí byl v návaznosti na RMV ČSSR č. 2/89 vyhlášen rozkazem náčelníka Správy SNB hl. m. Prahy a SČK č. 3/89 4. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření. Od 13. 1. byl na teritoriu S SNB organizován zvýšený výkon pořádkové služby a v nočních hodinách operativní průzkum v předpokládaných místech výskytu protistátních letáků a hanlivých nápisů.

13. 1. kol. 18.00 hod. byla příslušníky VB v Praze 4 Bráníku kontrolována nizozemská státní příslušnice Tessy HOUBEN, nar. 30. 12. 1959, bytem Amsterdam. Operativní cestou byly ke jmenované získány poznatky, že 13. 1. kontaktovala několik předních signatářů CHARTY 77 (Petr UHL, Petruška ŠUSTROVÁ, Václav MALÝ, Ivan KLÍMA). Vzhledem k tomu, že HOUBEN neměla u sebe doklady a nemohla prokázat svoji totožnost, byla zajištěna a ve smyslu § 23 zákona č. 40/1974 Sb. umístěna do CZZ MS VB. Po konzultaci s pracovníkem diplomatického protokolu MZV bylo ověřeno, že se jedná o návštěvnici nizozemského velvyslance v Praze. Po vyřízení formalit byla HOUBEN dne 14. 1. ve 14.30 hod. propuštěna z CZZ a osobně předána nizozemskému velvyslanci D'ASENBORG v přítomnosti pracovníka diplomatického protokolu MZV s. Konvalinky. Území ČSSR opustila dne 15. 1. 1989 přes OPK Cheb.

Dne 14. 1. ve 14.00 hod. volal na linku 158 [anonym], který oznámil, že na telef. stanici č. 261288 se nachází magnetofonový záznam, po jehož vyslechnutí je ještě možné zachránit pět lidských životů. Uvedená telef. stanice je přidělena provozu vydavatelství Večerní Praha a funguje jako tzv. služba pro nepřítomné (v plně automatickém režimu nahrává různé vzkazy a informace pro redakci Večerní Praha – číslo je uvedeno v tiraži VP). Vyhodnocením magnetofonového záznamu bylo zjištěno, že anonym pod názvem 'pochodeň č. 1' upozorňuje, že v případě uzavření Václavského náměstí dne 15. 1. 1989 dojde na různých místech v Praze 1 k sebeupálení pěti osob. Jednalo se o Staroměstské, Václavské a Hradčanské náměstí, Perštýn a Hlavní nádraží. Na uvedených místech byla dne 15. 1. zajištěna lékařská pohotovost Správy SNB a zesílen výkon pořádkové služby VB se zaměřováním na zjišťování podezřelých osob.

Od 14.00 hod. dne 14. 1. byl posílen výkon pořádkové služby na teritoriu Prahy o 340 příslušníků SNB (včetně 100 příslušníků PP VB v záloze) a 200 příslušníků Lidových milic ve smíšených hlídkách. Ve večerních hodinách bylo prováděno bezpečnostní opatření při koncertu rockových skupin ve sportovní hale ČSTV a PKOJF, jehož výtěžek je věnován na pomoc Arménii. Získané poznatky nasvědčovaly tomu, že vzhledem k větší koncentraci mládeže zde může dojít k pokusům o její negativní ovlivňování a k agitaci pro účast na nepovoleném shromáždění dne 15. 1. na Václavském náměstí. Koncertu se zúčastnilo 7 500 diváků. Před zahájením, v průběhu koncertu, ani při rozchodu diváků nedošlo k narušení klidu a veřejného pořádku. V průběhu koncertu a po jeho skončení bylo v prostorách Sportovní haly nalezeno celkem 14 ks ručně psaných letáků s výzvou k účasti na vzpomínkové akci za Palacha dne 15. 1. od 14.00 hod. na Václavském náměstí.

Ve dnech 13. a 14. 1. bylo celkem zajištěno 236 letáků (z toho 212 ve vestibulu metra Karlovo náměstí u odpadkového koše).

Bezpečnostní opatření dne 15. 1. 1989 bylo provedeno na Václavském a Staroměstském náměstí, náměstí Krasnoarmějců, na pěší zóně, na Olšanských hřbitovech a ve Všetatech, okr. Mělník. Zúčastnilo se jej 2 200 příslušníků SNB (včetně důchodců SNB a záloh) a 1 300 příslušníků Lidových milic.

V dopoledních hodinách byl v celém zájmovém prostoru klid a běžný nedělní provoz. Od 11,13 hod. bylo zajištěno technické projíždění vlaků metra na trasách A a C ve stanici Muzeum. Vzhledem k nízkému pohybu osob byl provoz v 11,45 hod. obnoven. Další technické projíždění bylo zajištěno v době od 12,45 do 17,25 hod. Toto opatření bylo od 15,20 hod. provedeno i ve stanici Můstek na trasách A a B a od 15,25 do 15,40 hod. i ve stanici Hradčanská na trase A.

Ve 12,35 hod. byl zjištěn pohyb pracovníků televizní společnosti ARD BRINGERA, ÖRF ČERNÉHO a dopisovatele AFP CONRATHA směrem k Václavskému náměstí. Jmenovaným bylo příslušníky SNB sděleno, že v zájmu osobní bezpečnosti jim nebude na Václavské náměstí umožněn vstup.

Ve 13,30 hod. byl prostor Václavského náměstí uzavřen. Ve 13,45 hod. byli v Mánesově ulici v Praze 2 zadrženi organizátoři nepovoleného shromáždění, kteří zde měli v bytě Andreje KROBA schůzku, odkud chtěli společně odejít na Václavské náměstí. Jednalo se o 25 představitelů nezávislých iniciativ, kteří byli po odchodu z domu č. 20 v Mánesově ulici předvedeni na MO VB Benediktská a MO VB Náměstí míru, kde s nimi byl sepsán zápis o výpovědi podle § 19 zák. č. 40/1974 Sb. a do 21,30 hod. byli postupně propuštěni. Jednalo se např. o Rudolfa BAŤTKA, Ladislava LIŠE, Evu KANTŮRKOVOU, Petra PLACÁKA, Otakara VEVERKU, Heřmana CHROMÉHO, Václava MALÉHO, Tomáše HRADÍLKA, Andreje STANKOVIČE a další. Nebyly u nich zajištěny žádné věci, ani stuhy.

Ve 13,45 hod. se na středním pásu Václavského náměstí pod platem u sochy sv. Václava shluklo cca 300 osob, které se snažily zpívat hymnu a některé z nich skandovaly 'svoboda'. Rychlým a rozhodným zákrokem pořádkové jednotky a příslušníků Lidových milic se tuto skupinu během 25 minut podařilo vytlačit do Vodičkovy, Jindřišské a Opletalovy ulice. Současně se však vytvořily skupiny osob kolem uzavěr Václavského náměstí, zejména na Můstku. Ve 14,05 hod. bylo pořádkovou jednotkou PP VB uzavřeno Staroměstské náměstí. I zde se kolem zábran v ul. Celetná, Železná, Melantrichova a na Malém náměstí vytvořily skupiny osob. K jejich rozptýlení musely být nasazeny pořádkové jednotky, část se podařilo rozptýlit a zbytek se přesunul do Kaprovy ulice směrem k nám. Krasnoarmějců. Byl proto vydán pokyn k uzavěrám Mánesova a Karlova mostu a mostu 1. máje. Za pomoci vodních stříkaček byly i tyto skupiny osob postupně rozptýleny a v 16,30 hod. byl již v okolí Staroměstského nám. a nám. Krasnoarmějců klid. Ve stejné době se v bezprostředním okolí Václavského nám. neustále pohybovaly skupiny osob, které bránily v dopravním provozu a na opakované výzvy k opuštění prostoru reagovaly hanlivými výkřiky (fuj, fašisti, gestapáci atd.). Na rohu ulic Jindřišská a Politických vězňů natáčeli pracovníci ARD základy pořádkových sil, přičemž nerespektovali opakované výzvy k rozchodu. Kameraman ARD a jeho pomocník přitom stáli na přenosných kufrech. V jejich blízkosti byla skupina 3 osob (2 muži a žena), která jim poskytovala ochranu a podněcovala okolní zvědavce k slovním a fyzickým útokům proti příslušníkům SNB a LM. Postupně se kolem nich vytvořila skupina několika desítek osob, které vykřikovaly vůči příslušníkům SNB a LM hanlivé výroky. Byla proti nim nasazena pořádková jednotka, před kterou se část davu dala na útěk a oba pracovníky ARD povalila.

Nejaktivnější účastníci nepovoleného shromáždění odmítali uposlechnout výzev k opuštění prostoru, hovali se agresivně, slovně napadali příslušníky VB a LM a po zákrocích pořádkových jednotek se neustále přemisťovali, např. na nám. Republiky, k Federálnímu shromáždění a do Čelakovského sadů. Část z nich byla zadržena a 92 jich bylo vyvezeno služebními vozidly za Prahu (Mníšek, okr. Praha – západ). Toto opatření nebylo uplatněno proti starcům, dětem a invalidním osobám.

V 16.00 hod. byl v prostoru kolem Václavského nám. obnoven klid a veřejný pořádek. V 18.00 hod. byly staženy jednotky LM a část sil a prostředků SNB se přesunula do pohotovostních prostorů. Ve 20.00 hod. bylo bezpečnostní opatření ukončeno. Do ranních hodin pokračoval zvýšený výkon pořádkové služby, zejména na nám. Krasnoarmějců, v prostoru Václavského nám. a u Olšanských hřbitovů. Rovněž byl prováděn operativní průzkum.

V průběhu bezpečnostního opatření bylo do 3 realizačních skupin převedeno celkem 117 osob. 40 z nich bylo vzhledem k nedostatečné důkazní situaci propuštěno bez opatření, 22 je realizováno pro tr. čin (z toho 2 vazebně), 17 pro přečin a 38 pro přestupek. Bylo perlustrováno 422 osob, z toho 403 čs. občanů a 19 cizinců ... V nemocničních zařízeních požádalo o lékařské ošetření 9 osob, které uvedly, že utrpěly zranění při zákroku bezpečnostních orgánů proti účastníkům protispolečenského vystoupení ...

Zhodnocení:

Opatření na Václavském a Staroměstském náměstí bylo organizačně velmi dobře zvládnuto. Velmi dobře lze hodnotit součinnost s jednotkami LM a jejich samotnou účast při zákrocích proti účastníkům protispolečenského vystoupení, kdy příslušníci LM prokázali svoji aktivitu a akceschopnost. Je třeba zvážit, zda by nebylo nutné vybavit příslušníky LM pro podobné akce např. obušky.

Positivně lze rovněž hodnotit, že se podařilo včas izolovat hlavní organizátory protispolečenského vystoupení, a tak chyběla účastníkům vůdčí osobnost.

Určitým nedostatkem bylo, že se nepodařilo při vytlačování a rozptylu hloučků zabránit v jejich přeskupování. Bude proto nutné zajistit pro příště uzavření prostoru, do kterého bude dav vytlačen a kde bude možné nejaktivnější osoby zadržet, event. vyvážet mimo Prahu.

Průběh bezpečnostního opatření prokázal, že vnitřní nepřítel pokračuje v politice konfrontace, že vzrůstá jeho agresivita. Znovu se ukázalo, že nepřátelské elementy při konfrontaci s příslušníky SNB zneužívají invalidních osob a neštítí se vystavovat před pořádkové jednotky malé děti.“

Z 15. ledna 1989 je „Informace o průběhu MBO na Staroměstském náměstí dne 15. 1. 1989“ I. zástupce náčelníka MS VB mjr. Michala Danišoviče (čj. VB-0020-20/01-89):

„Štáb MBO na Staroměstském nám. zahájil činnost v 9.50 hod. dnešního dne. K dispozici měl následující síly a prostředky:

2 + 40 VB – zesílení poř. služby /z toho 20 PP VB/

2 + 20 oper. – oper. hlídky v prostoru Staroměstského nám. a nám. Krasnoarmějců /z toho 10 S StB/

3 autohlídky na mostech /1 + 2 přísl. + pes/

1 + 100 PP VB /Staroměstská radnice/

2 vozidla PMJ

1 T 138 s pískem

30 kovových zábran

Všem přísl. byly provedeny instruktáže dle plánu, byl zpracován plán uzávěry Staroměstského nám. a plán radiospojení.

Každou hodinu byla předávána hlášení všech hlídek o bezpečnostní situaci a souhrnná informace byla předávána na operační štáb MBO.

Na základě vývoje situace na Václavském nám. jsem vydal ve 13.52 hod. pokyn ke zpořádkování poř. jednotky PP VB a aktivizaci hlídek pořádkové i operativní služby. Ve 14.03 byla zajištěna bezprostřední ochrana sochy na Staroměstském nám.

V souladu s pokynem NS SNB jsem ve 14.05 hod. vydal povel k uzavření Staroměstského nám., což bylo provedeno silami pořádkové jednotky PP VB za použití kovových zábran do 10ti minut. K přehrazení ulic Pařížská a Dlouhá byla použita vozidla AVIA PP VB.

Dav dorazil k zábranám ve 14.22 hod., a to ulicemi Celetnou, Železnou, Melantrichovou a na Malé nám. v souhrnném počtu cca 800 – 1 000 osob.

V ulicích Železná byl dav v počtu cca 150 osob vytlačen na úroveň ulice Kožná a v Celetné ul. byl dav v počtu cca 100 osob vytlačen na úroveň křižovatky ulic Celetná – Štupartská /obchod LUXOR/. Zbylá část davu se přesunula do ulice Kaprový směr na nám. Krasnoarmějců. Vzhledem k tomu jsem přesunul část sil na nám. Krasnoarmějců a současně jsem vydal pokyn autohlídkám PMJ k uzavření mostů. Dále jsem vyžádal od operačního štábu MBO posily k vyřešení situace na nám. Krasnoarmějců, v ul. Kaprově a pro posílení uzávěr mostů Mánesův, Karlův a 1. máje.

Pomocí vodních děl byl dav z uvedených prostorů rozptýlen. V 16.30 hod. byl v prostoru Staroměstského nám., nám. Krasnoarmějců a mostech normální provoz.

V 16.40 hod. byla stažena část sil z uzávěr Staroměstského nám. zpět do Staroměstské radnice. V 19.45 hod. byly zrušeny na mostech autohlídky PMJ, operativní hlídky a záloha PP VB. V 19.53 hod. přešly hlídky tzv. zesílení poř. služby pod přímé velení operačního štábu MBO. Štáb na Staroměstském nám. byl zrušen.

V průběhu opatření nedošlo ke zranění příslušníků. Kontrolováno bylo 28 osob.“

Poslední představovanou zprávou MS VB je „Informace o průběhu bezpečnostního opatření dne 16. 1. 1989“ (čj. VB-0020-22/01-89):

„Představitelé tzv. nezávislých iniciativ (CHARTA 77, České děti a Nezávislé mírové sdružení) pokračovali rovněž dne 16. 1. 1989, t. j. v den 20. výročí sebeupálení Jana PALACHA, v již započatém konfrontačním kurzu a stupňování nátlaku na státní orgány, když v uvedený den zorganizovali kladení kytic u sochy sv. Václava na Václavském náměstí.

V návaznosti na vyhlášený rozkaz náčelníka Správy SNB hl. m. Prahy a SČK č. 3/89 byl na teritoriu S SNB organizován zvýšený výkon pořádkové služby, zejména v prostoru Václavského náměstí a několika dalších prostor na území hl. města.

Krátce po 15,00 hod. se v bezprostřední blízkosti sochy sv. Václava na Václavském náměstí vytvořila skupina 7 osob, mezi nimiž byli mj. Alexander VONDRA a Jana PETROVÁ, představitelé CHARTY 77 a Nezávislého mírového sdružení. Všichni jmenovaní byli oděni do obleků černé barvy.

V 15,05 se podařilo položit kyticí z boku pomníku směrem od Domu koberců Petru PLACÁKOVÍ, bezprostředně po něm se o stejné pokusily Jana PETROVÁ a Jana STERNOVÁ. Všechny tři kytice byly přítomnými příslušníky odebrány. Na každé z kytic byla připevněna ozdobná stuha se státní trikolorou s nápisy 'Janu PALACHOVI Nezávislé mírové sdružení', 'Janu PALACHOVI – NEZAPOMÍNÁME – CHARTA 77' a 'Janu PALACHOVI ČESKÉ DĚTI'. Všichni jmenovaní byli bezprostředně po svém pokusu zadrženi. V průběhu zákroku příslušníků VB se shromáždilo v prostoru kolem sochy sv. Václava a Domu potravin asi 300 osob, tento dav se pak v průběhu bezpečnostního opatření rozrostl odhadem na 700 osob.

Ve stejném prostoru pak bylo v době od 15,30 do 15,45 hod. zadrženo 13 hlavních organizátorů této protispolečenské provokační akce a následně předvedeno na MO VB Václavské náměstí – Školská.

Jednalo se např. o Alexandra VONDRU, Janu PETROVOU, Danušku NĚMCOVOU, Otakara VEVERKU, Petra PLACÁKA, Janu STERNOVOU a další. Ve stejnou dobu byl pracovníky II. S SNB zadržen a předveden na MO VB Školská také Václav HAVEL.

Při zákroku bylo použito proti VEVERKOVÍ a PETROVĚ mírnějších prostředků vzhledem k tomu, že napadali fyzicky zakročující příslušníky.

V této době se v horní části Václavského náměstí u plata sochy sv. Václava a před Domem potravin shluklo již asi 700 osob, které skandovaly 'svoboda', 'fuj', 'gestapo'. Rychlým a rozhodným zákrokem pořádkové jednotky se podařilo tuto skupinu osob za pomoci vodních stříkaček vytlačit do přilehlých ulic a posléze rozptýlit.

Bezpečnostního opatření dne 16. 1. 1989 se zúčastnilo 1 157 příslušníků SNB včetně záloh (pokryto bylo rovněž Staroměstské náměstí a náměstí Krasnoarmějců). V 17,00 hodin byl v prostoru Václavského náměstí obnoven klid a veřejný pořádek,

v 18,30 hodin staženy všechny síly a v 18,50 hodin obnovena individuální doprava. Bezpečnostní opatření bylo ukončeno v 19,50 hodin.

Od 20,30 hodin byl v prostoru Václavského náměstí a jeho okolí organizován zesílený výkon operativní a pořádkové služby do 05,00 hodin dne 17. 1. 1989. Opatření s vyvezením neaktivnějších účastníků nepovoleného shromáždění mimo Prahu služebními vozidly bylo využito u 31 osob (14 osob Mníšek, okr. Praha – západ, 17 osob směr Poděbrady a Kolín).

V průběhu bezpečnostního opatření dne 16. 1. 1989 bylo do 2 realizačních skupin předvedeno 36 osob, 4 z nich byly vzhledem k nedostatečné důkazní situaci propuštěny bez opatření, 19 je realizováno pro tr. čin (z toho 14 vazebně), 9 pro přečin a 3 pro přestupek. Václav HAVEL byl zajištěn podle § 23 z. č. 40/74 Sb. a o dalším postupu bude rozhodnuto v průběhu jeho zajištění. V nemocničních zařízeních požádaly o lékařské ošetření 2 osoby, které uvedly, že k jejich zranění došlo při zákroku bezpečnostních orgánů na Václavském náměstí.“

Dokumenty byly ÚDV postoupeny A MV ČR Kanice v rámci složky čj. VB-0020/01-89 – MBO „PALACH“ pod čj. ASU-00829/AK-97.

² Zásah pořádkových jednotek byl připraven MS VB Praha v rámci „Plánu bezpečnostního opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti 20. výročí úmrtí Jana Palacha“ (administrativně podchycen 12. 1. 1989 pod čj. VB-0020-1/01-89): „Dne 15. 1. 1989 od 14.00 hod. organizují nepovolené iniciativy v rámci 20. výročí úmrtí Jana PALACHA vzpomínkovou akcí na Václavském náměstí u sochy sv. Václava.

Cílem bezprostředního opatření je zamezit protisocialistickému vystoupení a zajistit klid a veřejný pořádek na Václavském náměstí, Staroměstském náměstí, pěší zóně, nám. Krasnoarmějctů a Hradčanském náměstí.

Ke splnění výše uvedeného cíle

I. zřizují

OPERAČNÍ ŠTÁB S SNB ve složení:

náčelník: náčelník S SNB hl. m. Prahy a Středočes. kraje

členové: náčelník S StB Praha

zástupce náčelníka MS VB

zástupce II. S SNB

zástupce MVŽP ČSR

zástupce Městského štábu LM

funkcionář PP VB ČSR

pracovník odd. stát. administrativy MV KSC

SEKRETARIÁT operačního štábu ve složení:

náčelník: náčelník OOO S SNB

členové: ZNS StB Praha

náčelník spoj. odboru S SNB

náčelník oper. odd. OOO S SNB

náčelník EO S SNB

náč. odd. pořádk. služby VB S VB

analytik OOO S SNB

4 spojky (přísl. OS SNB Praha 1 – místní znalost)

1 písařka

1 radista oper. stř. S SNB

Součinnost

– zástupce městského prokurátora

– zástupce NVP

– zástupce požární ochrany

Stanoviště operačního štábu S SNB

Potravinoprojekt Praha I, Opletalova č. 2, 5. patro, č. dv. 508

telefon: VTS 22 73 83, 22 37 09, pob. ATÚ Bartolomějská 2393, 2394

přímá na oper. stř. S SNB

volací znak: STROM – VKV frekvence pro celé bezp. opatření

Péči S SNB hl. m. Prahy a Středočes. kraje je zřízen systém průmyslové televize

s cílem přenášet z oper. stř. S SNB přímý přenos z televiz. kamer umístěných na Václavském a Staroměstském náměstí. Navíc je zajištěn televiz. vysílač pro přenos videosignálu, který je namontován na vozidle a snímá dle oper. situace kterékoliv místo Václavského náměstí a přilehlého okolí.

OPERATIVNÍ ÚTVAR

velitel: zástupce náč. S StB

zástupce: náč. OS SNB Praha 1

stanoviště: Václavské nám., před domem č. 57 (ÚCS)

prostředky: 1 osobní vozidlo s rdst.

volací znak: STROM – 10

záloha operativního útvaru

50 přísl. LM (v civil. oděvu nebo uniformy)

stanoviště: klub ADRIA – tel. 22 13 97

úkoly:

– působí v davu rozkladným způsobem formou konfrontace názorů

– při výzvách funkcionářů NV, že shromáždění je nezákonné, nabádají účastníky k uposlechnutí výzvy

– získávají přehled o organizátorech, mluvčích a rozšiřování nezákonných písemností, podpisování nátlakových rezolucí a pod. O těchto osobách informují příslušníky VB v uniformě a hlásí se jako svědci k potvrzení negativní činnosti předvedených osob

Operativní skupina č. 1

velitel: zástupce náč. 2a odboru S StB

zástupce: náč. OVB OS SNB Praha 1

stanoviště: Václavské nám. – Krakovská (u domu módy)

členové: 15 přísl. oper. průzkumu 2a, 2b odboru se znalostí představitelů a členů CH-77 a ostatních nepovolených iniciativ

15 přísl. VB v uniformě – dotuje OS SNB Praha 1

45 býv. přísl. – důchodců – zajistí ZN pro PVP

20 MIVP

prostředky: 1 AVIE (komůrka) stanoviště ul. Krakovská před DI
STROM – 81

5 přenos. rdst. – přísl. VB

15 kapes. magnetofonů – přísl. StB

5 fotoaparátů pro potřeby S StB zajistí velitel skupiny

volací znak: STROM – 11

Operativní skupina č. 2

velitel: zástupce náč. 2b odboru S StB

zástupce: zást. náč. OVB OS SNB Praha 1

stanoviště: Václavské nám. – Opletalova

členové: 5 skupinek ve složení:

2 zkušeni přísl. VB (nejméně 3 roky ve výkonu služby), 1 přísl. StB (znalost představitelů a organizátorů, se znalostí němčiny nebo angličtiny)

3 civilisté, nejlépe důchodci SNB

1 fotograf

5 přenosných rdst. – zajistí po 1 rdst. OS SNB Praha 2, 5, 6, 8 a 10

5 kapes. magnetofonů – zajistí velitel skupiny pro přísl. StB

1 AVIE (komůrka) – MO VB Václavské nám.

STROM – 82

volací znak: STROM – 16

Dotace příslušníků:

2 přísl. VB v uniformě OS SNB Praha 2, 5, 6, 8 a 10

každá tato OS SNB získá 3 civilisty

5 přísl. oper. průzkumu – dodá StB

5 techniků foto – MS VB a OS SNB

Úkoly operativních skupin:

– operativní skupiny pracují v určeném prostoru předpokládaného protisocialistického vystoupení

– činnost těchto skupin je zaměřena na zjišťování organizátorů a mluvčích na těchto shromážděních, na zjišťování nálad a případných úmyslů o jejich dalším pohybu, jednání a chování

– zjišťování přítomnosti a charakteru účasti cizinců na těchto shromážděních (novinářů, televiz. pracovníků, diplomatů ZÚ KS), narušování jejich činnosti, cestou přísl. VB provádět jejich perlustraci, vyzývat je, aby prostor opustili

– provádět dokumentaci jejich negativního jednání (podněcování účastníků k pochodu Prahou, provolávání hesel a pod.)

– v případě nebezpečí z prodlení (podpisové akce, rozšiřování letáků) provést zadrženi v úzké součinnosti StB, VB a důchodců a tyto osoby předvést do určené realizační skupiny a zde vypovědět (všichni, kteří se na předvedení podíleli) do protokolu o jejich negat. činnosti a předat dokumentační materiály

REALIZAČNÍ SKUPINA č. 1

velitel real. skupiny: vyšetřovatel OVS StB

zástupce: vyšetřovatel OV VB Praha – město

velitel objektu: určený funkcionář MO VB Václavské nám.

členové: operativní pracovník S StB

2 oper. pracovníci OS SNB Praha 1

(plní též úlohu nezúčastněné osoby při výslechu)

5 SIPS z OS SNB Praha 1

1 technik z OS SNB Praha 1 (otisky + foto)

3 přísl. VEO – eskorta

3 přísl. IPS z OS SNB Praha 1 (střežení osob)

1 písařka OS SNB Praha 1

komůrka AVIA – STROM 41

telefon: 764/22, VTS 22 36 04

stanoviště: MO VB Václavské nám. (Školská ul.)

REALIZAČNÍ SKUPINA č. 2

velitel real. skupiny: vyšetřovatel OVŠ StB

zástupce: vyšetřovatel OVŠ OS SNB Praha 1

velitel objektu: určený funkcionář MO VB Bartolomějská

členové: operativní pracovník S StB

2 oper. pracovníci OS SNB Praha 1

(plní též úlohu nezúčastněné osoby při výslechu)

5 SIPS z OS SNB Praha 1

1 technik z OS SNB Praha 1 (otisky + foto)

3 přísl. VEO – eskorta

3 přísl. IPS z OS SNB Praha 1 (střežení osob)

1 písařka OS SNB Praha 1

komůrka AVIA – STROM 42

telefon: 3055, 3051

stanoviště: MO VB Bartolomějská

PERLUSTRACNÍ SKUPINA

velitel: náč. OVB OS SNB Praha 6

zástupce: zást. náč. OPS MS VB Praha

8 přísl. OPS MS VB Praha

členové: 80 přísl. SIPS nebo IPS, 30 civilistů (důchodců)

– 20 OS SNB Praha 1 15 OS SNB Praha 4

10 OS SNB Praha 2 10 OS SNB Praha 5

10 OS SNB Kladno 15 OS SNB Praha 9

stanoviště: v prostoru Václavského nám. – dle pokynu náčelníka štábu

prostředky: 2 komůrky AVIA – STROM 43, 44 – MO VB Školská

10 přen. rdst.

volací znak: STROM – 400

Záloha perlustrační skupiny

velitel: náč. OVB OS SNB Praha 4

zástupce: náč. 1. odd. OPS MS VB Praha

členové: 40 přísl. SIPS nebo IPS dodá

1 + 9 OS SNB Praha 6

1 + 9 OS SNB Nymburk

1 + 9 OS SNB Praha 8

1 + 9 OS SNB Praha 10

stanoviště: objekt OOK MS VB Jungmannovo nám.

prostředky: 6 přen. rdst.

telefon: 3920, 3922

volací znak: STROM – 411

Úkoly zálohy perlustr. skupiny:

– provádí perlustr. zájmových osob nebo osob, které neuposlechly výzvy orgánů NV a VB a setrvávají v zájmovém prostoru

– dalším jejich hlavním úkolem je rozptylovat hloučky osob (4 – 5), kontrolovat je a vykazovat ze zájmového prostoru. Při nerespektování pokynů provádět perlustraci. Při kladení odporu osoby předvádět nejméně ve dvojici do určených realiz. skupin

– čitelně vyplňovat kontrolní listky, zpracovávat úplné záznamy o jejich negativní činnosti, příp. toto vypovědět do protokolů

– po uzavření zájmového prostoru příslušníci perlustrační skupiny zadržují a předvádějí organizátory a nejagresivnější účastníky protisocialistických vystoupení do realizačních skupin nejméně ve dvojicích a zde opět působí jako svědci

– v případě, že by dav prolomil uzávěru a pochodoval Prahou, je povinností perlustračních skupin následovat jej a svoji činnost zaměřit na dokumentaci a realizaci organizátorů a nejagresivnějších osob v davu

UZÁVĚROVÁ SKUPINA č. 1

velitel: náč. OVB OS SNB Praha 2

zástupce: zástupce náč. OVB pro PDS OS SNB Praha 2

členové: 90 přísl. pořádkové služby, 90 LM (civil nebo unifor.)

– 70 PP VB MVŽP ČSR

2 + 3 OS SNB Kladno

2 + 3 OS SNB Praha 5

2 + 3 OS SNB Praha 8

3 + 2 OS SNB Praha 10

stanoviště: kino Praha [rukou škrtnuto a připsáno 'Konviktská 14, VZ']

prostředky: 2 BUSY – 1 Václavské nám. u domu obuvi – STROM 112

1 v ul. Myslíkova – STROM 113

1 hlídkový vůz VB (PMJ) – ul. Myslíkova – STROM 111

11 přen. rdst.

22 ochra. štítů, přileb, dlouhé gum. tyče a brýle

100 slzných granátů

2 megafony (1 přísl. VB a 1 prac. ONV Praha 1)

60 zábran

telefon: VTS 26 20 36

volací znak: STROM – 100

Uzávěrová skupina je určena k uzavření dolní části Václavského nám. v prostoru mezi domem obuvi a automatem Koruna, dále k uzavření příchodu z ul. Na Příkopě na Václavské nám. (kavárna Savarin).

UZÁVĚROVÁ SKUPINA č. 2

velitel: náč. OVB OS SNB Praha 7

zástupce: zástupce náč. OVB pro PDS OS SNB Praha 7

členové: 60 přísl. pořádkové služby, 60 LM (civil nebo unif.)

– 40 PP VB MVŽP ČSR

2 + 3 OS SNB Příbram

1 + 4 OS SNB Praha 5

1 + 4 OS SNB Praha 6

2 + 3 OS SNB Příbram

stanoviště: CTD Štvanice

prostředky: 1 BUS S SNB – STROM 209

1 hlídkový vůz VB – STROM 208

1 hlídkový vůz VB ODS – STROM 210

9 přen. rdst.

22 ochra. štítů, přileb, dlouhé gum. tyče a brýle

100 slzných granátů

2 megafony

60 zábran

volací znak: STROM – 200

Tato skupina provádí uzávěru horní části Václavského nám. u domu koberců, podchodů metra, Muzea, u domu potravin a rampy Muzea (oboustranně). K uzávěře se využívají zábrany (plůtky).

Rozmístění příslušníků VB a zábran:

5 přísl. VB + 10 zábran – uzávěra horní části Václavského nám. od domu potravin k magistrále

5 přísl. VB + 10 zábran – uzávěra horní části Václavského nám. od domu č. 66 šikmo k magistrále

10 přísl. VB + 14 zábran – uzávěra oboustranně rampy Muzea včetně chodníků pod kašnou

4 přísl. VB + 2 zábrany – uzávěra krajních výstupů z metra u domu potravin, dole

3 přísl. VB + 2 zábrany – uzávěra krajních výstupů z metra u domu koberců, dole

5 přísl. VB – uzávěra krajních vstupů do metra u domu potravin, nahoře

4 přísl. VB – uzávěra krajních vstupů do metra u domu koberců, nahoře

2 přísl. VB + 2 zábrany – uzávěra středního výstupu z metra u sochy sv. Václava, dole

2 přísl. VB + 2 zábrany – uzávěra středního výstupu z metra u sochy sv. Václava, dole

2 přísl. VB – uzávěra středního vstupu do metra u sochy sv. Václava, nahoře

2 přísl. VB – uzávěra středního vstupu do metra u sochy sv. Václava, nahoře

8 přísl. VB – uzávěra prostoru u sochy sv. Václava, včetně plata

8 přísl. VB – k dispozici veliteli uzávěry k operativnímu řešení situace

Záložní uzávěrová skupina pro Václavské, Staroměstské náměstí nebo náměstí Krasnoarmějců

velitel: náč. OVB OS SNB Praha 8

zástupce: zástupce náč. OVB pro PDS OS SNB Praha 8

členové: 90 přísl. pořádkové služby VB, 50 LM (civil nebo uniforma)

– 70 PP VB MVŽP ČSR

2 + 3 OS SNB Praha 2

2 + 3 OS SNB Praha 4

2 + 3 OS SNB Praha 8

3 + 2 OS SNB Praha 10

stanoviště: kinosál Bartolomějská 7, 3. patro

prostředky: 1 BUS – Bartolomějská – STROM 312

1 hlídk. vůz VB – STROM 208

12 přen. rdst.

22 ochra. štítů, přileb, dlouhé gum. tyče a brýle

100 slzných granátů

2 megafony

volací znak: STROM – 200 telefon: 2236

Tato skupina provádí uzávěru Václavského náměstí od Můstku k domu módy obou-

stranně.

Rozmístění příslušníků VB a zábran /plůtků/ pro Záložní uzávěrovou skupinu

- 5 VB – uzávěra ul. Krakovská na úrovni Václavského nám. od Domu módy
 4 plůtky k bistra Blaník
 4 VB – uzávěra východu z pasáže kina Blaník na Václavské náměstí
 3 plůtky
 5 VB – uzávěra ul. Ve smečkách na úrovni Václ. nám.
 4 plůtky
 8 VB – uzávěra ul. Štěpánské na úrovni Václavského náměstí
 8 plůtků
 4 VB – uzávěra východu z pasáže Lucerna /divadlo Rokoko/ na Václavské nám.
 2 plůtky
 9 VB – uzávěra ul. Vodičkova na úrovni výstupů z podchodu ve stř. části Václavského nám.
 5 plůtků
 16 VB – uzávěra východů z podchodu ve střední části Václavského nám. na
 10 plůtků Václavské nám., z toho:
 3 VB – 2 plůtky – východ z podchodu k Polské kultuře / Úřad pro patenty a vynálezy
 3 VB – 2 plůtky – východ z podchodu před OD Družba
 3 VB – 2 plůtky – východ z podchodu směr Štěpánská
 3 VB – 2 plůtky – východ z podchodu směr Alfa
 2 VB – 1 plůtek – 1. východ z podchodu do střední části Václ. nám. směr Muzeum
 2 VB – 1 plůtek – 2. východ z podchodu do střední části Václ. nám. směr Muzeum
 – uzávěra se provádí dole v podchodu vždy u výstupů směrem na Václ. nám., příčný provoz chodců podchodem z ul. Vodičkova do ul. Jindřišská zůstává zachován
 8 VB – uzávěra východu z pasáže Alfa na Václavské nám. od
 5 plůtků začátku podchodu mezi sloupy k prodejně PRAGOIMPA
 3 VB – uzávěra východů z pasáže Práce /dům č. 17/ na Václavské nám. – lze uzavřít mříží
 8 VB – uzávěra ul. Jindřišská od rohu domu Polské kultury
 6 plůtků k OD Družba
 3 VB – uzávěra východu z OD Družba na Václavské nám. (možnost uzavření hl. východu – ponechat východ do podchodu ve stř. části Václ. nám.)
 3 VB – uzávěra východu z pasáže OD Družba na Václ. nám.
 2 plůtky
 3 VB – uzávěra východu z pasáže Luxor na Václ. nám. – lze uzavřít mříží – dům č. 41
 3 VB – uzávěra východu z pasáže Jalta na Václ. nám. – lze uzavřít mříží – dům č. 43
 8 VB – uzávěra ul. Opletalova na úrovni Václ. nám. od prodejny Zemědělské
 6 plůtků knihy k mléčnému baru

Úkoly pro uzávěrové skupiny:

- nástup na určená stanoviště k uzavření zájmového prostoru jen na rozkaz náčelníka operačního štábu S SNB nebo jeho zástupce
- při plnění úkolů postupovat taktně, disciplinovaně, důrazně a nekompromisně. Do zájmového prostoru propouštět jen ty osoby, které tam bydlí, pracují, prokazatelně jdou na návštěvu kulturních podniků
- vůči starším osobám, invalidům, rodičům s malými dětmi a tělesně postiženým se chovat vzorně, vysvětlovat jim, proč tato opatření byla přijata, a doporučovat jim, aby pro svoji procházku využili jiných prostorů v Praze
- velitelé uzávěrových skupin udržují úzkou součinnost s veliteli pořádkových jednotek a v případech potřeby určitým počtem příslušníků jim pomáhají při likvidaci pokusu o hromadné protispolečenské vystoupení

Výstroj: v první fázi nasazení uniforma, přilba, gum. tyče
 Výzbroj: pistole, 2 zásobníky, 16 nábojů, pouta, kasr, 1 slzný granát (použit jen na rozkaz), pišfalka

POŘÁDKOVÁ JEDNOTKA

velitel: náč. ŠPO S VB + 2 velitelé čet
 zástupce: náč. ŠPO MS VB + 2 velitelé čet
 členové: 76 přísl., z toho: 28 ŠPO MS VB, 28 ŠPO S VB,
 10 OPS MS VB, 10 OŘD ODS,
 40 vyškolených vojáků vojsk MV včetně osádek vodních stříkačů a jejich ochrany

stanoviště: Karlovo nám. 21 – objekt S SNB

prostředky: 3 BUSY, z toho bude 1 připraven k použití eskorty zadržených
 2 komůrky
 3 vozidla PMJ (1 velitelské, 2 doprovod CAS)
 2 vodní děla – CAS – vojsk MV
 5 psodů PMJ
 1 vozidlo Š 1203
 2 vozidla vojsk MV, 1 vozidlo s rozhl. zař. BOUŘE

volací znak: STROM – 500 telefon: 3777

Výstroj: pro přísl VB – uniforma, přilby, štíty, ochranné brýle, gum. tyče

Výzbroj: pistole, 2 zásobníky, 16 nábojů, pouta, kasr, pišfalka, slzný granát (použit jen na rozkaz)

poznámka: výstroj a výzbroj vojsk FMV je prováděno samostatně kmenovým útvarům

Úkoly pořádkové jednotky:

– je připravena v plné pohotovosti poblíž zájmového prostoru

– je sevcivena a připravena k likvidaci HPSV (VB–poř–1–2) a jejím hlavním úkolem je zadržet organizátory, výtržníky, agresivní skupiny pachatelů tr. činnosti a zajistit klid a pořádek

ZÁLOHA č. 1

velitel: náč. OVB OS SNB Praha 9

zástupce: zástupce náč. OVB pro PDS OS SNB Praha 9

členové: 60 přísl. pořádkové služby VB, dodá
 1 + 4 OS SNB Praha 2 1 + 4 OS SNB Praha 9
 1 + 4 OS SNB Kolín 1 + 4 OS SNB Praha 10
 1 + 4 OS SNB Kolín 1 + 4 OS SNB Praha 8
 30 přísl. PP VB MVŽP ČSR

stanoviště: Karlovo nám. 21

prostředky: 8 přen. rdst.
 1 BUS – Karlovo nám.
 1 megafon – VB
 32 ochra. štítů, přileb, dlouhé gum. tyče
 50 slzných granátů

výstroj: uniforma, přilby, gumové tyče

výzbroj: pistole, 2 zásobníky, 16 nábojů, pouta, kasr, pišfalka, slzný granát (jen na rozkaz)

volací znak: STROM – 50 telefon: 3777, 3765

Úkoly pro zálohu č. 1:

Nastupuje současně s pořádkovou jednotkou s cílem tuto jednotku plně podpořit a pomoci realizovat organizátory, výtržníky a agresivní účastníky nepovoleného shromáždění. Jejich činnost dokumentovat, čitelně vypisovat kontrolní lístky, záznamy o jejich zadržení a činnosti a tyto zadržené osoby nejméně ve dvojici předvádět do realizační skupiny a jejich činnost zadokumentovat.

ZÁLOHA č. 2

velitel: náč. OVB OS SNB Praha 10

zástupce: zástupce náč. OVB pro PDS OS SNB Praha 10

členové: 40 přísl. pořádkové služby VB, dodá
 20 přísl. PP VB MVŽP ČSR
 2 + 8 OS SNB Praha 4
 1 + 4 OS SNB Praha 6
 1 + 4 OS SNB Praha 9

stanoviště: DI OS SNB Praha 1, Krakovská – zasedačka 4. patro

prostředky: 1 BUS – Karlovo nám.
 6 přen. rdst.
 22 přileb a gum. tyčí
 50 slzných granátů
 1 megafon – VB

výstroj: uniforma, přilby, gumové tyče

výzbroj: pistole, 2 zásobníky, 16 nábojů, pouta, kasr, pišfalka, slzný granát
 (použit jen na rozkaz)

volací znak: STROM – 60 telefon: 761/55

Úkoly pro zálohu č. 2

Posiluje pořádkové jednotky, zadržuje organizátory, výtržníky a agresivně se projevující účastníky nepovoleného shromáždění.

Předvádí je do určené realizační skupiny a zde vypovídají do protokolu o jejich negativní činnosti.

ZÁLOHA č. 3

velitel: zástupce vel. PMJ MS VB

zástupce: velitel čtyř PMJ

členové: 30 přísl. pořádkové služby, dodá
 3 + 12 PMJ MS VB
 15 PP VB MVŽP
 5 psodů PMJ

stanoviště: učebna OS SNB Praha 1, Bartolomějská 6

prostředky: 1 BUS v ul. Bartolomějská
 4 přen. rdst.
 17 přileb, gum. tyče, ochran. štíty a brýle
 50 slzných granátů
 1 megafon – VB

výstroj: uniforma, přilby, gum. tyče

výzbroj: pistole, 2 zásobníky, 16 nábojů, pouta, kasr, pišfalka, slzný granát
 (použit jen na rozkaz)

volací znak: STROM – 70 telefon: 3006

Úkoly pro zálohu č. 3

Dle operativní situace je možno nasadit do prostoru Václavského nám., Staroměstského nám. a nám. Krasnoarmějců.

ZÁLOHA č. 4

velitel: náč. ODS MS VB

zástupce: ZN ODS MS VB

členové: 10 přísl. dopravní služby MS VB

stanoviště: Karlovo nám. 21

prostředky: 3 hlídkové vozy VB – ODS
 10 přen. rdst.

volací znak: STROM – 800 telefon: 3777, 3765

POSÍLENÍ VÝKONU SLUŽBY

autohlídky PMJ

1 autohlídka 1 + 2 provádí výkon služby v okolí Václavského náměstí po pravé straně směrem od Muzea dolů
 volací znak: STROM – 21

1 autohlídka 1 + 2 provádí výkon služby v okolí Václavského náměstí po levé straně od Muzea dolů
 volací znak: STROM – 22

1 autohlídka 1 + 2 provádí výkon služby v okolí ul. Rytířská, Uhelný trh, Národní
volací znak: STROM – 23

Doprovody vodních stříkaček – CAS

1 autohlídka 1 + 1 doprovod CAS Požárního útvaru – stanoviště most K. Gottwalda
směrem do centra, stanoviště zaujmout na pokyn operačního
štábu
volací znak: STROM – 33

1 autohlídka 1 + 1 doprovod CAS Požárního útvaru – stanoviště ostrov Štvanice,
před Zimním stadionem směrem do centra, stanoviště zaujmout
na pokyn operačního štábu
volací znak: STROM – 34

Vozidla s megafonisty

1 autohlídka 1 + 1 stanoviště Jindřišská před hlavní poštou
volací znak: STROM – 24

1 autohlídka 1 + 1 stanoviště Příkopy před budovou banky
volací znak: STROM – 25

K řízení a koordinaci bezpečnostních opatření na Staroměstském náměstí, nám.
Krasnoarmějců a přilehlých prostorech
zřizují

ŠTÁB ve složení:

velitel: mjr. JUDr. Michal DANIŠOVIČ

členové: pplk. ing. Stanislav KREJČÍ

mjr. JUDr. Josef ŠULC

funkcionář PMJ

funkcionář OOK

1 spojka

1 písarka

stanoviště: Ministerstvo vnitřního obchodu a cestovního ruchu na Staroměstském
náměstí

volací znak: STROM – 700 telefon: 231 28 39

OPERATIVNÍ SKUPINA

velitel: náč. 2b odboru S StB

zástupce: funkcionář 2b odboru S StB

členové: 10 přísl. OP – S StB

10 přísl. OP – MV VB (OOK. OHK)

50 přísl. LM v civilu

stanoviště: Ministerstvo vnitřního obchodu a cestovního ruchu na Staroměstském
náměstí

prostředky: osobní vozidlo s rdst.

volací znak: STROM – 720

Příslušníci operativní skupiny jsou rozmístěni na Staroměstském nám., nám.
Krasnoarmějců a pěší zóně.

POSÍLENÍ VÝKONU POŘÁDKOVÉ SLUŽBY

velitel: náč. OVB OS SNB Praha 3

zástupce: funkcionář OPS MS VB

členové: 20 PP VB MŽVP ČSR včetně velitelů

20 přísl. pořádkové služby, dodá

– 1 + 4 OS SNB Praha 1

1 + 4 OS SNB Praha 4

1 + 4 OS SNB Praha 5

1 + 4 OS SNB Praha 9

prostředky: 35 přen. rdst.

volací znak: STROM – 701 (velitel)

STROM – 702 (zástupce)

Rozmístění příslušníků pořádkové služby VB

2 VB – ul. Národní od ND k OD Máj

- 2 VB – ul. Národní od OD Máj k Jungmannovu náměstí
- 2 VB – Jungmannovo nám.
- 2 VB – pěší zóna od Jungmannova nám. na Můstek
- 2 VB – ul. na Můstku
- 6 VB – pěší zóna od Můstku k Panské
- 2 VB – od ul. Panské k Prašné bráně
- 2 VB – od Prašné brány k nám. Republiky
- 6 VB – Staroměstské nám.
- 12 VB – nám. Krasnoarmějců
- 2 VB – ve funkci spojky mezi nám. Krasnoarmějců a Staroměstským nám.

Autohlídky PMJ (MOSTY)

- 1 autohlídka 1 + 1 + psodv – stanoviště u Mánesova mostu
volací znak: STROM – 631
- 1 autohlídka 1 + 1 + psodv – stanoviště u Karlova mostu
volací znak: STROM – 632
- 1 autohlídka 1 + 1 + psodv – stanoviště u mostu 1. máje
volací znak: STROM – 633

Dotaci psodvů do osádek zajistí u OS SNB Praha 1 – 10 odbor pořádkové služby MS VB.

ZÁLOHA – POŘÁDKOVÁ JEDNOTKA PP VB MŽVP ČSR

- velitel: určený funkcionář PP VB
- zástupce: určený funkcionář PP VB
- členové: 400 přísl. PP VB MVŽP ČSR, z toho
 - 100 přísl. Radniční klub, Praha 1
 - 300 přísl. v pohotovosti na útvaru

prostředky: 3 OTE

- 2 vodní stříkače
- 3 eskortní komůrky AVIA
- 8 přepravníků AVIA

volací znak: STROM – 750 telefon:

Uvedené prostředky budou parkovat v Pařížské ul., *kromě OTE*

Výzbroj a výstroj – jako pořádková jednotka (zajistí PP VB).

Nástup příslušníků na bezpečnostní opatření dne 15. 1. 1989

- operativní skupiny a perlustrační skupina v 10.00 hod. k instrukcím
- ostatní skupiny na stanovištích v 11.00 hod.
- pohotovost ve 12.00 hod.

Instrukce k prováděným bezpečnostním opatřením se konají:

- dne 9. 1. 89 v 09.00 hod. v Bartolomějské č. 7, 3. patro – kinosál. Zúčastní se zástupci OS SNB Praha 1 – 10 pro PDS, OPS, ODS, S VB, PMJ, 2a, 2b odbory S StB, ETO, spoj. odbor, oper. střediska S SNB a OVŠ StB.
- dne 13. 1. 89 ve 13.00 hod. v Bartolomějské č. 7, 3. patro – kinosál. Zúčastní se velitelé skupin a jejich zástupci...

II. ukládám

1/ náčelníkům S StB, S VB, MS VB Praha, OS SNB Praha 1 – 10, Ú SNB Palác kultury

a/ zjišťovat agenturně operativními prostředky všechny signály, směřující k akci PALACH, tyto prověřovat a přijmout odpovídající opatření. O všech opatřeních informovat štáb opatření a zajistit hláskou službu

b/ věnovat zvláštní pozornost všem místům, kde v minulosti došlo ke srazům, vylepování plakátů, letáků a psaní hanlivých nápisů

c/ vyčlenit potřebný počet příslušníků k zajištění bezpečnostních opatření dle požadavku OOO S SNB Praha

2/ náčelníku S StB

a/ v součinnosti s II. S SNB provádět rozkladnou činnost všemi operativními prostředky, provádět profylaktickou činnost mezi skupinami mládeže formou pohovorů, aktivizovat agenturní, důvěrnickou síť a rezidenturu v zájmových místech

b/ organizovat operativní průzkum pracovníky S StB v zájmových prostorách, tj. Václavské, Staroměstské nám., nám. Krasnoarmějců, Olšanských hřbitovech a v Sámově ulici ve dnech 14. 1. – 19. 1. 89 včetně

c/ zajistit ve dnech 15. – 19. 1. 89 operativní dohled u atelieru Zoubka, Sámovská č. 15, Praha 2

3/ náčelníku MS VB

a/ organizovat ve dnech 14. 1. – 19. 1. 89 včetně operativní průzkum OOK, OHK v místech předpokládaného narušení klidu a veřejného pořádku

b/ zajistit ve dnech 14. 1. – 19. 1. 89 zvýšený výkon služby v prostorech metra se zaměřením na zajištění klidu a veřejného pořádku, psaní hanlivých nápisů, vylepování letáků a pokusů o nedovolené srazy, zejména ve stanicích J. Želivského, Flóra, Muzeum, Můstek, Národní a Staroměstská

c/ zajistit ve dnech 14. 1. – 19. 1. 89 zaměření výkonu služby v noční době do obvodů OS SNB Praha 1 a 3 hlídkami PMJ s psovody se zvláštním úkolem k zájmovým prostorám, kde by mohlo dojít k pokusům o zneužívání 20. výročí úmrtí PALACHA (Václavské nám., nám. Krasnoarmějců, V Jirchářích – Husův bohoslovecký seminář, Olšanské hřbitovy)

4/ zástupci NS SNB pro týl

a/ vyčlenit potřebné množství spojovací, záznamové a přenosové techniky, dopravních prostředků a zajistit jejich akceschopnost

b/ zajistit stravování, případně podávání čaje, zdravotnickou péči příslušníkům vyčleněným na bezpečnostní opatření

5/ náčelníku OS SNB Praha 1

a/ zajistit ve dnech 14. 1. – 19. 1. 89 zvýšený výkon služby příslušníky OP a pořádkové služby VB v prostorech Václavského, Staroměstského nám. a nám. Krasnoarmějců

6/ náčelníku OS SNB Praha 3

a/ zpracovat vlastní plán bezpečnostního opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v prostorech Olšanských hřbitovů. Plán předložit do 10. 1. 89 na OOO S SNB

b/ zajistit ve dnech 14. 1. – 19. 1. 89 zvýšený výkon služby příslušníky OP a pořádkové služby VB v prostorech Olšanských hřbitovů, kde se nachází býv. hrob J. PALACHA

7/ náčelníku OS SNB Mělník

a/ zpracovat vlastní plán bezpečnostního opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v prostorech hřbitova ve Všetatech a jeho okolí na období od 15. 1. do 22. 1. 89 včetně. Plán předložit do 10. 1. 1989 na OOO S SNB.

b/ zajistit ve dnech 15. 1. – 22. 1. 89 zvýšený výkon služby příslušníky OP a pořádkové služby VB v prostorech hřbitova ve Všetatech a jeho okolí.

Náčelník

správy SNB hlavního města Prahy
a Středočeského kraje

genmjr. JUDr. Bohumil CARDA“

Tamtéž. Z dokumentu jsme vynechali tabulku „DOTACE SIL“.

Dokument 25

1989, 8. února, Praha. – Rozkaz ministra vnitra ČSSR č. 3/1989.

Výtisk č. 8 [...]ª

ROZKAZ
MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1989

V Praze dne 8. února 1989

Číslo 3

Vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření [...]ª

K zajištění klidu a veřejného pořádku na území Československé socialistické republiky u příležitosti příprav a průběhu oslav 41. výročí vítězství československého pracujícího lidu v únoru 1948

I. vyhlašuji

podle čl. 12 odst. 1 NMV ČSSR č. 9/1982 I. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření v době

od 16.00 hodin dne 22. února 1989

do 08.00 hodin dne 27. února 1989

pro útvary FMV, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správu SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správu SNB hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajské správy SNB.

II. Nařizuji

1. aktivizovat v době od účinnosti tohoto rozkazu do 27. února 1989
 - a/ operační štáb Praha^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje;
 - b/ operační štáb Bratislava^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje;
 - c/ operační štáby krajských správ SNB s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území krajů.

- 1/ Čl. 9 NMV ČSSR č. 9/1982 o systému mimořádných bezpečnostních opatření a bezpečnostních akcí.
2. Aktivizovat agenturně operativní prostředky a zintenzívnit vyhledávání signálů o pokusech narušit veřejný pořádek a bezpečnost s důrazem na místa konání manifestací pracujících.
3. Vzít pod dohled pravicové exponenty a další nepřátelské osoby, kriminální recidivisty a skupiny závadové mládeže, organizovat individuální preventivní opatření proti vybraným osobám, potenciálním pachatelům a organizátorům provokací nebo trestné činnosti.
4. Přijímat ve spolupráci s příslušnými orgány státní moci a správy opatření k odstranění negativních jevů, které byly zjištěny v průběhu preventivních celostátních akcí.
5. Zabezpečit v útvech SNB, PS a vojsk MV účinná zpravodajská, operativní a kontrolní opatření na úseku ochrany ekonomiky před mimořádnými událostmi a proti zneužití reprografické techniky k rozmnožování nezákonných písemností; zvláštní pozornost věnovat ochraně skladů zbraní, střeliva, výbušnin a jedů.
6. Provádět operativní dohled v době příprav a konání manifestací nad osobami a skupinami osob, které mají sklony k teroristické činnosti, násilnostem a výtržnictví. Signály o takové činnosti, jakož i případy vyhrožování terorem ihned prověřovat a přijímat účinná opatření stanovená k zjišťování pachatelů anonymních výhrůžných telefonátů a dopisů. Prověřit zpohotovění pořádkových jednotek VB a SNB, výjezdových skupin a skupin vyšetřování dopravních nehod VB.
7. Organizovat ve sledované době zvýšený výkon hlídkové a obchůzkové služby se zaměřením na místa předpokládaného výskytu trestné činnosti; aktivizovat k posílení výkonu služby i příslušníky Pomocné stráže VB.
8. Přijímat podle vývoje politické a bezpečnostní situace opatření k ochraně státních hranic; provádět u oddělení pasových kontrol opatření stanovená k vízovým cizincům, k zabránění přepravy nezákonných písemností a jiných nežádoucích materiálů přes československé hranice.
9. Ukončit plánované preventivní bezpečnostní akce do 20. února 1989.
10. Přijmout na podkladě vývoje bezpečnostní situace další opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku na teritoriu svého útvaru.

III. Ukládám

1. náčelníkům útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB

hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajských správ SNB

- a/ rozpracovat úkoly uvedené v části II. na podmínky útvarů, které řídí; přitom vycházet z plánu typových projektů;
- b/ provést prověrku územních (dílčích) plánů MBO a MBA, mít připraveny síly a prostředky k posílení bezpečnostních opatření podle rozhodnutí ministra vnitra ČSSR;
- c/ informovat ministra vnitra ČSSR o signálech narušení klidu a veřejného pořádku a bezpečnosti cestou operačních středisek;
2. náčelníkům správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajských správ SNB

zajistit průběžné vyhodnocování bezpečnostní situace a podle jejího vývoje vyhlásit podřízeným příslušníkům potřebné procento služební dosažitelnosti nebo služební pohotovosti.

Za službu konanou nad stanovenou základní dobu služby v týdnu náleží příslušníkům SNB zvláštní odměna podle čl. 37 NMV ČSSR č. 8/1987 a příslušníkům PS ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk MV zvláštní příplatek podle části IX přílohy č. 4 RMV ČSSR č. 22/1987.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vydání a jeho platnost končí dne 30. března 1989.

Č. j. 0V-0033/S-89

Ministr vnitra ČSSR:
genpor. Ing. František KINCL v. r.

Obdrží:

M, N, útvary FMV,
útvary podřízené FMV,
náčelníci KS SNB 3x

Obdrží na MVŽP ČSR a MVŽP SSR:

M, N, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR,
M, N, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR

Na vědomí:

HŠ LM ČSSR

Záznam

S rozkazem byli seznámeni (dne – kým): _____

Opatření učiněná k provedení rozkazu: _____

Kontrolou pověřen: _____

Datum: _____ Podpis náčelníka: _____

A MV ČR. Rozkazy MV ČSSR.

-
- ^a Nad tím razítkem „Přísně tajné“ a vlevo uprostřed razítkem „FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA Právní odbor – dokumentace“; razítkem je uvedeno i číslo výtisku „8“.
- ^b Nad tím rukou připsáno: „Zrušeno – skončena platnost“ a „Bezpečnostní opatření“.

Dokument 26

1989, 23. března, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 7. března 1989.

Praha, dne 23. března 1989

č. j. N/Z-0060/89-2

Výtisk číslo: 1

Počet listů: 6

Schvaluji:

[...]^a

genmjr. ing. Alojz LORENC, CSc.

I. náměstek MV ČSSR

Zápis

ze štábu I. náměstka ministra vnitra ČSSR, konaného dne 7. 3. 1989

Přítomni: ss. Homola, Konrád, Mencl, Vrlík, Vykpěl

Program: I. Informace z jednání 1. kolegia MV ČSSR
 II. Informace z jednání 2. operat. porady MV ČSSR
 III. Informace z jednání 2. kolegia MV ČSSR
 IV. Koncepce činnosti útvarů – plnění úkolů

Jednání řídil I. NMV ČSSR s. genmjr. ing. A. LORENC, CSc.

Ad I.

Na 1. kolegiu MV ČSSR, konaném dne 7. února 1989[,] bylo projednáno:

– Vyhodnocení tuzemské a zahraniční výběrové rekreace za rok 1988 a její zabezpečení v dalším období.

Ministr vnitra ČSSR předložený návrh vzal na vědomí a zdůraznil potřebu komplexního řešení rekreační péče, jako součásti sociálního programu v SNB na 9. 5LP.

– Zpráva o bezpečnostní situaci na teritoriu Východočeského kraje.

Ministr vnitra ČSSR předloženou zprávu vzal na vědomí.

Zdůrazněna byla potřeba věnovat pozornost v oblasti církve problematice laiků a hnutí Pokoj na Zemi.¹

– Návrhy na propůjčení státních vyznamenání a řádů za pracovní, politickou a veřejnou činnost.

– Návrhy na propůjčení Řádu Rudé hvězdy kolektivu, příslušníkům SNB a Pohraniční strážce.

- Návrhy na propůjčení medaile Za obětavou práci pro socialismus příslušníkům SNB a Pohraniční stráže na II. čtvrtletí 1989.
Všechny návrhy předložené za útvarů řízené I. NMV ČSSR byly s. ministrem schváleny.

Ad II.:

Na 2. operativní poradě ministra vnitra ČSSR konané dne 21. a 28. února 1989 bylo projednáno:

- Vyhodnocení výběru odvedenců s ohledem na vyskytující se závady a podle jednotlivých teritorií.
Ministr vnitra ČSSR předložené vyhodnocení vzal na vědomí, včetně navržených opatření.

I. NMV ČSSR u k l á d á náčelníkovi III. správy SNB:

posoudit možný přínos VKR ke zkvalitnění výběru odvedenců pro ministerstvo vnitra na úrovni KVS a OVS a o přijatých opatřeních informovat při osobním dokladu.

- Vyhodnocení plánu stavebních oprav FMV v r. 1988, plán na rok 1989 a výhled stavebních oprav FMV na období 9. 5LP.

Ministr vnitra ČSSR předložené vyhodnocení vzal na vědomí a schválil návrh plánu stavebních oprav FMV na rok 1989.

- Přehled dislokace útvarů FMV a útvarů podřízených FMV v hl. m. Praze, včetně výhledu plánovaných změn.

Ministr vnitra ČSSR předložený návrh vzal na vědomí s tím, že problém dislokace IV. S SNB bude vyřešen ve spolupráci náměstků MV ČSSR s. Lorence a s. Sedláka.

I. NMV ČSSR u k l á d á :

a) náčelníkovi II. správy SNB:

dořešit otázku umístění výpočetní techniky v objektu Thákurova;

b) náčelníkovi IV. správy SNB:

předložit návrh komplexního řešení dislokační situace útvaru a přednostně řešit umístění I. odboru;

c) náčelníkovi XII. správy SNB:

zvážit všechny aspekty vhodnosti a možnosti využití uvolňovaného objektu útvaru PS v Bratislavě a urychleně předložit návrh řešení.

- Politicko organizační zabezpečení celorezortní přehlídky zájmové umělecké činnosti.

Ministr vnitra ČSSR předložený návrh schválil.

- Návrh opatření ke zvýšení účinnosti prevence nejzávažnějších forem trestné činnosti obecné a hospodářské povahy.

Ministr vnitra ČSSR předložený návrh vzal na vědomí.

- Zpráva komise o výsledku posuzování možností převzetí strážních jednotek ČSLA střežících objekty zvláštní důležitosti v míru a za branné pohotovosti státu, do působnosti FMV.

Ministr vnitra ČSSR záměr k převzetí strážních jednotek od FMNO schvaluje.

I. NMV ČSSR ukládá náčelníkovi II. správy SNB:

zvážit možnost reorganizace režimových jednotek v JE a jejich začlenění ke strážním jednotkám.

- Návrh zásad analytické a informační činnosti FMV.

Ministr vnitra ČSSR předložené návrhy vzal na vědomí a uložil zabezpečit dnem 6. 3. 1989 14-ti denní experimentální zpracovávání nové struktury situační zprávy a zabezpečit zapojení AIO VOS FMV na informační systém ČTK do 1. 4. 1989.

I. NMV ČSSR ukládá všem náčelníkům útvarů[,] které řídí:

předložit připomínky k dopracování dočasného pokynu ministra vnitra ČSSR k zabezpečení výstupních informací FMV.

do 31. 3. 1989

- Zjednodušení styku občanů ČSSR s orgány SNB a PS OSH v oblasti vstupu do hraničního pásma.

Ministr vnitra ČSSR předložený materiál vzal na vědomí.

- Stav plnění úkolu z programového prohlášení vlády ČSSR z 8. listopadu 1988 – zjednodušit styk občanů se státní správou v podmínkách FMV.

Ministr vnitra ČSSR předložený materiál vzal na vědomí a uložil dopracovat materiál o připomínky členů na OP.

- V dalším jednání byly projednány informace o zahraničních stycích, které ministr vnitra ČSSR vzal na vědomí[,] a mj. uložil:

náměstkům MV ČSSR:

předložit OMS VOS FMV podklady pro přípravu plánu spolupráce s MV Kuby pro léta 1991 – 1995

do 15. 9. 1989

I. NMV ČSSR ukládá náčelníkovi svého sekretariátu:

Výpis úkolů zaslat příslušným útvarům řízeným I. NMV ČSSR a evidovat též úkoly dané jiným útvarům.

- Různé:

Ministr vnitra ČSSR deleguje svou pravomoc[,] vyplývající z RMV ČSSR č. 12/88, ke schválení koncepce činnosti útvarů na náměstků MV ČSSR, jimž jsou podřízeni.

Ad III.:

Na 2. kolegiu ministra vnitra ČSSR, konaném dne 7. 3. 1989[,] bylo projednáno:

- Informace o vývoji kriminality v Praze, včetně analýzy existujících problémů s návrhy na jejich odstranění.

Ministr vnitra ČSSR vzal informaci na vědomí.

- Návrh organizačního zabezpečení zpracování rezortních dokumentů v souvislosti s konáním XVIII. sjezdu KSČ.

Ministr vnitra ČSSR vzal návrh na vědomí a uložil náměstkům MV ČSSR a náčelníkovi KS FMV:

* v souladu se schváleným harmonogramem prací neprodleně zahájit činnost ke zpracování stanovených rezortních dokumentů;

* zabezpečit, aby se na zpracování dokumentů podíleli především ti služební funkcionáři, kteří se budou po XVIII. sjezdu na jejich realizaci podílet

do 30. 6. 1989

Soudruh I. NMV ČSSR informoval přítomné funkcionáře o průběhu a termínech zpracovávání materiálu.

– Návrhy na povýšení do hodnosti plukovníka.

I. NMV ČSSR konstatoval, že všechny návrhy předložené za útvary jím řízené, s výjimkou návrhu na pplk. Beneše² z II. správy SNB, který byl vypuštěn, byly schváleny.

Ad IV.:

I. NMV ČSSR stručně zhodnotil stav plnění úkolu zpracování koncepcí činnosti útvarů, které řídí. Koncepce II. správy SNB je již zařazena k projednání do březnové operativní porady ministra vnitra ČSSR. Po jejím schválení z ní budou vycházet i koncepce XII. a IV. správy SNB. Koncepce všech útvarů budou postupně projednány při dokladech.

Zapsal: mjr. JUDr. Ján TURČAN [...]^b

[...]^c

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XX., obálka 1, č. l. 7–12. – Kopie strojopisu.

^a Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^b Nad jménem vlastnoruční podpis: „mjr. Turčan“.

^c Rozdělovník jako v Dok. 23. K výtisku č. 3 /III. S SNB/ připojen nečitelný podpis.

¹ Sdružení katolických laiků Pokoj na zemi zahájilo svou činnost v říjnu 1988. Srovn. Křesťanské obzory č. 10/1988, příloha.

² Pplk. Josef Beneš (1937) byl od 1. 10. 1983 náčelníkem 4. odboru X. správy FMV, od 1. 9. 1988 náčelníkem 12. odboru II. S–SNB, od 1. 6. 1989 SRS 1. odd. 12. odboru II. S–SNB, dne 15. 2. odvolán z funkce a 25. 6. 1990 propuštěn ze služebního poměru příslušníka SNB.

Dokument 27a

**1989, 22. března, Praha. – Průvodní dopis ministra vnitra ČSSR
předsedovi vlády ČSSR k Dokumentu 27b.**

V Praze dne 22. března 1989

Č. j.: OV-049/A-89

TAJNĚ

Výtisk číslo: 2

Přílohy: 31/434

Vážený soudruhu,

na základě osobního projednání v příloze zasílám stanovený počet výtisků „Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR“, určené pro členy vlády ČSSR.

Se soudružským pozdravem

[...] ^a

Soudruh

Ladislav Adamec

předseda vlády ČSSR

Praha

[...] ^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 4, č. l. 27. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo vlastnoruční podpis „Kincl“.

^b Vpravo připsáno rukou datum „22. 3. 89“ s nečitelným podpisem, přes to razítko „ÚŘAD PŘEDSEDNICTVA VLÁDY ČSSR zvláštní oddělení“.

Dokument 27b

1989, 22. března, Praha. – Informace FMV pro vládu ČSSR o bezpečnostní situaci v ČSSR.

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

č. j.: OV-049/A-89

V Praze dne 22. března 1989

TAJNÉ

Výtisk číslo: 33

Počet listů: 14

VLÁDA ČSSR

Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR

Předkládá se na základě
návrhu ministra vnitra
ČSSR

Obsah:
I. Informace

[...]^a

Předkládá:
ing. František KINCL
ministr vnitra ČSSR

Určeno pro osobní informaci členů vlády ČSSR, po seznámení materiál vrátit!

Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR

Určujícím faktorem vývoje politické a bezpečnostní situace je objektivní zainteresovanost lidu na plnění linie strany a úkolů přestavby. Současně s pozitivními procesy probíhajícími v naší společnosti výrazně narůstá aktivita vnějších i vnitřních nepřátel, kteří se snaží zmařit úsilí o realizaci přestavby a zneužít prohlubování socialistické demokracie k narušení vnitropolitické stability.

Nepřátelské speciální služby a jejich rezidentury na ZÚ kapitalistických států v Praze stupňují úsilí k získávání informací ze všech oblastí našeho společenského života. Ve vojenské oblasti se nadále zaměřují na důležité objekty ČSLA a Střední skupiny sovětských vojsk, zejména raketové útvary a útvary PVOS, tankové a letecké jednotky.

V průběhu roku 1988 bylo zjištěno přes 200 případů rozvědného

pozorování vojenských objektů a prostorů západními diplomaty. Nejaktivnější byli pracovníci vojenských oddělení ZÚ Velké Británie, Francie, NSR a USA. V době vojenského cvičení ŠUMAVA 88 v červnu 1988 byl ve výcvikovém prostoru zadržen T. SANDEL s manželkou, akreditovaný jako pomocník kulturního atašé ZÚ Velké Británie ve Vídni. Na základě dokumentovaných poznatků bylo rozhodnuto o vyhoštění z ČSSR pracovníků vojenského oddělení ZÚ Velké Británie v Praze pplk. Johna MAYNARDA a seržanta G. ADDYHO.

V ekonomické oblasti vnější protivník usiluje o získávání informací z centrální sféry plánování, financování a řízení čs. národního hospodářství, vědeckovýzkumné základny, jaderné energetiky, vojenské výroby a zahraničního obchodu. V oblasti politické se soustřeďuje na otázky praktické realizace přestavby, reagensci našich občanů na probíhající společenské změny, kádrová opatření ve vrcholných orgánech, s cílem zneužít je zpětně k ideodiverznímu ovlivňování čs. veřejnosti.

Zvyšuje se intenzita styků pracovníků západních sdělovacích prostředků a diplomatů ZÚ kapitalistických států s exponenty vnitřního protivníka. Hlavní úlohu v podněcování a ovlivňování vnitřních nepřátel sehrávají diplomaté ZÚ USA v Praze, především I. tajemník R. NORMAN. Zúčastnil se mj. aktivně provokačních akcí v Praze v prosinci 1987, 21. srpna 1988, 28. října 1988 i událostí na Václavském náměstí v lednu 1989. Činnost NORMANA i některých dalších západních diplomatů /např. D. TODD – I. tajemník ZÚ Velké Británie, P. BAKEWEL – II. tajemník ZÚ Kanady aj./ zjevně překračuje rámec jejich diplomatického poslání. Je nezbytné nadále důsledně dokumentovat takovou činnost diplomatů, která je v rozporu s jejich posláním[,] a v součinnosti s FMZV jí efektivně čelit.

Neprátelské speciální služby aktivizují svoji činnost k získávání agenturních zdrojů informací uvnitř naší společnosti. S tímto cílem vyvíjejí i vysoce aktivní, až agresivní činnost také proti čs. institucím a občanům působícím v zahraničí, se snahou získat je ke spolupráci nebo emigraci. V roce 1988 bylo zaznamenáno téměř 50 hrubých provokací včetně výhrůžek, fyzického napadení a vloupání do bytů nebo motorových vozidel.

Pro trestnou činnost vyzvědačství bylo v průběhu loňského roku stíháno 7 našich občanů /z toho 5 příslušníků ČSLA/. Jedná se o osoby, které nabídly spolupráci nepřátelským rozvědkám nebo shromažďovaly utajované informace v úmyslu předat je protivníkovi. Jedním z odhalených nepřátelských agentů byl František M..., vedoucí technické přípravy výroby podniku Tatra v Novém Jičíně. V prosinci 1988 byl odsouzen k odnětí svobody v trvání 11 let.

Situace na úseku boje proti vnitřním nepřátelům je charakterizována jejich přechodem od skrytých forem podvatné činnosti k otevřeným výzvám na destrukci socialismu a organizování konfrontačních akcí. Dokladem toho jsou protispolečenská hromadná vystoupení

k 20. výročí srpna, 70. výročí vzniku ČSR loňského roku a v lednu tohoto roku u příležitosti výročí sebeupálení studenta Jana PALACHA.

Antisocialistické živly parazitují na existujících problémech ve společnosti a snaží se dokázat, že jejich řešení není možné v rámci současného socialistického společenského systému. V této souvislosti napadají zejména vedoucí úlohu KSČ ve společnosti.

Narůstající radikalizace antisocialistických živlů v ČSSR je prováděna rozšiřováním do nedávné doby ustálené struktury kolem „charty 77“ a vznikem řady dalších tzv. nezávislých seskupení, prezentovaných jako výsledek občanského hnutí. Zatímco do roku 1988 existovalo asi 12 různých seskupení, na přelomu loňského a letošního roku se jejich počet zvýšil na současných asi 20 seskupení. Příkladem je vznik iniciativ tzv. Společenství přátel USA, Iniciativa sociální obrany, Demokratická iniciativa, Ekomonitor, Společnost T. G. Masaryka aj.

Snahy vnitřního protivníka rozšířit svůj vliv a zapojit především mladé lidi do nepřátelské činnosti a nátlakových akcí, se promítly ve vzniku a zaměření takových iniciativ, jako např. Nezávislého mírového sdružení /NMS/, České děti, Klub Johna Lennona, Havlíčkova mládež a další. Tyto iniciativy jsou plně pod vlivem hlavního nepřátelského seskupení „charta 77“. Jejich program a činnost jsou zaměřeny na získání a ovlivňování především pacifisticky naladěné části mládeže. U seskupení „České děti“ je zjevná tendence zpolitizovat příznivce tzv. undergroundu, včetně kriminálních živlů.

Úsilí o zpolitizování činnosti vnitřního protivníka se projevuje v tzv. Hnutí za občanskou svobodu /HOS/, u jehož zrodu stáli pod vedením V. HAVLA zejména L. LIS, J. ŠABATA, R. PALOÚŠ, R. BATTĚK a další známí exponenti antisocialistických sil. Za cíl si klade postupně integrovat nepřátelské skupiny a iniciativy v jednotnou opoziční politickou stranu a přejít od deklarací ke konkrétnímu politickému boji. Tzv. manifest tohoto hnutí nazvaný „Demokracie pro všechny“¹ je koncipován jako komplexní politický program, který zakotvuje boj proti politice KSČ a jejímu vedoucímu postavení ve společnosti.

S cílem posílit ofenzivnost činnosti vnitřního protivníka v oblasti lidských práv a upevnit pozice v zahraničí, byl počátkem listopadu 1988 vytvořen tzv. Československý helsinský výbor /ČSHV/ v čele se signatářem „charty“ Jiřím HÁJKEM. Záměrem je diskreditovat čs. státní orgány v oblasti dodržování Závěrečného aktu KBSE a současně izolovat na mezinárodním poli oficiální Výbor čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci. Potvrzuje to i průběh soukromé návštěvy generálního tajemníka Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva (IHF) Geralda NAGLERA koncem ledna tohoto roku v Praze, který v rozhovoru s tajemníkem Výboru čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci s. Fléglem dal otevřeně najevo, že pro IHF je hlavním partnerem tzv. Čs. helsinský výbor, reprezentovaný J. HÁJKEM.

„Reformní“ křídlo vnitřního protivníka se nezapojilo do akcí otevřeně

konfrontace, tyto osoby také nepodepsaly tzv. Manifest. Jejich aktivita byla zaměřena na vytvoření „konstruktivnějšího“ programu, kterým by „oslovily“ naši společnost, včetně členů KSČ. Toto úsilí vyvrcholilo v únoru letošního roku vyhlášením ustavení nové iniciativy pod názvem „Obroda – klub za socialistickou přestavbu“ /OBRODA-KSP/.² Její organizátoři /V. MENCL, V. KABRNA, V. KURAL, J. STEHLÍK aj./ ve svém prohlášení proklamují příslušnost k socialismu a hlásí se k Akčnímu programu z dubna 1968, jako předvoji přestavby. Na základě tzv. pravdivého přehodnocení dějin chce tato iniciativa působit ne jako opozice, ale jako oponentní klub, který by včas upozorňoval KSČ na chyby a nesprávně zvolené cesty. O registraci požádali její představitelé MV ŽP ČSR dne 7. 2. 1989.

Nebezpečné jsou i tendence bývalých členů Sociálně demokratické strany /POŠUSTA, HÁJEK, NEDBÁLEK/, iniciované a aktivně podporované ze zahraničí /tzv. exilovou Sociálně demokratickou stranou v Rakousku/. Směřují k založení vlastní iniciativy pod názvem „Společnost pro studium demokratického socialismu“ /SDS/, která by v ČSSR byla partnerem levicových hnutí v zahraničí a v pozdější době by vyústila ve vytvoření tzv. Strany demokratického socialismu. Tato „Společnost“ má být napojena a podporována Socialistickou internacionálou a některými politickými stranami na Západě /např. SPD, SPÖ, Francouzskou socialistickou stranou aj./. Spolu s Klubem OBRODA by pak měla vytvořit požadovaný „levicový blok opozice“.

V pozadí vzniku a ovlivňování činnosti těchto nelegálních seskupení stojí vždy aktivní signatáři „charty“. Většinou jde o jedny a tytéž osoby /P. UHL, V. HAVEL, J. HÁJEK, L. LIS, V. BENDA, J. ŠABATA, S. DEVÁTÝ a další/.

Výrazným rysem je sílící tendence k internacionalizaci činnosti nelegálních skupin a o propojení s opozičními skupinami v sousedních socialistických státech. Vyústěním je ustavení „Východoevropské informační agentury“,³ ve které jsou zastoupeny opoziční skupiny z ČSSR, SSSR, PLR, MLR, NDR a v rámci níž dochází i k vzájemné výměně zkušeností z protisocialistické činnosti.

V současné době je v ČSSR evidováno několik desítek nelegálních tiskovin, vydávaných zpravidla jako periodika. Oproti roku 1987 vzrostl výrazně i počet nově vydávaných titulů. Z jejich obsahu jsou zřejmé již uvedené cíle vnitřního nepřítele, a to zpochybňovat vedoucí úlohu strany ve společnosti, vyvolat nedůvěru k našemu socialistickému zřízení, emoce a otevřené nátlakové akce. Takto zaměřena jsou např. nová periodika „Pohled spotřebitele“, „Glosář“, „Bulletin ISO“ a další.⁴

Mimořádný význam přikládá vnitřní protivník dosažení legalizace vydávání tzv. Lidových novin. Cílem seskupení osob kolem tohoto periodika, v čele s J. RUMLEM, je dosáhnout pod heslem prohlubování demokratizačního procesu a veřejné informovanosti vytvoření prostoru pro politickou seberealizaci paralelních struktur prostřednictvím vlastních sdělovacích prostředků. Současně se projevuje úsilí těchto

osob o vytvoření nezávislé novinářské organizace jako protiváhy stávajícímu Československému svazu novinářů.

Nepřátelské písemnosti zasílají autoři k publikování do zahraničí, kde jsou využívány k útokům proti politice KSČ a našeho státu. Za to se jim dostává finanční i morální podpory ze strany ideově odlišných a emigrantských center. Vedle toho nejaktivnější antisocialistické živly dostávají téměř pravidelně finanční částky určené pro potřeby tzv. postižených jednotlivců nebo jejich rodinných příslušníků, ale i pro financování nákladů spojených s nepřátelskou činností. Finanční prostředky jsou zasílány jednak prostřednictvím zahraničních zastoupení podniku TUZEX, jednak prostřednictvím diplomatů akreditovaných v ČSSR a vízových cizinců během jejich pobytu v ČSSR.⁵

Příznačným rysem současné církevně politické situace je úsilí Vatikánu a domácí reakční katolické hierarchie o zpolitizování otázek vztahů mezi církví a státem v ČSSR a snaha organizačně i ideově sjednotit všechny církevní struktury, s cílem vytvořit jednotnou frontu pod vlivem katolicismu.

Strategickým cílem reakčních duchovních v ČSSR v čele s kardinálem TOMÁŠKEM i představitelů nelegální církve a laického apoštolátu je obnovení pozic církví před rokem 1948 pod heslem normalizace vztahů mezi státem a církví, tj. dosažení úplné odluky církve od státu. Kardinál TOMÁŠEK je nejen plně pod vlivem tvrdého kursu vatikánské politiky, který aktivně v čs. podmínkách realizuje, ale současně, zejména v posledních letech, i pod vlivem představitelů nelegální církve, např. duchovního bez státního souhlasu Otto MÁDRA, tajně vysvěceného biskupa Karla OTČENÁŠKA, „chartisty“ ThDr. Josefa ZVĚŘINY aj.⁶

Prohlubuje se tendence koordinovat činnost církevních struktur s antisocialistickými živly, zejména s „chartou“, se zjevným cílem zformovat masy věřících v politickou sílu; podněcovat je ke konfrontaci s politikou strany a se státními orgány a zneužít je k rozvíjení opoziční politické činnosti. Součástí tohoto programu je organizování veřejných podpisových akcí nátlakového charakteru. Nejrozsáhlejší byla kampaň tzv. moravských katolíků k pamfletu Augustina NAVRÁTILA o 31 bodech, kterou podepsalo přes 500 tisíc osob. Tuto akci výrazně podporovaly a propagovaly buržoazní sdělovací prostředky, především Hlas Ameriky /HA/ a Radio Svobodná Evropa.⁷

Značný a koordinovaný tlak reakčních duchovních i představitelů nelegální církve /NC/ a laického apoštolátu /LA/ směřuje proti činnosti Sdružení katolických duchovních Pacem in terris /SKD PIT/. V současné době je z iniciativy představitele NC a signatáře „charty“ A. NAVRÁTILA šířena mezi katolickými laiky výzva k založení organizace „Pokoj na zemi“, která by měla vytvořit protiváhu Pacem in terris.

Sílu katolicismu mělo demonstrovat i vystoupení věřících při tzv. celonárodní církevní pouti 6. 3. 1988 v chrámu sv. Víta v Praze a zejména shromáždění věřících v Bratislavě 25. 3. 1988 zorganizované

nelegální církvi za aktivní podpory ze zahraničí. Církev je postupně vyvyšována na jakéhosi sjednotitele opozičního hnutí v Československu. Tomu odpovídá i pamflet „charty“ /č. 9/88/ vyslovující podporu těmto církevním iniciativám a návštěva jejich mluvčích B. JANÁTA a S. DEVÁTĚHO u kardinála TOMÁŠKA dne 3. 3. 1988.

Do organizování činnosti nelegální církve se aktivně zapojují příslušníci řeholí, řádů, laického apoštolátu a reakční duchovní. Dochází k vytváření tajných komunit, tajnému svěcení kněží a řeholnic, budování laických skupin, dodržujících přísně zásady konspirace práce při tvorbě a rozmnožování nelegálních samizdatových písemností a pokynů k nelegální činnosti. Zároveň jsou budovány kanály spojení do zahraničí.

Aktivizují se zejména řádová seskupení, která mezi sebou koordinují postup a úsilí o dosažení legalizace. Nelegální činnost vyvíjí tzv. Rada řeholních společností (obdoba „Sekretariátu řeholních společností“ z krizových let), ve které jsou zapojeni všichni provinciálové významnějších řeholí. Téměř všechny mužské řehole na území ČSSR mají v souladu s činností NC vytvořeny dobře fungující systémy tajné organizace, zvláště jezuité a saleziáni.

Výrazná aktivita představitelů nelegální církve a laického apoštolátu je zaměřena především na ovlivňování mládeže, zejména studentů středních a vysokých škol, kteří jsou postupně získáváni k nelegální náboženské činnosti. Celkově již bylo upuštěno od tradičních forem získávání mladých lidí pouze náboženskou činností a křesťanskou ideologií. Zaměřují se na moderní provádění duchovní správy – organizují rockové mše, promítání video pořadů, diapositivů apod. Pro tyto skupiny mládeže jsou rovněž organizovány přednášky a semináře s náboženskou tematikou v rámci tzv. antiuniverzit, například v bytě signatáře „charty“ Miroslava VODRÁŽKY. Teprve v pozdějším období, po výběru a prověření vhodných jedinců, je prováděno hlubší intenzivní ovlivňování křesťanskou ideologií.

Neprátelskou činnost oživuje i reakční křídlo v Československé církvi evangelické /ČCE/, tzv. Nová orientace. Konkrétním projevem je požadavek na podporu úsilí římskokatolické církve, vycházející z koncepce národního usmíření církvi a věřících na ekumenické bázi, který vznesli představitelé této skupiny v červnu 1988.

Vývoj církevně politické situace nasvědčuje tomu, že se nadále bude zvyšovat agresivita nelegálních církevních struktur. Lze očekávat rostoucí tlak na prosazování požadavků vyjádřených v 31 bodech pamfletu A. NAVRÁTILA, zejména dosažení odluky církve od státu s argumentací se závěry Vídeňské schůzky účastníků KBSE. Nátlakové akce zřejmě soustředí ke svatořečení Anežky Přemyslovny, které chce papež vyhlásit na podzim letošního roku. V této souvislosti lze předpokládat organizování hromadných podpisových akcí za umožnění příjezdu papeže do ČSSR.

Při ochraně čs. ekonomiky kladou bezpečnostní orgány větší důraz

na předcházení škod, způsobovaných nejčastěji porušováním technologické výroby a dalších povinností v provozu socialistických organizací. V roce 1988 bylo odhaleno 24 případů tohoto charakteru. Pro úmyslné způsobení poruch na strojním zařízení v Jihočeských dřevařských závodech byly 3 osoby již odsouzeny a dalších několik pachatelů je trestně stíháno. Výboru lidové kontroly ČSSR byla zaslána upozornění na závažné škody a ztráty vzniklé v činnosti hospodářských organizací. Například šlo o porušování technologických postupů při výrobě motocyklů JAWA, ztráty v důsledku nerealizovaného kontraktu PZO EXICO na vývoz účelově vyrobené vojenské obuvi apod.

Značné škody způsobují naši společnosti mimořádné události v národním hospodářství. Jejich počet zůstává na úrovni předcházejícího roku, stejný je i podíl mimořádných událostí způsobených úmyslně. Ze 600 evidovaných případů mimořádných událostí jich bylo zatím objasněno 447, tj. téměř 75 %. Nejzávažnější objasněnou úmyslně způsobenou mimořádnou událostí, byl požár v k. p. KAUCUK Kralupy nad Vltavou.

Pokud se týká zahraničně obchodních vztahů, byly zjišťovány snahy některých západních firem získávat jednostranné výhody při navazování přímých obchodních styků. Využívají přitom menších zkušeností našich výrobních organizací a jejich pracovníků v oblasti zahraničně obchodního podnikání.

Někteří zástupci kapitalistických firem se pokoušejí při dosahování svých cílů získávat za úplatu, či jinou formou /např. hrazením dovolené v zahraničí/ od našich hospodářských pracovníků informace o investičních záměrech a dovozních možnostech čs. podniků. Například za přijetí úplatku od západní firmy v souvislosti s nákupem měřicího zařízení pro Ústav jaderného výzkumu v Řeži, které bylo předraženo o jeden milión Kčs, je trestně stíhán jeden hospodářský pracovník. V souvislosti s prosazováním nákupu technologického zařízení od kanadské firmy SIMONS pro n. p. Slovencepa Ružomberok byli stíháni a odsouzeni dva hospodářští pracovníci, vůči dalším třem osobám bylo uplatněno preventivně výchovné opatření.

V této souvislosti vystupuje do popředí otázka politických, odborných a zejména morálních hodnot pracovníků, kteří jsou ve styku se zahraničními partnery. Vzhledem ke značné latenci úplatkářství a ke škodám, které způsobuje našemu národnímu hospodářství, bude nutné zvýšit účinnost předcházení této trestné činnosti a jejího postihu.

Únik utajovaných skutečností zůstává početně na úrovni minulých let. Vesměs jde o porušení zásad pro manipulaci a přepravu utajovaných písemností. Většina případů je řešena preventivně výchovnými opatřeními, 4 osoby byly trestně stíhány.

Veřejná bezpečnost v součinnosti s dalšími bezpečnostními orgány plnila odpovědné úkoly při zabezpečování klidu a veřejného pořádku.

Pořádkové jednotky zasáhly proti provokačním protisocialistickým akcím v březnu 1988 v Bratislavě, v srpnu, říjnu 1988 a v lednu 1989 v Praze.

Mimořádný důraz je kladen na prověřování výhrůžných anonymních telefonátů o umístění výbušnin ve veřejných budovách, obchodních domech, dopravních prostředcích. Počet anonymních telefonátů se výrazně zvýšil. Od počátku tohoto roku jich bylo zaznamenáno přes 260, z toho nejvíce – 152 – ve 2. polovině února. Odhaleno bylo 41 pachatelů.

Objem kriminality, registrované v roce 1988, se oproti roku 1987 mírně snížil, její objasněnost zůstává na úrovni kolem 80 %. Škody způsobené kriminální trestnou činností se však zvýšily o cca 140 milionů Kčs a dosáhly téměř 970 milionů Kčs.

Poměrně dobrých výsledků je dosahováno při objasňování hospodářské kriminality, ze zjištěných 44 tisíc případů bylo objasněno téměř 95 %. Stále přetrvává negativní postoj odpovědných hospodářských pracovníků a kontrolních orgánů k plnění zákonem uložené oznamovací povinnosti.

Obecná kriminalita představuje dvě třetiny celkové kriminality. Pachatelé této kriminální trestné činnosti se rekrutují převážně z řad nejzkušenějších kriminálních živlů, živnou půdou pro jejich činnost je především nezáměr v mezilidských vztazích. Nejpočetnější skupinu násilných deliktů tvoří nadále úmyslné ublížení na zdraví, kde průvodním jevem je rostoucí brutalita pachatelů bez zjevné motivace. Procento objasněnosti dosahuje více než 70 %, u násilných trestných činů 95 %. Počet vražd poklesl z 206 v roce 1987 na 177 v roce 1988.

Poměrně nízká je objasněnost trestných činů krádeží vloupáním. Z téměř 25 tisíc případů /z toho 5 tisíc vloupání do bytů/ bylo objasněno 60 %.

Pokračuje mírný nárůst kriminality mládeže. Znepokojující je podíl mládeže cikánského původu, která páchá jednu čtvrtinu trestných činů a přečinů mladých lidí.

Specifickým problémem zůstává recidiva trestné činnosti. Recidivisté se podílejí dvěma třetinami na objasněných trestných činech obecné a jednou třetinou na trestných činech hospodářské kriminality.

V boji proti nealkoholové toxikománii jsou realizována opatření, přijatá na základě usnesení předsednictva ÚV KSČ z února a října 1987. Směřují k zintenzivnění součinnosti útvarů SNB s dalšími orgány státní správy při prohlubování prevence a vytváření podmínek k omezení tohoto závažného jevu. V ČSSR je v současné době evidováno přes 6 tisíc toxikomanů, 45 osob zemřelo v roce 1988 v důsledku intoxikace omamnými látkami.

Hlavním cílem činnosti Veřejné bezpečnosti je v návaznosti na probíhající proces přestavby a demokratizace společnosti zajistit klid a veřejný pořádek, ochranu práv a svobod občanů, eliminovat pokusy o zneužití demokratizačního procesu protispolečenskými živly, usilo-

vat o zvýšení účinnosti boje proti kriminalitě a ochrany společnosti před trestnou a jinou protispolečenskou činností.

Předsednictvo ÚV KSČ projednalo dne 13. ledna 1989 Zprávu o bezpečnostní situaci v ČSSR, cíle a hlavní úkoly služební činnosti SNB, PS a vojsk MV na rok 1989. Konkrétní úkoly, vyplývající pro bezpečnostní aparát z tohoto dokumentu, byly rozpracovány do plánu útvárů a jsou postupně realizovány.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 4, č. l. 26 a 28–39. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo připsáno rukou: „Rozdělovník: výtisk č. 1–31 pro členy vlády ČSSR, 32 dokumentace, 33 domo“.

¹ Manifest HOS se správně nazýval *Demokracie pro všechny*, in: Hnutí za občanskou svobodu 1988–1989. Dokumenty, Praha 1994, dok. č. 1, str. 25–32.

² Srovn. Obroda – klub za socialistickou přestavbu. Dokumenty, Praha 1996, dok. č. 12 a 14, str. 48–51 a 52–53.

³ Byla vyhlášena 20. 12. 1988, srovn. *Sdělení Východoevropské informační agentury (VIA)*, in: Informace o Chartě 77 č. 22, roč. 11 (1988), str. 20.

⁴ *Pohled spotřebitele*, později *Pohledy a Glosář* vydávala Demokratická iniciativa, *Bulletin ISO* nikdy nevyšel.

⁵ Srovn. např. Janouch, František: *Stockholmská nadace Charty 77 a podpora nezávislé literatury a jejich tvůrců*. In: Česká nezávislá literatura po pěti letech v referátech, Praha 1995, str. 98–114.

⁶ Srovn. např. článek *Přijetí u kardinála Tomáška*, in: Informace o Chartě 77 č. 5, roč. 11 (1988), str. 3–4, který informuje o přijetí mluvčích Charty 77 kardinálem Tomáškem a o Dokumentu Charty 77 č. 9/1988, jímž Charta vyslovila podporu iniciativě moravských katolíků „Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSSR“ (tzv. 31 bodů), viz další pozn.

⁷ Srovn. např. T. A. (= P. Uhl): *Statisíce čs. katolíků se domáhají odluky církve od státu*, in: Informace o Chartě 77 č. 3, roč. 11 (1988), str. 18–19, a Dokument Charty 77 č. 9/1988 *Vyjádření podpory iniciativě moravských katolíků*, in: Informace o Chartě 77 č. 5, roč. 11 (1988), str. 2.

Dokument 28

**1989, 3. března, Praha. – Referátník k návrhu rozkazu ministra
vnitřní ČSSR č. 5/1989.**

[...]ª

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV

Poř. č.: 1

Odbor/odd.: Ústřední operační středisko

Označení stupně utajení – naléhavosti: PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Referent: plk. ing. Michna [...]ª, mjr. JUDr. Rozhoň [...]ª

Tel. linka: 6144

Datum: 29. 3. 1989

Č. j.: OV-0044/S-89

Předchozí písemnosti: –

Věc: Návrh rozkazu MV ČSSR k vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v období Májových oslav.

Pokyny pro manipulaci:

- 1) Po schválení předat právnímu odboru VOS FMV k dalšímu opatření.
- 2) Původní spis vrátit ÚOS VOS FMV.

Vydán RMV ČSSR č. 5/1989

Expedován 12. 4. 1989

dokumentace PO VOS [...]ª

Před schválením:

Náčelník ÚOS VOS FMV:

mjr. JUDr. Jiří K u k l í k [...]ª

I. zástupce náčelníka VOS FMV:

mjr. JUDr. Václav N o v o t n ý [...]ª

Náčelník vnitřní a org. správy FMV:

plk. JUDr. Milouš K r á s a, CSc. [...]ª

I. náměstek ministra vnitřní ČSSR:

genmjr. ing. Alojz L o r e n c, CSc. [...]ª

Schválí:

Ministr vnitra ČSSR:

genpor. ing. František K i n c l [...]¹

Vyhotoveno v 1 výtiscích a odeslán výtisk č. 1

ROZKAZ
MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1989

V Praze dne 3. dubna¹ 1989

Číslo 5

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Výtisk č.

Vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření

Oslavy Svátku práce a 44. výročí osvobození Československé socialistické republiky Sovětskou armádou budou klást na Sbor národní bezpečnosti, Pohraniční stráž a vojska ministerstva vnitra mimořádné nároky při zajištění klidu a veřejného pořádku na celém území republiky. K zajištění tohoto úkolu

I. v y h l a š u j i

podle čl. 12 odst. 1 NMV ČSSR č. 9/1982 I. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření v době

od 16.00 hodin dne 28. dubna 1989

do 08.00 hodin dne 2. května 1989

od 08.00 hodin dne 5. května 1989

do 16.00 hodin dne 6. května 1989

od 08.00 hodin dne 9. května 1989

do 08.00 hodin dne 10. května 1989

pro útvary federálního ministerstva vnitra (dále jen „FMV“), útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správu SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správu SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajské správy SNB;

II. n a ř i z u j i

1. aktivizovat v době ode dne účinnosti tohoto rozkazu do 10. května 1989

a) operační štáb FMV^{1/} (dále jen „OŠ FMV“), jehož řízením pověřují I. náměstka ministra vnitra ČSSR s úkolem řídit a koordi-

- novat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na celém území ČSSR,
- b) operační štáb Praha^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje,
 - c) operační štáb Bratislava^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje,
 - d) zřídit operační štáb V. správy SNB, jehož řízením pověřuji náčelníka V. správy SNB s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně stranických a státních činitelů zúčastněných na oslavách Svátku práce a 44. výročí osvobození ČSSR Sovětskou armádou;

-
- 1/ Čl. 9 NMV ČSSR č. 9/1982 o systému mimořádných bezpečnostních opatření a bezpečnostních akcí ve znění NMV ČSSR č. 5/1983.
 - 2. přijmout opatření k aktivizaci agenturní a operativní činnosti příslušníků SNB k vyhledávání, soustřeďování a důslednému vyhodnocování informací a signálů o pokusech narušit veřejný pořádek a bezpečnost s důrazem na místa konání prvomájových manifestací a pietních aktů u památníků a pomníků osvobození ČSSR;
 - 3. organizovat v době vyhlášených mimořádných bezpečnostních opatření (dále jen „MBO“), zvýšený výkon hlídkové a obchůzkové služby se zaměřením na místa předpokládaného výskytu trestné činnosti s cílem zabránit výskytu hanlivých nápisů, strhávání vlajek a podobně. Za tím účelem využít Pomocnou stráž VB;
 - 4. uskutečňovat účinná opatření ke zjišťování pachatelů anonymních výhrůžných telefonátů, telexů a tiskovin;
 - 5. zajistit zpohotovení a akceschopnost pořádkových jednotek VB a SNB, výjezdových skupin vyšetřování dopravních nehod VB;
 - 6. přijmout účinná opatření k ochraně čs. ekonomiky před mimořádnými událostmi; zvláštní pozornost věnovat ochraně skladů zbraní, střeliva, výbušnin, jedů a jiných nebezpečných věcí. Zvýšenou pozornost věnovat ochraně státního a služebního tajemství a opatření proti zneužití reprografické techniky;
 - 7. získávat signály o přípravě závažné trestné činnosti osob ve výkonu trestu odnětí svobody ve spolupráci s příslušnými útvary Sboru nápravné výchovy a prokuraturou;
 - 8. provádět operativní dohled v době přípravy a konání prvomájových manifestací nad osobami a skupinami osob, mající[mil] sklony k násilné a teroristické činnosti a výtržnictví, signály o přípravách takové činnosti ihned prověřovat a přijímat opatření k jejímu zabránění;

9. přijímat na základě vývoje bezpečnostní situace opatření k ochraně státních hranic; na oddělení pasových kontrol zabránit dovozu písemností, které jsou v rozporu s chráněnými zájmy ČSSR;
10. uskutečňovat ve spolupráci s orgány státní moci a správou opatření k odstranění negativních jevů, které byly zjištěny v průběhu prováděných preventivních opatření;
11. vytvořit v době vyhlášení MBO pro OŠ FMV zálohy sil a prostředků Společného operačního štábu ČSSR uvedené v dílčích a územních plánech MBO a mimořádných bezpečnostních akcí; o nasazení těchto sil rozhodne ministr vnitra ČSSR nebo náčelník OŠ FMV;
12. přijmout na základě vývoje bezpečnostní situace v jednotlivých krajích další potřebná opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku;

III. ukládám

1. I. náměstkovi ministra vnitra ČSSR v součinnosti s náčelníkem vnitřní a organizační správy FMV vytvořit sekretariát OŠ FMV k zabezpečení jeho činnosti;
2. náčelníkům útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajových správ SNB
 - a) rozpracovat ve svých rozkazech úkoly uvedené v části II. na podmínky útvarů, které řídí; k uvedenému účelu v maximální míře využít plánů typových projektů,
 - b) prověřit do 25. dubna 1989 územní a dílčí plány MBO a mimořádných bezpečnostních akcí, vytvořit dostatečné zálohy k posílení bezpečnostních opatření podle rozhodnutí ministra vnitra ČSSR,
 - c) zabezpečit plynulý tok informací; informovat ihned ministra vnitra ČSSR o signálech narušení klidu a veřejného pořádku a bezpečnosti cestou operačních středisek,
 - d) vyhlásit podle potřeby[,] zejména v závislosti na vývoji bezpečnostní situace a plnění uložených úkolů, podřízeným příslušníkům SNB, Pohraniční stráž ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk ministerstva vnitra potřebné procento služební dosažitelnosti nebo služební pohotovosti.

Za službu konanou nad stanovenou základní dobu služby v týdnu náleží příslušníkům SNB zvláštní odměna podle čl. 37 NMV ČSSR č. 8/1987 a příslušníkům PS ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk MV zvláštní příplatek podle části IX přílohy č. 4 RMV ČSSR č. 22/1987.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem 25. dubna 1989 a jeho platnost končí dne 31. května 1989.

Č. j. OV-0044/S-89

Ministr vnitra ČSSR:
genpor. Ing. František KINCL v. r.

Obdrží:

M, N, útvary FMV,
útvary podřízené FMV,
náčelníci KS SNB – 3x

Obdrží na MVŽP ČSR a MVŽP SSR:

M, N, útvary bezpečnostního úseku
MVŽP ČSR,
M, N, útvary bezpečnostního úseku
MVŽP SSR

Na vědomí:

HŠ LM ČSSR

Vyřízení I.:

Návrh rozkazu ministra vnitra ČSSR

V y ř í z e n í II.:

Návrh dopisu ministra vnitra ČSSR generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ

V Praze dne
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
OV-0044/S-89
Výtisk č.:
Přílohy: 1/5

Vážený soudruhu,

k zabezpečení klidu a veřejného pořádku v průběhu Májových oslav bude vyhlášen I. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření pro Sbor národní bezpečnosti, Pohraniční stráž a vojska ministerstva vnitra.

Na základě Centrálního plánu mimořádných bezpečnostních opatření a mimořádných bezpečnostních akcí, schváleného Radou obrazy státu v roce 1970, Ti pro informaci zasílám rozkaz, kterým se toto opatření vyhlašuje.

Se soudružským pozdravem

Soudruh

Miloš Jakeš

generální tajemník ÚV KSČ

Praha

-
- ^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny.
- ^b Pod jménem vlastnoruční podpis „Michna“.
- ^c Pod jménem vlastnoruční podpis „mjr. Rozhoň“.
- ^d Nečitelný podpis.
- ^e Nad jménem je vlastnoruční podpis „Kuklík“ a rukou datum „29/3/89“.
- ^f Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.
- ^g Nad jménem vlastnoruční podpis „Krása“ (?) a rukou datum „30. 3. 89“.
- ^h Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ a pod jménem razítkem datum „29. března 1989“ a rukou „NZ-00239/KPS-89“.
- ⁱ Nad jménem vlastnoruční podpis „Kincl“ a rukou datum „30. 3. 89“.
- ^j Za „3“ je rukou připsána „0“ a „dubna“ je škrtnuto a rukou opraveno na „března“.

Dokument 29

1989, 11. dubna, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 4. dubna 1989.

[...] ^a

Praha dne 11. dubna 1989
č. j. N/Z-0060/89-3
Výtisk číslo: 1
Počet listů: 9

Schvaluji:

[...] ^b

genpor. ing. A. LORENC, CSc.
I. náměstek min. vnitra ČSSR

Zápis

ze štábu I. náměstka ministra vnitra ČSSR, konaného dne 4. 4. 1989

Přítomni: ss. Homola, Konrád, Mencl, Vrlík, Vykpěl

Program:

- I. Informace z jednání
 - 3. operativní porady MV ČSSR, konané dne 24. 3. 1989
 - 3. kolegia MV ČSSR, konaného dne 4. 4. 1989
 - 4. operativní porady MV ČSSR, konané dne 4. 4. 1989
- II. Kontrola plnění úkolů uložených na předcházejícím štábu
- III. Projednání požadavků útvarů na nárůst pracovních sil na období 9. 5LP
- IV. Zabezpečení úkolů vyplývajících ze Zásad budování informačních systémů, zavádění a využívání výpočetní techniky.

Jednání řídil I. NMV ČSSR s. genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Ad I.

Na 3. operativní poradě MV ČSSR bylo projednáno:

Před jednáním operativní porady ministr vnitra ČSSR seznámil přítomné se závěry o výsledcích jednání PÚV KSČ.

I. NMV ČSSR uložil:

a) náčelníkovi II. správy SNB:

- aktivizovat a využívat všechny síly a prostředky při objasňování případů výbuchů (Ústí n/L., Pelhřimov, Č. Budějovice). Přijatá opatření projednat s I. NMV ČSSR při osobním dokladu;
- v součinnosti se SV StB zpracovat informaci o stavu objasňování

těchto případů a přijatých opatřeních, která bude předložena ministru vnitra ČSSR [...]c

do 10. dubna 1989

b) všem náčelníkům útvarů, které řídí:

vést podřízené příslušníky při osobních stycích s občany ke správné taktice rozhovorů, zejména k zamezení úniku informací z prostředí práce orgánů SNB.

- Zpráva o stavu vyšetřování prováděném vyšetřovateli Státní bezpečnosti v roce 1988:

Ministr vnitra ČSSR předloženou zprávu vzal na vědomí.

I. NMV ČSSR uložil:

náčelníkovi II. správy SNB:

zabezpečit účast náčelníka SV StB na svých štábech. O plnění úkolu informovat při osobním dokladu.

- Návrh koncepce činnosti Hlavní správy kontrarozvědky SNB.

Ministr vnitra ČSSR předložený materiál vzal na vědomí.

I. NMV ČSSR ukládá:

náčelníkovi II. správy SNB:

- zabezpečit další upřesňování koncepčních záměrů KRČ v návaznosti na zásadní politické rozhodnutí vyplývající z podmínek realizace závazků „Vídeňského závěrečného dokumentu“ v ČSSR, z tempa uskutečňování přestavby hospodářského mechanismu a v závislosti na přípravě podkladů pro XVIII. sjezd KSČ v oblasti bezpečnostní politiky KSČ;

- dopracovaný materiál předložit formou přílohy k materiálu „Vyhodnocení úkolů po XVII. sjezdu KSČ a návrh cílů a úkolů SNB po XVIII. sjezdu KSČ“ na projednání operativní porady;

červen 1989

- koncepci poskytnout příslušným útvarům jako závaznou směrnici pro kontrarozvědnou činnost;

do 1. září 1989

- Informace o stavu plnění úkolů uložených ministrem vnitra ČSSR a evidovaných v systému ARTEMIS v r. 1988.

Ministr vnitra ČSSR předloženou informaci vzal na vědomí.

I. NMV ČSSR ukládá:

náčelníkovi svého sekretariátu:

aktualizovat úkoly evidované v systému a podle potřeby zabezpečit jejich převidování. O splnění úkolu informovat I. NMV ČSSR [...]c

do 15. dubna 1989

- Obsahové vyhodnocení zahraniční spolupráce v r. 1988 a její konkrétní přínos pro čs. bezpečnost.

Ministr vnitra ČSSR předložený materiál vzal na vědomí a delegoval svou schvalovací pravomoc při schvalování zahraničních styků na náměstký MV ČSSR a náčelníka VOS FMV. Zahraniční styky od úrovně náčelníků správ SNB a FMV bude nadále schvalovat ministr

vnitřní ČSSR. Vyhodnocení zahraniční spolupráce se bude předkládat vždy při hodnocení střednědobého plánu ve FMV.

I. NMV ČSSR ukládá:

náčelníkům útvarů[,] které řídí:

při zpracování ročních plánovacích dokumentů provést stručně zhodnocení zahraniční spolupráce za uplynulý rok a stanovit na další rok hlavní cíle zahraniční spolupráce, které se mají dosáhnout v jednotlivých oblastech činnosti útvarů.

- Návrh nového seznamu utajovaných skutečností ve FMV.

Ministr vnitřní ČSSR předložený materiál vzal na vědomí.

I. NMV ČSSR ukládá:

náčelníkovi svého sekretariátu:

zabezpečit u útvarů řízených I. NMV ČSSR nové posouzení rozsahu utajovaných skutečností a event. náměty zaslat VOS FMV. [...]c
do 10. dubna 1989

- Zpráva z cesty delegace FMV vedené I. NMV ČSSR do KLDK ve dnech 21. - 23. ledna 1989.

Ministr vnitřní ČSSR předloženou zprávu vzal na vědomí.

I. NMV ČSSR ukládá:

náčelníkovi II. správy SNB:

- rozpracovat „Závěrečný dokument“ z jednání v KLDK a předložit návrh opatření k plnění dohodnutých úkolů;

- zabezpečit zpracování informací pro MSO KLDK
ihned a k 15. květnu 1989

- zaktivizovat a připravit operativní skupinu v počtu 10 osob (z toho 1 operativní pracovník jako oficiální člen vedení delegace, 1 + 4 jako „rozkrýta“ skupina, 4 operativní pracovníci jako „nerozkrýta“ skupina) [...]c

do a v průběhu konání festivalu

- zabezpečit výjezd 2 operativních pracovníků k VStB SSSR k projednání koordinovaného postupu k zabezpečení festivalu.

květen 1989

- Informace o stavu obsazenosti tabulkových míst příslušníků SNB, PS a vojáků z povolání vojsk MV a občanských pracovníků k 28. 2. 1989.

Ministr vnitřní ČSSR předloženou informaci vzal na vědomí a uložil:

náčelníkům útvarů FMV,

federálních útvarů SNB a

útvarů podřízených FMV

předložit kádrové správě FMV plán výběru a doplňování útvarů a přehled funkcí[,] při jejichž obsazování požadují součinnost KS FMV. [...]c

do 5. dubna 1989

I. NMV ČSSR podal přítomným stručnou informaci o stavu obsazenosti tabulkových míst a poukázal v tomto směru na nepříznivou

situaci na správách StB v krajích a na potřebu dořešení volných míst na IV., XII. a III. S SNB.

Na 3. kolegiu MV ČSSR bylo projednáno:

- Zpráva o vyřizování stížností a podnětů občanů a organizací ve FMV, MV a ŽP ČSR a MV a ŽP SSR za rok 1988.

Ministr vnitra ČSSR předloženou zprávu vzal na vědomí s tím, že připomíná všem podřízeným funkcionářům povinnost důsledného plnění úkolů uložených na jednání kolegií MV ČSSR k této problematice v r. 1985 a 1987.

- Rozbor výsledků realizace Souboru opatření vlády ČSSR a RMV ČSSR, ČSR a SSR č. 9/1983 proti neoprávněnému obohacování za období r. 1988.

Ministr vnitra ČSSR předložený materiál vzal na vědomí a uložil: náčelníkům správ SNB a FMV:

aktualizovat vlastní opatření k zabezpečení „Souboru opatření vlády ČSSR“ a RMV ČSSR, ČSR a SSR č. 9/1983.

do 31. května 1989

I. NMV ČSSR v tomto směru zdůraznil potřebu zlepšení činnosti na úseku ochrany čs. ekonomiky a též přijetí odpovídajících opatření k vlastní ochraně příslušníků SNB.

- Vyhodnocení stavu bezpečnostní ochrany jaderných elektráren s návrhem dalších úkolů.

Ministr vnitra ČSSR předložené vyhodnocení vzal na vědomí a uložil:

I. NMV ČSSR:

- zabezpečit realizaci navrhovaných opatření v závěru materiálu; do 30. června 1989

- připravit jednání na úrovni ministra vnitra ČSSR a ministra paliv a energetiky ČSSR, s cílem koncepčního ujasnění podílu SNB při ochraně JE v budoucnu.

do 30. září 1989

I. NMV ČSSR ukládá:

náčelníkovi II. správy SNB:

vyhodnotit plnění opatření přijatých v resortu vnitra na základě kontroly provedené VLK ČSSR a informaci předložit

do 30. dubna 1989

- Informace o závěrech vojskových zkoušek krajského radiotelefonního VKV systému spojení MV.

Ministr vnitra ČSSR předloženou informaci vzal na vědomí.

- Zjednodušení styku občanů ČSSR s orgány SNB a PS OSH v oblasti vstupu do hraničního pásma.

Ministr vnitra ČSSR předložený návrh vzal na vědomí.

- Návrhy na propůjčení medaile Za obětavou práci pro socialismus příslušníkům SNB a PS na III. čtvrtletí 1989.

Ministr vnitra ČSSR předložené návrhy schválil.

Na 4. operativní poradě MV ČSSR bylo projednáno:

- Návrh zásad zákona k ochraně utajovaných skutečností. Ministr vnitra ČSSR předložený materiál schválil.
- I. NMV ČSSR ukládá:
 - náčelníkovi II. správy SNB:
 - dopracovat návrh zásad o připomínky uvedené na poradě a projednat materiál se zástupci GP ČSSR a legislativního odboru ÚPV ČSSR; [...]c
 - ve zkráceném řízení zabezpečit meziresortní připomínkové řízení pod gescí právního odboru VOS FMV; [...]c
 - do 15. dubna 1989
 - v součinnosti s VOS FMV vypořádat připomínky z meziresortního připomínkového řízení a konečný návrh materiálu předložit k projednání ÚV KSČ
 - do 30. dubna 1989
- Příprava podkladů pro jednání konference KBSE v Paříži. Ministr vnitra ČSSR přednesenou informaci vzal na vědomí a uložil:

I. NMV ČSSR:

- do 30. dubna 1989 předložit ministru vnitra ČSSR informaci (použitelnou pro jednání čs. delegace v Paříži) o:
 - a) případech, které by proti nám mohly být při jednání použity, včetně informace o nelegálních strukturách, jejich složení a cílech (v čem jsou v rozporu s čs. právním řádem);
 - b) případech nedodržování závazků vyplývajících ze Závěrečného dokumentu VNS západními účastnickými státy (rozpor platných právních předpisů, praxe a konkrétních případů s těmito závazky).

Náčelník II. správy SNB a SPV SNB v tomto směru dostanou od I. NMV ČSSR konkrétní úkoly při osobním dokladu s termínem splnění do 20. dubna 1989. [...]c

V souvislosti s únosem letadla MLR z letiště Praha – Ruzyně I. NMV ČSSR ukládá:

náčelníkovi II. správy SNB:

předložit návrh složení komise, včetně harmonogramu postupu této komise, která provede šetření okolností únosu letadla, zhodnotí zjištěné skutečnosti a předloží konkrétní návrhy opatření. [...]c

Ad II.

O plnění úkolů uložených na předcházejících štábech informovali příslušní náčelníci. I. NMV ČSSR konstatoval, že úkoly jsou plněny.

Ad III.

Útvary, řízené I. NMV ČSSR[,] předložily požadavky na nárůst pracovních sil na období 9. pětiletky. I. NMV ČSSR konstatoval, že v souhrnu útvary požadují značný nárůst pracovních sil, který není reálný

zabezpečit. Je potřebné, aby náčelníci útvarů řešili tyto požadavky ze zásadních pohledů uvedených I. NMV ČSSR. Jde zejména o přehodnocení stávajících sil a činností útvarů a činností, které v plánovaném období budou zabezpečovat v souvislosti s novými podmínkami.

Ad IV.

K zabezpečení úkolů vyplývajících ze „Zásad budování informačních systémů, zavádění a využívání výpočetní techniky“ I. NMV ČSSR ukládá:

náčelníkovi svého sekretariátu:

zpracovat a předložit návrh na jednoznačné vymezení dělby práce a zodpovědnosti náčelníků jednotlivých útvarů podílejících se na budování a využívání UIS StB a jeho jednotlivých částí.

Zapsal: mjr. JUDr. Ján Turčan [...]^d

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XX., obálka 1, č. l. 20–21. – Kopie strojopisu.

^a Předtištěno „I. NÁMĚSTEK MINISTRA VNITRA ČSSR“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.“.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Po straně vlevo rukou připsáno „Splněné“.

^d Nad jménem vlastnoruční podpis „Turčan“.

Dokument 30a

1989, 12. dubna, Praha. – Dopis I. náměstka MV ČSSR náčelníkovi GŠ ČSLA o vyhlášení rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 5/1989.

[...] ^a

V Praze dne 12. dubna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 OV-0049/S-89
 Výtisk č.: 2
 Příloha: 1/1

Vážený soudruhu,

sděluji Vám, že k zajištění klidu a veřejného pořádku na území ČSSR u příležitosti oslav Svátku práce a 44. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou vyhlásil ministr vnitra ČSSR na dobu od 16.00 hodin dne 28. dubna 1989 do 08.00 hodin dne 10. května 1989

I. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření.

Dosavadní vývoj bezpečnostní situace na území ČSSR nevyžaduje svolání Společného operačního štábu ČSSR, jehož členem je ministr národní obrany s. armádní generál ing. Milán VÁCLAVÍK.

Žádám, aby k podpoře úsilí Sboru národní bezpečnosti byla v systému Československé lidové armády přijata opatření, jejichž námět je rámcově uveden v příloze tohoto dopisu.

Se soudružským pozdravem

[...] ^b

Soudruh

genplk. ing. Miroslav VACEK
 náčelník generálního štábu ČSLA

I. zástupce ministra národní obrany ČSSR

Praha

Vyhotoveno ve 3 výtiscích

Výtisk č. 1 - GŠ ČSLA

2 - spis

3 - III. správa SNB - na vědomí

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 2849. - Kopie strojopisu.

a Předtištěno „I. NÁMĚSTEK...“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz...“ (viz Dok. 29).

b Vpravo vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 30b

1989, 12. dubna, Praha. - I. náměstkem MV ČSSR doporučená bezpečnostní opatření v ČSLA. Příloha k Dokumentu 30a.

Příloha k čj. OV-0049/S-89
PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Doporučuji v systému Československé lidové armády přijmout na podporu úsilí Sboru národní bezpečnosti při ochraně klidu a veřejného pořádku v období od 28. dubna do 10. května 1989 opatření k:

- a/ zvýšené ochraně zbraní, střeliva, výbušnin, jedů a všech dalších prostředků hromadné účinnosti, které by mohly být zneužity ke spáchání protispolečenské činnosti;
- b/ zabezpečení reprografické a spojovací techniky proti zneužití;
- c/ důsledné ostraze objektů zvláštní důležitosti střezných jednotkami ČSLA;
- d/ ochraně a kontrole objektů ČSLA před psaním provokačních nápisů nebo hanlivých symbolů nepřátelskými živly;
- e/ zabránění vzniku požárů a jiných mimořádných událostí v objektech ČSLA;
- f/ zpřísnění režimu života vojsk, omezení vycházek a opuštění útvarů vojáků základní služby a zesílení výkonu služby pořádkových hlídek ČSLA;
- g/ znemožnění zběhnutí vojáků se zbraní; v této souvislosti se zaměřit zejména na kriminálně závadové osoby, které vykonávají vojenskou službu;
- h/ omezení provozu služebních motorových vozidel ČSLA, prověřování jejich technického stavu a tím vytvořit podmínky k zabránění vzniku dopravních nehod;
- ch/ výběru zkušených vojáků z povolání a spolehlivých vojáků základní služby velených do výkonu dozorcí a strážní služby.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 2850. – Kopie strojopisu.

Dokument 31

1989, 12. dubna, Praha. – Dopis I. náměstka MV ČSSR náčelníkovi HŠ LM o vyhlášení rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 5/1989.

[...] ^a

V Praze dne 12. dubna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 OV-0050/S-89
 Výtisk č.: 2
 Počet listů: 2

Vážený soudruhu,

k zajištění klidu a veřejného pořádku na území Československé socialistické republiky u příležitosti Májových oslav ministr vnitra ČSSR vydal rozkaz, ve kterém je vyhlášen I. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření. Uvedený rozkaz Ti byl zaslán na vědomí.

Vývoj bezpečnostní situace na území Československa nevyžaduje svolání Společného operačního štábu ČSSR, jehož jsi členem.

Žádám Tě[,] soudruhu náčelníku, aby k podpoře úsilí Sboru národní bezpečnosti jsi přijal opatření zejména na úrovni krajských, městských a okresních štábů Lidových milicí k posílení prováděných bezpečnostních opatření v průběhu konání prvomájových oslav a oslav 44. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou.

Náčelníci územních útvarů SNB byli orientováni na organizování úzké součinnosti při plnění bezpečnostních úkolů v rámci oslav, které jsou uloženy v RMV ČSSR č. 5/1989.

Doporučuji věnovat v systému LM zvýšenou pozornost ochraně skladů zbraní, trhavin a jiných prostředků hromadné účinnosti, které by při zmocnění mohly být zneužity ke spáchání protispolečenské činnosti.

V rámci ochrany závodů doporučuji přijmout režimová opatření k zabránění vzniku požárů, případně jiným mimořádným událostem.

Se soudružským pozdravem

[...] ^b

Soudruh

plk. ing. Miroslav NOVÁK
 náčelník hlavního štábu LM ČSSR

Praha

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 2851–2852. – Kopie strojopisu.

^a Předtištěno „I. NÁMĚSTEK...“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz...“ (viz Dok. 29).

^b Vpravo vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 32a

1989, 17. dubna, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 20. dubna 1989.

Sekretariát
operačního štábu FMV

[...] ^a

V Praze dne 17. dubna 1989
PŘÍSNĚ TAJNĚ!
Č. j.: OV-0047/S-89
Výtisk č.: 3
Počet listů: 7 [...] ^b

Podklady

k jednání operačního štábu FMV konaného dne 20. 4. 1989

První zasedání operačního štábu FMV se uskuteční dne 20. dubna 1989 v 09.00 hodin na zasedací místnosti FMV, Majakovského ul. 21.

Členové operačního štábu a náčelníci KS SNB byli na jednání pozváni dopisem I. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV genpor. ing. Alojze LORENCE, CSc., dne 11. dubna 1989.

Program jednání:

- 1/ Zahájení a organizační opatření k činnosti operačního štábu FMV
- 2/ Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění členy operačního štábu FMV
- 3/ Stručný doklad náčelníků
Správy SNB hl. m. Prahy a Sčk.
Správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk.
o zabezpečení Májových oslav, Dne osvobození Československa Sovětskou armádou a dalších akcí konaných v období MBO na teritoriích kraje a jejich požadavky na vyčlenění sil a prostředků ze zálohy OŠ FMV

[...] ^c

V. správy SNB
o zabezpečení ochrany stranických a vládních činitelů při jednotlivých akcích v rámci Májových oslav

- 4/ Návrhy členů OŠ FMV na opatření k zabezpečení úkolů vyplývajících z RMV ČSSR č. 5/1989
- 5/ Různé

Pořad jednání:

V úvodu se doporučuje přivítat na jednání členy operačního štábu FMV a pozvané náčelníky krajských správ SNB.

Informovat přítomné o vydání rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 5/1989, kterým je na období

- od 16.00 hodin dne 28. dubna 1989
do 08.00 hodin dne 2. května 1989
- od 08.00 hodin dne 5. května 1989
do 16.00 hodin dne 6. května 1989
- od 08.00 hodin dne 9. května 1989
do 08.00 hodin dne 10. května 1989

vyhlášen I. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření pro útvary federálního ministerstva vnitra, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, Správu SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, Správu SNB hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajské správy SNB.

Seznámit náčelníky KS SNB, že o vyhlášení I. stupně MBO byli dopisem I. náměstka MV ČSSR dne 13. dubna 1989 informováni náčelník generálního štábu ČSLA, I. zástupce ministra národní obrany s. genplk. ing. Miroslav VACEK[,] a náčelník hlavního štábu Lidových milicí ČSSR s. plk. ing. Miroslav NOVÁK. V dopisech byla doporučena opatření k podpoře úsilí SNB při zajišťování klidu a veřejného pořádku v období Májových oslav.

K 1. bodu jednání

Organizační opatření k průběhu zasedání operačního štábu FMV a zřízení sekretariátu OS FMV

1/ Operační štáb byl aktivizován RMV ČSSR č. 5/1989 a jeho řízením jsem pověřen.

Nášim společným úkolem bude řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a nerušeného průběhu Májových oslav na celém území ČSSR.

2/ Týmž rozkazem byly aktivizovány operační štáby Praha a Bratislava a operační štáb náčelníka V. správy SNB, s úkolem koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku po dobu sledovaných akcí a organizovat využití nasazených sil a prostředků.

3/ Operační štáb FMV bude pracovat v tomto složení a podle potřeby budou přizváni náčelníci krajských správ SNB. Zasedání se uskuteční vždy v této místnosti. Případná výjimka bude včas sdělena.

Neúčast náčelníků na jednání OŠ FMV musí být předem omluvena a mnou odsouhlasena.

4/ K zabezpečení činnosti operačního štábu FMV v době mimo zasedání byl zřízen sekretariát OŠ FMV ve složení:

mjr. JUDr. Karel ROZHON

plk. ing. Jaroslav MICHNA
 mjr. Bohumil BÖHM, který je novým pracovníkem na tomto úseku
 administrativní pracovnice ÚOS VOS FMV
 náčelníkem sekretariátu OŠ FMV určují mjr. JUDr. Karla ROZHONĚ

Sekretariát OŠ FMV pracuje na pracovišti ÚOS VOS FMV, telefon 711, linka 5093 a 6145.

Vnitřní a organizační správa FMV na základě dílčího plánu MBO VOS FMV /čj. SM-009/K-83/ určí pro potřeby sekretariátu OŠ FMV pracovníky k plnění následujících úkolů:

- odbor analytiky - k přípravě informací o bezpečnostní situaci na každé zasedání OŠ FMV a dalších analytických materiálů;
- právní odbor - k legislativní úpravě interních právních norem vyplývajících z činnosti OŠ FMV;
- vnitřní a org. odbor - k zajištění chodu reprografického střediska pro potřeby sekretariátu OŠ FMV.

Žádám členy operačního štábu FMV a přítomné náčelníky KS SNB, aby veškeré písemnosti pro náčelníka operačního štábu FMV byly zasílány cestou sekretariátu OŠ FMV.

Bezprostředně po zasedání štábu sekretariát zpracuje „Závěry z jednání OŠ FMV“, které obdrží každý člen OŠ FMV a pro informaci náčelníci KS SNB.

Úkoly, které nenesou odkladu do zasedání operačního štábu, budou uloženy pokynem I. náměstka MV ČSSR – náčelníka OŠ FMV.

K 2. bodu jednání

Informace o vývoji bezpečnostní situace na území ČSSR

Požádat mjr. JUDr. Michala KRÁLKA k přednesení informace. K doplnění bezpečnostní situace vyzvat náčelníky v pořadí:

- náčelník II. správy SNB
- náčelník IV. správy SNB
- náčelník V. správy SNB
- náčelník Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje
- náčelník Správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje
- náměstek MVŽP ČSR
- náměstek MVŽP SSR
- náčelník I. správy SNB
- náčelník III. správy SNB
- náčelník VI. správy SNB
- náčelník XII. správy SNB
- náčelník XIII. správy SNB
- další členové operačního štábu FMV a náčelníci KS SNB

Pokud v průběhu jednání nevyplnou jiné skutečnosti, doporučuje se k 2. bodu jednání OŠ FMV přijmout následující závěry:

Vývoj bezpečnostní situace od počátku roku 1989 je charakterizován pokračujícím konfrontačním kurzem vnitřních i vnějších nepřátel s cílem zneužít probíhajícího procesu demokratizace a přestavby k destrukci socialismu v ČSSR.

Aktivita a politizace protivníka se projevila vznikem dalších tzv. nezávislých iniciativ, včetně teroristického charakteru[,] a tím i nelegálních periodik, vydávaných v tomto prostředí. V neposlední řadě se negativně odrazila i v počtu anonymních výhružných telefonátů, letáků a nápisů.

Současné úsilí vnitřních i vnějších nepřátel je zaměřeno na přípravu akcí k hromadnému narušení oslav 1. máje v Praze, Brně, Bratislavě a dalších místech v ČSSR. Aktivita v tomto směru byla zaznamenána především u radikální části „Charty 77“ /např. UHL, BENDA, HRADÍLEK aj./, „Nezávislého mírového sdružení“ /např. TVAROCH, KOBAL, VYDRA aj./ a tzv. Klubu právní podpory /např. KOHOUT/. Je uvažováno o rozšiřování letáků vyzývajících k účasti na prvomájových oslavách, připravují transparenty /např. s požadavkem propuštění „politických vězňů“/, typují vhodný byt v prostoru oslav pro dokumentaci případného zásahu bezpečnostních orgánů proti „chartistům“ a jejich přívržencům. Jsou zjišťovány případy k akcím násilného charakteru[,] jako např. učňovská mládež v Praze připravuje nařezávání matic, které by měly být použity ke střelbě pomocí praků, nebo výhružná zásilka na krajský soud v Banské Bystrici, kde je požadavek amnestie politických vězňů, jinak dne 9. 5. bude provedena destrukce na dopravním objektu.

Ve vývoji bezpečnostní situace na území ČSSR je patrna zvýšená aktivita nepřátelských živelů se znatelně silícími tendencemi příprav k narušení prvomájových oslav a oslav Dne osvobození ČSSR Sovětskou armádou.

Současný stav bezpečnostní situace vyžaduje zvýšenou aktivitu výkonu operativní služby, zejména se zaměřením na činnost antisocialistických živelů a přípravu provokačních akcí v souvislosti s oslavami 1. máje a Dne osvobození ČSSR Sovětskou armádou.

K 3. bodu jednání

Stručný doklad náčelníků o zabezpečení Májových oslav, Dne osvobození Československa Sovětskou armádou a dalších na teritoriu správy. Jejich požadavky na vyčlenění sil a prostředků ze zálohy operačního štábu FMV

Doporučuje se vyzvat:

náčelníka Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje,
náčelníka Správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje

ke stručnému dokladu o zajištění Májových oslav na území hlavních měst[,] zejména:

- 1/ Přijatá opatření k zabezpečení klidu a veřejného pořádku v místech konání prvomájových průvodů.
- 2/ Opatření k zamezení nesení transparentů se závadovým obsahem v prvomájovém průvodu.
- 3/ Zabezpečení dalších akcí, které se uskuteční v rámci oslav na území hlavních měst.
- 4/ Předložení požadavků na vyčlenění sil a prostředků ze zálohy OŠ FMV.

náčelníka V. správy SNB

ke stručnému dokladu o bezpečnostním zajištění jednotlivých akcí v rámci Májových oslav po linii činnosti své správy.

Doporučuje se, pokud z jednání nevyplyne jiné, formulovat následující závěry:

Operační štáb FMV bere na vědomí přednesené doklady a konstatuje, že Správa SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, Správa SNB hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje a V. správa SNB plní úkoly k bezpečnostnímu zajištění Májových oslav na území hlavních měst.

K 4. bodu jednání

Návrhy členů operačního štábu FMV na opatření k zabezpečení úkolů vyplývajících z RMV ČSSR č. 5/1989

Doporučuje se vyzvat členy OŠ FMV k přednesení vlastních návrhů k zajištění stanovených úkolů. Podle závažnosti přednesených návrhů přijmout závěry.

K 5. bodu jednání

Různé

náčelníkovi Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje

– zabezpečit pro sekretariát OŠ FMV plán spojení na tribunu a operační štáb S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a přehled akcí, které budou zabezpečovány S SNB hl. m. Prahy a Sčk. v dalším období;

náčelníkovi V. správy SNB

– zabezpečit pro I. náměstka MV ČSSR a náčelníka OŠ FMV a sekretariát OŠ FMV průjezdní povolení do prostoru tribuny na Václavském náměstí;

náčelníkům KS SNB

– navázat úzkou součinností s územními štáby Lidových milicí. Zajistit spolupráci při zabezpečování klidu a veřejného pořádku v průběhu Májových oslav.

Příští zasedání operačního štábu FMV se uskuteční v hodin dne 1989 v této zasedací místnosti. Zasedání se již nezúčastní náčelníci KS SNB.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 2853–2859. – Kopie strojopisu.

^a Nalevo od hlavičky rukou připsáno: „Vyhotoveno ve třech výtiscích, výtisk č. 1 – I. N MV ČSSR vrácen [?] dne 2. 5. 1989 a zničen. Böhm, výtisk č. 2 – VOS FMV vrácen dne 2. 5. 1989 a zničen. Böhm, výtisk č. 3 – pro spis.“

^b Pod tím rukou připsáno „PŘÍLOHA: 1/9“.

^c Rukou připsáno /na konci 1. stránky/ „Dne 24. 4. 1989 byl výtisk č. 1 vrácen zpracovateli a zničen. Zápis provedl dne 25. 4. 1989 mjr. Böhm“.

Dokument 32b

1989, 17. dubna, Praha. – Informace o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR. Příloha k Dokumentu 32a.

[...] ^a

Informace o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR

Současná bezpečnostní situace v ČSSR je charakterizována dalším růstem aktivity vnitřních i vnějších nepřátel. Z jejich činnosti lze vyvodit následující základní trendy:

- vznik nových tzv. nezávislých iniciativ, zaměřených do různých oblastí společenského života s cílem vytvořit masovou základnu a nové mechanismy, jimiž by „charta“ a další seskupení mohly manipulovat především mladé lidi a rozšířit nepřátelské aktivity i mimo velká města /Prahu, Brno, Bratislavu/;
- polarizace dvou základních proudů mezi nepřátelskými seskupeními – radikálního a reformního, jejichž představitelé projevují zjevné politické ambice a snahu vytvořit zárodky pro založení nových opozičních politických stran /zejména Demokratická iniciativa, Hnutí občanské svobody, Společnost pro studium demokratického socialismu, Obroda/; oba proudy přitom hledají tzv. vůdčí osobnost, přijatelnou pro nejširší spektrum čs. veřejnosti;
- snaha dosáhnout změny orientace a postavení nekomunistických politických stran NF jako opozičního partnera KSČ;
- snaha infiltrovat a ovlivňovat činnost společenských organizací a oficiálních struktur v oblasti vědy, techniky, kultury, umění a dalších, s cílem izolovat vedení od členské základny a dosáhnout výměny „zkompromitovaných“ vedoucích funkcionářů;
- sílící snahy opozičních seskupení pronikat do dělnického prostředí, postupně rozložit ROH a vytvořit paralelní, tzv. nezávislé odbory jako základny odborového pluralismu.

Vnitřní nepřátelé, za všestranné podpory ze zahraničí, pokračují v konfrontačním kursu, nastoupeném v polovině loňského roku. Narůstající nepřátelská aktivita je provázána vznikem dalších tzv. nezávislých seskupení, prezentovaných jako výsledek „spontánního občanského hnutí“. Skutečností však je, že jejich činnost a aktivita je iniciována a usměrňována hlavním nepřátelským seskupením – „chartou“ a že v řadách organizátorů a aktivních členů těchto iniciativ jsou jedny a tytéž osoby, převážně z prostředí „charty“.

Zatímco do konce roku 1988 existovalo asi 22 různých seskupení,

v tomto roce přibylo dalších 23 /mimo církevní struktury/, které se na veřejnost prezentovaly rozmanitým způsobem – např. zasláním prohlášení, dopisem i letákem.

Vedle již známých iniciativ vzniklých v uplynulém období začala působit nová seskupení, jako např. OBRODA – Klub za socialistickou přestavbu, Společnost pro studium demokratického socialismu, Klub právní podpory, Klub přátel J. PALACHA, Karlovi přátelé, Havlíčkova mládež, Ekomonitor, Zelenomodří a jiná.

Tento vývoj se promítá i v nárůstu nelegálních periodik /občasníků, měsíčníků, čtvrtletníků a pod./, vydávaných v prostředí vnitřního protivníka. V současné době je jich evidováno již kolem 75 /mimo církevní struktury/. Z jejich obsahu jsou patrné cíle vnitřních i vnějších nepřátel, a to zpochybňovat vedoucí úlohu strany ve společnosti, vyvolat nedůvěru k našemu socialistickému zřízení, emoce a otevřeně nátlakové akce. Takto zaměřená jsou například periodika „Pohled spotřebitele“, „Glosář“, bulletin ISO a NMS i další.

Jsou zjišťovány rovněž snahy představitelů vnitřního nepřítelů získávat informace z prostředí stranických a státních orgánů k připravovaným opatřením tak, aby mohli s předstihem zaujímat vlastní stanoviska a předkládat oponentní návrhy. Ty pak publikují v nelegálních tiskovinách.

Prostředí vnitřního nepřítelů tvoří jednotný blok. Postupně se v něm krystalizují dva základní proudy:

Radikálnější zaměření signatáři „charty“ a členové satelitních skupin /např. Nezávislého mírového sdružení, Společenství přátel USA, České děti, Demokratické iniciativy, Hnutí za občanskou svobodu/ prosazují konfrontační linii vůči KSČ a státním orgánům s orientací na hromadná protispolečenská vystoupení. Své působení zaměřují na inteligenci a mládež, zejména vysokoškolskou, kde se již projevují snahy organizovat paralelní struktury, které by měly nahradit SSM.

Druhý proud – reformní – tvoří značná část bývalých funkcionářů KSČ, vyloučených pro své pravicové postoje[,] a bývalí pravicově orientovaní členové Sociálně demokratické strany. Tyto osoby, které se sdružují především v tzv. OBRODĚ – KSP a Společnosti pro studium demokratického socialismu, by měly vytvořit požadovaný „levicový blok opozice“, schopný za určitých okolností ovlivnit nejen bývalé a současné členy KSČ, ale i část dělnické třídy.

Mezi hlavními představiteli obou proudů – především nepřátelských seskupení Demokratická iniciativa, Hnutí za občanskou svobodu i Společnost pro studium demokratického socialismu a OBRODA – KSP – se projevují silné politické ambice, směřující k vytvoření politických stran, opozičních KSČ. Markantním příkladem je orientace Hnutí za občanskou svobodu v politickém manifestu nazvaném „Demokracie pro všechny“, zakotvující v 11 požadavcích boj proti politice KSČ a jejímu vedoucímu postavení ve společnosti.

Pokračují silící tendence exponentů vnitřního protivníka koordin-

vat nepřátelskou činnost jednotlivých nezávislých iniciativ a přenést protisocialistické působení i do teritorií krajů, kde k němu dosud nedocházelo. Potvrzuje to i schůzka aktivistů Demokratické iniciativy a členů dalších nepřátelských skupin /Nezávislého mírového sdružení a Hnutí za občanskou svobodu/ počátkem dubna 1989.

Zkušenosti potvrzují, že široká a cílevědomá propagandistická kampaň západních sdělovacích prostředků ve spojení s dalším ideodiverzním mechanismem, jehož součástí je v ČSSR „charta“ a její satelitní seskupení, je schopná vyprovokovat část občanů, zejména mladé nezkušené lidi, k účasti na protisocialistických vystoupeních.

V úsilí o destabilizaci vnitropolitického vývoje v ČSSR se protivník zaměřuje na cílevědomé ovlivňování co nejširších vrstev a sociálních skupin našich občanů. Charakteristickým rysem jsou hrubé útoky, často hraničící s vulgárností, proti KSČ, proti vedoucím představitelům strany a státu se snahou diskreditovat je v očích veřejnosti, vyvolat nedůvěru vůči nim a postavit občany proti socialistickému státu. Útoky, vedené v poslední době proti čs. Bezpečnosti, prokuratuře a justici[.] mají vyvolat přesvědčení, že tyto orgány neslouží lidu a nechrání zájmy lidu, ale jsou pouhým „nástrojem úzké privilegované vrstvy funkcionářů“[.] a zpochybnit tak jejich funkce v politickém systému ČSSR. S cílem ochromit činnost těchto orgánů se ve vysílání rozhlasových stanic Svobodná Evropa a Hlas Ameriky stále častěji objevují pořady, jejichž obsah lze charakterizovat jako psychický teror. Jednotliví, konkrétně jmenovaní pracovníci jsou obviňováni z porušování socialistické zákonnosti, používání „teroristických“ metod, jsou označováni za „stalinisty“ a jinak lživě osočováni.

Prohlubuje se tendence koordinovat činnost církevních struktur s antisocialistickými živly, zejména s „chartou“, a tzv. Hnutím za občanskou svobodu /HOS/. Cílem je zformovat masy věřících v politickou sílu, podněcovat je ke konfrontaci s politikou strany a se státními orgány a zneužít je k rozvíjení opoziční politické činnosti. Potvrzuje to i probíhající podpisová akce v prostředí katolických laiků na podporu HOS. V textu petice se uvádí: „V současné době se situace u nás vyvinula tak, že je třeba vyjádřit podporu nezávislým iniciativám, přebrodit rovinu pouhého sympatizování“.

Nebezpečným prvkem v činnosti vnitřních nepřátel jsou silící tendence k infiltraci nekomunistických politických stran Národní fronty /především Československé strany lidové/ s cílem využít jejich oficiálního postavení a možností k legalizaci opoziční činnosti a vytvoření protiváhy politice KSČ. Svědčí o tom například aktivita, kterou vyvíjí část středních kádrů ČSL, soustředěná kolem Richarda SACHERA, bývalého ředitele školy ÚV ČSL.

V posledním období jsou v nepřátelském prostředí zjišťovány přípravy k uskutečnění tzv. Fóra nezávislých iniciativ koncem měsíce dubna 1989 /konkrétní termín není dosud přesně stanoven, předpokládá se den 29. nebo 30. 4. 1989/. Uvedené „Fórum“ svolává inicia-

tiva „Čs. helsinský výbor“, jejímž předsedou je signatář „charty“ Jiří HÁJEK. Při jednání by se měli jeho účastníci zaměřit zejména na otázky související s článkem 26 Helsinského dokumentu /např. shromažďovací právo, svobodu projevu, náboženskou otázku apod./.

Zpracováním hlavního referátu byl pověřen J. HÁJEK.

Současně radikální část „charty“ /UHL, BENDA, HRADÍLEK a další/ uvažuje o zorganizování demonstrace za propuštění politických vězňů v předvečer oslav 1. máje v centru Prahy. Vzhledem k předpokládanému zásahu Bezpečnosti však zde panují obavy z nízké účasti lidí i samotných signatářů „charty“ a dalších tzv. nezávislých iniciativ.

Od poloviny března letošního roku jsou rovněž zjišťovány přípravy vnitřního protivníka k hromadnému narušení oslav 1. máje v Praze, Brně, Bratislavě a dalších místech v ČSSR.

Je uvažováno o tom, že všechny „nezávislé iniciativy“ musí minimálně čtrnáct dní před 1. májem zahájit „velmi razantní náborovou kampaň“ k zajištění co možná největší účasti, především za pomoci zahraničních sdělovacích prostředků. Týden před 1. májem by měly být na ulicích rozdávány letáky. Protivník ve svých úvahách počítá i s případnou změnou místa konání prvomájových oslav /tj. na Letnou/. Vlastní seřadiště nepřátelských osob má být co nejbližší oficiálním seřadištěm a dohodnuto tak, aby bylo možné změnit je i na poslední chvíli. Předpokládají, že jejich akce může být pouze úspěšná, neboť „oficiální manifestaci nemůže Bezpečnost rozehnat vodními děly“.

Narušení těchto oslav vyplynuly také z jednání aktivistů tzv. Klubu právní podpory /Lubor KOHOUT/ s radikální částí vedení tzv. Nezávislého mírového sdružení /KOBALÉM, TVAROCHEM, TVRDONĚM a VYDROU/. Byl přijat návrh L. KOHOUTA, aby se „charta“ a ostatní „iniciativy“ masově zúčastnily oslav a bouřlivým potleskem znemožňovaly stranickým a státním představitelům přednést slavnostní projevy nebo alespoň narušily jejich souvislý přednes. Jinou formou uvažovanou v nepřátelském prostředí je rozvinutí předem zhotovených transparentů v prvomájovém průvodu, například s heslem požadujícím propuštění „politických vězňů“.

O připravovaném narušení oslav 1. máje byly informovány nepřátelským prostředím jak zastupitelské úřady kapitalistických států, tak i hlavní západní tiskové a rozhlasové agentury.

Potvrzuje se aktivní a narůstající podíl především radikální části signatářů „charty-77“ a jejího vedení na přípravách k narušení prvomájových oslav. V tomto prostředí je připraven k vydání „dokument“, ve kterém „charta“ hodlá objasnit historii svátku 1. máje a „připomenout lidem, že se jedná o dělnický svátek a ne svátek komunistů“. Kromě toho plánují rozšiřování letáčků s fotografiemi „politických vězňů“ a s výzvami k akcím za jejich propuštění. Současně se projevuje snaha těchto osob získat v prostoru Václavského náměstí vhodný byt,

i za určitou finanční úhradu, odkud by byl pořízen videozáznam z případného zásahu bezpečnostních orgánů vůči „chartistům“ a jejich přívržencům.

Gradující aktivita vnitřního protivníka nachází odezvu i u extrémních a teroristických živelů. Dokladem toho je doručení poštovní zásilky krajskému soudu v B. Bystrici dne 13. 4. 89. Anonymní pisatel ultimativně požaduje vyhlášení amnestie dne 1. 5. 1989 u řady jím stanovených trestných činů. Při nesplnění tohoto požadavku hrozí použitím trhaviny dne 9. 5. 1989 ke zdemolování blíže neurčeného dopravního objektu za plného provozu. Kromě této pohružky je v textu dovětek, že „občané budou prostřednictvím RSE informováni, že vláda o tom předem věděla a nepodnikla nic, aby katastrofě předešla“.

Další uvažovanou akcí „charty-77“ je narušení důstojných oslav 9. května provokativním uctěním památky padlých sovětských a amerických vojáků, a to „naplno, s veškerou oficialitou, a ať si to někdo zkusí rozehnat“.

Od poloviny ledna 1989 narůstá – zjevně i v důsledku lednových událostí v Praze – počet výhrůžných anonymních telefonátů, hrozcících destrukcí různých veřejných objektů /škol, nemocnic, obchodních domů, dopravních prostředků, budov a objektů národních výborů, SNB a jiných/. Za první tři měsíce tohoto roku bylo zaznamenáno celkem 334 takovýchto telefonátů a 2 dopisy. Kulminovaly v únoru, kdy jich bylo 217, v březnu a počátkem dubna je registrováno jejich snížení. Důvodný předpoklad jejich nárůstu je v období příprav a průběhu letošních májových oslav. Provedená bezpečnostní opatření k ověření takovýchto oznámení byla ve všech případech uzavřena s negativním výsledkem.

Celkem bylo odhaleno – především v Severočeském a Východočeském kraji – 43 pachatelů, proti kterým bylo zahájeno trestní stíhání, vesměs pro trestný čin šíření poplašné zprávy podle § 199 tr. zákona. V řadě případů se pachatelé „inspirovali“ návody západních rozhlasových stanic.

Nelze podceňovat ani anonymními letáky či dopisy ohlašovaný vznik skupin teroristického charakteru, jako např. AKCE-D /v Chomutově/, LIDOVÁ SPRAVEDLNOST /v Českých Budějovicích/, EKOTERROR /v Severočeském kraji/.

Vyšetřovatelé StB v 1. čtvrtletí 1989 ukončili trestní stíhání proti 242 osobám, které spáchaly celkem 367 trestných činů a přečinů. Z toho bylo 220 čs. občanů /mezi nimi 21 příslušníků ozbrojených sil, kteří spáchali 35 tr. činů a přečinů/ a 22 cizinců, kteří se dopustili 46 tr. činů.

Největší podíl stíhaných čs. občanů tvoří pachatelé trestného činu opuštění republiky – 155 osob, tj. 70,45 %. Podle věkového složení pachatelů tohoto trestného činu převažují osoby ve věku do 35 let – celkem 150, tj. 68,2 %.

Mezi nejzávažnější případy, vyšetřované v uplynulém období vyše-

třovatel StB, patří výbuchy v Českých Budějovicích /1986/, Pelhřimově /1988/, Ústí nad Labem /1989/ a nález výbušniny v Plzni /1987/, které dosud nebyly objasněny.

Veřejnobebezpečnostní situace z hlediska zaregistrované kriminality doznala v 1. čtvrtletí 1989 určité kvantitativní změny. Ve srovnání se stejným obdobím roku 1988 se celková kriminalita zvýšila o více než 4 % /tr. činy o 6 %, přečiny o 1 %/. Zvýšila se však i objasněnost, která dosáhla 80 %.

Stav a vývoj obecné kriminality ovlivňuje nadále především majetková trestná činnost, tvořící stabilně její dvě třetiny. Ke zvýšení počtu skutků došlo u násilné /o 1 %/ a mravnostní kriminality /o 11 %/. Jejich objasnění činí v průměru 97 %. Počet vražd se snížil o 2 na celkových 23, jejich objasněnost se zvýšila na 91 %.

Od 1. 1. 1989 do 1. 3. 1989 bylo spácháno celkem 205 loupeží /o 24 více/, 178 jich bylo objasněno /o 20 více/. I nadále převládaly loupeže páchané na ulici. Jejich pachatelé, často bez pracovního poměru, byli zpravidla již v minulosti trestáni. Často doprovodným jevem jednání pachatelů je značná dávka surovosti.

Počet krádeží vloupáním se zvýšil o 8 % /celek na 3 542 skutků/, jejich objasněnost je však stále nízká /celkem 47 %/. Charakteristické pro tento druh trestných činů zůstává jejich značná sériovost, vysoký podíl recidivistů /téměř 3/4/ a také zvyšující se jejich technická vybavenost. Počet skutků krádeží prostých zůstal bez podstatnějších změn.

Bylo odhaleno celkem o 2 % více skutků hospodářské kriminality, výrazně se však snížil počet odhalených tr. činů rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví /téměř o 15 %/. U trestné činnosti úplatkářství se jejich počet zvýšil o více než 7 %.

Vedle bezprostředního boje proti kriminalitě plní útvary VB další odpovědné úkoly spojené se zabezpečováním klidu a veřejného pořádku. Pořádkové jednotky zasáhly proti provokačním nelegálním protisocialistickým akcím, nutná pozornost je věnována i prověřování výhrůžných anonymních telefonátů o umístění výbušnin a výhrůžných písemností adresovaných konkrétním osobám.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 2860–2868. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo rukou připsáno „příloha k Čj. OV-0047/S-89, PŘÍSNĚ TAJNĚ, PRVOPISEM, POČET LISTŮ: 9“.

Dokument 33

1989, 20. dubna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 20. dubna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

[...]^a

V Praze dne 20. dubna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 Č. j.: OV-0056/S-89
 Výtisk číslo: 8
 Počet listů: 7

Schvaluji: [...] ^b

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.
 I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 20. dubna 1989

Jednání OŠ FMV řídil jeho náčelník, I. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Jednání štábu se kromě jeho členů zúčastnili:

- za XIII. oddělení ÚV KSČ s. CIHLÁŘ
- náčelníci KS SNB nebo jejich zástupci
- náčelník odboru analytiky a informací VOS FMV

Program jednání:

- 1/ Zahájení a organizační opatření k činnosti operačního štábu FMV
- 2/ Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění členy operačního štábu FMV
- 3/ Stručný doklad náčelníků
 - Správy SNB hl. m. Prahy a Sčk.
 - Správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk.
 - o zabezpečení Májových oslav, Dne osvobození Československa Sovětskou armádou a dalších akcí konaných v období MBO na teritoriích krajů a jejich požadavky na vyčlenění sil a prostředků ze zálohy SOŠ FMV
 - V. správy SNB

o zabezpečení ochrany stranických a vládních činitelů při jednotlivých akcích v rámci Májových oslav

4/ Návrhy členů OŠ FMV na opatření k zabezpečení úkolů vyplývajících z RMV ČSSR č. 5/1989

5/ Různé

K bodu 1

V úvodu jednání byli přítomní funkcionáři informováni o:

– vydání rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 5/1989, kterým je na období

od 16.00 hodin dne 28. dubna 1989

do 08.00 hodin dne 2. května 1989

od 08.00 hodin dne 5. května 1989

do 16.00 hodin dne 6. května 1989

od 08.00 hodin dne 9. května 1989

do 08.00 hodin dne 10. května 1989

vyhlášen 1. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření;

– dopisech I. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka OŠ FMV zaslaných náčelníkovi GŠ ČSLA a I. zástupci ministra národní obrany ČSSR s. genplk. ing. Miroslavu VACKOVI a náčelníkovi hlavního štábu LM ČSSR s. plk. ing. Miroslavu NOVÁKOVI, v nichž byla uvedeným funkcionářům doporučena opatření k podpoře úsilí Sboru národní bezpečnosti při zajišťování klidu a veřejného pořádku v období Májových oslav;

– aktivizaci operačních štábů Praha a Bratislava a operačního štábu náčelníka V. správy SNB s úkolem koordinovat a řídit bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku po dobu sledovaných akcí a organizovat využití nasazených sil a prostředků;

– zřízení sekretariátu OŠ FMV ve složení mjr. JUDr. Karel ROZHOŇ (náčelník sekretariátu), plk. ing. Jaroslav MICHNA, mjr. Bohumil BÖHM (pracoviště ÚOS VOS FMV linka 711/6145, 5093).

K bodu 2

Informaci o bezpečnostní situaci na území ČSSR přednesl kpt. JUDr. KRÁLKA.¹ O další údaje ji doplnili náčelníci (nebo jejich zástupci):

I., II., III.,² IV., V., VI. a XII. správy SNB, S SNB hl. m. Prahy a Sčk., S SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk., inspekce ministra vnitra ČSSR, KS SNB Košice, Banská Bystrica, Brno, Ostrava, Hradec Králové, České Budějovice, Ústí nad Labem, Plzeň a náčelník HS PS OSH.

Závěry k 2. bodu jednání

Jednání členů OŠ FMV a náčelníků KS SNB potvrdilo reálnost přednesené informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR.

Náčelník OŠ FMV ukládá:

1/ náčelníkovi odboru analytiky a informací VOS FMV:

- přednesenou informaci o bezpečnostní situaci předat přítomným funkcionářům;
 - přednesenou informaci o bezpečnostní situaci doplnit o poznatky sdělené členy OŠ FMV a náčelníky KS SNB a předložit ji dne 20. dubna 1989 do 15.00 hodin ministru vnitra ČSSR;
- 2/ členům OŠ FMV a náčelníkům KS SNB:
- zajistit neprodlené předávání informací se vztahem k zajišťování Májových oslav přímo útvarům, do jejichž kompetence jejich řešení spadá /tím není dotčena povinnost zajišťovat stanovený informační tok/;
- 3/ náčelníkům II., IV., VI. správy SNB a S SNB hl. m. Prahy a Sčk.:
- zabezpečit nepřetržitý tok informací, jejich vyhodnocování a přijímání adekvátních opatření k řešení vzniklých problémů; zajištění uvedených úkolů bude na příštím zasedání OŠ FMV dokladovat náčelník II. správy SNB;
- 4/ náčelníkovi I. správy SNB
- zajistit neprodlené předávání získaných informací II. správě SNB s cílem umožnit přijetí příslušných opatření k eliminaci činnosti protivníka na území ČSSR.

K bodům 3 a 4

Členové OŠ FMV a náčelníci KS SNB po doplnění informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR dokladovali vlastní přijatá opatření k plnění úkolů vyplývajících z RMV ČSSR č. 5/1989 a navrhli přijetí některých dalších úkolů.

Operační štáb vzal na vědomí přednesené doklady a konstatuje, že úkoly uložené v citovaném RMV ČSSR byly na jednotlivých útvarech rozpracovány a jsou plněny.

Náčelníci S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a hl. m. SSR Bratislavy a Zsk. předali požadavky na vyčlenění sil a prostředků ze záloh SOŠ ČSSR.

Závěry k bodům 3 a 4

Náčelník OŠ FMV po projednání otázek zahrnutých v programu jednání zvýraznil hlavní trendy činnosti protivníka, z nichž vyplývají pro výkon bezpečnostní služby zejména tato zaměření s dlouhodobou platností:

- věnovat zvýšenou a soustavnou pozornost ochraně oficiálních společenských struktur před činností protivníka;
- zabezpečit kontrarozvědnou ochranu mládeže, zejména vysokoškolské;
- přijímat opatření, směřující k zabránění změn v politické orientaci a vztahu ke KSČ /KSS/ ze strany politických stran organizovaných v Národní frontě;
- diferencovat jednotlivá nepřátelská seskupení a na podkladě analýzy jejich zaměření a činnosti přijímat nebo navrhopat odpovídající opatření k eliminaci jejich nepřátelského působení. K tomuto úkolu

II. správa SNB urychleně dokončí analytický materiál, který zašle zainteresovaným útvarům;

– zabránit snahám protivníka pronikat do dělnického prostředí.

K zajištění Májových oslav náčelník OŠ FMV u l o ž i l :

- 1/ Zabránit všemi prostředky pokusům o zneužití Májových oslav k provokacím. Při plnění tohoto úkolu vycházet z operativní situace svého teritoria nebo liniového zaměření činnosti.
- 2/ Přijímat na podkladě analýzy bezpečnostní situace na teritoriu příslušná opatření k zabránění organizování tzv. kontraoslav.
- 3/ Věnovat maximální pozornost plnění úkolů vyplývajících z akce VÝBUCH.
Zaměřit výkon služby ke znemožnění obdobného případu, který se udál např. v Ústí nad Labem /výbuch trhaviny/. K zajištění uvedeného úkolu vejít ve styk s vedoucími tajemníky KSČ / KSS/ krajů /okresů/ a navázat úzkou součinností s územními štáby LM k ochraně vytypovaných objektů.
- 4/ Přijmout opatření k ochraně národního hospodářství před mimořádnými událostmi. K tomu zaktivizovat zejména agenturní a důvěrnickou síť ve vytypovaných objektech.
- 5/ Nasadit maximální síly k ochraně klidu a veřejného pořádku, zejména v centrech a na frekventovaných místech měst. Mimořádnou pozornost přitom věnovat rozšiřování provokačních písemností, psaní hanlivých symbolů a nápisů a poškozování výzdoby.
- 6/ Pokračovat v plnění úkolů, směřujících k zabránění narušení nebo zneužití vysílání čs. televize /rozhlasu/, včetně snahy o uskutečnění ilegálního vysílání. Je nutné vycházet z předpokladu, že se protivník o uvedenou činnost pokusí.
- 7/ Vytvořit podmínky pro získávání hodnověrných informací a na podkladě jejich vyhodnocování přijímat na všech stupních řízení adekvátní opatření ke zmaření činnosti protivníka. Využít přitom zkušeností, které dokladoval náčelník KS SNB Brno.
- 8/ Zajistit bezchybné fungování informačního toku, přičemž dodržovat i zásadu přímého předávání informací zainteresovaným útvarům, zejména II. správě SNB, která centrálně zajišťuje jejich souhrnné vyhodnocování.
- 9/ Vycházet z předpokladu, že se protivník pokusí o provokace a je nezbytné připravit se na dokumentování jeho nepřátelské činnosti pro důkazní řízení.
- 10/ Zvýšenou pozornost věnovat ochraně tribun, instalovaných k Májovým oslavám.

Dále náčelník OŠ FMV uložil:

1/ náčelníkovi VOS FMV

– vyčlenit pro zajišťování úkolů sekretariátu OŠ FMV:

a/ jednoho pracovníka z odboru analytiky a informací /k pří-

pravě informací o bezpečnostní situaci a dalších analytických materiálů/,

b/ jednoho pracovníka z právního odboru /k legislativní úpravě řídicích aktů vyplývajících z činnosti OŠ FMV/,

c/ jednu administrativní pracovníci z ÚOS,

– zajistit zvýšené nároky lustrace na SEO;

2/ náčelníkům inspekce ministra vnitra ČSSR, S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a hl. m. Bratislavy a Zsk.

– zajistit kontrolu výkonu služby v rámci zajišťování Májových oslav, zejména vyčleněných sil ze záloh SOŠ ČSSR; zajištění úkolu bude dokladovat na příštím zasedání OŠ FMV náčelník inspekce ministra vnitra ČSSR.

K bodu 5

Náčelník odboru analytiky a informací VOS FMV přednesl zprávu o vyhodnocení informačního toku z KS SNB a centrálních správ SNB.

Termín příštího zasedání bude sdělen dodatečně s ohledem na vývoj bezpečnostní situace. Účastníky jednání vyrozumí sekretariát OŠ FMV.

Rozdělovník k čj.: [...]^c

výt. č. 1. ministr vnitra [...]^d

2. I. N MV ČSSR

3. s. Nezval

4. s. Sedlák

5. MV ŽP ČSR – Novák

6. MV ŽP SSR – Krajčí

7. VOS [...]^e

8. IMV ČSSR

9. KS SNB

10. Správa pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení FMV

11. I. S SNB

12. II. S SNB

13. III. S SNB

14. IV. S SNB

15. V. S SNB

16. VI. S SNB

17. XII. S SNB

18. XIII. S SNB

19. Správa vyšetřování StB

20. Federální správa VB

21. Správa spojení SNB

22. Letecká správa SNB

23. PS útvar 9600

24. Správa vojsk MV

25. S SNB hl. m. Prahy a Sčk.

26. S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.
27. KS SNB České Budějovice
28. " Plzeň
29. " Ústí nad Labem
30. " Hradec Králové
31. " Brno
32. " Ostrava
33. " Banská Bystrica
34. " Košice
35. spis

[...]^f

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 1, č. l. 1–7 (rozdělovník ve sv. XXIII., č. l. 2898). – Kopie strojopisu.

^a Nalevo od hlavičky razítko FMV (viz Dok. 3); došlo 25. IV. 1989, č. j. IM-0084/01-89, přílohy 0.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Rukou připsáno „OV-0056/S-89“.

^d Rukou připsáno: „výtisk č. 1 vrácen dne 2. 5. 89 a zničen, výtisk č. 2 vrácen dne 2. 5. 89 a zničen. mjr. Böhm“.

^e Rukou připsáno: „výtisk č. 7 vrácen dne 2. 5. 89 a byl zničen. mjr. Böhm“.

^f Vpravo připsáno rukou „odesláno dne:“, následuje razítkem datum „24. dubna 1989“ a nečitelný podpis.

¹ Kpt. JUDr. Michal Králka (1949) byl 1. 5. 1987 přemístěn z X. S-SNB na sekretariát FMV do funkce SRS 1. oddělení OAIP, od 1. 10. 1988 SRS skupiny analytiky oddělení analytiky a informací AIO VOS FMV, od 1. 5. 1989 SRS oddělení analytiky a informací, od 1. 12. 1989 VSRS oddělení informací odboru analytiky a informací, odvolán z funkce 30. 4. 1990, dne 31. 8. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

² Náčelník III. správy SNB genmjr. Ing. Pavel Vrlík podal 20. dubna 1989 i písemnou „Informaci o bezpečnostní situaci v ozbrojených silách ČSSR“ (čj. Sb-00167/170-1/89):

„Bezpečnostní situace v ozbrojených silách ČSSR je stabilizována. V posledních 7 dnech nedošlo k závažné trestné činnosti ani mimořádným událostem, které by vedly k narušení kázně, klidu, pořádku a morálně-politického stavu vojsk.

Ve vztahu k nadcházejícím květnovým oslavám nebyly VKR získány negativní ohlasy příslušníků ozbrojených sil, signály příprav teroristických akcí a protestních vystoupení hromadného charakteru ani jednotlivců.

V souvislosti se současnými společenskými procesy, snižováním početních stavů, výzbroje, připravovanou reorganizací ČSLA a dalšími aktuálními událostmi jsou vojenskou kontrarozvědkou odhalovány názory na perspektivnost služby v ČSLA a celkovou přestavbu v ČSSR. Jednotliví vojáci a občanští pracovníci posuzují, zda-li redислоkace probíhá v duchu posílení obranného charakteru armády, vyjadřují obavy ze sociálních jistot a perspektivnosti velitelského sboru, kritizují nedostatečnou informovanost z vyšších stupňů velení ve směru připravovaných změn. Ve vztahu k přestavbě se vyskytují úvahy, aby přílišná demokratizace v ozbrojených

silách nevedla k poklesu kázně a morálně-politického stavu vojáků. Nesouhlas se zásahem pořádkových jednotek proti provokačním akcím v lednu 1989 v Praze s následným postihem 'chartistů' je zjišťován ojedinelé.

Orgány VKR byly získány poznatky z civilního prostředí v Plzni, kde má údajně 6. května 1989 proběhnout tzv. tichá demonstrace při příležitosti jejího osvobození Americkou armádou. V k. p. ŠKODA Plzeň mají být za tímto účelem rozšiřovány letáky informující o připravovaných akcích za použití tržavin v jeho výrobních halách. Mezi civilní veřejností v Olomouci jsou zjišťovány zprávy o přípravách stoupenců CHARTY-77 a dalších nelegálních struktur na manifestační vystoupení v tomto městě dne 1. května 1989. O uvedených skutečnostech byly informovány příslušné teritoriální orgány SNB.

Dne 13. dubna 1989 oznámil VKR praporčík VÚ 3275 Lažany, že obdržel anonymní dopis, v němž je neznámou skupinou, která se 'chystá uskutečnit velkou věc', žádán o pomoc v oblasti elektroniky za finanční úplatu. Kontakt s ním chce skupina udržovat telefonicky osobou, která se představí 'strejda'. Anonym vykazuje obdobné znaky jako anonymní dopis, který obdržel vedoucí tajemník OV KSČ v Chomutově. V tomto dopise je uvedena výhrůžka, že bude překážena májová manifestace i za cenu použití zbraní a tržavin. 'Strejda' se s praporčíkem podle jeho vyjádření již jednou spojil, když se jej ptal na podrobnosti, řekl, že se ozve znovu. K odhalení pisatele jsou prováděny součinnostní opatření s O-StB Chomutov.

Na adresy vojáků z povolání a FMNO jsou v jednotlivých případech zaslány tiskoviny NEZÁVISLÉHO MÍROVÉHO SDRUŽENÍ obsahující problematiku odmítnutí výkonu vojenské služby z důvodu svědomí.

Dne 13. dubna 1989 byl agenturně získán poznatek, že od roku 1987 je postrádáno 700 kusů granátů RG-4. Uvedené granáty chybí ve skladu VÚ 1856 Milín. Do současné doby bylo zjištěno, že při výcviku záloh ÚVN v září 1987 bylo organizováno házení ostrých granátů ve VVP JINCE, ale o spotřebě granátů není žádná dokumentace. V součinnosti s velitelskými orgány jsou přijímána opatření k objasnění této mimořádné události.

Na základě agenturních poznatků VKR bylo u 2 vojáků základní služby VÚ 5944 Čáslav v minulém týdnu zajištěno 205 kusů ostrých nábojů do samopalů a kulometů, 25 kusů ručních osvětlovačů a 10 kusů dýmovnic. Motivem nedovoleného ozbrojování bylo použití prostředků při různých příležitostech (na Silvestra apod.). O skutečnostech byly informovány velitelské a politické orgány k přijetí vlastních opatření.

V současné době jsou všechny zbraně ztracené nebo zcizené v roce 1989 vypátrány, jednalo se o 5 pistolí. Z roku 1988 zůstávají nevypátrány 4 služební pistole, 1 malorážková puška, 2 protiletadlové letecké rakety a 123 ks bezdýmného střelného prachu. Z roku 1987 3 samopaly, 10 služebních pistolí, 1 malorážková puška, 1 malorážková pistole a dalších 11 ručních granátů. V souvislosti s odcizením těchto prostředků nebyly zjištěny signály jejich případného zneužití k nepřátelským akcím politického charakteru.

Agenturními prostředky VKR byl odhalen zájem civilní osoby, nealkoholového toxikomana z Brna, o sehnání samopalů prostřednictvím vojáka základní služby zařazeného u VÚ 9376 Vimperk. V součinnosti s velitelskými orgány byla přijata opatření k zamezení přístupu vojáka ke zbraním. Motiv zájmu o zbraně je předmětem šetření.

Dne 12. dubna 1989 ve večerních hodinách došlo k opakovanému narušení signální stěny objektu muničního skladu VÚ 3686 Jihlava. Po vypracování stopy služebním psem bylo zjištěno, že oplocení skladu bylo překonáno neznámou osobou, která se pohybovala uvnitř skladu. V součinnosti s velitelskými orgány a orgány SNB jsou přijímána opatření k vypátrání narušitele.

Ke dnešnímu dni je VKR prováděno pátrání po 7 neozbrojených zbězích z řad vojáků základní služby ČSLA, z nichž 2 byli před nástupem vojenské služby trestáni. Ve 2 případech se jedná o zběhy z roku 1987 a v 1 případě z roku 1988. Velitelskými orgány je v součinnosti s orgány SNB dále celostátně pátráno po 3 (?)

vojenských zbězích, z nichž rovněž žádný není ozbrojen. U žádného z nich nejsou známy poznatky nasvědčující možnému páchání trestné činnosti v souvislosti s květnovými oslavami.

O vývoji státobezpečnostní situace, náladách a názorech, jsou průběžně informovány příslušné velitelské a politické orgány včetně ministra národní obrany a náčelníka HPS ČSLA. Poznatky k civilním osobám jsou postupovány teritoriálním orgánům SNB.

Na základě rozkazu ministra vnitra ČSSR bylo vydáno nařízení náčelníka III. správy SNB s rozpracovaným opatřením k zajištění MBO. Byla stanovena 100% dosažitelnost náčelníků a jejich zástupců a 30% dosažitelnost ostatních příslušníků vojenské kontrarozvědky. Náčelníkům všech stupňů bylo uloženo zabezpečit součinnost s příslušnými útvary SNB, velitelskými a politickými orgány ČSLA, PS a VMV z hlediska vzájemné informovanosti o vývoji bezpečnostní situace; zasílat neprodleně stb poznatky související s májovými oslavami cestou operačního střediska náčelníkovi III. správy SNB. U výkonných útvarů VKR je:

- aktivizována agenturní a operativní činnost k vyhledávání signálů o přípravách nebo pokusech narušit veřejný pořádek a bezpečnost příslušníky ozbrojených sil ČSSR s důrazem na místa konání prvomájových manifestací a pietních aktů u památníků osvobození;
- zintenzivněna agenturní kontrola osob vedených ve vnitřní problematice s cílem organizování účinných preventivních opatření proti potenciálním pachatelům trestné činnosti včetně zabraňovacích opatření proti výskytu hanlivých nápisů, strhávání vlajek apod.;
- zesilována kontrarozvědná práce na úseku boje proti zběhnutí do ciziny, ochrany státních hranic, zbraní a munice.

Pro případné posílení bezpečnostních opatření podle rozhodnutí MV ČSSR je vytvořena záloha z příslušníků III. správy SNB. Do 20. dubna 1989 byly prověřeny vlastní dílčí plány k zajištění MBO a zabezpečena připravenost vyčleněných sil a prostředků k zajištění bezpečnostních opatření v ozbrojených silách ČSSR.“

Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. 1. 2869–2873.

Dokument 34

1989, 21. dubna, Praha. – Referátník k návrhu rozhodnutí ministra vnitra ČSSR o vyčlenění sil a prostředků k posílení bezpečnostních opatření v období 1. května 1989.

[...]a

Odbor/odd.: Sekretariát operačního štábu FMV
 Označení stupně utajení – naléhavosti: PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 Referent: plk. ing. Jaroslav MICHNA
 mjr. Bohumil BÖHM [...]b
 Tel. linka: 6145
 Datum: 21. dubna 1989
 Č. j.: OV-0057/S-89

Věc: Návrh rozhodnutí MV ČSSR k vyčlenění sil a prostředků k posílení bezpečnostních opatření v období májových oslav.

Pokyny pro manipulaci:
 Po podpisu vrátit zpracovateli. [...]c

Před schválením:
 Náčelník sekretariátu OŠ FMV
 mjr. JUDr. Karel ROZHON [...]d

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV
 genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...]e

Schválí:
 Ministr vnitra ČSSR
 genpor. ing. František KINCL [...]f

V Praze dne 24. dubna 1989
 PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 OV-0057/S-89
 Výtisk č.: 30
 Počet listů: 5

ROZHODNUTÍ
ministra vnitra Československé socialistické republiky¹

Na základě článku II. odstavec 11 RMV ČSSR č. 5/1989 a požá-

dvků náčelníků správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje a správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje nařizují k zabezpečení klidu a veřejného pořádku a posílení bezpečnostních opatření v období Májových oslav v Praze a Bratislavě

I. vyčlenit:

A/ ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje

1/ v době od 20.00 hodin dne 28. dubna 1989

do 05.00 hodin dne 29. dubna 1989 a

od 20.00 hodin dne 29. dubna 1989

do 05.00 hodin dne 30. dubna 1989

a/ 160 příslušníků k posílení operativního průzkumu z útvarů:

vnitřní a organizační správa FMV	10	příslušníků
----------------------------------	----	-------------

kádrová správa FMV	20	“–
--------------------	----	----

správa pro plán, rozpočet a		
-----------------------------	--	--

sociální zabezpečení FMV	20	“–
--------------------------	----	----

inspekce MV ČSSR	10	“–
------------------	----	----

správa stavebně ubytovací služby		
----------------------------------	--	--

SNB	20	“–
-----	----	----

správa tělovýchovy a vrcholového		
----------------------------------	--	--

sportu SNB	20	“–
------------	----	----

III. správa SNB	20	příslušníků
-----------------	----	-------------

správa vojsk MV	10	“–
-----------------	----	----

správa vývoje automatizace SNB	10	“–
--------------------------------	----	----

správa pasů a víz SNB	10	“–
-----------------------	----	----

federální správa VB	10	“–
---------------------	----	----

b/ 160 příslušníků k posílení pořádkové služby z Pohotovostního pluku VB ČSR

2/ v době od 20.00 hodin dne 30. dubna 1989

do 06.00 hodin dne 1. května 1989

a/ 200 příslušníků k posílení operativního průzkumu z útvarů:

vnitřní a organizační správa FMV	20	příslušníků
----------------------------------	----	-------------

kádrová správa FMV	20	“–
--------------------	----	----

správa pro plán, rozpočet		
---------------------------	--	--

a sociální zabezpečení FMV	20	“–
----------------------------	----	----

inspekce MV ČSSR	10	“–
------------------	----	----

správa stavebně ubytovací služby		
----------------------------------	--	--

SNB	10	“–
-----	----	----

správa tělovýchovy a vrcholového		
----------------------------------	--	--

sportu SNB	10	“–
------------	----	----

správa vojsk MV	10	“–
-----------------	----	----

správa vývoje automatizace SNB	20	“–
--------------------------------	----	----

správa pasů a víz SNB	10	“–
-----------------------	----	----

HS PS OSH	20	“–
letecká správa SNB	10	“–
federální správa VB	40	“–

b/ 200 příslušníků k posílení pořádkové služby z Pohotovostního pluku VB ČSR

3/ v době od 06.00 hodin dne 1. května 1989
do skončení opatření

a/ 750 příslušníků k posílení operativního průzkumu z útvarů:

vnitřní a organizační správa FMV	30	příslušníků
kádrová správa FMV	30	“–
inspekce MV ČSSR	10	“–
I. správa SNB	30	“–
II. správa SNB	30	“–
III. správa SNB	30	“–
IV. správa SNB	20	“–
VI. správa SNB	10	“–
XIII. správa SNB	30	“–
federální správa VB	40	“–
správa pasů a víz SNB	20	“–
správa vojsk MV	10	“–
HS PS OSH	20	“–
MVŽP ČSR	60	“–
VŠ SNB	380	“–

b/ 400 příslušníků k posílení pořádkové služby z Pohotovostního pluku VB ČSR

Náčelníci vyčleňujících útvarů určí vedoucí skupin podřízených příslušníků a zajistí jejich účast na instruktáži k uvedeným bezpečnostním opatřením, která se koná dne 25. dubna 1989 v 10.00 hodin v objektu správy SNB hl. m. Prahy a Sčk., Praha 1[.] Bartolomějská č. 7, III. patro – kinosál.

Výstroj a výzbroj příslušníků bude určena na instruktáži.

B/ ve prospěch správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Západoslovenského kraje

1/ v době od 22.00 hodin dne 29. dubna 1989
do 06.00 hodin dne 30. dubna 1989 a
od 22.00 hodin dne 30. dubna 1989
do 06.00 hodin dne 1. května 1989

a) 100 příslušníků k posílení pořádkové služby z VŠ SNB Bratislava

2/ v době od 06.00 hodin dne 1. května 1989
do skončení opatření

a) 200 příslušníků k posílení pořádkové služby z Pohotovostního útvaru VB pro SSR

- b) 100 příslušníků k posílení pořádkové služby z VŠ SNB Bratislava
- c) 40 příslušníků k posílení operativního průzkumu z XII. správy SNB Bratislava
- d) dopravní prostředky s obsluhou z Pohotovostního útvaru VB pro SSR v počtu:
 - 2 vodní stříkače
 - 3 eskortní vozidla

Náčelník správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk. zajistí instruktáž vyčleněných příslušníků, kde stanoví jejich výstroj, výzbroj a všechny podrobnosti související s výkonem služby.

II. vytvářím:

Po dobu vyhlášení MBO zálohu společného operačního štábu ČSSR na útvarech:

a) Pohotovostní pluk VB ČSR	1 prapor
b) VŠ SNB Praha	300 příslušníků
c) odbor zvláštního určení správy
vojsk MV	2 zásahové skupiny
d) letecká správa SNB	1 vrtulník Mi 8 s obsluhou

Ministr vnitra ČSSR
genpor. ing. František KINCL [...]g

Vyřízení:

Návrh rozhodnutí ministra vnitra ČSSR k vyčlenění sil a prostředků.

Přílohy:^h

Požadavky náčelníků správy SNB hl. m. Prahy a Sčk. a správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk.

Rozdělovník k čj: OV-0057/S-89

1. I. N MV ČSSR [...]i
2. s. Nezval
3. s. Sedlák
4. I. náměstek MVŽP ČSR
5. náměstek MVŽP SSR
6. VOS FMV [...]j
7. KS FMV
8. Správa pro plán, rozpočet a sociální zab. FMV [...]k
9. IMV ČSSR
10. Správa stav. ubyt. služby SNB
11. Správa tělovýchovy a vrcholového sportu SNB
12. Správa vývoje automatizace SNB

13. Správa pasů a víz SNB
14. FS VB
15. Letecká správa SNB
16. Správa vojsk MV
17. HS PS OSH
18. I. S SNB
19. II. S SNB
20. III. S SNB
21. IV. S SNB
22. VI. S SNB
23. XII. S SNB
24. XIII. S SNB
25. VŠ SNB
26. S SNB hl. m. Prahy a Sčk.
27. S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.
28. PP VB ČSR
29. PP VB SSR
30. spis
- [...] ¹

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 2899–2906. – Kopie strojopisu.

- ^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny.
- ^b Vlastnoruční podpis „Böhm“.
- ^c Pod tím rukou připsáno „1) POKYN – PŘED PODPÍSEM MV ČSSR POSTOUPIT ROZPIS VYKONAVATELŮM (DŮVOD – CASOVĚ HLEDISKO), PATEK 22/4 89 10³⁰ HOD!, 2) S. MINISTR SCHVALÍ ROZHODNUTÍ V PONDĚLÍ 24. 4. 89“ (podpis nečitelný).
- ^d Nad jménem vlastnoruční podpis „mjr. Karel Rozhoň“.
- ^e Nad jménem rukou připsáno „v. z. gen.“ a následuje nečitelný podpis, pod jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ a rukou datum „24. 4. 89“.
- ^f Nad jménem vlastnoruční podpis „Kincl“ a rukou datum „24. 4. 89“.
- ^g Nad jménem vlastnoruční podpis „Kincl“.
- ^h Tyto přílohy neuvádíme.
- ⁱ Rukou připsáno: „výtisk č. 1 vrácen dne 28. 4. 1989 a byl zničen. mjr. Böhm“.
- ^j Rukou připsáno: „výtisk č. 6 vrácen dne 2. 5. 89 a zničen. mjr. Böhm“.
- ^k Jiným rukopisem než předešlé poznámky připsáno „Kincl“ a dále u č. 10 „Vydra“, č. 11 – „Červinka“, č. 12 – „Vašíček“, č. 13 – „Kováč“, č. 14 – „Hanus“, č. 15 – [?], č. 16 – „Rubeš“, č. 17 – „Donát“, č. 18 – „Petráň“, č. 19 – „Horák“, č. 20 – „Kerpl“, č. 21 – „Sunega“ (?), č. 22 – „Kubát“, č. 24 – „Ponížil“, č. 26 – „Onyš“, č. 28 – „Hejbal“.
- ^l Vpravo rukou připsáno „odesláno dne:“ a razítkem datum „25. dubna 1989“ (podpis nečitelný).

¹ Náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Karel Rozhoň rozesílal podrobný „výpis z připravovaného rozhodnutí MV ČSSR k vyčlenění sil a prostředků podle požadavků náčelníků S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.“ (čj. OV-0057/S-89) všem zainteresovaným útvarům (včetně KS SNB), ministři vnitra ČSSR, jeho náměstkům a náměstkům republikových ministerstev vnitra již

21. dubna 1989. Srovn. A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. 1. 2874–2889. Vyčlenění „sil a prostředků“ bylo navrženo na základě žádosti náčelníka S SNB hl. m. Prahy a Sčk. plk. JUDr. Antonína Chmelička ze dne 18. dubna 1989 (čj. KS-0050-1/01-89) „o vyčlenění sil a prostředků ve prospěch S SNB k zabezpečení nerušeného průběhu oslav 1. máje 1989“, adresované ministrovi vnitra ČSSR:

„Vážený soudruhu ministře,

správa SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje zajišťuje v součinnosti s V. S SNB bezpečnostní opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v době konání oslav 1. máje na území hlavního města Prahy.

Vzhledem k závažnosti a rozsahu bezpečnostního opatření, které S SNB není schopna zabezpečit vlastními silami, Vás, soudruhu ministře, prosím o vyčlenění sil a prostředků ve prospěch S SNB dle přiloženého rozpisu.“

Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. 1. 2907–2909.

Příloha obsahovala:

„Požadavek na vyčlenění sil a prostředků ve prospěch S SNB k zabezpečení nerušených příprav a oslav 1. máje 1989“

160 příslušníků operativního průzkumu v občanském oděvu na posílení noční služby na OS SNB v Praze

– od 20.00 hod. dne 28. 4. 1989

do 05.00 hod. dne 29. 4. 1989

– od 20.00 hod. dne 29. 4. 1989

do 05.00 hod. dne 30. 4. 1989

200 příslušníků – od 20.00 hod. dne 30. 4. 1989

do 06.00 hod. dne 1. 5. 1989

160 příslušníků pořádkové služby PP VB MV ČSR ve stejnokroji

– od 20.00 hod. dne 28. 4. 1989

do 05.00 hod. dne 29. 4. 1989

– od 20.00 hod. dne 29. 4. 1989

do 05.00 hod. dne 30. 4. 1989

200 příslušníků pořádkové služby PP VB MV ČSR ve stejnokroji

– od 20.00 hod. dne 30. 4. 1989

do 06.00 hod. dne 1. 5. 1989

750 příslušníků operativního průzkumu v občanském oděvu

– od 06.00 hod. dne 1. 5. 1989

do skončení opatření.

Instruktaž k uvedeným bezpečnostním opatřením se koná dne 25. dubna 1989 v 10.00 hod. v Praze 1, Bartolomějská č. 7, III. patro – kinosál.

Instruktaže se zúčastní vedoucí skupin jednotlivých součástí na uvedené bezpečnostní opatření.

Poznámka:

400 příslušníků pořádkové služby PP VB MV ČSR ve stejnokroji od 06.00 hod. dne 1. 5. 1989 bylo již předem zajištěno.“

Podobně požádal náčelník S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk. dne 17. 4. 1989:

„K posíleniu výkonu bezpečnostných opatrení k zabezpečeniu kludu a verejného poriadku počas osláv Sviatku práce v hl. m. Bratislave žiadam o poskytnutie sil a prostriedkov zo zálohy SOŠ ČSSR nasledovne:

1/ Z PÚ VB pre SSR

a/ dňa 1. 5. 1989 v čase od 06.00 hod. až do odvolania 200 príslušníkov VB v rovnošatě ZNB s výstrojom a výzbrojom určenou pre výkon poriadkovej služby VB.

Vyčlenení příslušníci PÚ VB pre SSR do bezpečnostných opatrení sa budú dňa 1. 5. 1989 o 06.00 hod. hlásiť na dvore MS VB Bratislava, kde bude vykonaná inštruktaž a rozdelenie.

b/ Dňa 1. 5. 1989 v čase od 07.00 hod. až do odvolania spohotoví na dvore Správy ZNB hl. m. Bratislavy a Zs. kraja 2 vodné delá a 3 eskortné vozidlá s obsluhou.

2/ Z fakulty vyšetrovania VŠ ZNB Bratislava

a/ Dňa 29. 4. 1989 v čase od 22.00 hod. do 06.00 hod. dňa 30. 4. 1989 a dňa 30. 4. 1989 od 22.00 hod. do 06.00 hod. dňa 1. 5. 1989 vyčleniť 100 príslušníkov VŠ ZNB Bratislava v rovnošate ZNB s výstrojom pre výkon poriadkovej služby VB.

Nástup príslušníkov VŠ ZNB do bezpečnostných opatrení v uvedené dni žiadam vykonať takto:

ObS ZNB Bratislava I 40 poslucháčov

ObS ZNB Bratislava II 20 poslucháčov

ObS ZNB Bratislava III 16 poslucháčov

ObS ZNB Bratislava IV 10 poslucháčov

ObS ZNB Bratislava V 14 poslucháčov

Vyčlenení poslucháči z VŠ ZNB do bezpečnostných opatrení sa budú dňa 29. 4. 1989 a 30. 4. 1989 o 21.30 hod. priamo hlásiť na jednotlivých ObS ZNB v Bratislave, kde bude vykonaná inštrukcia a rozdelenie.

b/ Dňa 1. 5. 1989 v čase od 06.00 hod. až do odvolania 100 príslušníkov VŠ ZNB v rovnošate ZNB s výstrojom pre výkon poriadkovej služby VB.

Vyčlenení príslušníci z VŠ ZNB do bezpečnostných opatrení sa budú dňa 1. 5. 1989 o 06.00 hod. hlásiť na dvore MS VB, kde bude vykonaná inštrukcia a rozdelenie.

3/ Z XII. S ZNB Bratislava

Dňa 1. 5. 1989 vyčleniť do bezpečnostných opatrení organizovaných Správou ŠtB Bratislava 40 príslušníkov ZNB.

Čas a miesto sústredenia vyčlenených príslušníkov do bezpečnostných opatrení bude stanovené dodatočne.“

Tamtéž, č. l. 2910–2911.

Dokument 35

1989, 25. dubna, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 27. dubna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 25. dubna 1989
PŘÍSNĚ TAJNĚ!
OV-0059/S-89
Prvopisem
Počet listů: 6 [...]¹

PODKLADY k jednání operačního štábu FMV dne 27. dubna 1989

Zasedání OŠ FMV se uskuteční dne 27. dubna 1989 v 16.00 hodin na zasedací místnosti v budově FMV Praha 6, Majakovského 21.

Členové OŠ FMV byli na jednání pozváni dopisem I. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV genpor. ing. Alojze LORENCE, CSc.

Program jednání:

- 1/ Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR od posledního zasedání operačního štábu FMV a její doplnění členy OŠ FMV.
- 2/ Kontrola plnění úkolů uložených na prvním zasedání operačního štábu FMV.
- 3/ Návrhy členů operačního štábu FMV na přijetí opatření proti předpokládaným formám boje protivníka v období májových oslav.
- 4/ Úkoly náčelníka operačního štábu FMV k zajištění májových oslav na území ČSSR.
- 5/ Různé.

Pořad jednání:

K bodu 1

Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR od posledního zasedání operačního štábu FMV a její doplnění členy OŠ FMV.

Doporučuje se zahájit jednání a vyzvat kpt. KRÁLKU k přednesení informace o vývoji bezpečnostní situace na území ČSSR od předchozího zasedání OŠ FMV. Po přednesení informace vyzvat členy OŠ FMV k jejímu doplnění.

Přijmout závěry k 1. bodu jednání:

Pokud v průběhu jednání nevyplynou jiné skutečnosti, doporučuje se následující formulace závěrů:

Bezpečnostní situace za období od 20. dubna 1989 je charakteristická pokračováním snah vnitřního protivníka o narušení důstojného průběhu prvomájových oslav.

V této souvislosti se potvrdila zejména aktivita protisocialistických a radikálních živlů z Prahy (soustředěných kolem P. UHLA), z Brna (kolem J. ŠABATY) a Olomouce (kolem R. BEREZY a T. HRADÍLKA).

Současně se potvrzuje předpoklad, že hlavní nepřátelské seskupení „charta 77“ zůstane v pozadí a veškerou aktivitu v přípravě provokativních akcí ponechá plně na svých satelitních tzv. nezávislých iniciativách.

Na většině území ČSSR pokračují výhružné telefonáty hrozící destrukcí veřejných budov, jsou zjišťovány letáky vybízející především k občanské neposlušnosti a vyjadřující podporu signatářům „charty“ V. HAVLOVI a S. DEVÁTĚMU a výhružné dopisy politicky a veřejně aktivním osobám.

K bodu 2

Kontrola plnění úkolů uložených na prvním zasedání operačního štábu FMV.

Doporučuje se vyzvat členy OŠ FMV, aby dokladovali splnění úkolů, uložených na prvním zasedání OŠ FMV:

1/ Náčelník II. správy SNB

- zabezpečení nepřetržité vzájemné informovanosti o sledovaných událostech mezi II., IV., VI. správou SNB a správou SNB hl. m. Prahy a Sčk., vyhodnocování informací a přijímání příslušných opatření;
- stav práce na analytickém materiálu k činnosti jednotlivých nepřátelských seskupení, jehož cílem je vytvořit podklad pro jednotný a kvalifikovaný postup proti vnitřnímu nepříteli.

2/ Náčelník I. správy SNB

- zajištění předávání informací II. správě SNB, která je využije k přijímání opatření proti záměrům protivníka na území ČSSR.

3/ Náčelníci S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.

- bezpečnostní zajištění míst konání oslav 1. máje na území hlavních měst Prahy a Bratislavy.

4/ Náčelník inspekce ministra vnitra ČSSR

- organizační zajištění kontroly výkonu služby sil, vyčleněných ze záloh SOŠ ČSSR ve prospěch S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.

Dále se doporučuje konstatovat splnění těchto úkolů:

- 1/ Na podkladě požadavků náčelníků S SNB hl. m. Prahy a Sčk.

a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk. zpracoval sekretariát OŠ FMV rozhodnutí, kterým ministr vnitra ČSSR vyčlenil ze zálohy SOŠ ČSSR síly a prostředky k posílení bezpečnostních opatření při májových oslavách v hlavních městech Praze a Bratislavě.

- 2/ Informace o bezpečnostní situaci byla doplněna o poznatky, které vyplynuly z jednání OŠ FMV[,] a předložena ve stanoveném termínu s. ministři.
- 3/ Náčelník VOS FMV organizačně zajistil činnost sekretariátu OŠ FMV.
- 4/ Sekretariát OŠ FMV předal náčelníkovi III. správy SNB kopii dopisu I. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV genpor. ing. Alojze LORENCE, CSc. [,] zaslání náčelníkovi generálního štábu ČSLA.

Závěry k 2. bodu jednání

Pokud z dokladů náčelníků správ a průběhu jednání nevyplýne jiné, doporučuje se:

- a) konstatovat, že úkoly, uložené v závěrech z prvního jednání OŠ FMV[,] byly splněny nebo jsou průběžně plněny;
- b) uložit (formulovat úkoly, které případně vyplynou z dokladů členů OŠ FMV)

K bodu 3

Návrhy členů operačního štábu FMV na přijetí opatření proti předpokládaným formám boje protivníka v období májových oslav.

Doporučuje se vyzvat členy OŠ FMV k přednesení návrhů na postup proti předpokládané činnosti protivníka v období májových oslav v pořadí:

- genmjr. Nováka, genmjr. Krajčího (zda byla navázána součinnost k podpoře úsilí SNB při zajišťování májových oslav s ministerstvy zdravotnictví, správami nápravné výchovy, inspekcemi požární ochrany, popřípadě dalšími mezirezortními orgány);
- náčelníky II., I., III., IV., V., VI., XII., XIII. správy SNB;
- náčelníky S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a hl. m. SSR Bratislavy a Zsk.;
- náčelníka FS VB (jaké preventivně bezpečnostní akce byly organizovány a s jakými výsledky),
- další členy OŠ FMV.

Závěry k 3. bodu jednání

Pokud z přednesených námětů a diskuze nevyplýnou jiné skutečnosti, doporučuje se:

Zdůraznit, že při bezpečnostní ochraně májových oslav je nutné ze strany protivníka předpokládat:

- zvýšenou nepřátelskou činnost protivníka a jeho snahy zneužít oslav k provokacím;
- pokusy o organizování tzv. kontraoslav;
- vyšší počet anonymních telefonátů a dopisů;

- pokusy o způsobení mimořádných událostí v národním hospodářství;
- poškozování výzdoby, psaní hanlivých nápisů a symbolů;
- provokace při oficiálních projevech a v průběhu prvomájových oslav (provokační výkřiky, transparenty se závadovým textem, apod.);
- další formy nepřátelské činnosti.

K bodu 4

Úkoly náčelníka operačního štábu FMV k zajištění májových oslav na území ČSSR.

Doporučuje se uložit:

- 1/ Pokračovat v plnění úkolů, uložených na prvním zasedání OŠ FMV k zabezpečení májových oslav, s prvořadým důrazem na:
 - zabránění pokusům o zneužití májových oslav k provokacím;
 - zajištění klidu a veřejného pořádku, zejména v centrech a na frekventovaných místech měst v období před a při konání prvomájových oslav;
 - ochranu tribun;
 - plnění úkolů v rámci bezpečnostní akce VÝBUCH.
- 2/ Další úkoly, které vyplynou z průběhu jednání.

K bodu 5

Různé

Doporučuje se informovat OŠ FMV o těchto skutečnostech:

- 1/ Sekretariát OŠ FMV uskutečnil za přítomnosti náčelníka ÚOS VOS FMV pracovní jednání se zástupcem náčelníka V. správy SNB pplk. JUDr. POUREM k zabezpečení informačního toku pro s. ministra v době jeho přítomnosti na tribuně na Václavském náměstí. Bylo dojednáno:
 - informace budou soustřeďovány z celé republiky (územních i funkčních útvarů) na ÚOS a ve stanovených časových intervalech předávány telefonicky (popřípadě písemně) na operační štáb V. správy SNB;
 - V. správa SNB zabezpečí pro sekretariát OŠ FMV a ÚOS VOS FMV průjezdní povolení do prostoru k tribuně a telefonní seznam ke spojení se štábem V. správy SNB v prostoru tribuny.
- 2/ K zajištění informačního toku je nezbytné, aby centrální útvary FMV předávaly okamžitě poznatky a informace cestou ÚOS VOS FMV sekretariátu OŠ FMV (na KS SNB byl k zabezpečení informačního toku v průběhu prvomájových oslav zaslán náčelníkem ÚOS VOS FMV pokyn).

Dále se doporučuje stanovit náčelníkům (zástupcům) centrálních správ FMV služební dosažitelnost nebo pohotovost, zejména ve dnech 30. dubna a 1. května 1989.

¹ Pod tím rukou připsáno „PŘÍLOHY: [1?]“. Ve vyšetřovacím spise A. Lorence a spol., sv. XXIII., str. 2918–2920, skutečně následuje „Informace o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR“ s datací 26. dubna 1989; pro velkou podobnost se stejně pojmenovanou informací pro předsednictvo ÚV KSČ /Dokument 37/ ji neuvádíme. O jednotlivých rozdílech mezi těmito dokumenty viz pozn. 1 Dok. 37.

Dokument 36

1989, 27. dubna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 27. dubna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

[...]a

V Praze dne 27. dubna 1989
 PŘÍSNĚ TAJNĚ!
 OV-0062/S-89
 Výtisk číslo: 8
 Počet listů: 5

Schvalují: [...]b

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.
 I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 27. dubna 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, I. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Za 13. oddělení ÚV KSČ se zasedání zúčastnil s. CIHLÁŘ.

Program jednání:

- 1/ Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR od posledního zasedání operačního štábu FMV a její doplnění členy OŠ FMV.
- 2/ Kontrola plnění úkolů uložených na prvním zasedání operačního štábu FMV.
- 3/ Návrhy členů operačního štábu FMV na přijetí opatření proti předpokládaným formám boje protivníka v období májových oslav.
- 4/ Úkoly náčelníka operačního štábu FMV k zajištění májových oslav na území ČSSR.
- 5/ Různé.

K bodu 1

Informaci o bezpečnostní situaci, rozšířenou o stručný přehled základních opatření, přijatých k bezpečnostnímu zajištění májových oslav v ČSSR[,] přednesl kpt. JUDr. KRÁLKA. O další údaje ji doplnili náčelníci nebo jejich zástupci:

I., II., III., IV., V., VI., XII. a XIII. správy SNB, správy spojení SNB,

letecké správy SNB, správy vyšetřování StB, HS PS OSH, správy vojsk MV, inspekce MV ČSSR, správy SNB hl. m. Prahy a Sčk., správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk. a federální správy VB.

O poznatky k veřejnobezpečnostní situaci ji doplnili náměstci ministrů vnitra a životního prostředí republik ss. genmjr. RSDr. NOVÁK a genmjr. JUDr. KRAJČI.

Z údajů k doplnění informace o bezpečnostní situaci vyplynulo zejména:

- příslušníci nelegálních struktur připravují na 6. května 1989 v Plzni demonstraci u příležitosti výročí osvobození tohoto města americkou armádou;¹
- žádosti o čs. víza podali pracovníci televizních společností USA, NSR, Rakouska a Velké Británie;
- příslušné čs. orgány vydaly 347 novinářům z kapitalistických států vstupní víza do ČSSR na období májových oslav (nejvíce z NSR, Rakouska a Velké Británie);
- od 28. dubna 1989 budou štvavé rozhlasové vysílače vysílat výzvy k čs. občanům, aby se zúčastnili prvomájových manifestací a zde projevíli tzv. občanskou neposlušnost;
- opozičníci BENDA a UHL mobilizují skupiny k provokacím v průběhu májových oslav v Praze.

Závěry k 1. bodu jednání

Z přednesené informace o bezpečnostní situaci a jejího doplnění členy OŠ FMV vyplývá, že lze předpokládat jednání protivníka zaměřené na provokace a narušení májových oslav.

K bodu 2

Na základě dokladů, přednesených členy OŠ FMV k plnění úkolů uložených na prvním zasedání štábu[,] náčelník OŠ FMV konstatuje:

- termínované úkoly byly splněny;
- zbývající úkoly jsou rozpracovány a je zajištěno jejich plnění;
- rozhodnutí ministra vnitra ČSSR k vyčlenění sil a prostředků ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Sčk. a správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk. je zajištěno.

K bodu 3 a 4

Na podkladě dokladů členů OŠ FMV a jejich návrhů k dalšímu postupu při bezpečnostním zajištění májových oslav náčelník OŠ FMV zdůraznil, že je nutné počítat s pokusy protivníka o uskutečňování nepřátelských akcí. K tomu je nezbytné všemi dostupnými prostředky zjišťovat jeho záměry a neprodleně je likvidovat.

Dále uložil:

1/ s. VYKYPĚLOVI

- přijmout opatření proti exponentu pravice HRADÍLKOVI a znemožnit mu provokace při májových oslavách;
- uskutečnit na krajských správách SNB Ústí nad Labem a Hradec

Králové kontrolu realizace opatření zaměřených na zabránění účasti aktivních nepřátelských osob na prvomájové manifestaci v Praze;

- zabránit vycestování dekadentní hudební skupiny PLASTIC PEOPLE do MLR.

2/ ss. VYKYPĚLOVI, CHMELÍČKOVI, TOMKOVI

- zahájit trestní stíhání proti neznámému pachateli, který dopisem vyhrožuje otravou vody v pražské vodovodní síti[,] a přijmout opatření k jeho vypátrání; s. CHMELÍČEK zabezpečí vyhodnocení situace a přijetí opatření k ochraně pražských zdrojů pitné vody;
- této otázce věnovat pozornost i v dalších místech republiky, zejména v Bratislavě.

3/ ss. VYKYPĚLOVI, MENCLOVI, CHMELÍČKOVI

- věnovat zvýšenou pozornost pohybu pracovníků sdělovacích prostředků z kapitalistických států a na podkladě jeho vyhodnocování typovat místa připravovaného narušení májových oslav; zjištěné údaje využít k rozmístění sil a prostředků.

4/ s. ŠIMŮNKOVI

- nasadit v době MBO maximální síly do výkonu služby, zejména ve dnech 29. dubna až 1. května 1989, s cílem získat co nejvíce poznatků k záměrům protivníka; získané údaje neprodleně předávat příslušným útvarům SNB.

5/ s. CHMELÍČKOVI

- zaměřit výkon služby do nádražních prostorů a míst, kde se soustřeďuje závadová mládež a deklasované živly[,] s cílem zamezit jejich soustřeďování po dobu májových oslav;
- v součinnosti s příslušnými útvary věnovat zvýšenou pozornost tzv. „poslední sobotě v měsíci“,² která se může pro protivníka stát prověrkou akceschopnosti SNB.

6/ členům OŠ FMV a náčelníkům KS SNB

- při realizaci bezpečnostních opatření nedopustit ztráty služebních zbraní,
- u příslušníků nasazených v civilním oděvu do prvomájových manifestací citlivě vážit otázku potřeby jejich vybavení zbraněmi.

7/ sekretariátu OŠ FMV

- zpracovat pokyn I. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV k vyčlenění odboru zvláštního určení správy vojsk MV ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Sčk.;
- doplnit informaci o bezpečnostní situaci o údaje přednesené členy OŠ FMV a předložit ji náčelníkovi OŠ FMV; po schválení ji zaslat ministerstvům vnitra a životního prostředí ČSR a SSR a náčelníkům KS SNB;
- zpracovat závěry z jednání OŠ FMV.

K bodu 5

I. náměstek ministra vnitra ČSSR a náčelník OŠ FMV informoval

členy OŠ FMV, že bude dne 1. května 1989 přítomen na svém pracovišti.

Dále zdůraznil význam bezchybného zajištění informačního toku.

[...]^c

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 1, č. l. 8–12 (rozdělovník ve sv. XXIII., č. l. 2890). – Kopie strojopisu.

^a Nalevo od hlavičky razítko FMV (viz Dok. 3); došlo 28. IV. 1989, č. j. IM-0084/01-89, přílohy 0.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Rozdělovník jako u Dok. 33. U č. 1 rukou připsáno „výtisk č. 1 vrácen dne 2. 5. 89 a zničen. mjr. Böhm“, u č. 2 „výtisk vrácen dne 28. 4. 1989 a zničen. mjr. Böhm“, u č. 7 „výtisk č. 7 vrácen dne 2. 5. 89 a zničen. mjr. Böhm“; u č. 6, 17 a 26–34 /svorka/ jiným rukopisem připsáno „šifrou“. Vpravo pod rozdělovníkem je rukou připsáno „odesláno:“, razítkem datum „28. dubna 1989“ a následuje nečitelný podpis.

¹ Následujícího dne – 28. dubna 1989 – zaslal gen. Lorencovi zástupce náčelníka S–StB Plzeň mjr. Slavík dálnopis (čj. OS-00696/OV-89) tohoto znění:

„vec: informace o připravované protisocialistické demonstraci v plzni

agenturními prostředky s–stb plzeň a následně výskytem 2 kusu letáku byly zjištěny poznatky o záměru protisocialistických sil uspořádat 6. 5. 1989 v 17.00 hodin demonstraci v plzni. dne 26. 4. 1989 v 16.30 hodin bylo na podatelnu nvm plzeň doručeno bezným postovním stykem podání adresované odboru vnitřních věcí s textem: 'oznamujeme vám, že dne 6. 5. 1989 v 17.00 hodin na náměstí míru v plzni se bude konat protifašistická demonstrace k uctění padlých amerických vojáků, kteří obetovali své životy za svobodu československa. za iniciativu k uctění památky padlých amerických vojáků mluvčí jiri š a š e k , revoluční 79, plzeň, jan rampich, úslavská 26, plzeň, /pozn. oba aktivní signatari ch-77 a zaimove osoby stb/ a jindřich kolář, třemešná 819, okr. plzeň – sever'. text byl napsán na psacím stroji na bezném kancelářském papíru formátu a4 bez předtisku a bez gramatických chyb. opatření: plánované shromáždění osob nebude povoleno. iniciatori akce budou 4. 5. 1989 pozváni na nv m plzeň. seznámení se zakazem uspořádání shromáždění na veřejně přístupném místě a upozornění na osobní odpovědnost za porušení zakazu. v den konání akce budou organizatori akce zajištěni na nezbytně nutnou dobu a protokolárně vyslechnuti. osoby přicházející na místo shromáždění budou perlustrovány a vyzvány k rozptýlení. pro případný zákrok budou připraveny zásahové jednotky vb a lm. možnost trestního postihu osob a rozsah nezbytně procesní dokumentace budou projednány s orgány činnými v trestním řízení. je zabezpečena zvýšená agenturní – operativní činnost a jsou realizována opatření preventivně rozkladného charakteru. očekává se účast pracovníků zú usa v pražské a přítomnost západních sdělovacích prostředků. publicitu a organizační pokyny zajišťuje rse /zjištěno monitorováním/. bezpečnostní opatření byla projednána a schválena na měř ksč v plzni vedoucím tajemníkem zkv ksč, který požádal orgány snb o znemožnění akce všemi prostředky včetně nasazení lm.“

Podle přípisu mj. Böhma byl I. náměstek MV ČSSR informován. Kopie dálnopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 2948.

K průběhu demonstrace a zajištění organizátorů srovn. *Protifašistická demonstrace v Plzni*, in: Informace o Chartě 77 č. 10, roč. 12 (1989), str. 16, viz též *Zadržení aktivisté*, tamtéž, str. 17.

² Diskusní setkání se konala každou poslední sobotu v měsíci na Václavském náměstí počínaje zářím 1988. Srovn. *Překvapivá neděle*, in: Bulletin Nezávislého mírového sdružení – Iniciativy za demilitarizaci společnosti, č. 2 – září 1988, str. 10, a dále Sdělení VONS č. 813 *Represe během poslední zářijové soboty*, in: Informace o Chartě 77 č. 18, roč. 11 (1988), str. 6–7.

Dokument 37

1989, 27. dubna, Praha. – Informace FMV pro předsednictvo ÚV KSČ o bezpečnostní situaci v ČSSR a bezpečnostních opatřeních v období před 1. květnem 1989.¹

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

PŘÍSNĚ TAJNÉ
Výtisk č. 34
Počet listů: 9

Předsednictvo
ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU
KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

K bodu: Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR a opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v období májových oslav.

[...] ^a

Obsah:
I. Informace o bezpečnostní situaci...

Předkládá:
ministr vnitra ČSSR
František K I N C L [...] ^b

Č. j.: OV-00-148/A-89
V Praze dne 27. dubna 1989

INFORMACE o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR

Bezpečnostní situace na území ČSSR je od 20. dubna 1989 charakteristická pokračováním snah vnitřních nepřátel o narušení důstojného průběhu prvomájových oslav.

Potvrdila se aktivita protisocialistických živlů z Brna soustředěných kolem signatáře „charty“ Jaroslava ŠABATY zaměřená na výrobu transparentů, které mají zesměšňovat svátek 1. máje, avšak nebudou trestně napadnutelné.² V tomto prostředí přetrvávají názory, že oslavy 1. máje jsou vhodnou příležitostí k prvnímu skutečně veřejnému vystoupení. Podle nich údajně dozrává doba, kdy „je třeba vylézt z ulity“.

Současné se potvrzuje předpoklad, že hlavní nepřátelské seskupení

„charta-77“ zůstane v pozadí, omezí se na vydání „dokumentu“ a veškerou iniciativu v přípravě provokativních akcí ponechá plně na svých satelitních tzv. nezávislých iniciativách. Dokládá to i zpracovaný materiál „charty-77“ k 1. máji, kde se mimo jiné uvádí, že „charta-77 se necítí kompetentní vyzývat občany k účasti či neúčasti na 1. máji, připomíná však právo svobodně vyjádřit svůj názor na povoleném shromáždění“. V závěru pak důrazně upozorňují státní orgány, aby toto právo občanů vzaly na vědomí.³ Dokument k 1. máji vydala i tzv. Demokratická iniciativa v čele s E. MANDLEREM, který svým obsahem napadá ROH.⁴

V Praze má demonstrativní vystoupení organizovat signatář „charty“ Petr UHL /včetně transparentů, letáků a hesel/. Oslav 1. máje se nezúčastní „exkomunisté“ z tzv. OBRODY-KSP, tuto aktivitu přenechají ostatním skupinám.

Z rozporného jednání kolektivu mluvčích „charty-77“ v polovině dubna 1989, zaměřeného k akcím na 1. máje, vyplynula pouze jediná konkrétní dohoda, a to, že členové všech iniciativ a „charty“ se sejdou v Praze u sochy sv. Václava půl hodiny před zahájením oslav 1. máje.⁵ Dokládají to i informace z prostředí tzv. Českých dětí a Nezávislého mírového sdružení. Předpokládají přitom preventivní činnost orgánů SNB, včetně zadržení hlavních organizátorů až na 48 hodin.

Společnou „manifestaci“ v Praze bude organizovat i tzv. Hnutí za občanskou svobodu /HOS/, jehož stoupenci se mají sejít v Praze 3 /na Škroupově náměstí/ a odtud se společně začlenit do prvomájové manifestace. Hodlají „manifestovat“ s různými hesly a transparenty.

Aktivně se připravují k narušení prvomájových oslav i nepřátelské osoby v Olomouci, sdružené kolem signatářů „charty“ Rudolfa BEZEZY a Tomáše HRADÍLKA.

Sílí tendence vnitřních nepřátel zapojit do svých záměrů k narušení prvomájových oslav zejména mladé lidi. Potvrzuje to nejen zvýšená aktivita představitelů „charty“ a nelegálních struktur v prostředí tzv. undergroundu a dalších skupin závadové mládeže, ale i dopis doručený dne 24. 4. 1989 na Střední ekonomickou školu v Praze 2. Vyzývá studenty k negativní aktivitě při prvomájových oslavách mimo jiné slovy „Naši kolegové se nebáli v roce 1968 lehnout pod tanky, my se nesmíme bát alespoň svobodně zvolat[,] co si všichni myslí“ a konkretizuje hesla /převážně orientovaná na podporu V. HAVLA/, která mají studenti při manifestaci sborově volat. Text, podepsaný tzv. Sdružením demokratického studentstva, současně požaduje na studentech jeho rozšíření i na další školy.

Prováděnými preventivními opatřeními v prostoru Václavského náměstí byl zjištěn byt, z něhož měla být pořízena dokumentace případného zákroku pořádkových jednotek. Vůči uživateli bytu /Miroslav HEJDA, sympatizující s „chartou“, dříve trestán pro trestný čin nedovolené ozbrojování/ bylo přijato příslušné opatření.

Záměr narušit oslav 1. máje formou prohlášení je možné předpo-

kládat i u organizátorů společného maďarsko-československého setkání tzv. nekonformní mládeže /z ČSSR účast např. skupiny Plastic People/, které se má uskutečnit koncem dubna letošního roku v MLR – Budapešti. Tohoto setkání se mají zúčastnit i někteří emigranti.

V souvislosti s připravovaným zrušením místní nemocnice s poliklinikou v Krompaších /Východoslovenský kraj/ se projevují nadále u pracovníků Slovenských elektrotechnických závodů Krompachy /2 400 zaměstnanců/ tendence neúčastnit se oslav 1. máje, pokud nedojde ke zrušení uvedeného rozhodnutí. V případě, že přece jen k jejich účasti na těchto oslavách dojde, ponесou údajně hesla a transparenty za zachování nemocnice.

Za hodnocené období bylo zaregistrováno celkem 19 anonymních telefonátů, hrožících destrukcí veřejných budov, zejména objektů KSČ, a to ve Východoslovenském [Východočeském?], Západočeském, Severočeském, Severomoravském i Východoslovenském kraji, Praze a Bratislavě. Bezpečnostními prověrkami byly všechny telefonáty potvrzeny jako klamně. Současně byly zjištěny 2 anonymní výhrůžné dopisy. Jeden zasláný šéfredктору Svobodného slova, vyzývající k demonstracím a hrožící destrukcí blíže neurčených budov v Praze, druhý doručený redakci maďarského mládežnického časopisu TABORŮZ v Bratislavě /vydavatelství Smena/, ve kterém anonym hrozí výbuchem nálože v budově. Jako pachatel byl zjištěn mladistvý Gabriel M[...], žák 8. ročníku základní školy.

Ve spojitosti s prvomájovými oslavami byly na OV KSS v Martině /Středoslovenský kraj/ doručeny 4 výhrůžné dopisy, v nichž je anonymně vyhrožováno fyzickou likvidací vedoucímu tajemníku, výbuchy veřejných a soukromých objektů a hrubě útočeno proti KSČ a jejím členům.

Dne 26. 4. 1989 ve večerních hodinách došlo u železniční stanice ČSD Leština /okr. Havlíčkův Brod/ ve vagónu mezinárodního rychlíku R-371 /Berlín – Sofie/ k explozi dosud neznámé výbušniny /pravděpodobně výbušky ČSLA/. Ke zranění osob nedošlo.

Na celém území ČSSR byl zjištěn výskyt 28 kusů letáků. V Táboře a Sezimově Ústí bylo zjištěno 14 letáků, které vybízí k občanské neposlušnosti slovy: „Přestaňte být poslušným stádem... zvedněte pěsti... příkladem ať jsou vám nezávislé iniciativy...“. Další vyjadřující podporu signatářům „charty“ V. HAVLOVI /8 kusů v Praze/ a S. DEVÁTĚMU /3 kusy v Ostravě/, ostatní letáky útočí na stranické a státní činitele.

Získané poznatky nasvědčují, že vnitřní protivník se nevzdal záměru zneužít májových oslav zejména v Praze k otevřenému vystoupení s cílem opět na veřejnosti prezentovat svoji existenci a provokovat státní moc.

Současně je zjevným cílem vnitřních i vnějších nepřátel využít případného zákroku pořádkových jednotek k rozpoutání široké protičeskoslovenské kampaně v zahraničí a k osočování ČSSR z porušování

závěrů vídeňské následné schůzky KBSE. Dokládá to i mimořádný zájem západních žurnalistů o vydání čs. viz na období májových oslav. Jenom v posledních dnech bylo vydáno téměř 350 viz žurnalistům z kapitalistických států, nejvíce z NSR, Velké Británie, Rakouska a USA.

Opatření k zabezpečení klidu a veřejného pořádku v období májových oslav

Útvarům FMV, útvarům podřízeným FMV, útvarům bezpečnostního úseku MV ŽP ČSR a MV ŽP SSR, správě SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správě SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajským správám SNB byl pro toto období vyhlášen 1. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření.

K zabezpečení jednotného řízení a racionálního využití sil a prostředků byly na všech stupních řízení aktivizovány operační štáby.

Útvary SNB plní zejména tyto úkoly:

- organizují zvýšený výkon hlídkové a obchůzkové služby se zaměřením na místa předpokládaného výskytu trestné činnosti s cílem zabránit psaní hanlivých nápisů, strhávání vlajkové výzdoby a pod.;
- aktivizují zpravodajskou činnost se zaměřením na vyhledávání, soustřeďování a důsledné vyhodnocování získaných informací a signálů o pokusech narušit veřejný pořádek a bezpečnost s důrazem na místa konání prvomájových oslav, manifestací a pietních akcí u pomníků osvoboditelů;
- realizují opatření k zabránění narušení vysílání Čs. televize a rozhlasu a jejich zneužití formou ilegálního vysílání;
- provádějí opatření ke zjišťování pachatelů anonymních výhrůžných telefonátů, telexů a tiskovin;
- přijímají opatření k ochraně významných hospodářských objektů před mimořádnými událostmi; zvláštní pozornost je věnována ochraně skladů zbraní, střeliva, výbušnin, jedů a jiných prostředků hromadné účinnosti a také ochraně vytypovaných objektů před útoky pachatelů, zejména za použití trhavin;
- v době příprav a konání prvomájových manifestací je zabezpečen operativní dohled nad osobami a skupinami osob, které mají sklony k násilné a teroristické činnosti a k výtržnictví;
- aktivizuje se činnost na odděleních pasových kontrol k zabránění dovozu nepřátelských tiskovin, zbraní a výbušnin do ČSSR;
- do pohotovosti jsou uvedeny pořádkové jednotky a potřebné zálohy ministra vnitra ČSSR;
- jsou prováděny důrazné preventivní pohovory, výstrahy a další opatření vůči exponentům nelegálních struktur, k nimž byly získány poznatky o přípravách narušit provokacemi důstojný průběh májových oslav;
- v krajích jsou prováděna preventivní opatření vůči vytypovaným

osobám, s cílem zabránit jim v účasti na prvomájových manifestacích, zejména v Praze;

- zvláštní pozornost je věnována místům soustředění mládeže /kolejům, učňovským zařízením, školám/ s cílem zabránit ve spolupráci s pedagogickými pracovníky zneužití skupin mládeže k narušení klidu a veřejného pořádku.

K zabezpečení nerušeného průběhu vlastních prvomájových manifestací v ČSSR jsou prováděna komplexní bezpečnostní opatření v součinnosti s územními stranickými orgány a štáby Lidových milicí.

Bezpečnostní zajištění prvomájové manifestace pracujících na Václavském náměstí v Praze

Je zpracována podrobná dokumentace včetně grafické části, která řeší nasazení sil a prostředků až na jednotlivé příslušníky.

Prostor Václavského náměstí byl rozdělen na 9 úseků s nasazením potřebného počtu příslušníků SNB /celkově 1 616 příslušníků SNB/. Důraz je kladen zejména na výkon služby v civilním oděvu, příslušníci pořádkové služby VB jsou do výkonu velení jen v nezbytném počtu.

Pro případ narušení oslav v prostoru Václavského náměstí je připraveno 6 úderných skupin, složených z příslušníků v civilním oděvu, které v případě potřeby provedou zásah. Na skrytých stanovištích poblíž míst předpokládaného zásahu /zejména v blízkosti tribuny/ je připraveno 5 pořádkových jednotek VB o celkovém počtu 300 příslušníků.

V rámci součinnosti s LM bude nasazeno celkem 2 350 příslušníků LM ve stejnokroji, z toho 350 přímo v prostoru hlavní tribuny.

Byla provedena lustrace občanů bydlících na Václavském náměstí a na jejím základě vyvozena příslušná opatření.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 2, č. l. 37–44., viz též sv. XXIII., č. l. 2888–2889. – Kopie strojopisu.

^a Připsáno rukou: „Rozdělovník: výt. 1–32 pro PÚV KSČ, 33 dokumentace [nečitelný podpis], 34 pro domo“.

^b Přes jméno vlastnoruční podpis „Kincel“.

¹ Větší část tohoto dokumentu je totožná s „Informací o vývoji bezpečnostní situace v ČSSR“, tj. s /nejspíše/ přílohou „Podkladů k jednání operačního štábu FMV dne 27. dubna 1989“ /Dokument 35/, celkově je však delší, proto z obou dokumentů uvádíme tento. Vzhledem k tomu, že obě „informace“ jsou určeny pro jinou skupinu příjemců – příloha k Dokumentu 35 /dále „Dok. 35+“/ pro operační štáb FMV a Dokument 37 /dále „Dok. 37“/ pro předsednictvo ÚV KSČ, pokládáme za vhodné zde podrobně popsat rozdíly mezi nimi. Dok 35+ má 10 odstavců:

– 1. odstavec je stejný jako 1. v Dok. 37 („Bezpečnostní situace...“), 3. odpovídá složenině 7. a 4. odstavce Dok. 37, 6. je totožný s 10. v Dok. 37, 9. s 13., 10. s 15. v Dok. 37;

– 2. odstavec odpovídá 2. v Dok. 37, po 1. větě celku /dále „věta“/ následují tyto dvě věty: „Pozornost mají upoutat tím, že vedle psaného textu budou umístěny například obrázky 'šmoulů'. V tomto prostředí přetrvávají názory, že jejich akce budou prvním veřejným vystoupením[.] a proto musí dát o sobě vědět a říci 'už jsme tady a vy s námi musíte počítat'.“, ve 4. větě chybí oproti stejné větě v Dok. 37 /2. odst., 3. věta/ spojení „podle nich“;

– 4. odstavec odpovídá 3. v Dok. 37, ve 2. větě je místo „materiál 'charty-77' k 1. máji“ uvedeno „dokument charty-77 č. 34/89 – K 1. máji“ a následující citát je delší o tuto pasáž: „v prostředí charty 77 a dalších nezávislých iniciativ se živě diskutuje o účasti na prvomájové manifestaci. Převažuje názor, proč pomocí transparentů a jiným nenásilným způsobem neupozornit v prvomájovém průvodu na neutěšený stav společnosti a nezájímavé porušování lidských práv.“; naopak chybí v tomto odstavci poslední věta stejného odstavce v Dok. 37 („Dokument k 1. máji...“);

– 5. odstavec odpovídá 5. v Dok. 37, v 1. větě je navíc po „vyplynula“ uvedeno „dle T. HRADÍLKA“, chybí 2. věta 5. odstavce v Dok. 37 („Dokládají to i...“), poslední věta tohoto odstavce má jiný slovosled a místo „SNB“ je uvedeno „StB“;

– 7. odstavec odpovídá 11. v Dok. 37, v 1. větě chybí slovo „nadále“, ve 2. „údajně“; – 8. odstavec odpovídá 12. v Dok. 37, v 1. větě je místo „19“ uvedeno „16“, odstavec je ukončen taktó: „[...] ve kterém anonym žádá zaslání radiomagnetofonu. V opačném případě hrozí výbuchem nálože v budově.“; na tomto odstavci je navíc zajímavé, že zjevný přepis v 1. větě „ve Východoslovenském, ... i Východoslovenském kraji, ...“ zůstal v Dok. 37 zachován.

V Dok. 35+ tedy vůbec chybí 6., 8., 9., 14., 16. a 17. odstavec Dok. 37 a oddíly „Opatření k zabezpečení...“ a „Bezpečnostní zajištění...“.

² O dva dny později postoupil kpt. Rostislav Husek z analytického odboru II. S-SNB navazující informaci pro sekretariát OŠ FMV:

„Věc: Poznatky k narušení májových oslav zjištěné v období od 28. do 29. 4. 1989

Dne 27. 4. 1989 při styku Karla COURALA (aktivně činný v 'Hnutí za občanskou svobodu') z Brna se zatím neustanoveným mužem COURAL uvedl, že členové HOS a dalších iniciativ jsou připraveni na 1. máj. Transparenty z textilu jsou již hotové a na výrobu papírových přijdou do jeho bytu dne 29. 4. 1989 další osoby. Transparenty mají být na téma 'političti vězni'. Dále byla řešena otázka rozdělení transparentů na seřadišti, vklínění se do průvodu a rozvinutí transparentů před tribunou. Podle COURALA se má akce zúčastnit asi 150 osob se 40-ti transparenty.

Dne 29. 4. 1989 se v bytě COURALA sešlo kolem 16-ti osob, které se zabývaly malováním transparentů rozměrů 1 x 2 metry. Transparenty byly předány přítomným osobám, které je mají přinést na seřadiště. Transparenty mají rovněž ekologický podtext, což vyplývá ze zjištění nápisu jednoho z nich 'Coca cola – voda z Rozínky, to je ono'. Jde o upozornění na možnost radioaktivní vody.

Podle definitivní domluvy se má celá skupina vklínit jako celek do prvomájového průvodu.

Dne 28. 4. 1989 byla realizována bezpečnostní akce k prvnímu výročí úmrtí Pavla WONKY ve Vrchlabí v souvislosti s povolenou zádušní mší. Mše se zúčastnilo asi 70 osob a přes snahu umožnit vystoupení aktivistů 'Charty 77' (což bylo odmítnuto duchovním ŠPELDOU) proběhla bez rušivých momentů.

Po skončení mše asi 50 osob odešlo k hrobu WONKY, kde jeho bratr Jiří WONKA vystoupil s prohlášením 'Vzpomínka na Pavla WONKY'. Mezi přítomnými byl i sign. CH-77 Stanislav DEVÁTÝ. V 19.00 hodin se osoby rozešly. K narušení klidu a pořádku nedošlo.

Dle sdělení studenta 3. ročníku DAMU Ondřeje STÝBLA (1964) mají dne 1. května proběhnout v pěti větších městech ČSR akce pořádané tzv. Iniciativou kulturních pracovníků. Konkrétně jmenovně Vzpomínka na Slaný a Žatec. Prvomájové průvody v těchto městech mají být zneužity k demonstraci za propuštění Václava HAVLA z vězení.

Nelegální církev v čele s ing. PELIKÁNEM připravuje v Olomouci dne 1. května blíže nezjištěnou akci. Do Olomouce má přijet početná skupina laiků, stoupenců a signatářů CH-77, mezi nimi i Stanislav DEVÁTÝ. Celkem má přijet asi 50 osob.

Obdobná akce, i když ne v takovém měřítku jako v Olomouci, se má 1. května uskutečnit rovněž ve Šternberku.

Z prostředí nepřátelských sil v Plzni byl zjištěn prvotní, zatím neproověřený poznatek, že vystoupení nezávislých iniciativ dne 1. května v Praze bude předcházet jejich sraz kolem 12.00 hodin v restauraci 'U Bonaparta' v Praze. Odtud mají stoupenci nezávislých iniciativ odejít na pražský Hrad, kde se předpokládá manifestace s projevem. Poté je počítáno s pochodem na Václavské náměstí, kde bude manifestace pokračovat. Při projevu se má angažovat Miroslav JÍREC z Karlových Varů. Vystoupení se má zúčastnit větší množství osob.

V Plzni byly nalezeny dva letáčky, oznamující, že dne 6. 5. 1989 v 17.00 hodin se uskuteční v Plzni demonstrace.

Dne 23. 4. bylo na MěNV Plzeň doručeno oznámení, že 6. 5. v 17.00 hodin se na náměstí Míru v Plzni bude konat protifašistická demonstrace k uctění padlých amerických vojáků. Při iniciativu k uctění padlých US vojáků mluví Jiří ŠAŠEK, Jan RAMPICH a Jindřich KOLÁŘ z Plzně.

Mezi zaměstnanci s. p. Plynostav Pardubice, závod Chomutov, se hovoří o tom, že přechodem na státní podnik dojde ke snížení platů cca o 40 % a rovněž ke snížení počtu zaměstnanců. Z tohoto důvodu vyzývají někteří zaměstnanci k bojkotu oslav 1. máje v Chomutově. Při průběhu hodlají narušit jeho průběh tak, že na veřejnosti odhodí transparenty a vlajky, čímž vyjádří nesouhlas se současnou politikou.

Klub právní podpory plánuje setkání dne 1. 5. v 08.00 hodin před restaurací Černý pivovar na Karlově náměstí. Členové 'Klubu' se mají na setkání dostavit s transparenty, které si sami zhotovili.

V rámci preventivních opatření byl u Lubora KOHOUTA zajištěn tištěný plánec seřadišů účastníků prvomájového průvodu, do kterého byly rukopisem vyznačeny názvy nepřátelských struktur – Charty 77, Hnutí za občanskou svobodu, Demokratická iniciativa, Klub právní podpory, Nezávislé mírové sdružení a České děti.“ Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. 1. 2931–2933.

Další zpráva z provenience analytického odboru II. S–SNB (autor – mjr. Jiří Kulhánek) následovala 30. 4. 1989:

„Věc: Poznatky k možnému narušení májových oslav zjištěné v průběhu operačního dne 30. 4. 1989.“

Tzv. nezávislá iniciativa 'Hnutí za občanskou svobodu' připravuje pro pražský prvomájový průvod vystoupení mladých přívrženců s transparenty a hesly, čímž plní směrnice BATTĚKA a UHLA. V Praze se mají mladí lidé z nezávislých iniciativ shromažďovat nejen na Václavském náměstí, ale i na přístupových cestách k němu, zejména na stanicích metra 'Hlavní nádraží' a 'I. P. Pavlova'.

Obdobné akce se připravují v Brně a Olomouci.

(I. správa SNB)

Rozhlasová stanice Svobodná Evropa ve svém večerním vysílání dne 27. dubna 1989 zveřejnila dokument CHARTY 77 č. 34, ve kterém se mimo jiné konstatuje, že část aktivistů čs. nezávislých iniciativ považuje, vzhledem k 'okázalému ignorování' svých petičních akcí státními orgány, za nutné upozornit na problematiku politických vězňů v ČSSR nějakým viditelným způsobem. Nová zákonná opatření však občanům ještě více ztěžují legálně se shromažďovat. Část aktivistů čs. nezávislých iniciativ si tudíž klade otázku proč nevyužít legální možnosti, které ještě zbývají, proč pomoci transparentů či jiným nenásilným způsobem neupozornit v prvomájovém průvodu na neutěšený stav naší společnosti, na nezákonné porušování lidských práv. CHARTA 77 v této souvislosti připomíná, že právo svobodně vyjádřit svůj názor, navíc na povoleném shromáždění, je naprosto legitimní a v souladu s čs. zákony i s původním smyslem prvomájových oslav. Využívá proto příležitosti a 'důrazně upozorňuje' státní orgány, aby toto nezadatelné právo občanů 'vzaly laskavě na vědomí'. Podepsání Tomáš HRADÍLEK, Dana NĚMCOVÁ, Saša VONDRA – mluvčí CHARTY 77.

Ve večerním vysílání následující den RSE dále zveřejnilo stanovisko Mírového

klubu J. LENNONA k 1. máji 1989, ve kterém se mimo jiné konstatuje, že ve stavu nesvobodné společnosti se mohou umlčování aktivisté jmenovaného klubu omezit jen na vyjádření občanských postojů. Dotyčné stanovisko končí hesly: 'Svobodu politickým vězňům, 1. máj s občanskými iniciativami, dejme šanci svobodě'. Podepsán je Heřman CHROMÝ.

Rozhlasová stanice Svobodná Evropa ve svém večerním vysílání dne 29. dubna 1989 publikovala prohlášení občanské iniciativy České děti k 1. máji, které mimo jiné obsahuje následující sdělení: 'Jelikož současné vedení prakticky postavilo mimo zákon jakékoliv formy občanského protestu, v naprostém protikladu s Ústavou ČSSR, chceme se s transparenty požadujícími propuštění Tomáše DVOŘÁKA, Hany MARVANOVÉ, Ivana JIROUSE, Václava HAVLA, Jany PETROVÉ, Oty VEVERKY a dalších čs. politických vězňů zúčastnit prvomájového průvodu'.

Obsah výše uvedených pořadů RSE byl otištěn v monitoru Čs. rozhlasu a dále již nebyl publikován.

Dne 30. 4. 1989 v dopoledních hodinách byl na náměstí Bratří Synků v Praze na stanici MHD nalezen nalepený kancelářský štítek, na kterém byl strojopisný text: 'Stoupenci nezávislých občanských iniciativ slaví 1. máj letos na Letné'.

(Správa StB Praha)

Dne 30. 4. 1989 byl na zastávce MHD v Olbrachtově ulici na stanici metra Budějovická v Praze nalezen leták formátu A 4 s názvem: 'Více socialismu!', ve kterém pisatel kromě kritiky poměrů v ČSSR vyzývá k občanské odvaze a aktivitě a žádá o povolení tiskového orgánu s názvem HLAS LIDU s cílem rozvinout činnost přípravného výboru Čs. strany socialismu (ČSSS).

Přípravný výbor ČSSS zve v závěru letáku všechny příznivce ČSSS k účasti na oslavách 1. máje a jako místo jejich srazu určuje prostor u sochy knížete Václava na Václavském náměstí v 9.00 hodin.

Stejně letáky byly nalezeny též den v poledne na stanici metra Kačerov.

(Správa StB Praha)*

Kopie strojopisu in: A. Lorenc, T 8/91, sv. XXII., č. 1. 2409–2411, též XXIII., č. 1. 2934–2936.

³ Srovn. Dokument Charty 77 č. 34/89 K 1. máji, in: Informace o Chartě 77 č. 9, roč. 12 (1989), str. 5–6.

⁴ Srovn. *Prohlášení Demokratické iniciativy k 1. máji 1989*, in: *Čas Demokratické iniciativy 1987–1990*, Praha 1993, dok. č. 63, str. 118–119.

⁵ Srovn. *Schůzka kolektivu mluvčích*, in: Informace o Chartě 77 č. 8, roč. 12 (1989), č. 8, str. 17–18.

Dokument 38

1989, 27. dubna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

Sekretariát OŠ FMV

V Praze dne 27. dubna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 OV-0061/S-89
 Výtisk číslo: [?]

Pokyn

I. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka operačního štábu FMV

Na základě čl. II odst. 11 rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 5 ze dne 30. března 1989 a požadavku náčelníka správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje

vyčleňuji:

na dobu od 06.00 hodin dne 1. května 1989 do skončení bezpečnostních opatření ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Sčk. k posílení bezpečnostních opatření při manifestaci pracujících na Václavském náměstí v Praze 1

- odbor zvláštního určení správy vojsk MV

Náčelník správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje zajistí podrobnou instruktaž vyčleněných příslušníků a jejich efektivní využití při plnění stanovených úkolů.

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV
 genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^a

Vyhotoveno ve třech výtiscích

Výtisk č. 1 pro spis [...] ^b

Výtisk č. 2 náčelník S SNB Praha a Sčk.

Výtisk č. 3 náčelník správy vojsk MV [...] ^c

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 2921. - Kopie strojopisu.

^a Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

- ^b Rukou připsáno: „výtisk č. 1 vrácen dne 2. 5. 89 a zničen“; to je škrtnuto a pod to připsáno „zničen omylem“. Následuje vlastnoruční podpis „Böhm“.
- ^c Jiným rukopisem připsáno „odesláno dne:“, razítkem datum „28. dubna 1989“ (podpis nečitelný).

Dokument 39

1989, 3. května, Praha. – Vyhodnocení bezpečnostních opatření v období 1. května 1989 pro předsednictvo ÚV KSČ.

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

PŘÍSNĚ TAJNÉ
Výtisk č. 35
Počet listů: 8

Předsednictvo
ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU
KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

K bodu: Vyhodnocení bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v období Májových oslav

O b s a h :
1. Vyhodnocení bezpečnostních opatření...

Předkládá:
ministr vnitra ČSSR [...] ^a
František K i n c l
Č. j. OV-00153/A-89
V Praze dne 3. května 1989

Vyhodnocení bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v období Májových oslav

Vnitřní protivník v úzké součinnosti s vnějšími nepřáteli soustředil své úsilí od poloviny měsíce března letošního roku na přípravu hromadného narušení Májových oslav.

K zabezpečení klidu a veřejného pořádku, jednotného řízení sil a prostředků v období oslav vydal ministr vnitra ČSSR rozkaz, kterým vyhlásil I. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření a stanovil pro útvary základní okruhy úkolů. Dále zřídil operační štáb FMV, jehož řízením pověřil svého I. náměstka, genpor. LORENCE. Na jednáních operačního štábu FMV byly za účasti náčelníků KS SNB stanoveny úkoly bezpečnostního aparátu k zamezení jednotlivých akcí nepřítel, vydány konkrétní úkoly k nerušenému průběhu vlastních oslav na území ČSSR.

Bezpečnostní aparát byl již v období příprav Májových oslav orien-

tován na celkové zintenzivnění činnosti s důrazem na preventivní působení. Jednotlivé územní útvary SNB vycházely při zajišťování stanovených úkolů ze specifických podmínek svých teritorií.

Veškerá opatření byla prováděna v součinnosti s územními stranickými orgány a štáby LM. Zvláštní pozornost byla věnována důslednému propracování bezpečnostních opatření na území Prahy, Bratislavy, Brna a dalších velkých měst včetně variant řešení možných situací v důsledku provokačního vystoupení vnitřního protivníka.

Ve všech krajích byly provedeny preventivní pohovory a výstrahy s vytypovanými exponenty a aktivisty nelegálních struktur včetně osob, které se zúčastnily v lednu tohoto roku provokačních akcí v Praze. Účelem uvedených opatření bylo odvrátit nepřátelské osoby od provokačních akcí a v případě negativního výsledku preventivního působení zabránit jejich přímé účasti na Májových oslavách. Zvláštní důraz byl položen na znemožnění příjezdu aktivních exponentů nelegálních struktur a jejich stoupenců z krajů do Prahy včetně osob, které se aktivně zúčastnily lednových provokací v Praze. Nejaktivnější nepřátelské osoby, u kterých byly zjištěny konkrétní přípravy nepřátelského vystoupení v průběhu oslav, byly ve smyslu trestního řádu nebo zákona o SNB umístěny v cele zajištění a zadržení. Nad ostatními vytypovanými exponenty byl po celou dobu oslav vykonáván přímý operativní dohled.¹

Na celém území ČSSR byly provedeny v období před oslavami preventivně bezpečnostní akce, zaměřené zejména na vytlačení kriminálně závadových osob z míst konání oslav a k celkovému utlumení jejich činnosti.

V součinnosti s příslušnými mimorezortními orgány byla uskutečněna také opatření proti osobám, u nichž bylo možno předpokládat s ohledem na zdravotní stav negativní jednání.

V rámci zvýšeného výkonu bezpečnostní služby byla vykonávána ochrana významných politických a hospodářských objektů. V součinnosti s jednotkami LM a ČSLA byla realizována opatření k předejití mimořádným událostem v závodech a k ochraně skladů zbraní, výbušnin a jedů.

K vážnějšímu narušení důstojného průběhu prvomájových oslav došlo pouze v hlavním městě Praze. Ojedinelé pokusy o provokativní vystoupení byly zjištěny ve Východočeském, Jihočeském, Severomoravském a Jihomoravském kraji. Z ostatních krajů ČSSR nebyly hlášeny pokusy narušit oslavy 1. máje.²

Se záměrem narušit důstojný průběh prvomájových oslav v Praze, se kolem 08.00 hodin začali v blízkosti Václavského náměstí scházet aktivisté jednotlivých nepřátelských seskupení. V rámci prováděných preventivních opatření bylo na Karlově náměstí v Praze 2, v době před zahájením samotných oslav, zadrženo celkem 7 členů tzv. Klubu právní podpory³ /např. Roman RÁKOSNÍK, mluvčí „Klubu“, Jaroslav KOLAFA, Milan HRUŠKA a jiní/, u kterých bylo zajištěno 6 transpa-

rentů /např. „Klub právní podpory žádá propuštění politických vězňů“, „Méně mluvit, více myslet“, „Lidové noviny do každé rodiny“/.

Při zahájení prvomájové manifestace se v horní části Václavského náměstí, u sochy sv. Václava, vytvořila skupina asi 100 osob, která rozvinula transparenty „Charta 77 – lidská práva“, „Svobodu politickým vězňům“ a 4 menší transparenty vyzývající k propuštění jednotlivých signatářů „charty“, např. I. JIROUSE, F. STÁRKA a dalších. Transparenty se podařilo včasným zákrokem příslušníků SNB zajistit. Hlavními organizátory této skupiny byli S. DEVÁTÝ, J. RUMML, R. ZEMAN, T. HRADÍLEK, J. URBAN a další, kteří se snažili vyvolávat neklid, podněcovat drobné potyčky s příslušníky SNB a skandování hesel, např. „Pusťte HAVLA“,⁴ „Svobodu“ apod. Byla pořízena dokumentace na videozáznam a DEVÁTÝ s RUMMLEM později zadrzeni. Současně byla provedena opatření k zamezení proniknutí této skupiny před hlavní tribunu.

V závěru májové manifestace se za oficiálním zakončením průvodu utvořila, v horní části Václavského náměstí, skupina asi 400 osob, která nesla 2 státní vlajky a transparenty „Slovo mladým“, „Dodržujte právní řád“ a „Vždy s úsměvem“. Současně se snažila svým jednáním a skandovanými hesly vyprovokovat větší sročení osob a narušit veřejný pořádek. V důsledku této aktivity nepřátelských osob byla v součinnosti s Lidovými milicemi provedena uzávěra na úrovni ulic Jindřišská – Vodičkova. Dav byl vyzván k opuštění prostoru Václavského náměstí s určením odchodových tras. Vzhledem k neuposlechnutí výzev bylo ve 12.32 hodin přistoupeno k postupnému vytláčování davu bez použití mírnějších prostředků. Krátce po 13.00 hodině byl na Václavském náměstí klid. Ke zranění osob nedošlo.

V průběhu prováděných bezpečnostních opatření bylo předvedeno celkem 105 čs. občanů a 8 cizinců /2 z NSR, 2 z Finska, 2 z Nizozemí, 1 z Velké Británie a 1 ze Švýcarska/. Z uvedeného počtu bylo 76 osob z Prahy a 7 ze Středočeského kraje. Nejsilnější zastoupené věkové kategorie byly 19 – 25 let /36 osob/ a 26 – 30 let /23 osob/. Pokud jde o sociální složení, převládali pracovníci průmyslových podniků /19 osob/, podniků služeb /18 osob/, středoškolští studenti /14 osob/, pracovníci inteligence /12 osob/ a vysokoškolští studenti /10 osob/.

Ve smyslu trestního řádu a zákona o SNB bylo zadrženo 9 osob, členů a příznivců nelegálních struktur. Z toho byly 4 osoby po provedení preventivního pohovoru propuštěny /PLACÁK Petr, KOHOUT Lubomír, DOBROVSKÝ Jan, JANÁT Bohumil/. Vůči dalším 4 osobám /DEVÁTÝ Stanislav, MAXA Jan, TRLIDA Vladimír, TVAROH Tomáš/ je vedeno stíhání pro přečin proti veřejnému pořádku a jsou umístěni v cele zajištění a zadrzeni.⁵ Po konzultaci s GP ČSR bude provedeno urychlené řízení tak, aby materiál byl dne 5. 5. 1989 předán k rozhodnutí obvodnímu soudu pro Prahu 1.

LANGER Pavel byl zadržen v souvislosti s preventivními opatřeními

před konáním Májových oslav a je vyšetřován v souvislosti s přechováním a soustředováním nepřátelské literatury.

Celý průběh pokusu o protispolečenského vystoupení nepřátelských osob sledovali pracovníci západoněmecké společnosti ARD, kteří se pohybovali v davu a pořizovali videodokumentaci. Akustickou a fotografickou dokumentaci postupu příslušníků VB proti osobám narušujícím veřejný pořádek prováděl i občan USA Samuel Burton BOLLAG. Jmenovaný byl upozorněn na nutnost dodržovat čs. právní řád. Fotodokumentaci všech prováděných bezpečnostních zákroků pořizovali i 4 pracovníci Prognostického ústavu ČSAV /ing. Ivo GAVLON, PhDr. Libor KONVIČKA, ing. Ivo KADERKA a ing. Jan MLÁDEK/ z oken svého pracoviště na Václavském náměstí č. 55.

Ve skupině osob, která protispolečensky vystupovala v průběhu prvomájových oslav na Václavském náměstí[,] se pohyboval i státní příslušník Velké Británie Misha GLENNY /nar. 1958, novinář BBC/. Vzhledem k tomu, že nebyl schopen na výzvu příslušníků SNB hodnověrným způsobem prokázat svoji totožnost, byl spolu s dalšími osobami předveden na MO VB Praha 1. Po ověření jeho totožnosti a uložení blokové pokuty ve výši 100 Kčs, byl propuštěn.⁶

V Brně bylo v rámci bezpečnostních opatření předvedeno na útvary SNB celkem 21 osob a zajištěno 15 transparentů s provokačními hesly. Ještě před zahájením manifestace bylo předvedeno 7 osob, které u sebe měly transparenty s nápisy „Kdo se bojí opozice, ten se bojí o pozice“, „Schody se zametají svrchu“, apod. V době konání průvodu se podařilo zabránit 2 posluchačům VŠ zemědělské v Brně a 1 zaměstnanci služeb města Brna rozvinout asi 100 m před tribunou transparent s nápisem „WALESA, SACHAROV, HAVEL“.

V Havlíčkově Brodě v 08.30 hodin rozvinula skupina 16 stoupců „charty“ transparent s nápisem „Havlíčková mládež zdraví 1. máj“. Do prvomájového průvodu v České Skalici /okr. Náchod/ se včlenila skupinka 5 signatářů a stoupců „charty 77“ a provokativně rozvinula bílý transparent bez nápisu. V Trutnově poblíž prvomájové tribuny nesli dva stoupcové „charty 77“ transparent s nápisem „Podporujte československé nezávislé občanské iniciativy“. Ve všech případech byla pořízena dokumentace jednání uvedených osob, která bude využita ke ztotožnění dosud nezjištěných provokatérů.⁷

Na závěr manifestace v Táboře rozvinula Renata PÁNOVÁ /nar. 1971, prodavačka, osoba sympatizující s „chartou 77“/ poblíž tribuny papírový transparent s nápisem „V. HAVEL, J. PETROVÁ, dialog ne s obušky a celý věznic, J. JIROUS, T. DVOŘÁK, H. MARVANOVÁ“.⁸ Svým jednáním však neupoutala větší pozornost.

Ve Vsetíně se pokusila narušit důstojný průběh prvomájové manifestace Emílie MICHALOVÁ /nar. 1929, důchodkyně/. V průvodu se snažila rozvinout závadový plakát.

Lze hodnotit, že vnitřnímu a vnějšímu nepříteli se nepodařilo realizovat zamýšlený záměr využít Májových oslav k vyvolání hromadného

protispolečenského vystoupení. Dosud získané poznatky a zkušenosti ukazují, že se pozitivně projevily zvýšený důraz na komplexní preventivní činnost v období před konáním Májových oslav.

Jednotlivé útvary na základě pokynu ministra vnitra ČSSR provedou do 15. května t. r. komplexní vyhodnocení průběhu bezpečnostních opatření a efektivnosti plnění stanovených úkolů. Závěry analýzy budou využity ke zvýšení akceschopnosti bezpečnostního aparátu a jednotlivých útvarů při řešení obdobných úkolů v dalším období. Důraz bude položen na zkvalitňování řízení bezpečnostních opatření na místě v součinnosti s pořadateli, na rozpracování možných variant řešení jednotlivých situací v průběhu bezpečnostních opatření. Současně budou přijata opatření ke zvýšení připravenosti funkcionářů při bezpečnostních opatřeních a jejich stabilizaci.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 2940–2946. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo na stránce připsáno: „OV-0065/[?] 89“.

¹ Srovn. Sdělení VONS č. 1007 *Policejní represe na 1. máje*, in: Informace o Chartě 77 č. 10, roč. 12 (1989), str. 5, též *Policejní represe na 1. máje*, Servis VIA Praha 022–89, zpráva č. 7.

² Srovn. Sdělení VONS č. 1009 *Renata Pánová stíhána za prvomájovou manifestaci*, in: Informace o Chartě 77 č. 10, roč. 12 (1989), str. 6, dále Sdělení VONS č. 1010 *Postihy za 1. máj v Trutnově*, tamtéž, str. 6–7, *První máj v Mělníce*, tamtéž, str. 15, *První máj '89 Vladimíra Veselského*, in: Informace o Chartě 77 č. 11, roč. 12 (1989), str. 20, dále *1. máj v Havlíčkově Brodě*, Servis VIA Praha 022–89, zpráva č. 9, a *Ještě k 1. máji*, Servis VIA Praha 023–89, zpráva č. 6.

³ Klub právní podpory byl založen v únoru 1989. Srovn. *Základní prohlášení KPP*, in: Informace o Chartě 77 č. 7, roč. 12 (1989), str. 8–9.

⁴ K propuštění V. Havla z vězení je zachován velice závažný dokument z vedení FMV (z úrovně I. náměstek MV ČSSR – ministr vnitra ČSSR), jehož první část není datována, dokládající proces rozhodování na nejvyšších bezpečnostních postech – „STANOVISKO k žádosti Václava HAVLA o podmíněné propuštění“:

„Dne 24. 4. 1989 podal Václav HAVEL ve výkonu trestu odnětí svobody žádost o podmíněné propuštění po uplynutí poloviny trestu, t. j. k 17. 5. 1989. Žádost adresoval na Obvodní soud Praha 4. Dne 27. 4. 1989 podal stejnou žádost advokát Václava HAVLA JUDr. LŽIČAŘ. Následně se k žádosti Václava HAVLA o podmíněné propuštění připojili dne 2. 5. 1989 manželka Olga HAVLOVÁ a bratr Ivan HAVEL se svoji manželkou.

Při posuzování těchto žádostí je třeba uvážit následující skutečnosti:

1. Základní smysl odsouzení Václava HAVLA za jeho nepřátelskou protizákonnou aktivitu byl naplněn samotným odsouzením a nástupem trestu, čímž byla prokázána vůle důsledně prosadit zákonnost při posuzování protispolečenské činnosti vnitřního protivníka.

2. Jmenovaný splňuje podmínku výkonu poloviny uloženého trestu a zřejmě i podmínku dobrého chování v nápravném zařízení. Je nutno ovšem jednoznačně říci, že Václav HAVEL nadále neuznává svoji vinu a výkon trestu ani podmíněčné propuštění ho neodradí od další protispolečenské činnosti. Také nelze předpokládat, že některá společenská organizace by mohla nabídnout soudu svoji společenskou záruku.

3. Z vnitřně politického pohledu důsledky zamítnutí žádosti Václava HAVLA se nejeví negativně. I když v ČSSR byla organizována řada podpisových akcí k propuštění Václava HAVLA, důsledný trestně právní postup vůči organizátorům protispolečenských akcí bezpochyby oslabil intenzitu dalších pokusů vnitřního protivníka o obdobná vystoupení. Naopak v případě pozitivního řešení žádosti Václava HAVLA dojde k povzbuzení vnitřním nepřátelských struktur, i když je možné očekávat, že sám Václav HAVEL bude nejméně po dobu trvání podmíněného trestu ve své činnosti pasivnější. Nutno ovšem poznamenat, že v současnosti existuje několik dalších exponentů vnitřního protivníka, kteří dovedou jeho aktivitu nahradit, a tak další 4 měsíce výkonu trestu Václava HAVLA nemohou být pro vnitřní vývoj určující.

4. Odsouzení Václava HAVLA se stalo formálním důvodem řady protičeskoslovenských kampaní v zahraničí. Je třeba předpokládat, že další výkon trestu, zejména s blížící se schůzkou v Paříži, bude dále sloužit k aktivizaci různých akcí v zahraničí. Podcenit nelze ani akce k podpoře samotného Václava HAVLA až po návrhy na udělení Nobelovy ceny. Je jisté, že pro tyto akce je pro naše nepřátele vhodnější HAVEL ve výkonu trestu než na svobodě.

Při rozhodování o žádosti Václava HAVLA je třeba všechny tyto skutečnosti v souhrnu uvážit. V žádném případě by případné propuštění Václava HAVLA nemělo vyznít jako ústup ze stanoviska, nedopustit podněcování protispolečenské činnosti nebo ústupek nátlaku. Proto je třeba důkladně posoudit právní stránku věci, o kterou se jediná případné propuštění Václava HAVLA může opírat.“

U druhé části dokumentu byla přiložena karta s hlavičkou „I. NÁMĚSTEK MINISTRA VNITRA ČSSR genpor. Ing. Alojz Lorenc, CSc.“ (vpravo od toho rukou „Zpět“ a Kinclův vlastnoruční podpis), signovaná gen. Lorencem:
„Vážení soudruhu ministře,

v příloze Ti předkládám doplněk ke stanovisku žádosti Václava HAVLA o podmíněné propuštění.

Se soudružským pozdravem
Praha, 15. května 1989.“

Dle razítka a rukou psané poznámky pod průvodním dopisem se písemnost vrátila „18. V. 1989 zpět od MV“. Následuje:

„Doplněk ke stanovisku k žádosti Václava HAVLA o podmíněné propuštění.

K žádosti Václava HAVLA o podmíněné propuštění lze doplnit:

1. Z důvodů, jež byly uvedeny ve stanovisku, se jeví účelným žádost V. HAVLA projednat soudem. Pozitivně rozhodnout o žádosti je možné však pouze, když formulace žádosti a vystoupení V. HAVLA resp. jeho obhájce před soudem poskytnou skutečnou možnost žádosti vyhovět. V opačném případě by propuštění V. HAVLA jednoznačně vyznělo jako ústupek a revokace dřívějšího soudního rozhodnutí.

2. V případě, že postup V. HAVLA při projednávání žádosti by neumožnil jeho podmíněné propuštění, je třeba toto veřejně využít s právním zdůvodněním a také s poukázáním na předchozí manipulace V. HAVLA se žádostí.“

Kopie strojopisu v archivu ÚDV.

⁵ Propuštění byli všichni až na Stanislava Devátého, na něhož byla uvalena vazba. Srovn. Sdělení VONS č. 1008 *Stanislav Devátý znovu ve vazbě*, in: Informace o Chartě 77 č. 10, roč. 12 (1989), str. 6. Devátý byl propuštěn až 19. května 1989, po celou dobu držel hladovku. Stíhání T. Tvarocha bylo zastaveno. Srovn. Sdělení VONS č. 1034 *Trestní postihy za účast na prvomájové manifestaci*, in: Informace o Chartě 77 č. 13, roč. 12 (1989), str. 3–4.

⁶ Již 1. května 1989 poslal zástupce náčelníka II. S–SNB pplk. V. Zamykal ministrovni vnitra ČSSR Kinclovi písemnost „Informace o zadržení dopisovatele BBC Michaela CLENNIHO a připravovaném protestu velvyslance Velké Británie v Praze na FMZV“ (2. 5. převzal její kopii sekretariát OŠ FMV; GLENNY je v ní důsledně označován jako CLENNI):

„Dne 1. 5. 1989 v průběhu opatření proti narušitelům veřejného pořádku na Václavském náměstí byl rovněž zadržen dopisovatel BBC Michael CLENNI, který u sebe neměl příslušné osobní doklady. Za účelem ověření jeho totožnosti byl předveden na MO VB Školská.

Ve 13.15 hod. informoval o zatčení CLENNIHO ZÚ Velké Británie v Praze dopisovatel SUNDAY TIMES Edward Lucas. Vzhledem k tomu, že ani I. tajemník TODD, ani tiskový atašé HOLLANDOVÁ nebyli na ZÚ přítomni, převzala zprávu pouze služba ZÚ.

ZÚ Velká Británie v Praze kontaktoval rovněž službu konající úředník Foreign Office z Londýna, který požadoval informace o zatčení CLENNIHO. Dle jeho vyjádření byl Londýn o zatčení informován velvyslancem Velké Británie z Říma.

O požadavku Londýna informovala služba ZÚ I. tajemníka TODDA, který ihned telefonoval na FMZV.

V 17.15 hod. informoval telefonicky britský velvyslanec v Praze O'KEEFF Foreign Office v Londýně, že CLENNI byl rovněž fyzicky napaden. Poté I. tajemník TODD uvedl, že s CLENNIM již hovořil. Vyjádřil se, že během průvodu se zamotalo dost lidí mezi osoby, které měly své transparenty a hesla a byly odváděny pryč policií. Jedním z nich byl CLENNI, který tam pozoroval situaci a měl magnetofon. Byl sebrán policisty v civilu, uhozen do tváře, vzali mu kazetu a magnetofon hodili na zem. Kazeta zmizela, tu už neviděl. Potom byl asi hodinu vyslýchán, pak ho nechali být a asi za pět hodin byl propuštěn. Zřejmě si policisté původně mysleli, že je Čech, když ho bili. Nicméně je to již třetí případ ublížení britskému novináři v letošním roce.

Poté TODD informoval, že hovořil s FMZV v Praze, kde mu oficiálně řekli, že si potřebovali vyjasnit jeho (CLENNIHO) dokumenty. Dále TODD uvedl, že podle čs. zákonů musí dotyčný, který přijede, nechat pas v hotelu, kde mu na to vystaví papír. CLENNI měl u sebe pouze tento papír, přesně podle instrukcí. Jinak si nemohl vyzvednout akreditaci, protože přijel včera (30. 4. 1989) a bylo na úřadě zavřeno kvůli svátku. CLENNI řekl, že MZV vědělo, že tady bude, a navíc jim sdělil, že se bude účastnit manifestace. Pošlou jim to písemně ráno.

Dne 2. 5. 1989 ráno jde velvyslanec O'KEEFF učinit protest, šel by tam dneska, ale to tam nikdo nebude.

CLENNI zůstává do středy. Dne 2. 5. 1989 jde na tiskový odbor MZV, kde jim řekne, že není spokojený s tím, jak s ním bylo zacházeno.

Foreign Office to předá jejich tiskovému odboru, kde k tomu rovněž zaujmou stanoviska.“

Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. 1. 2937–2939.

⁷ Srovn. 1. máj v Havlíčkově Brodě, in: Servis VIA Praha 022–89, zpráva č. 9.

⁸ Srovn. Represe na 1. máje v Táboře, in: Servis VIA Praha 023–89, zpráva č. 7.

Dokument 40

1989, 23. května, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 10. května 1989.

V Praze dne 23. května 1989

[...]^a

NZ-0060-4/89

Výtisk č.: 1

Počet listů: 6

Schvaluji

[...]^b

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

I. náměstek ministra vnitra ČSSR

ZÁPIS

ze štábu I. náměstka ministra vnitra ČSSR, konaného dne 10. 5. 1989

Přítomni: ss. Homola, Konrád, Mencl, Vrlík, Vykpěl

Program:

- I. Kontrola plnění úkolů uložených na předcházejícím štábu
- II. Informace z jednání
 - 4. kolegia MV ČSSR, konaného dne 2. 5. 1989
 - 4. operativní porady MV ČSSR, konané dne 2. a 5. 5. 1989
- III. Různé.

Jednání řídil I. náměstek ministra vnitra ČSSR

s. genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Ad I.

Po provedení kontroly plnění úkolů uložených na předcházejícím štábu, I. NMV ČSSR uložil:

I. zástupci náčelníka II. S SNB¹

a náčelníkovi 7. odboru II. S SNB² [...]^c

- při osobním dokladu informovat I. NMV ČSSR o plnění opatření přijatých v resortu vnitra na základě kontroly provedené VLK ČSSR k ochraně jaderných elektráren;

náčelníkovi II. správy SNB [...]^c

- prověřit a urychleně doložit I. NMV ČSSR stav plnění úkolů v souvislosti s novelizací zákona č. 102/71 Sb.;

náčelníkovi sekretariátu I. NMV ČSSR [...]^c

- prověřit a urychleně doložit I. NMV ČSSR stav plnění úkolů v souvislosti s konáním konference KBSE v Paříži.

Ad II.

Na 4. kolegiu MV ČSSR bylo projednáno:

- Souhrnná zpráva o průběhu boje orgánů SNB proti mimořádným událostem za rok 1988.

Ministr vnitra ČSSR předloženou zprávu vzal na vědomí s tím, že zpráva k předmětné problematice bude nadále projednávána v kolegiu MV ČSSR každoročně[,] a uložil:

I. náměstkovi MV ČSSR

genpor. ing. Alojzu LORENCŮVI, CSc.

a

náměstkovi MV ČSSR

plk. Ottovi SEDLÁKŮVI

- posoudit účinnost opatření stanovených k této problematice a přijmout po svých liniích další opatření, které dynamika vývoje bezpečnostní situace a rostoucí požadavky na zkvalitnění ochrany čs. národního hospodářství v nových podmínkách vyžaduje;

I. náměstek MV ČSSR uložil:

náčelníkovi II. správy SNB: [...]^c

- zabezpečit vypracování metodického pokynu pro útvarů StB k zabezpečení zvýšené aktivity Státní bezpečnosti při předcházení, odhalování a zamezování MU v národním hospodářství a důsledného podílu na objasňování MU;
- do 15. června 1989

- Zpráva o bezpečnostní situaci na teritoriu Jihomoravského kraje.

Ministr vnitra ČSSR předloženou zprávu vzal na vědomí, včetně navržených opatření.

I. náměstek MV ČSSR uložil:

náčelníkovi II. S SNB

a

náčelníkovi XII. S SNB [...]^c

- v součinnosti se správami StB přehodnotit aktuálnost nařízení MV ČSSR k rozpracování a kontrole nepřátelských osob III. a IV. kategorie a navrhnout jeho eventuální novelizaci ministru vnitra ČSSR do 30. června 1989. Stanovisko s návrhem dalších opatření k těmto osobám předložit I. náměstkovi MV ČSSR do 31. května 1989.
- Zhodnocení plnění hlavních směrů RBT po XVII. sjezdu KSČ, cíle a hlavní směry vědeckotechnického rozvoje a návrhy požadavků pro technické vybavení resortu v 9. pětiletce.

Ministr vnitra ČSSR předložený materiál vzal na vědomí.

I. náměstek MV ČSSR uložil:

všem náčelníkům útvarů, které řídí

- při osobních dokladech u I. NMV ČSSR projednat otázky RBT s poukázáním na hlavní články a potřeby útvarů ve všech oblastech jejich činnosti. Tyto pohledy vyjádřit i v základním dokumentu zpracovávaném k XVIII. sjezdu KSČ.

Na 4. operativní poradě MV ČSSR bylo projednáno

Ministr vnitra ČSSR před jednáním porady uložil:

náčelníkovi II. S SNB

a

náčelníkovi S SNB hl. m. Prahy a Stč. kraje: [...]^c

– zpracovat vyhodnocení průběhu MBO k I. máji v Praze a navrhnout opatření k dalšímu postupu v obdobných akcích. Materiál předložit na operativní poradě ministra vnitra ČSSR.

červen 1989

I. náměstek MV ČSSR uložil:

náčelníkovi II. S SNB

– o stavu plnění úkolu uloženého s. ministrem informovat I. NMV ČSSR při osobním dokladu.

– Zpráva o čerpání rozpočtu, plnění plánu investiční výstavby a plánu MTZ za rok 1988

Ministr vnitra ČSSR předložený materiál vzal na vědomí a mimo jiné uložil:

náměstkům MV ČSSR

náčelníkům útvarů přímo řízených

ministrem vnitra ČSSR

– dodržet závazné limity hospodaření stanovené rozpočtem na rok 1989 podle úsporné varianty 8. PLP, dle priority potřeb služby,

úkol trvalý

– Předpoklad rozvoje radioslужeb XIII. správy SNB v 9. pětiletce s výhledem do roku 2005.

Ministr vnitra ČSSR předložený materiál vzal na vědomí.

– Zpráva o plnění plánu pracovních sil v roce 1988.

Ministr vnitra ČSSR předloženou zprávu vzal na vědomí.

I. NMV ČSSR poukázal na přetrvávající úkol doplnění tabulkových míst na teritoriálních útvarech StB.

– Návrh zabezpečení II. celostátního setkání mládeže resortů ministerstev vnitra v roce 1990.

Ministr vnitra ČSSR předložený návrh vzal na vědomí.

– Kontrolní zpráva o plnění koncepce zavádění a využívání výpočetní techniky ve FMV, PS a vojskách MV.

Ministr vnitra ČSSR z programu jednání kontrolní zprávu stahuje a ukládá:

I. náměstkovi MV ČSSR

genpor. ing. Alojzu LORENCOVI, CSc.

náměstkovi MV ČSSR

plk. Ottovi SEDLÁKOVI

náčelníkovi VOS FMV

plk. JUDr. Miloušovi KRÁSOVI, CSc. [...]^d

– zpracovat kontrolní zprávy po liniích „Zásadní zavádění využití výpočetní techniky“ vymezené odpovědnosti a předložit je k pro-

jednání na operativní poradě
do 31. července 1989

náčelníkovi VOS FMV

plk. JUDr. Miloušovi KRÁSOVI, CSc.

– z poskytnutých 3 kontrolních zpráv předložit celkovou kontrolní zprávu se stanovisky OVT a SVA na operativní poradě září 1989.

I. náměstek MV ČSSR ukládá:

náčelníkovi OVT II. S SNB³ [...]^e

– zpracovat téže kontrolní zprávy po linii UIS StB a tyto předložit I. NMV ČSSR při osobním dokladu do 15. června 1989.

– Zpráva o plnění harmonogramu úkolů uložených prověrkou Výboru lidové kontroly ČSSR.

Ministr vnitra ČSSR předloženou zprávu vzal na vědomí.

I. NMV ČSSR v této souvislosti poukázal na potřebu zvážení možnosti sloučení útvaru OPK a OLK na letišti v Praze – Ruzyni, do držování režimu ve dnech pracovního klidu vozidel TIR, jejich nadváhy, atd.

– Zpráva o přijetí delegace ministerstva vnitra PLR, vedené ministrem s. gen. zbraní Czeslawem KISZCAKEM[,] v ČSSR ve dnech 13. – 15. března 1989.

Ministr vnitra ČSSR předloženou zprávu vzal na vědomí a uložil: náčelníkovi VOS FMV

plk. JUDr. Miloušovi KRÁSOVI, CSc.

ve spolupráci

s příslušnými náměstkyněmi MV ČSSR a

MV ŽP ČSR a náčelníky správ

– zabezpečit plnění úkolů vyplývajících z jednání ministrů vnitra obou zemí

náčelníkovi SPV SNB

plk. RSDr. Miloslavu KONRÁDOVI

– vyhodnotit možnosti využití zkušeností MV PLR pro čs. Bezpečnost a navrhnout konkrétní opatření, do 30. května 1989

I. NMV ČSSR ukládá:

náčelníkovi II. S SNB a SPV SNB

– při osobním dokladu doložit stav plnění úkolů.

Ad III. Různé

I. NMV ČSSR stručně zhodnotil situaci v plnění současných úkolů, kde za aktuální úkoly označil zejména:

– zpracování materiálů k XVIII. sjezdu KSČ,

– rozpracování dokumentů a plnění úkolů vyplývajících ze závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky,

– zabezpečení ochrany tzv. „chráněných osob“ v souvislosti s opa-

třenými prováděnými národními výbory, ve smyslu informace zpracované FS VB.

Zapsal: mjr. JUDr. Ján TURČAN [...]^f

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XX., obálka 1, č. l. 22–27. – Kopie strojopisu.

^a Razítkem „PŘÍSNĚ TAJNÉ“.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ na podtržené části řádku.

^c Rukou připsáno „Splněné“.

^d Rukou připsáno „3. 7. predložila II. S návrh kontrolnej zprávy (1. verze)“.

^e Rukou připsáno „Splněné“.

^f Pod jménem vlastnoruční podpis „Turčan“.

¹ I. zástupcem náčelníka II. S–SNB byl od 1. 1. 1989 do 5. 2. 1990 pplk. JUDr. Vojtěch Zamykal, CSc., (1946), 15. 4. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

² Náčelníkem 7. odboru byl pplk. Václav Holický (1935).

³ Náčelníkem odboru výpočetní techniky byl pplk. Jaroslav Zelený (1941).

Dokument 41

1989, 12. července, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 4. července 1989.

V Praze dne 12. července 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ

NZ-0060-5/89

Výtisk č.: 1

Počet listů: 7

Schvaluji:

[...]^a

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

I. náměstek ministra vnitra ČSSR

ZÁPIS

ze štábu I. náměstka ministra vnitra ČSSR, konaného dne 4. 7. 1989

Přítomni: ss. Homola, Chovanec,¹ Konrád, Mencl, Vrlík

Program:

Informace z jednání

- 5. operativní porady MV ČSSR, konané dne 12. 5. 1989
- 6. operativní porady MV ČSSR, konané dne 17. 5. 1989
- 5. kolegia MV ČSSR, konaného dne 13. 6. 1989
- 7. operativní porady MV ČSSR, konané dne 19. 6. 1989
- 6. kolegia MV ČSSR, konaného dne 4. 7. 1989
- 8. operativní porady MV ČSSR, konané dne 4. 7. 1989

Jednání řídil I. náměstek ministra vnitra ČSSR soudruh genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Na 5. operativní poradě MV ČSSR bylo projednáno:

1. Úkoly z jednání vlády ČSSR dne 11. 5. 1989 a materiálu „Soubor konsolidačních opatření zajišťujících zlepšení stavu národního hospodářství“.

K tomu I. náměstek MV ČSSR uložil:

všem náčelníkům útvarů, které řídí

věnovat otázkám hospodaření se svěřenými finančními a hmotnými prostředky zvýšenou pozornost a mít přehled o jejich stavu a využívání.

2. Úkoly z jednání vlády ČSSR dne 11. 5. 1989 o materiálu „Centrální varianta dlouhodobého výhledu ČSSR do roku 2005 a předběžný návrh hospodářské směrnice k přípravě 9. pětiletého plánu na období 1991 až 1995“.

Resortem FMV bylo zpracováno zdůvodnění a argumenty v oblasti politické a operativně bezpečnostní k potřebám resortů MV na rok 1990 a na 9. pětiletku.

3. K bodu různé:

- Z jednání ministra vnitra ČSSR se s. Urbanem a s. Boďou vyplývá, že se nepřipravují změny v dosavadních nárocích na odchodné v podmínkách resortů MV.
- Cesty příslušníků do SFRJ v roce 1989 povolovány nebudou, s výjimkou případů, kdy manželka příslušníka obdrží poukaz do SFRJ k významnému životnímu či pracovnímu jubileu, které však budou individuálně posouzeny.
- Rozhodnuto uplatnit na schůzi Legislativní rady ČSSR požadavky, aby novelizovaným zákonem č. 102/71 Sb. byli zmocněni ministr národní obrany a vnitra ČSSR a ministři spravedlnosti ČSR a SSR, upravit povinnosti vyplývající z uvedeného zákona pro příslušníky ozbrojených sborů a nedopustit dělení uvnitř bezpečnostního aparátu.

Na 6. operativní poradě MV ČSSR bylo projednáno mimo jiné:

Statistická zpráva o početních stavech a kádrovém složení příslušníků SNB, PS a vojáků z povolání vojsk MV k 31. 12. 1988.

K tomu I. náměstek MV ČSSR uložil

všem náčelníkům útvarů, které řídí:

dbát na výběr kádrů a jejich naplňování tak, aby na útvarcích byla maximální naplněnost početních stavů. Naplněnost početních stavů a perspektivu jejich doplnění do konce roku 1989 doložit I. NMV ČSSR k 1. říjnu 1989

Na 5. kolegiu MV ČSSR bylo projednáno mimo jiné:

Časový postup předkládání dokumentů vrcholným stranickým a státním orgánům ve 2. pololetí 1989, plán práce kolegia ministra vnitra ČSSR a operativních porad ministra vnitra ČSSR na 2. pololetí 1989.

Ministr vnitra ČSSR předložený návrh vzal na vědomí.

K tomu I. náměstek ministra vnitra ČSSR uložil:

náčelníkovi II. správy SNB

- zabezpečit svolání pracovní skupiny zpracovávající materiály k XVIII. sjezdu KSČ po linii StB do 15. srpna 1989
- při osobním dokladu u I. NMV ČSSR projednat zpracování informace o bezpečnostní situaci v ČSSR před 21. srpnem 1989² a návrhu opatření k ochraně procesu přestavby.³

náčelníkovi III. správy SNB

- vyhodnocení plnění úkolů Střednědobého plánu FMV po linii III. S SNB s návrhem cílů a úkolů na léta 1991–95 předložit ke schválení I. NMV ČSSR do 31. července 1989

náčelníkovi SPV SNB

- zabezpečit svolání porady ke stanovení postupu zpracování materiálu k cestovním dokladům a předložit I. NMV ČSSR návrhy na složení pracovních skupin do 11. července 1989 [...]^b

náčelníkovi sekretariátu I. NMV ČSSR

- zpracovat výpis úkolů pro útvarů řízené I. NMV ČSSR, včetně termínů předložení materiálu I. NMV ČSSR[,] a tento zaslat jednotlivým útvarům. Úkoly aktualizovat a doplnit v systému ARTEMIS do 25. července 1989 [...]^c
- soustředit podklady a uvést v činnost pracovní skupinu, která zpracuje materiál k činným zálohám a vypracuje systém jejich operativního využití. [...]^d

Na 7. operativní poradě MV ČSSR bylo projednáno mimo jiné:

- Rozbor situace a účinnosti opatření, realizovaných na úseku bezpečnostní ochrany civilní letecké dopravy v ČSSR.

Ministr vnitra ČSSR předložený rozbor vzal na vědomí s tím, že je nezbytné zpracovat opatření komplexně i ve vztahu k ostatním mezinárodním letištím v ČSSR a upravit navrhovaná opatření ve spolupráci se SPRSZ FMV.

K tomu I. náměstek MV ČSSR uložil:

náčelníkovi II. správy SNB

dopracovaný návrh předložit ke schválení ministru vnitra ČSSR, cestou I. NMV ČSSR do 31. července 1989 [...]^e

- Informace o výsledcích jednání delegací vojenských kontrarozvědek socialistických zemí na společné poradě konané v Moskvě ve dnech 27. – 31. 3. 1989.

Ministr vnitra ČSSR předloženou informaci vzal na vědomí a uložil zabezpečit aplikaci závěrů porady do činnosti vojenské kontrarozvědky.

K tomu I. náměstek MV ČSSR uložil:

náčelníkovi III. správy SNB

zabezpečit splnění výše uvedeného úkolu a poskytnout informaci k prostudování ss. Vykypělovi a Dvořákovi.⁴ [...]^f

Na 6. kolegiu MV ČSSR bylo projednáno mimo jiné:

- Informace o operativní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřním nepřátelům.

V této souvislosti I. NMV ČSSR informoval o potřebě splnění těchto úkolů:

- dopracovat materiál s využitím připomínek členů kolegia a doplnit navrhovaná opatření z hlediska komplexního přístupu k eliminaci činnosti představitelů jednotlivých předních aktivistů nelegálních struktur a nezávislých iniciativ
- v červenci t. r. uskutečnit poradu náčelníků S StB⁵ s cílem koordinovat bezpečnostní opatření v průběhu předpokládaných MBO, zvláště v souvislosti s plánovaným vystoupením nepřítele v srpnu t. r. [...] ⁶

do 31. července 1989

Zabezpečení těchto úkolů bude projednáno při osobním dokladu ss. Vykypěla a Chovance u I. NMV ČSSR.

- úkoly vyplývající pro útvary FMV z rozpracování ZD VNS KBSE v oblasti vízové a pasové.

K tomu I. náměstek MV ČSSR uložil:

náčelníkovi SPV SNB

při osobním dokladu předložit návrh komplexních opatření k zabezpečení níže uvedených úkolů, včetně návrhů na vyřízení (dopisy):

- a) předložit ministru vnitra ČSSR návrh na ustanovení příslušných odborných komisí, ve kterých by se podrobně prozkoumaly odborné bezpečnostní aspekty záměru a upřesnila navržená opatření

do 31. července 1989

- b) zpracovat pro PÚV KSČ a vládu ČSSR vyčerpávající návrh komplexních řešení problému, včetně navržených příslušných opatření[,] a předložit ke schválení na kolegiu ministra vnitra ČSSR

listopad 1989

- Zhodnocení plnění úkolů po XVII. sjezdu KSČ, cíle a hlavní směry kádrového a sociálního rozvoje po XVIII. sjezdu KSČ.

K tomu I. náměstek ministra vnitra ČSSR uložil:

všem náčelníkům útvarů, které řídí

v oblasti kádrové výstavby útvarů zpracovat materiál ze svých pohledů pro vlastní potřebu.

Na 8. operativní poradě MV ČSSR bylo projednáno mimo jiné:

- návrh RMV ČSSR - Zásady řízení kontrarozvědné činnosti v čs. kontrarozvědce a organizační struktura útvarů Státní bezpečnosti v krajích a okresech.

K tomu I. náměstek MV ČSSR uložil:

náčelníkovi II. správy SNB

a náčelníkovi sekretariátu I. NMV ČSSR

zabezpečit příslušná opatření ke splnění úkolů:

- a) ve spolupráci s VOS FMV posoudit předmětný návrh v souladu se souvisejícími předpisy a rozkazy, s cílem vydat závazný metodický pokyn vymezující principy efektivního řízení Státní bezpeč-

nosti, s ohledem na potřeby řešení problémů vznikající bezpečnostní situace. Příslušný návrh předložit ministru vnitra ČSSR k souhlasu

do 1. září 1989

- b) v návaznosti na vydání základních řídicích předpisů ve SNB a s přihlédnutím ke zkušenostem z praktického uplatňování shora uvedeného pokynu připravit definitivní předpis řízení státobezpečnostní práce.

Příslušný návrh předložit k projednání v operativní poradě MV ČSSR

červen 1990

- Zhodnocení plnění hlavních úkolů po XVII. sjezdu KSČ, cíle a hlavní směry činnosti po XVIII. sjezdu KSČ po linii Státní bezpečnosti.

Ministr vnitra ČSSR předložený materiál vzal na vědomí a uložil dopracovaný materiál ve směru bližší konkretizace hlavních směrů činnosti po linii rozvědky, boje proti vnějšímu protivníkovi a při ochraně ekonomiky předložit k projednání v řídicí komisi FMV do 31. srpna 1989.

K tomu I. náměstek MV ČSSR uložil:

náčelníkovi IV. a XII. správy SNB

vycházejí z přijaté „koncepce činnosti čs. KR“ zpracovat vlastní zaměření činnosti a konkrétních úkolů pro útvary jimi řízené.

Zapsal: mjr. JUDr. Ján TURČAN [...] ^h

[...] ⁱ

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XX., obálka 1, č. l. 28–34. – Kopie strojopisu.

^a Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 40).

^b K tomu po straně rukou připsáno „provedl N SPV“.

^c K tomu po straně rukou připsáno „26. 7. dodány nové přehledy“.

^d K tomu po straně rukou připsáno „dopisem I. NMV předáno N S“.

^e K tomu po straně rukou připsáno „prodlouženo do 30. 8.“.

^f K tomu po straně rukou připsáno „[?] předal“.

^g Na levém okraji stránky datum „20. 7.“.

^h Pod jménem vlastnoruční podpis „mjr. Turčan“.

ⁱ Rozdělovník jako v Dok. 23.

¹ Mjr. (od 1. 10. 1989 pplk.) ing. Miroslav Chovanec (1950) byl 1. 4. 1989 dočasně pověřen funkcí zástupce náčelníka II. S–SNB, od 1. 6. 1989 zástupcem náčelníka II. S–SNB, 15. 1. 1990 do zálohy pro přechodně nezařazené příslušníky SNB a 30. 6. 1990 uvolněn ze služebního poměru.

² Srovn. Dok. 47b a 53b.

³ Dne 31. července 1989 byl dokončen dokument „Návrh na opatření bezpečnostního charakteru ke zvýšení účinnosti ochrany procesů přestavby“. Srovn. Securitas Imperii č. 2/1994, str. 209–214.

-
- ⁴ Mjr. (od 1. 9. 1989 pplk.) JUDr. Pavel Dvořák (1948) byl od 1. 8. 1987 dočasně pověřen výkonem funkce I. zástupce náčelníka II. S-SNB, 1. 8. 1988 dočasně pověřen funkcí zástupce náčelníka II. S-SNB, od 1. 1. 1989 zástupcem náčelníka II. S-SNB, 4. 2. 1990 odvolán z funkce, 30. 6. 1991 skončen služební poměr.
- ⁵ K uvedenému poradě srovn. Securitas Imperii č. 3/1996.

Dokument 42a

1989, 14. července, Praha. – Průvodní dopis předsedovi vlády ČSSR k Dokumentu 42b.

V Praze dne 14. července 1989

Č. j. OV-088/A-89

Tajné

Výtisk č. 2

Přílohy: 62/682

Vážený soudruhu,

v příloze zasílám stanovený počet výtisků „Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR“, která je určena k projednání ve vládě ČSSR.

Se soudružským pozdravem
[...]^a

Soudruh

Ladislav ADAMEC

předseda vlády ČSSR [...]^b

Praha

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 4, č. l. 41. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo nečitelný podpis.

^b Pod „ČSSR“ razítkem datum „[?]. VII. 1989“.

Dokument 42b

1989, 14. července, Praha. – Informace FMV pro vládu ČSSR o bezpečnostní situaci v ČSSR.

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č. j. OV-088/A-89

V Praze dne 14. července 1989

TAJNÉ

Výtisk č. 65^a

Počet listů: 11

Pro schůzi vlády ČSSR

Věc: Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR

Informace se předkládá
na návrh ministra vnitra
ČSSR.

Obsah :
Příloha I – Informace

[...] ^b

Předkládá:
František KINCL
ministr vnitra ČSSR

Určeno pro osobní informaci členů vlády ČSSR, po seznámení materiál vrátit!

Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR

Základní tendence podvrtné činnosti vnějšího protivníka proti ČSSR odrážejí nadále platnou strategii USA a dalších států NATO dosáhnout cestou politické a ekonomické destabilizace naší společnosti mocensko-politického zvratu a likvidace socialismu v ČSSR. Speciální služby stupňují úsilí k získání zpravodajských informací z celého spektra politiky, ekonomiky, vědy a dalších oblastí společenského života. K aktivní nepřátelské činnosti proti ČSSR stále šířeji využívají legálních diplomatických a nediplomatických pozic. Zjištěný zájem speciálních služeb se v politické oblasti soustřeďuje na získávání informací využitelných při koncipování politiky západních zemí

vůči ČSSR a k realizaci různých nátlakových akcí připravovaných na základě soustavné a komplexní analýzy společenského vývoje v ČSSR.

V návaznosti na jednání čs. vlády s Vatikánem se do popředí zájmu protivníka dostaly otázky vztahu státních orgánů k církvi. Speciální služby zhodnocují názory čs. obyvatelstva na postavení „charty 77“ ve společnosti, její další akce a snahy o navázání kontaktů s nezávislými skupinami v PLR a MLR a na zásahy SNB proti akcím organizovaným opozičními skupinami. Získávají tendenční informace k jednotlivým stranickým a státním funkcionářům s cílem jejich diskreditace a snižování politické autority u čs. obyvatelstva. Zkoumají nálady obyvatelstva, ohlasy na aktuální vnitropolitické změny a dění.

V ekonomické oblasti vnější protivník věnuje značné úsilí k získávání informací o reálné hospodářské situaci v ČSSR, zda v ČSSR existují finanční rezervy použitelné v případě potřeby k různým dotacím. Předpokládají, že stav čs. ekonomiky bude mít dopad na životní úroveň obyvatelstva. Provádějí konzultace s čs. disidentskými kruhy, jak politicky využít ke svým cílům případný pokles životní úrovně. Aktivně zkoumají, jak ekonomické otázky využít k rozněcování národnostních rozporů v ČSSR. Projevují zájem o informace z centrálních orgánů v oblasti plánování, bankovníctví, prognózování, zahraničního obchodu v návaznosti na probíhající přestavbu společnosti a způsob rozdělování investičních prostředků k rozvoji ekonomiky a sociálních programů. Speciální služby projevují zájem o podstatu a ekonomickou ochranu státních podniků, o společné podniky s kapitálovou účastí nesocialistických států a o předpokládaný rozvoj vztahů ČSSR a EHS.

Ve vojenské oblasti byla pozornost protivníka zaměřena na sovětské raketové prostředky rozmístěné na našem území, prvosledové jednotky ČSLA, prostředky PVOS a další důležité útvary. Zvýšil se počet rozvědných cest pracovníků vojenských oddělení kapitalistických zastupitelských úřadů v Praze, při kterých prováděli vizuální rozvědné pozorování zájmových objektů. Hlavní pozornost protivníka ve vztahu ke Střední skupině vojsk je mj. věnována realizaci rozhodnutí vlády SSSR o částečném odsunu sovětských vojsk z území ČSSR v období měsíců května až listopadu 1989, konkrétně ke zjištění jeho termínu, časového rozpisu dosavadní dislokace v ČSSR a budoucí lokality v SSSR (eventuálně v MLR a PLR), počtům mužstva a výzbroje, využití uvolněných vojenských objektů a k ohlasům těchto opatření u čs. obyvatelstva. Současně byl zájem protivníka zaměřen na průběh reorganizace v ČSLA, její politické, organizační, kádrové a technické důsledky.

Trvá aktivita diplomatů kapitalistických zastupitelských úřadů a pracovníků západních sdělovacích prostředků v ovlivňování a napomáhání činnosti představitelům antisocialistických sil v ČSSR. Značnou zpravodajskou a podvratnou iniciativu v tomto směru projevoval I. tajemník politického oddělení ZÚ USA NORMAN, který pořádal pravidelná konzultační setkání disidentů ve svém bydlišti, zvaná „Dny

otevřených dveří“. Osobně se pak aktivně zúčastňoval nepovolených akcí. Po komplexním zhodnocení jeho nepřátelské činnosti během pobytu v ČSSR byl NORMAN v měsíci červnu 1989 vyhoštěn a 3. 7. opustil území ČSSR.¹

Kontakty diplomatů s čs. disidenty byly zaměřeny mj. na shromažďování podkladů a dokumentačních materiálů určených k protičeskoslovenským útokům na mezinárodních fórech po vídeňské následné schůzce KBSE. Současně pokračoval politický a diplomatický tlak obou zemí, směřující k legalizaci čs. nelegálních struktur v rámci čs. politického systému.

Registrovaná aktivita kulturních oddělení ZÚ států NATO signalizuje tendenci zneužívat rozvíjející se kulturní spolupráci k ideodiverznímu působení se snahou o podchycení známých osobností z různých oblastí čs. kulturního, ale i ekonomického a společenského života.

V prostředí vnitřního protivníka se krystalizují dva základní proudy: Radikálněji zaměření signatáři „charty“ a členové satelitních skupin prosazují konfrontační linii vůči KSČ a státním orgánům s orientací na hromadná protispoločenská vystoupení. Své působení zaměřují na inteligenci a mládež, zejména vysokoškolskou.

Druhý proud – reformní – tvoří značná část bývalých funkcionářů KSČ, vyloučených pro své pravicové postoje[,] a bývalí pravicově orientovaní členové Sociálně demokratické strany. Tyto osoby, které se sdružují především v tzv. OBRODĚ a Společnosti pro studium demokratického socialismu, by měly vytvořit požadovaný „levicový blok opozice“, schopný za určitých okolností ovlivnit nejen bývalé a současné členy KSČ, ale i část dělnické třídy.

Hlavní představitelé obou proudů – především nepřátelských seskupení Demokratická iniciativa, Hnutí za občanskou svobodu i Společnost pro studium demokratického socialismu a OBRODA – projevují silné politické ambice, směřující k vytvoření politických stran, opozičních KSČ. Markantním příkladem je orientace Hnutí za občanskou svobodu v politickém manifestu nazvaném „Demokracii pro všechny“, zakotvující v 11 požadavcích boj proti politice KSČ a jejímu vedoucímu postavení ve společnosti.²

Silí tendence exponentů vnitřního protivníka koordinovat nepřátelskou činnost jednotlivých nezávislých iniciativ a přenést protisocialistické působení i do teritorií krajů, kde k němu dosud nedocházelo.

Úsilí OBRODY i dalších nelegálních struktur je orientováno v první fázi na dosažení přehodnocení vstupu vojsk v srpnu roku 1968, především ze strany těch socialistických států, které se na něm podílely. Současně je zdůrazňována linie priority politických reforem před ekonomickými.

Značná pozornost vnitřního protivníka je v současném období věnována přípravě protispoločenského vystoupení v centru Prahy dne 21. 8. 1989. Příkladem je podpisová akce popularizovaná v západních

sdělovacích prostředcích k materiálu pod názvem „Několik vět“. ³ Materiál má podnítit veřejnost a zejména kulturní pracovníky a další příslušníky inteligence k otevřenému vystoupení proti politice strany a státu. Svým vystoupením chce demonstrovat sílu opozičního hnutí v ČSSR a „urychlit průběh změn“ po vzoru PLR a MLR. Do konfrontačního vystoupení hodlají nelegální struktury, po předchozích zkušenostech, zapojit zejména mladé lidi.

Celkový vývoj v oblasti vnitřního protivníka se promítá i v nárůstu vydávaných nelegálních periodik (měsíčníků, čtvrtletníků apod.) V současné době je jich evidováno již kolem 75 (mimo církevní struktury). ⁴ Z jejich obsahu jsou patrné cíle vnitřních i vnějších nepřátel, a to zpochybňovat vedoucí úlohu strany ve společnosti, vyvolat emoce a nedůvěru k našemu socialistickému zřízení. Nepřátelské prostředí ve spojení se zahraničními sdělovacími prostředky organizuje dlouhodobě řadu nátlakových akcí (formou petic, letáků, nápisů, apod.) proti trestním stíháním svých exponentů, jejichž cílem je dosáhnout propuštění těchto osob, kompromitovat politiku čs. státních orgánů a popularizovat vlastní činnost. Největší rozsah měla kampaň za propuštění Václava HAVLA.

Jsou zjišťovány rovněž snahy představitelů vnitřního nepřítele získávat informace z prostředí státních orgánů k připravovaným opatřením tak, aby mohli s předstihem zaujímat vlastní stanoviska a předkládat oponentní návrhy. Ty pak publikují v nelegálních tiskovinách.

Rozšiřují a prohlubují se internacionální vazby vnitřního protivníka, zejména ve vztahu na PLR, SSSR a MLR. Projevuje se to nejen v nárůstu vzájemné výměny informací a zkušeností v rámci tzv. internacionalizačních iniciativ[,] jako je „Východoevropská informační agentura“ a „Kruh přátel polsko-československé solidarity“, ale i v četnosti podpůrných solidárních nátlakových akcí. ⁵

V posledním období vnitřní protivník stále více orientuje svoji pozornost i na ovlivňování a aktivizaci seskupení ekologického charakteru se zřejmou snahou nejen diskreditovat postup stranických a státních orgánů v této oblasti, ale i vytvořit zárodky pro založení tzv. Strany zelených v ČSSR.

Na úseku církví a sekt jsou zaznamenávány snahy zneužít procesu přestavby a demokratizace společnosti k prosazování požadavků, jejichž cílem má být postupné získávání rozhodujícího vlivu římskokatolické církve ve společnosti s vyústěním v úplnou odluku církve od státu. Reakční část hierarchie, reprezentovaná kardinálem TOMÁŠKEM, projevuje tendence k otevřené podpoře konfrontačního kursu nastoupeného opozičními strukturami, k útokům na státní orgány za postup vůči nezávislým skupinám a trvajícím „potlačování“ náboženských svobod. Prohlubuje se nepřátelská činnost nelegálních církevních struktur zaměřená především na zneužití církevních akcí, církevních svátků a poutních slavností k vyvolávání nátlakových akcí a organizování hromadných vystoupení věřících. Kardinál TOMÁŠEK je

nejen plně pod vlivem tvrdého kursu vatikánské politiky, který aktivně v čs. podmínkách realizuje, ale současně, zejména v posledních letech, i pod vlivem představitelů nelegální církve, např. duchovních bez státního souhlasu Otto MÁDRA, signatáře „charty 77“ ThDr. Josefa ZVĚŘINY a tajně vysvěceného biskupa Karla OTČENÁŠKA.

Stále větší význam přikládají všechny struktury římskokatolické církve oficiálnímu programu katolíků v rámci „Desetileté duchovní obnovy“⁶ národa, jehož stěžejním úkolem je docílit programové sjednocení věřících na základě morálně křesťanských norem, které mají být konfrontovány s morálkou současné společnosti. Jde o dlouhodobou přípravu k dosažení politických cílů, kdy v první etapě je sledováno výrazné oživení katolicismu na masovém základě, posílení pozic kléru ve společnosti a vytvoření struktur k manipulaci s masou věřících a v další etapě pak prosazení svých cílů pomocí takto připravené základny. V této souvislosti lze předpokládat, že budou vzrůstat snahy politicky organizovaných křesťanů organizujících se v tzv. Sdružení katolických laiků „Pokoj na zemi“, které by v budoucnosti mělo přerůst v politickou stranu křesťansko-demokratického zaměření.

S cílem podněcovat masy věřících ke konfrontaci s politikou strany i se státními orgány a zneužít je k rozvíjení opoziční politické činnosti se prohlubuje koordinace činnosti církevních struktur, zejména s „chartou 77“ a tzv. Hnutím za občanskou svobodu.

Značný a koordinovaný tlak reakčních duchovních i představitelů nelegální církve a laického apoštolátu směřuje rovněž proti činnosti Sdružení katolických duchovních *Pacem in terris*. Narůstající agresivita odpůrců SKD PIT se projevuje i v nátlakových anonyech osobám angažujícím se v tomto „Sdružení“, v nichž je jim vyhrožováno i fyzickým násilím.

Na úseku ochrany čs. národního hospodářství byla zvýšená pozornost věnována ochraně před úmyslnými narušeními, zvláště záškodnickými a sabotážními akcemi.

Tato intenzivní činnost se odrazila v objasnění rozsáhlé trestné činnosti organizované skupiny osob stíhané pro spáchání trestného činu záškodnictví podle § 95, odst. 1, písm. a), odst. 2, písm. a), c) trestního zákona a trestného činu vraždy podle § 219 trestního zákona (v letech 1986–88). Jedná se o skupinu pachatelů silně protisocialisticky zaměřenou se značnými fašizujícími tendencemi, která v úmyslu poškodit socialistické společenské a státní zřízení republiky úmyslně založila požáry v n. p. SEPAP Štětí, k. p. AGROZET Roudnice nad Labem a cukrovaru Mělník s přímou škodou převyšující částku 32 miliónů Kčs, přičemž byly ohroženy další hodnoty a životy osob. V průběhu dalšího objasňování spáchané trestné činnosti bylo zjištěno, že na činnosti se poskytováním rady, utvrzováním v přesvědčení trestné činy spáchat a slibem přispět po trestném činu pomocí podílely další

osoby blízké svými vztahy aktivním exponentům „charty 77“. Tyto poznatky jsou předmětem dalšího intenzivního vyšetřování.⁷

K výskytu nejzávažnějších případů trestné činnosti na úseku ochrany leteckého provozu dne 29. března došlo k únosu letadla MLR – MALÉV dvěma mladistvými pachateli z letiště Praha–Ruzyň do NSR. V květnu bylo zabráněno pokusu o únos letadla ČSA na lince Praha – Karlovy Vary do NSR.

Negativní jevy byly zjištěny při porušování životního prostředí v ČSSR. Stále se vyskytuje řada nedbalostních porušení pracovních povinností a porušení bezpečnostních opatření při manipulaci se závadovými látkami, které negativně narušují ekologii. Jsou zjišťovány poznatky, že některé zahraniční firmy využívají možnosti navazování přímých vztahů na čs. zemědělské podniky a provádějí na našem území zkoušky neověřených chemických přípravků na ochranu rostlin bez souhlasu pracovníků Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu v zemědělství.

Pokud se týká zahraničně obchodních vztahů, byly zjišťovány snahy některých západních firem získávat jednostranné výhody při navazování přímých obchodních styků. Využívají přitom menších zkušeností našich výrobních organizací a jejich pracovníků v oblasti zahraničně obchodního podnikání. Někteří zástupci kapitalistických firem se pokoušejí při dosahování svých cílů získávat za úplatu, či jinou formou (např. hrazením dovolené v zahraničí) od našich hospodářských pracovníků informace o investičních záměrech a dovozních možnostech čs. podniků.

Vývoj veřejnobebezpečnostní situace v 1. pololetí 1989 byl složitější než ve stejném období předchozího roku. Přispěla k tomu především protisocialistická akce v lednu v Praze, masové narušení veřejného pořádku. Veřejná bezpečnost v součinnosti s dalšími bezpečnostními orgány toto i několik dalších vystoupení antisocialistických sil (kupř. pokus o narušení prvomájové manifestace v Praze), svým zásahem dostala pod kontrolu. Přesto měly tyto akce nepřátelských živlů určitý společenský dopad.

V 1. pololetí 1989 byl zaznamenán výrazný nárůst počtu anonymních telefonátů a dopisů (celkem přes 400 případů), vyhrožujících teroristickými činy. Provedením potřebných opatření se tato oznámení ukázala jako nepravdivá. Výbuch trhavin v Ústí nad Labem, ke kterému došlo 8. února, nebyl předem avizován. Odhalení pachatelů této trestné činnosti je velmi obtížné a zatím bylo objasněno pouze 15 % případů. V poslední době se objevují výhrůžky politického teroru vůči funkcionářům KSČ.

Počet zaznamenaných trestných činů a přečinů se v 1. pololetí 1989 ve srovnání se stejným obdobím minulého roku mírně zvýšil (o 2 329) na celkových 135 234 trestných skutků, při zachování stejné úrovně objasněnosti – přes 80 %. Škody způsobené kriminalitou rovněž stouply (o více než 64 miliónů Kčs) a přesáhly 511 miliónů Kčs.

Mírný nárůst trestné činnosti byl způsoben zvýšením počtu skutků obecné kriminality (o 2,3 %). Nejvýraznější nárůst v obecné kriminalitě byl zaznamenán u majetkových deliktů, jejichž počet vzrostl o 3,2 % na 63 646; objasněnost zůstala na úrovni 62 %. Majetková trestná činnost tak dosáhla téměř poloviční podíl na celkové kriminalitě páchané v ČSSR (její podíl představuje přes 47 %). Z majetkových deliktů byl zvláště výrazný nárůst počtu krádeží vloupáním (+ 1 026) a krádeží prostých (+ 713).

Počet násilných deliktů zůstal na úrovni předchozího období a jejich objasněnost byla již tradičně vysoká a přesáhla 95 %. Negativem je, že se zvýšil počet nejzávažnějších násilných deliktů – vražd o 11 na celkových 89 případů (objasněnost 96,6 %) a loupeží o 54 na 651 (objasněnost 87,6 %).

Pokračoval pokles počtu odhalených trestných činů a přečinů hospodářské kriminality (– 1 484). Celkově jich bylo v 1. pololetí 1989 odhaleno 21 877, objasněnost se stále pohybuje okolo 95 %. Přitom škody způsobené hospodářskou trestnou činností vzrostly o 79 milionů Kčs a přesáhly částku 250 milionů Kčs.

Přes pokles o 1 347 skutků zůstává se 7 532 případy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví nejfrekventovanějším hospodářským deliktem. O narůstající nekázní vedoucích pracovníků v ekonomické sféře svědčí odhalení 1 924 trestných činů směřujících proti hospodářské kázní (nárůst o 829).

Nepříznivá situace přetrvává v oblasti nealkoholové toxikomanie. Počet toxikomanů evidovaných orgány VB přesáhl 6 800. Roste počet případů krádeží vloupáním do lékáren a zdravotnických zařízení. V důsledku zneužívání omamných látek zemřelo v hodnoceném období 21 osob.

Celkově nepříznivý vývoj byl zaznamenán v dopravní nehodovosti. V 1. pololetí 1989 došlo k 48 912 dopravním nehodám, což je v podstatě na úrovni stejného období minulého roku. Následky dopravní nehodovosti jsou však ve všech ukazatelích nepříznivější. Usmrceno bylo 589 osob (o 50 více), těžce zraněno 2 619 (o 401 více) a rovněž se zvýšily hmotné škody. Pod vlivem alkoholu bylo způsobeno 3 122 dopravních nehod (zvýšení o 111).

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 4, č. l. 40 a 42–50. – Kopie strojopisu.

^a Číslo výtisku „65“ i počet listů „11“ razítkem.

^b Vpravo rukou připsáno „Rozdělovník: výtisk č. 1–62 – vláda ČSSR, 63 – dokumentace, 64 – gen. taj. ÚV KSČ, 65 – pro domo“, vedle řádku „64 – gen. taj. ÚV KSČ“ je rukou datum „26. 7. [89?]“ a nečitelný podpis, přes to razítkem „ZNIČENO“.

- ¹ Srovn. Servis VIA Praha 040–89, zpráva č. 5.
- ² Srovn. Hnutí za občanskou svobodu 1988–1989. Dokumenty, Praha 1994, dok. č. 1., str. 25–32.
- ³ Srovn. *Několik vět*, in: *Informace o Chartě 77* č. 14, roč. 12 (1989), str. 14–15.
- ⁴ Nejznámějšími byly *Informace o Chartě 77*, *Lidové noviny*, *Vokno*, *Revolver Revue*, *Střední Evropa*, *Prostor*, *Dialog*. Srovn. Posset, Johanna: *Česká samizdatová periodika 1968–1989*, Brno 1992.
- ⁵ Srovn. *Sdělení Východoevropské informační agentury*, in: *Informace o Chartě 77* č. 22, roč. 11 (1988), str. 20, a *Kruh přátel Polsko-československé solidarity*, in: *Informace o Chartě 77* č. 10, roč. 10 (1987), str. 19–20.
- ⁶ Desetiletí duchovní obnovy bylo zahájeno *Společným pastýřským listem k roku blahoslavené Anežky Přemyslovny*, který byl čten v českých kostelích 29. 11. 1987. Srovn. *Informace o církvi* č. 1/1988, str. 20–21, a dále *Adalbertinum 1988–1997: Desetiletí sv. Vojtěcha – cesta uzdravení*, in: *Studie* č. 115, str. 63–67.
- ⁷ Srovn. *Vykonstruované spojování údajné záškodnické činnosti s nezávislými iniciativami*, in: *Servis VIA Praha 039–89, zpráva č. 9*, a dále *Dokument Charty 77* č. 52/89 *Kdo seje vítr a kdo má sklídit bouři?*, in: *Informace o Chartě 77* č. 15, roč. 12 (1989), str. 2–3.

Dokument 43

1989, 20. července, Praha. – Informace FMV pro předsednictvo ÚV KSČ o bezpečnostní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřnímu nepříteli.

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.: 35

Počet listů: 11

Předsednictvo
ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU
KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

K bodu: Informace o bezpečnostní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřním nepřátelům

Obsah:

- I. Návrh usnesení
- II. Informace o bezpečnostní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřním nepřátelům

Předkládá:

Ministr vnitra ČSSR

František K i n c l [...]ª

Čj.: OV-00173/A-89

V Praze dne 20. července 1989

Příloha I

Návrh usnesení
..... schůze předsednictva ÚV KSČ ze dne

K bodu: Informace o bezpečnostní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřním nepřátelům

Předsednictvo ústředního výboru KSČ
bere na vědomí

Informaci o bezpečnostní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřním nepřátelům s návrhem opatření.

Informace
o bezpečnostní situaci a dalších úkolech
v boji proti vnitřním nepřítelům

Pro situaci vnitřního protivníka byla v I. pololetí 1989 charakteristická další aktivizace se zjevnou prezentací politických záměrů, vytvářením programových platforem s politickými cíli a snahou vtáhnout do protispolečenské činnosti stále širší skupiny osob.

V návaznosti na tuto orientaci dochází ke kvalitativní změně v postupu protisocialistických sil, která spočívá především v cílevědomém diferencování působení na jednotlivé vrstvy a skupiny obyvatelstva. Sílí tendence k budování akceschopné paralelní politické struktury, k organizování nátlakových a provokačních akcí a podněcování občanské neposlušnosti.

Vývoj v PLR, MLR a SSSR má závažný vliv na orientaci a inspiraci vnitřního protivníka a působí motivačně na jeho snahu o prohloubení internacionalizace nepřátelské činnosti s antisocialistickými živly v sousedních socialistických státech.

V současné době působí v prostředí vnitřního protivníka cca šedesát tzv. nezávislých iniciativ oproti pěti v roce 1987,¹ pro něž je typické ideové a personální spojení s Chartou 77. Smyslem vzniku těchto skupin byl záměr protivníka vytvořit co nejširší prostor pro zapojení občanů do různorodé činnosti, avšak se společným politickým jmenovatelem.

Radikálnějšími osobami z řad signatářů Charty 77 a s ní spojenými skupinami /Hnutí za občanskou svobodu, Nezávislé mírové sdružení – NMS, Společenství přátel USA, České děti, Mírový klub J. LENNONA, Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných/ je prosazována konfrontační linie zaměřená otevřeně proti politice KSC, jejímú vedoucímu postavení, na vyvolávání nepřátelských nálad a občanského odporu. Pokouší se o hromadná protispolečenská vystoupení a v poslední době i o narušení průběhu oficiálních shromáždění.

Druhou linii, tzv. reformní, tvoří část bývalých funkcionářů KSC, vyloučených pro pravicové postoje[,] a bývalí členové sociálně demokratické strany. Tyto osoby zformovaly tzv. Klub za socialistickou přestavbu – OBRODA, jehož prostřednictvím chtějí získat vliv na masu bývalých členů KSC, ale i dalších osob, které se dostatečně orientují [sic!] v současných podmínkách. Společně s tzv. Společností pro studium demokratického socialismu by měly v ČSSR v souladu se snahami stran Socialistické internacionály vytvořit levicový blok opozice jako partnera pro levicové hnutí v zahraničí.

Nepřátelskému prostředí se podařilo ovlivnit část politicky indiferentních vědeckých a kulturních pracovníků i jednotlivé sociální skupiny mládeže, což se projevuje např. v účasti na nátlakových akcích ve prospěch tzv. politických vězňů, ve znevažování politiky KSC a činnosti organizací NF, zejména SSM, či vyjadřování sympatií tzv. nezávislým

aktivitám na oficiálně organizovaných akcích ve školských a kulturních institucích a zařízeních. Těchto nátlakových podpisových akcí se zúčastnilo více jak 1 500 kulturních a 900 vědeckých pracovníků.²

Za důležitou skutečnost považuje protivník posun části vysokoškolské mládeže k radikálnějším postojům, její účast na nepovolených shromážděních, snahu o zakládání studentských organizací nezávislých na SSM /např. tento požadavek podpořilo podpisy 800 studentů ČVUT a pedagogické fakulty UK v Praze/, destrukci programů probíhajících v diskuzních klubech, publikaci nevhodných článků ve studentských časopisech či požadavek novelizace vysokoškolského zákona se zajištěním maximální účasti studentů na řízení. Tyto tendence se projevují ve vysokoškolském prostředí i mimo Prahu, např. v Brně, Bratislavě, Hradci Královém a Ústí nad Labem.

Zaznamenáno bylo několik pokusů exponentů Charty 77 o proniknutí na oficiální akce, jichž se zúčastnili především mladí lidé, s cílem propagovat činnost nelegálních struktur a zpochybnit prováděnou politiku přestavby a demokratizace společnosti. Za příklad může sloužit vystoupení J. URBANA před 80 svazáky dne 6. 6. 1989 v ČKD Polovodiče³ nebo účast R. BATTĚKA, M. HÁJKA, J. DOBROVSKÉHO a J. CHUDOMELA dne 12. 6. 1989 na akci katedry vědeckého komunismu filosofické fakulty UK v Praze.

V posledním období se množí některé negativní politické projevy v činnosti nekomunistických stran v ČSSR. Pravicově a nábožensky orientovaní funkcionáři vyvíjejí snahu o změny v politických liniích jednotlivých stran, zpochybňují vedoucí úlohu KSČ a podporují klerikální tendence. Znepokojující je v tomto směru činnost některých funkcionářů Československé strany lidové, ovlivňujících negativně část členské základny, s cílem izolovat stávající nekonfrontační vedení a dosáhnout jeho výměny.⁴ Nepřátelské osoby působící v obrozených stranách NF udržují styky na představitele vnitřního protivníka i na tzv. nezávislé skupiny v MLR a PLR.

Značnou úlohu v aktivizaci nelegálních skupin sehrává narůstající politická, ideologická, materiální a finanční podpora ze strany ideodiverzních center /IDC/, nevládních organizací typu Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva, Mezinárodní společnosti pro lidská práva i vládních činitelů zejména USA, Velké Británie, NSR, Rakouska a Francie, která se dostala na vyšší úroveň po podpisu Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky. Stále častěji je požadována účast exponentů vnitřního protivníka /např. A. DUBČEKA, V. HAVLA, J. HÁJKA, L. LIŠE, J. ŠABATY/ na různých mezinárodních fórech zpravidla pod sankcí, že ČSSR bude kritizováno za neplnění závěrů vídeňské následné schůzky KBSE. Zahraniční kruhy hledají v nepřátelském prostředí osobnost, která by se mohla stát symbolem a vůdčí postavou opozice, přičemž zájem je soustředěn na V. HAVLA a A. DUBČEKA, kterým je uměle vytvářena popularita.

Emigrantská seskupení a IDC významnou měrou přispívají k aktivi-

zaci činnosti vnitřního protivníka. IDC a západní sdělovací prostředky jsou plynule a bezprostředně informovány o činnosti nepřátelského prostředí a situaci v ČSSR; stávají se koordinátory a propagátory jednotlivých akcí. V této oblasti je významná činnost vysílačů Radio Svobodná Evropa, Hlas Ameriky a BBC, prostřednictvím kterých vnitřní protivník účinně ovlivňuje část obyvatelstva.

Nejsou získávány poznatky o vlivu vnitřního protivníka na občany národnostních menšin a rovněž nebyly zaznamenány výraznější tendence k růstu maďarského a polského nacionalismu.

Prohlubuje se internacionalizace opoziční činnosti s obdobnými seskupeními v ZSS. Nejintenzivnější činnost vyvíjí tzv. Východoevropská informační agentura, která plní funkci informačně koordinačního centra disidentských hnutí v ČSSR, SSSR, MLR a PLR.

Aktivizace vnitřního protivníka se promítla i do značného nárůstu počtu anonymních výhružných telefonátů /v prvním pololetí 1989 asi 13x větší nápad než ve srovnatelném období r. 1988/, anonymních dopisů /nárůst asi 8x/ a závadových napsí, který kulminoval v prvním čtvrtletí 1989.

Mimořádnou pozornost věnuje nepřátelské prostředí přípravě provokačních a konfrontačních akcí u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci států Varšavské smlouvy v roce 1968.

Pod požadavky přehodnocení tehdejšího kroku pěti spřátelených socialistických zemí, urychleného odchodu všech sovětských jednotek z ČSSR a snahou kompromitovat vývoj v ČSSR v posledních dvou desetiletích, zejména současnou politiku KSČ usilující o přestavbu a demokratizaci společnosti, prostřednictvím tendenčního a mechanického porovnávání situace v PLR, MLR a SSSR, chce vnitřní protivník sjednotit své stoupence a dostat do pohybu masy obyvatelstva.

Exponenti tzv. nezávislých iniciativ doufají, že se jim podaří zapojit část veřejnosti do demonstrace, kterou připravují do centra Prahy na 20. 8. tohoto roku pod heslem „Za politiku Gorbačova, za skutečnou přestavbu“. Radikální část opozice kalkuluje s tím, že při ní dojde ke střetu s bezpečnostními silami, umírněnější křídlo prosazuje formu klidného „korza“ demonstrujících,⁵ jež se podle nich osvědčila již dne 19. 6. 1989 na pěší zóně, neboť omezuje zákrok Bezpečnosti. Datum 20. 8. byl zvolen proto, aby se akce mohli zúčastnit i mimopražští stoupenci. Získané poznatky nasvědčují tomu, že následující den se vnitřní protivník pokusí o veřejná vystoupení v Brně, Ostravě a dalších místech.

V rámci přípravy na srpnová vystoupení hodlá NMS s dalšími skupinami zorganizovat v červenci v Praze na veřejných prostranstvích sérii akcí, které by prověřily, jak vlastní akceschopnost, tak odhalily možná opatření politických orgánů a Bezpečnosti.

Z iniciativy Charty 77 a s podporou všech tzv. aktivit se v nepřátelském prostředí i mimo ně, zejména mezi pracovníky kulturní fronty a intelektuály, šíří podpisová akce „Několik vět“. Protivník ji chápe

jako plebiscit, který vyvolá nespokojenost s politikou KSČ a nepřátelské nálady. Tímto způsobem chce získat kredit ve společnosti a etablovat se jako politická síla. Akci se dostalo velké podpory ze strany západních sdělovacích prostředků.⁶ Opozice spoléhá též na podporu představitelů disidentských kruhů v sousedních socialistických zemích, zejména v PLR.

Nelze nevidět, že rozsáhlá nepřátelská kampaň ovlivnila i některé vrstvy obyvatelstva, jež sice svými podpisy akci nepodpořily, avšak plně nechápou její nebezpečnost a pravou podstatu. Po získání 20 000 podpisů, počítá vnitřní protivník s ustavením tzv. Československého občanského výboru, do jehož čela chce postavit HAVLA, který by vyzval k diskuzi čs. vládu podle vzoru polského „kulatého stolu“.

Srpnovým výročím jsou motivovány výzvy tzv. iniciativ a tzv. OBRODY[,] s nimiž se obrátily na parlamenty socialistických států, které se v roce 1968 podílely na internacionální pomoci, s žádostí o přehodnocení tohoto aktu. Přitom kalkulují se současným vnitropolitickým vývojem v těchto státech a nevylučují možnou kladnou odezvu a podporu.

Vedení tzv. OBRODY připravuje materiál, kterým chce oslovit před srpnem členy KSČ. Rovněž exponenti Charty 77 se hodlají jako každoročně připomenout dokumentem ke zmíněnému výročí.

Do této atmosféry zapadají dopisy A. DUBČEKA a O. ČERNÍKA, které zaslali ústředním výborům KSSS, SED, PSDS, MSDS a BKS – opět s požadavkem přehodnocení krizového období let 1968–69 a vstupu vojsk VS do ČSSR.⁷

Prováděnými kontrarozvědnými opatřeními se do určité míry daří narušovat a tlumit nepřátelskou činnost. V řadě případů bylo včasným rozkrytím záměrů vnitřních nepřátel zmařeno jejich úsilí realizovat konkrétní akce /znemožnění plenní schůze OBRODY v únoru, schůzky tzv. „Hnutí za občanskou svobodu“ dne 1. 6.,⁸ řada opatření k 1. máji atd./ . Je zabraňováno opakovaným pokusům o programovou integraci různých ideových proudů a vytvoření jednotného bloku politické opozice. Příkladem úspěšného opatření v této oblasti může být rozpuštění schůze tzv. Federace nezávislých iniciativ dne 18. 5., které nakonec provedli sami organizátoři. Vlivovým působením, prováděním vynucených kontaktů s vybranými organizátory nepřátelské činnosti a dalšími metodami se daří zanášet a prohlubovat rozpory uvnitř hlavních seskupení vnitřního protivníka při řešení základních problémů. V řadě případů se podařilo zmařit pokusy o internacionalizaci činnosti /zabránění výjezdu J. HÁJKA, Z. JIČÍNSKÉHO, DYMÁČKA, R. PALOUŠE do PLR na jednání se Solidaritou, zmaření schůzky P. UHLA, P. POSPÍCHALA a J. URBANA s představiteli maďarské opozice v Bratislavě, zabránění setkání P. UHLA s představiteli polské opozice v Krkonoších apod./⁹. Problémy, s nimiž se vnitřní protivník potýká v oblasti samizdatové produkce[,] jsou zapříčiněny též řadou aktivních

opatření, při nichž byla z nepřátelského prostředí odebrána rozmnožovací technika /např. u F. STÁRKA, T. POSPÍCHALA, Jana ŠABATY/.

Přes realizovaná opatření se však nedaří zastavit aktivizaci protisocialistických sil, které demagogickým a tendenčním zveličováním nedostatků, šířením obecně humanistických a pacifistických hesel a agresivním vystupováním, za široké podpory Západu, získávají vliv u některých vrstev naší společnosti.

V souvislosti s 21. výročím srpnových událostí bude protivník stupňovat svoji činnost ve snaze zabezpečit si co největší podporu veřejnosti pro svá otevřená vystoupení. Na publicitě jednotlivých akcí se budou podílet zahraniční sdělovací prostředky. Očekává se nárůst produkce samizdatů, zvýšený výskyt letáků a nápisů.

Z hlediska dlouhodobé prognózy vývoje operativní situace lze očekávat další aktivizaci nepřátelských skupin, ve snaze o vyvolání ideového rozvratu a destabilizačních projevů široké veřejnosti. Je třeba počítat se snahou o infiltraci složek Národní fronty, zejména ROH, SSM, nekomunistických politických stran a kulturních svazů. Protivník se bude orientovat na zneužití Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky KBSE, zejména ustanovení týkajících se ochrany lidských práv a náboženských svobod, k iniciování vzniku dalších tzv. nezávislých skupin. Lze očekávat, že na bázi těchto skupin se protivník pokusí o přímou politickou činnost se snahou o vytvoření nových politických stran typu sociálně demokratické a křesťansko demokratické, nebo o změnu charakteru politických stran Národní fronty.

Na základě analýzy činnosti nepřátelského prostředí a poznatků získaných o připravovaných akcích k srpnovému výročí jsou připravována a realizována opatření k omezení vystoupení protivníka v srpnu a současně reagující na některé dlouhodobé vývojové tendence.

Jde zejména o tato opatření:

- 1/ Aktivizovat politicko výchovnou práci ve Sboru národní bezpečnosti a vojsk MV se zvláštním důrazem na pracovníky operativy a zásahových jednotek s cílem politicky připravit zejména mladé příslušníky k úkolům, jež SNB v období srpna a v dalším období bude plnit;
- 2/ aktivizovat operativní práci s cílem zefektivnit zpravodajskou činnost, vlivová a preventivně rozkladná opatření zaměřit k tlumení protispolečenských akcí, likvidaci rozmnožovacích středisek samizdatů a zamezení přístupu vnitřního protivníka k rozmnožovací technice a k narušení spojení vnitřního protivníka do zahraničí;
- 3/ v součinnosti s orgány prokuratury v zárodku reagovat formou pohovorů, výstrah nebo procesním řízením na každý pokus o přípravu nepřátelských akcí /výzvy, organizační příprava apod./, jejichž cílem je vyvolat protispolečenská vystoupení v srpnu. V nezbytném případě nepřátelské osoby izolovat;

- 4/ v součinnosti s čs. sdělovacími prostředky zejména s celostátní působností připravit pro období srpna podklady pro cílevědomé ofenzivní propagandistické působení s cílem odradit stoupence nelegálních skupin od zapojení do protisocialistických akcí;
- 5/ přijmout soubor opatření k přípravě řídicích struktur pořádkových a výkonných jednotek k zabezpečení klidu a veřejného pořádku v období srpna a zabezpečit potřebnou součinnost s NV, LM a ČSLA;
- 6/ konkrétním souhrnem opatření zabezpečit podstatné zkvalitnění ochrany legálních politických a společenských struktur i vysokoškolské mládeže;
- 7/ připravit a zabezpečit realizaci celostátních projektů proti internacionalizaci protispoločenské činnosti vnitřního protivníka a protisocialistických sil v MLR a PLR.

Podle vývoje operativní situace se předpokládá v resortu ministerstva vnitřní vyhlášení příslušného stupně mimořádných bezpečnostních opatření k centrálnímu řízení bezpečnostních akcí v ČSSR v období od 15. srpna do 22. srpna 1989.

A. Lorenc a spol., T 8/91, obálka 2, č. l. 20–29. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo rukou připsáno: „Rozdělovník: výtisk č. 1 – 32 [škrtnuto ,2'a opraveno na ,1' – PÚV KSČ, 33 – PÚV KSČ, * 34 – MV ČSSR, 35 – pro domo, 36 – I. NMV, 37 – 13. odd. ÚV KSČ, * 32 – dokumentace, 38 – NMV ČSSR s. Sedlák“.

¹ Byly to: Charta 77, Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, Kruh přátel Polsko-československé solidarity, Demokratická iniciativa a Výbor na obranu práv maďarské menšiny.

² Iniciativa kulturních pracovníků vznikla v lednu 1989, v březnu již měla přes 2 000 signatářů. S vlastní peticí se v únoru 1989 připojilo 670 vědeckých a výzkumných pracovníků. Srovn. *Petice vědeckých a výzkumných pracovníků*, in: Servis VIA Praha 011–89, zpráva č. 6, a *Iniciativa kulturních pracovníků*, in: Informace o Chartě 77 č. 3, roč. 12 (1989), str. 12.

³ Srovn. *Beseda v ČKD Polovodiče*, in: Servis VIA Praha 032–89, zpráva č. 6.

⁴ V říjnu 1989 se sešli 73 delegáti – zástupci tzv. obrodného proudu – a zvolili šest mluvčích (Jiřího Karase, Michala Karlického, Karla Reka, Richarda Sachera, Bohumila Svobodu a Cecilii Trojanovou). Srovn. *Obrodný proud v Čs. straně lidové*, in: Informace o Chartě 77 č. 19, roč. 12 (1989), str. 17–18, též in: Servis VIA Praha 054–89, zpráva 38.

⁵ Srovn. *Korzo za lidská práva v Praze*, in: Informace o Chartě 77 č. 13, roč. 12 (1989), str. 18, a *Pochod peší zónou za lidská práva*, in: Servis VIA Praha 036–89, zpráva č. 1.

⁶ Petice Několik vět byla zveřejněna 29. 6. 1989, již 5. 7. měla 3 500 signatářů, 14. 7. – 6 500, 20. 7. přes 9 000, 2. 8. přes 14 000, 8. 8. přes 16 000, 24. 8. 20 000, 12. 9. 25 000, 29. 9. přes 30 000 a 10. 11. přes 38 000 signatářů.

⁷ Podle zprávy italského listu Unita šlo o společný dopis A. Dubčeka a O. Černíka, který odeslali 20. 7. 1989. Srovn. *Dopis A. Dubčeka a O. Černíka ústředním výborům*

komunistických stran pěti komunistických států, in: Servis VIA Praha 049–89, zpráva č. 14.

⁸ Srovn. *Represe proti HOS*, in: Informace o Chartě 77 č. 12, roč. 12 (1989), str. 16.

⁹ Srovn. *Znemožnění účasti na valném shromáždění MHF*, in: Servis VIA Praha 021–89, zpráva č. 9.

Dokument 44

1989, 24. července, Praha. – Referátník k rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 9/1989.

[...] ^a

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV
 Odbor/odd.: Ústřední operační středisko
 Označení stupně utajení – naléhavosti: PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 Referent: mjr. Bohumil BŮHM [...] ^b
 Tel. linka: 6145
 Datum: 24. července 1989
 Č. j.: OV-0087/S-89

Věc: Rozkaz ministra vnitra ČSSR k vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československu.

Pokyny pro manipulaci:
 Po schválení předat právnímu odboru VOS FMV k dalšímu opatření.
 Původní spis vrátit ÚOS.
 Vydáno RMV ČSSR č. 9/1989, expedováno 3. srpna 1989. [...] ^c

Před schválením:
 Náčelník Ústředního operačního střediska VOS FMV
 mjr. JUDr. Jiří K u k l í k [...] ^d

Náčelník právního odboru VOS FMV
 mjr. JUDr. Milan J e b a v ý [...] ^e

1. zástupce náčelníka VOS FMV
 mjr. JUDr. Václav N O V O T N Ý [...] ^f

Náčelník Vnitřní a organizační správy FMV
 plk. JUDr. Milouš K r á s a, CSc. [...] ^g

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 genpor. ing. Alojz L o r e n c, CSc. [...] ^h

Schválí:
 Ministr vnitra ČSSR
 genpor. ing. František K I N C L [...] ⁱ

Vyhotoveno v 1 výtiscích a odeslán výtisk č. 1

Informace

pro ministra vnitra ČSSR s. genpor. ing. Františka Kincla

K zajištění klidu a veřejného pořádku v období 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československu byl zpracován návrh rozkazu o vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření. V návrhu rozkazu jsou řešeny základní úkoly k dosažení stanoveného cíle a zároveň dána příslušným náčelníkům útvarů SNB možnost přijmout na podkladě vývoje bezpečnostní situace další opatření.

K zajištění koordinace nasazených sil na území hlavních měst a teritoriích krajů návrh rozkazu předpokládá aktivizaci operačního štábu FMV v čele s 1. náměstkem ministra vnitra Československé socialistické republiky, operačních štábů Praha, Bratislava a KS SNB. Pro případ, že některému z útvarů nebudou ke splnění úkolů stačit vlastní síly a prostředky, bude v souladu s dokumentací MBO realizováno vyčlenění potřebných sil a prostředků ze záloh Společného operačního štábu ČSSR.

Doporučuje se:

1. Na základě usnesení Rady obrany státu ze dne 3. října 1970 informovat o přijatých opatřeních jejího předsedu, generálního tajemníka ÚV KSČ soudruha Miloše J a k e š e[,] a zároveň ho upozornit na předpoklad povolání příslušníků Lidových milicí k plnění úkolů SNB podle zákona č. 40/1974 Sb.
2. Schválit návrh rozkazu, kterým bude v době od 16.00 hodin dne 15. srpna 1989 do 08.00 hodin dne 23. srpna 1989 vyhlášen 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření.

PŘÍSNĚ TAJNÉ

Výtisk č.:

Počet listů:

ROZKAZ

ministra vnitra
Československé socialistické republiky

Ročník 1989

V Praze dne¹

Číslo 9

Vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření

K zajištění klidu a veřejného pořádku na území Československé so-

cialistické republiky u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československé socialistické republiky

I. vyhlašuji

podle čl. 12 odst. 1 NMV ČSSR č. 9/1982 ve znění NMV ČSSR č. 5/1983 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření v době
od 16.00 hodin dne 15. srpna 1989
do 08.00 hodin dne 23. srpna 1989

pro útvary FMV, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správu SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správu SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajské správy SNB, okresní správy SNB a útvary jim na roveň postavené;

II. stanovím

po dobu vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření (dále jen „MBO“) 50% dosažitelnost pro příslušníky útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostních úseků MVŽP republik, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje, krajských správ SNB, okresních správ SNB a útvarů jim na roveň postavených.

Funkcionáři uvedení v čl. 15 odst. 2 NMV ČSSR č. 9/1982 mohou s přihlédnutím k vývoji bezpečnostní situace stanovit vyšší procento dosažitelnosti nebo pohotovosti podřízeným příslušníkům SNB, Pohraniční stráž ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk ministerstva vnitra;

III. nařizuji

1. aktivizovat v době ode dne účinnosti tohoto rozkazu do 23. srpna 1989
 - a) operační štáb FMV^{1/} (dále jen „OŠ FMV“), jehož řízením pověřuji I. náměstka ministra vnitra Československé socialistické republiky (dále jen „ČSSR“) s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na celém území ČSSR,
 - b) operační štáb Praha^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Prahy a Středočeského kraje,
 - c) operační štáb Bratislava^{1/} s úkolem řídit a koordinovat bezpečnostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje,
 - d) operační štáby KS SNB s úkolem řídit a koordinovat bezpeč-

nostní opatření k ochraně klidu a veřejného pořádku na území jednotlivých krajů;

- 1/ Čl. 9 NMV ČSSR č. 9/1982, o systému mimořádných bezpečnostních opatření a bezpečnostních akcí, ve znění NMV ČSSR č. 5/1983.
2. přijmout opatření k aktivizaci agenturně operativní činnosti příslušníků SNB k vyhledávání, soustředování a důslednému vyhodnocování informací a signálů o pokusech narušit veřejný pořádek a bezpečnost;
3. organizovat v době vyhlášení MBO zvýšený výkon hlídkové a obchůzkové služby se zaměřením na místa předpokládaného výskytu trestné činnosti s cílem zabránit výskytu hanlivých nápisů a závadových letáků. Za tímto účelem využít Pomocnou stráž VB;
4. uskutečňovat účinná opatření ke zjišťování pachatelů anonymních výhrůžných telefonátů, telexů a tiskovin;
5. přijmout účinná opatření k ochraně čs. ekonomiky před mimořádnými událostmi. Zvláštní pozornost věnovat ochraně skladů zbraní, střeliva, výbušnin, jedů a jiných nebezpečných věcí, ochraně státního a služebního tajemství a zajištění reprografické techniky proti zneužití;
6. provádět operativní dohled nad osobami a skupinami osob, majícími sklony k násilné a teroristické činnosti a výtržnictví. Signály o přípravách takové činnosti ihned prověřovat a přijímat účinná opatření k jejich zabránění;
7. přijímat na základě vývoje bezpečnostní situace opatření k ochraně státních hranic. Na oddělení pasových kontrol zabránit dovozu písemností, které jsou v rozporu s chráněnými zájmy ČSSR;
8. uskutečňovat ve spolupráci s orgány státní moci a správy opatření k odstranění negativních jevů, které byly zjištěny v průběhu prováděných preventivních opatření;
9. provést preventivní bezpečnostní akce v rozsahu jednotlivých typových projektů, tyto ukončit do 15. srpna 1989;
10. kontrolovat činnost pravicových exponentů, nepřátelsky zaměřených osob, závadových osob a skupin závadové mládeže; organizovat individuální preventivní opatření proti vybraným osobám z řad potenciálních pachatelů a organizátorů provokací nebo trestné činnosti;
11. zajistit zpohotovení a akceschopnost pořádkových jednotek VB a SNB, realizačních skupin a výjezdových skupin vyšetřování dopravních nehod VB;
12. vytvořit v době vyhlášení MBO pro OŠ FMV zálohy sil a prostředků Společného operačního štábu ČSSR uvedené v Centrálním plánu MBO. O nasazení těchto sil rozhodne náčelník OŠ FMV;

13. navázat úzkou součinnost s územními štáby Lidových milicí a zajistit připravenost jejich sil a prostředků pro případ využití ve výkonu bezpečnostní služby;
14. přijmout na základě vývoje bezpečnostní situace v jednotlivých krajích další odpovídající opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku;

IV. u k l á d á m

1. I. náměstků ministra vnitra ČSSR

v součinnosti s náčelníkem vnitřní a organizační správy FMV vytvořit sekretariát OŠ FMV;

2. náčelníkům útvarů FMV, útvarů podřízených FMV, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvarů bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajských správ SNB

- a) rozpracovat ve svých rozkazech úkoly uvedené v části III tohoto rozkazu na podmínky útvarů, které řídí;
- b) prověřit do 11. srpna 1989 územní a dílčí plány MBO; vytvořit dostatečné zálohy k posílení bezpečnostních opatření pro jejich případné využití na pokyn ministra vnitra ČSSR nebo náčelníka OŠ FMV;
- c) zabezpečit plynulý tok informací. O signálech narušení klidu, veřejného pořádku a bezpečnosti informovat ihned ministra vnitra ČSSR a náčelníka OŠ FMV cestou operačních středisek;

3. veliteli Pohotovostního pluku VB ČSR a veliteli Pohotovostního útvaru VB pro SSR

uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 15. srpna 1989 do skončení MBO útvary, které řídí;

4. náčelníku kádrové správy FMV

uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR

a) z Praporčické školy SNB Brno

aa/ v době od 08.00 hodin dne 15. srpna 1989 do 06.00 hodin dne 21. srpna 1989 150 příslušníků SNB,

ab/ v době od 06.00 hodin dne 21. srpna 1989 do skončení MBO 250¹ příslušníků SNB;

b) z Důstojnické školy SNB Praha v době od 08.00 hodin dne 15. srpna 1989 do skončení MBO 40 příslušníků SNB;

5. náčelníku Vysoké školy SNB

uvést do pohotovosti jako zálohu Společného operačního štábu ČSSR v době od 08.00 hodin dne 17. srpna 1989 do skončení MBO

a/ 550 příslušníků SNB z 1. a 2. fakulty,

b/ 250 příslušníků SNB a PS ze 3. a 4. fakulty.

6. náčelníkům vnitřní a organizační správy FMV, správy pasů a víz SNB a federální správy VB
zajistit po dobu MBO urychlenou lustraci v evidencích SNB.

Za službu konanou nad stanovenou základní dobu služby v týdnu náleží příslušníkům SNB zvláštní odměna podle čl. 37 NMV ČSSR č. 8/1987 a příslušníkům PS ve služebním poměru a vojákům z povolání vojsk MV zvláštní příplatek podle části IX přílohy č. 4 RMV ČSSR č. 22/1987.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vydání a jeho platnost končí 31. srpna 1989.

Č. j. OV-0087/S-89 [...]^k

Ministr vnitra ČSSR
genpor. Ing. František KINCL

Obdrží:

M, N, útvary FMV,
útvary podřízené FMV,
náčelníci S SNB hl. m. Prahy a Sčk,
S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk a
KS SNB – 3x

Obdrží na MVŽP ČSR a MVŽP SSR:

M, N, útvary bezpečnostního úseku
MVŽP ČSR,
M, N, útvary bezpečnostního úseku
MVŽP SSR

Na vědomí:

HŠ LM ČSSR

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XX., č. l. 1826–1832. – Kopie strojopisu.

^a Autentická podoba prvního listu referátníku – viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny.

^b Připojen vlastnoruční podpis „mjr. Böhm“.

^c Připojen nečitelný podpis.

^d Nad jménem vlastnoruční podpis „z. z. [v. z. ?] mjr. Karel Rozhoň“ a rukou datum „24. 7. 89“.

^e Nad jménem vlastnoruční podpis „z. z. [v. z. ?] kpt. Pavel Mikeš“ a rukou datum „24. 7. 89“.

^f Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

^g Nad jménem vlastnoruční podpis „Krása“ (?) a rukou datum „25. 7. 89“.

^h Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“, pod jménem rukou datum „25. 7. 89“.

ⁱ Nad jménem vlastnoruční podpis „Kínel“ a rukou datum „31. 7. 89“.

^j „0“ napsána rukou.

^k Vpravo připsáno rukou „úkol“ a pod tím „* náčelníku inspekce MV ČSSR“.

¹ Rozkaz byl vydán 31. července 1989.

Dokument 45

1989, 28. července, Praha. – Dopis informující o konání operačního štábu FMV dne 8. srpna 1989.

[...] ^a

V Praze dne 28. července 1989
TAJNÉ !
OV-0608/S-89
Výtisk číslo: 21
Počet listů: 2

[...] ^b

Vážený soudruhu,

svolávám na 8. srpna 1989, 09.00 hodin, zasedání operačního štábu FMV, kterého se zúčastní kromě jeho členů i náčelníci krajských správ SNB.

Jednání operačního štábu FMV se bude řídit následujícím programem:

1. Zahájení zasedání OŠ FMV a seznámení přítomných s organizačními záležitostmi.
2. Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění přítomnými funkcionáři.
3. Informace členů OŠ FMV a náčelníků KS SNB o vlastních opatřeních, které přijali v souvislosti se zajištěním klidu a veřejného pořádku u příležitosti výročí 21. srpna.
4. Náměty a projednání úkolů k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti výročí 21. srpna.
5. Různé.

Zasedání operačního štábu FMV se uskuteční v zasedací místnosti FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21.

Se soudružským pozdravem

[...] ^c

Odeslat:

1. náměstek MVŽP SSR
2. náčelník XII. S SNB
3. náčelník S SNB Bratislavy a Zsk.
4. náčelníci KS SNB České Budějovice
Plzeň
Ústí nad Labem
Hradec Králové

Ostrava
Brno
Banská Bystrica
Košice

Rozdělovník k č. j. OV-0608/S-89 [...]^d

Výtisk č. 1 – 1. náměstek MVŽP ČSR [?]

“ 2 – náčelník VOS FMV *Vaničnůj* (?)

“ 3 – náčelník inspekce MV ČSSR [?]

“ 4 – náčelník KS FMV [?]

“ 5 – náčelník správy pro plán, rozp. a soc. zab. FMV [?]

“ 6 – náčelník I. S SNB [?]

“ 7 – náčelník II. S SNB *Kukla* (?)

“ 8 – náčelník III. S SNB *Šorelová* (?)

“ 9 – náčelník IV. S SNB 31. 7. 89 [?]

“ 10 – náčelník V. S SNB 31. 7. 89 [?]

“ 11 – náčelník VI. S SNB 31. 47. 89 *Máchal K.* (?)

“ 12 – náčelník XIII. S SNB 31. 7. 89 *Horák*

“ 13 – náčelník správy vyšetřování StB [?]

“ 14 – náčelník federální správy VB [?]

“ 15 – náčelník správy spojení SNB [?]

“ 16 – náčelník letecké správy SNB 31. 7. [?]

“ 17 – náčelník HS PS OSH 31. 7. 89. č. a. *Kolář* (?)

“ 18 – náčelník správy vojsk MV 31. 7. 89 *npor.* [?]

“ 19 – náčelník správy SNB hl. m. Prahy a Ščk. *Gund* (?)

“ 20 – vedoucí 13. oddělení ÚV KSČ

“ 21 – k odeslání šifrou

“ 22 – pro spis

“ 23 – nevyužit – dne 28. července 1989 komisiálně zničen.

[...] ^e

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1549–1551.– Kopie strojopisu.

^a Předtištěno „I. NÁMĚSTEK...“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz...“ (viz Dok. 29).

^b Vpravo razítko s položkami „Poř. číslo“, „Přijato“, „Odesláno“; doplněno: „6594“ (razítkem), „08⁵⁰“ (rukou) a „09¹⁵“ (rukou), přes všechny tři položky razítkem datum „31. červ[en]ce 1989“.

^c Vpravo vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

^d K jednotlivým výtiskům připojeny vlastnoruční podpisy, případně i s datem.

^e Za „zničen“ připojeny vlastnoruční podpisy „nstržm. Krejčová“ a „mjr. Böhm“ a rukou datum „dne 23. [28.?] 7. 89“.

Dokument 46a

1989, srpen, Praha. – Dopis informující náčelníka GŠ ČSLA o vyhlášení rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 9/1989.

[...]a

V Praze dne srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
OV-0093/S-89
Výtisk č.: 1
Počet listů: 2
Přílohy: 1/2

Vážený soudruhu,

sděluji Vám, že k zajištění klidu a veřejného pořádku na území Československé socialistické republiky u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československu vyhlásil ministr vnitra ČSSR na dobu

od 16.00 hodin dne 15. srpna 1989

do 08.00 hodin dne 23. srpna 1989

3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření.

Dosavadní vývoj bezpečnostní situace na území ČSSR nevyžaduje svolání Společného operačního štábu ČSSR, jehož členem je ministr národní obrany s. armádní generál ing. Milán VÁCLAVÍK.

Žádám, aby k podpoře úsilí Sboru národní bezpečnosti byla v systému Československé lidové armády přijata opatření, jejichž námět je rámcově uveden v příloze tohoto dopisu.

V případě, že dojde k podstatnému zhoršení bezpečnostní situace[,] předpokládá ministr vnitra ČSSR povolat ve smyslu zákona č. 40/1974 Sb. potřebný počet příslušníků Československé lidové armády k posílení výkonu bezpečnostní služby.

[...]b

Náčelníci krajských správ SNB byli úkolováni k navázání úzké součinnosti s náčelníky krajských vojenských správ k zajištění sil a prostředků z útvarů ČSLA vyčleňovaných ve prospěch SNB.

Se soudružským pozdravem

Soudruh

genplk. ing. Miroslav VACEK

náčelník generálního štábu ČSLA

I. zástupce ministra národní obrany ČSSR

Praha

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1802–1803. – Kopie strojopisu.

^a Předtištěno „I. NÁMĚSTEK...“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz...“ (viz Dok. 29).

^b Na první straně dole rukou připsáno: „Vyhотовeno ve 2 výtiscich. Výtisk č. 1 – GŠ ČSLA, HŠ LM ČSSR, Výtisk č. 2 – pro spis. Spis nevyužit a neodeslán. Výtisk č. 2 skartován dne 22. 9. 89. mjr. Böhml.“

Dokument 46b

1989, srpen, Praha. – I. náměstkem MV ČSSR doporučená bezpečnostní opatření v ČSLA. Příloha k Dokumentu 46a.

Příloha č. 1 k č. j.: OV-0093/S-89

PRÍSNĚ TAJNÉ!

Počet listů: 2

Doporučuji v systému Československé lidové armády přijmout na podporu úsilí Sboru národní bezpečnosti při ochraně klidu a veřejného pořádku v období od 15. srpna 1989 do 23. srpna 1989 opatření k:

- a/ zvýšené ochraně zbraní, střeliva, výbušnin, jedů a všech dalších prostředků hromadné účinnosti, které by mohly být zneužity ke spáchání protispolečenské činnosti;
- b/ zabezpečení reprografické a spojovací techniky proti zneužití;
- c/ důsledné ostraze objektů zvláštní důležitosti strážných jednotkami ČSLA;
- d/ ochrana a kontrole objektů ČSLA před psaním provokačních nápisů nebo hanlivých symbolů nepřátelskými živly;
- e/ zpřísnění režimu života vojsk, omezení vycházek a opuštění útvarů vojáky ze základní služby a zesílení výkonu služby pořádkových hlídek ČSLA;
- f/ znemožnění zběhnutí vojáků se zbraní; v této souvislosti se zaměřit zejména na kriminálně závadové osoby, které vykonávají vojenskou službu;
- g/ omezení provozu služebních motorových vozidel ČSLA, prověřování jejich technického stavu a tím vytvořit podmínky k zabránění vzniku dopravních nehod;
- h/ zabránění vzniku požárů a jiných mimořádných událostí v objektech ČSLA;
- ch/ výběru zkušených vojáků z povolání a spolehlivých vojáků základní služby velených do výkonu dozorců a strážní služby;
- i/ upřesnění plánů mimořádných bezpečnostních opatření k zabezpečení klidu a pořádku zpracovaných na příslušných stupních velení ČSLA s územními útvary SNB;
- j/ zajištění akceschopnosti sil a prostředků útvarů ČSLA vyčleňovaných jako výpomoc k posílení pořádkové služby územních útvarů SNB;
- k/ vytvoření potřebné zálohy speciální techniky ČSLA k posílení účinnosti případného zákroku pořádkových sil SNB proti hromadným protispolečenským vystoupením na území hl. m. Prahy a hl. m. SSR Bratislavy.

Dokument 46c

1989, srpen, Praha. – Dopis informující náčelníka HŠ LM o vyhlášení rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 9/1989.

[...] ^a

V Praze dne srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 OV-0093/S-89
 Výtisk č.: 1
 Počet listů: 2
 Přílohy: 1/1

Vážený soudruhu,

k zajištění klidu a veřejného pořádku na území Československé socialistické republiky u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československu vydal ministr vnitra ČSSR rozkaz, ve kterém je vyhlášen 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření. Uvedený rozkaz Ti byl zaslán na vědomí.

Vývoj bezpečnostní situace na území Československa nevyžaduje svolání Společného operačního štábu ČSSR, jehož jsi členem.

Žádám Tě[,] soudruhu náčelníku, aby k podpoře úsilí Sboru národní bezpečnosti jsi přijal opatření zejména na úrovni krajských, městských a okresních štábů Lidových milicí k posílení prováděných bezpečnostních opatření, jejichž námět je rámcově uveden v příloze tohoto dopisu.

V případě, že dojde k zhoršení bezpečnostní situace[,] předpokládá ministr vnitra ČSSR povolat ve smyslu zákona č. 40/1974 Sb. potřebný počet příslušníků Lidových milicí k posílení výkonu pořádkové služby.

Náčelníci územních útvarů SNB byli orientováni na organizování úzké součinnosti při plnění bezpečnostních úkolů, které jsou uloženy v RMV ČSSR č. 9/1989.

Se soudružským pozdravem

Soudruh

plk. ing. Miroslav NOVÁK

náčelník hlavního štábu LM ČSSR

P r a h a

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1806–1807. – Kopie strojopisu.

^a Předtištěno „I. NÁMĚSTEK...“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz...“ (viz Dok. 29).

Dokument 46d

1989, srpen, Praha. – I. náměstkem MV ČSSR doporučená bezpečnostní opatření v LM. Příloha k Dokumentu 46c.

Příloha č. 1 k č. j.: OV-0093/S-89

PŘÍSNĚ TAJNĚ

Výtisk č.:

Počet listů: 1

Doporučuji v systému Lidových milicí přijmout na podporu úsilí Sboru národní bezpečnosti při ochraně klidu a veřejného pořádku v období od 15. srpna 1989 do 23. srpna 1989 opatření k:

- a/ zvýšené ochraně skladů zbraní, střeliva, trhavin a jiných prostředků hromadné účinnosti, které by při zmocnění mohly být zneužity ke spáchání protispolečenské činnosti;
- b/ aktivizaci příslušníků při ochraně čs. ekonomiky a k zabránění vzniku požáru a jiných mimořádných událostí;
- c/ upřesnění plánů mimořádných bezpečnostních opatření zpracovaných na příslušných stupních řízení a velení s územními útvary SNB;
- d/ zajištění akceschopnosti sil a prostředků územních štábů LM vyčleňovaných jako výpomoc k posílení pořádkové služby územních útvarů SNB;
- e/ zajištění přítomnosti odpovědných funkcionářů na pracovištích územních štábů LM k dosažení pohotovosti vyčleňovaných sil a prostředků LM ve prospěch SNB, případně povolaných k posílení výkonu bezpečnostní služby podle zákona č. 40/74 Sb.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1808. – Kopie strojopisu.

Dokument 47a

1989, 7. srpna 1989, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 8. srpna 1989.

Sekretariát
operačního štábu FMV

V Praze dne 7. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNĚ!
OV-0092/S-89
Výtisk číslo: 1
Počet listů: 9
Přílohy: 1/6

Podklady

k jednání operačního štábu FMV konaného dne 8. srpna 1989

Zasedání operačního štábu FMV se uskuteční dne 8. srpna 1989 v 09.00 hodin na zasedací místnosti v budově FMV, Praha 6, Majakovského ul. 21.

Členové OŠ FMV, náčelníci krajských správ SNB a představitel 13. oddělení ÚV KSČ byli na zasedání pozváni dopisem I. náměstka MV ČSSR a náčelníka OŠ FMV genpor. ing. Alojze LORENCE, CSc.

Program jednání:

- 1/ Zahájení zasedání OŠ FMV a seznámení přítomných s organizačními záležitostmi
- 2/ Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění přítomnými funkcionáři
- 3/ Informace členů OŠ FMV a náčelníků KS SNB o vlastních opatřeních, které přijali v souvislosti se zajištěním klidu a veřejného pořádku u příležitosti výročí 21. srpna
- 4/ Náměty a projednání úkolů k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti výročí 21. srpna
- 5/ Různé

K 1. bodu jednání

Zahájení zasedání OŠ FMV a seznámení přítomných s organizačními záležitostmi

V úvodu se doporučuje přivítat členy OŠ FMV, náčelníky KS SNB a zástupce 13. oddělení ÚV KSČ na zasedání.

Informovat přítomné o vydání rozkazu ministra vnitra ČSSR
č. 9/1989, kterým je na období

od 16.00 hodin dne 15. srpna 1989

do 08.00 hodin dne 23. srpna 1989

vyhlášen 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření pro útvary federálního ministerstva vnitra, útvary podřízené FMV, útvary bezpečnostního úseku MVŽP ČSR, útvary bezpečnostního úseku MVŽP SSR, správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje a krajských správ SNB.

Seznámit náčelníky KS SNB, že o vyhlášení 3. stupně MBO byli dopisem I. náměstka MV ČSSR dne . srpna 1989 informován náčelník generálního štábu ČSLA, I. zástupce ministra národní obrany[,] s. genplk. ing. Miroslav VACEK a náčelník hlavního štábu Lidových milicí ČSSR s. plk. ing. Miroslav NOVÁK. V dopisech byla doporučena opatření k podpoře úsilí SNB při zajišťování klidu a veřejného pořádku v období MBO. Dále byli informováni o zámyslu povolat ve smyslu zákona č. 40/1974 Sb. příslušníky LM a ČSLA k posílení výkonu bezpečnostní služby v případě, že dojde ke zhoršení vývoje bezpečnostní situace.

Zdůraznit, že citovaným rozkazem MV ČSSR byly

- a/ aktivizovány operační štáb FMV, OŠ Praha, Bratislava a OŠ krajských správ SNB
- b/ zpohotoveny jako záloha SOŠ ČSSR síly a prostředky

Vysoké školy SNB v počtu	800 příslušníků
Praporčické školy SNB Brno	250 příslušníků
Důstojnické školy SNB Praha	40 příslušníků
Pohotovostního pluku VB ČSR	jako celek
Pohotovostního útvaru VB pro SSR	jako celek
- c/ uloženy základní úkoly náčelníkům útvarů k zajištění klidu a veřejného pořádku na teritoriích.

– Operační štáb FMV bude pracovat v tomto složení a podle potřeby budou přizváni náčelníci krajských správ SNB, zasedání se uskuteční vždy v této místnosti. Neúčast náčelníků na jednání OŠ FMV musí být předem omluvena a mnou odsouhlasena.

– K zabezpečení činnosti operačního štábu FMV v době mimo zasedání byl zřízen sekretariát OŠ FMV ve složení:

mjr. JUDr. Karel ROZHOŇ

plk. ing. Jaroslav MICHNA

mjr. Bohumil BÖHM

nstržm. Světlana KREJČOVÁ

Náčelník VOS FMV určí pro potřeby sekretariátu OŠ FMV:

- 1 pracovníka analytického a informačního odboru k přípravě informací o bezpečnostní situaci a dalších analytických a hodnotících materiálů;

- 1 pracovníka právního odboru k legislativní úpravě interních právních norem vyplývajících z činnosti OŠ FMV;
- 1 pracovníka vnitřního a organizačního odboru k zajištění chodu reprografického střediska pro potřeby sekretariátu OŠ FMV.
- Bezprostředně po zasedání operačního štábu sekretariát zpracuje „Závěry z jednání OŠ FMV“, které obdrží každý člen OŠ FMV a pro informaci i náčelníci KS SNB.
- Úkoly, které nesnesou odkladu do zasedání operačního štábu[,] budou uloženy pokynem I. náměstka MV ČSSR – náčelníka OŠ FMV.
- Žádám členy operačního štábu FMV a přítomné náčelníky KS SNB, aby veškeré písemnosti pro náčelníka OŠ FMV byly zasilány cestou sekretariátu OŠ FMV.
- Sekretariát OŠ FMV pracuje na pracovišti ÚOS VOS FMV, telefon 711, linka 5093 a 6145. Náčelníkem sekretariátu OŠ FMV určuji mjr. JUDr. Karla ROZHONĚ.

K 2. bodu jednání

Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění přítomnými funkcionáři

Doporučuje se vyzvat s. mjr. JUDr. ČEPKA Jiřího¹ z analytického a informačního odboru VOS FMV, aby přednesl informaci o bezpečnostní situaci.

Dále se doporučuje vyzvat k doplnění informace o bezpečnostní situaci členy OŠ FMV:

- genmjr. Nováka, genmjr. Krajčího
- náčelníky I., II., III., IV. a XII. správy SNB
- náčelníky správy SNB hl. m. Prahy a Sčk. a správy SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk.
- ostatní členy OŠ FMV a náčelníky KS SNB
- představitele 13. oddělení ÚV KSČ.

Na základě pokynu ministra vnitra ČSSR vyzvat náčelníka správy vyšetřování StB k přednesení informace o výsledcích akce EXPLOZE a projednat v operačním štábu FMV prodloužení průběhu akce LÉČKA v souvislosti s plněním bezpečnostních opatření u příležitosti 21. SRPNA do 15. srpna 1989.

Pokud v průběhu jednání nevyplývají jiné skutečnosti, doporučuje se k 2. bodu jednání OŠ FMV přijmout následující závěry:

Ve vývoji bezpečnostní situace na území ČSSR je zřejmá zvýšená aktivita nepřátelských živlů, kteří soustředili své úsilí k organizování komplexu nátlakových a konfrontačních akcí v ČSSR i v zahraničí, směřovaných k 21. výročí srpna 1989. Protispolečenské vystoupení je směřováno do dvou termínů /20. a 21. srpna/ s cílem získat maximální účast na protestních akcích v Praze a dalších městech v ČSSR. V provedení protestních akcí je uvažováno s několika variantami, tichou – protestním korzem, bojkotem nebo konfrontací pomocí klacků a řetězů prosazovanou HRADÍLKEM. Tyto uvažované alternativy se

promítly do připravovaného letáku pro hnutí za občanskou svobodu pod názvem „OBČANÉ TOHOTO STÁTU“.

Většina nelegálních skupin se orientuje na zpracování a zaslání dopisů parlamentům a vládám těch států, které se zúčastnily v roce 1968 na vstupu vojsk do ČSSR. Požadují odsouzení tohoto aktu. Cílem akce je rehabilitovat politiku z let 1968 – 1969 a jejich představitelů a dosáhnout takových změn, které jsou v současné době v PLR a MLR.

Všechny připravované akce organizované k výročí srpna mají sehrát úlohu startéra, který vyvolá řetězovou reakci pro další akce, zejména 28. října, ke Dni lidských práv /10. 12./ a s vyvrcholením počítají v lednu 1990.

V souvislosti s dosavadním vývojem bezpečnostní situace se doporučuje přítomným připomenout úkoly, které pro složky StB vyplývají z „Informace o bezpečnostní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřnímu nepříteli“, která byla přednesena na celostátní poradě konané dne 20. července 1989.

K 3. bodu jednání

Informace členů OŠ FMV a náčelníků KS SNB o vlastních opatřeních, která přijali v souvislosti se zajištěním klidu a veřejného pořádku u příležitosti 21. srpna

Doporučuje se vyzvat členy OŠ FMV ve shodném pořadí jako v předchozím bodě jednání k přednesení dokladu o přijatých opatřeních k zajištění úkolů vyplývajících z RMV ČSSR č. 9/1989.

Závěry k 3. bodu jednání

Nevyplnou-li z jednání jiné skutečnosti, doporučuje se konstatovat:

OŠ FMV bere na vědomí přednesené doklady o přijatých opatřeních a ukládá jednotlivým náčelníkům ukončit jejich realizaci s ohledem na vývoj bezpečnostní situace a v souladu se závěry jednání OŠ FMV.

K 4. bodu jednání

Náměty a projednání úkolů k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti výročí 21. srpna

Na podkladě přednesené informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR, kterou doplnili členové OŠ FMV a náčelníci krajských správ SNB[,] a jejich dokladů o realizaci vlastních opatření, směřujících k zajištění klidu a veřejného pořádku, se doporučuje, pokud z předešlého jednání nevyplýne jiné, soustředit pozornost při plnění bezpečnostních úkolů zejména na předpokládané:

a/ pokusy o intenzivnější činnost vnitřního protivníka zneužít výročí 21. srpna k antisocialistickým a antisovětským provokacím. V této souvislosti lze očekávat i činnost různých emisarů ze zahraničních

center a jejich snahy o spolupůsobení s našimi protisocialistickými živly.

- b/ Pokusy vnějších a vnitřních nepřátelských živlů o rozšiřování závadových tiskovin, psaní provokačních nápisů apod. Tiskoviny uvedeného charakteru mohou být do ČSSR dováženy ze zahraničí.
- c/ Pokusy o páchání závažné protistátní činnosti, jako je teror, záškodnictví nebo jiné skutky tohoto charakteru /zmocnění se rukojmí, únosy dopravních prostředků, sabotáže apod./. Nelze vyloučit ani pokus o zneužití čs. hromadných sdělovacích prostředků.
- d/ Výskyty anonymních výhrůžných telefonátů a dopisů s vyděračskými požadavky.
- e/ Organizování nepřátelsky zaměřených vystoupení, zejména na místech větší frekvence občanů, na významných místech a centrech našich měst se snahou zapojit do nich i nezasvěcené občany.
- f/ Zneužití oficiálních akcí[,] jako jsou společenské, sportovní, kulturní akce apod.[.] k protispoločenským a protisocialistickým provokacím.
- g/ Snahy o narušení činnosti v objektech národního hospodářství způsobením mimořádných událostí.

[...]^a

Při plnění bezpečnostních úkolů je nutné brát v úvahu, že se mohou vyskytnout i nové, dosud nepoužité formy nepřátelské činnosti protivníka.

Doporučuje se uložit členům OŠ FMV a náčelníkům KS SNB, aby u podřízených útvarů zajistili:

- nepřetržitě intenzivní získávání informací souvisejících s výročním 21. srpna a jejich okamžité ověřování, vyhodnocování a předávání v rámci informačního toku,
- důkladné prověření funkčnosti a aktuálnosti územních plánů a dílčích plánů MBO a MBA se zaměřením na zajištění dostatečných sil a prostředků k posílení výkonu bezpečnostní služby u součinnostních složek LM, ČSLA a PO, které mohou být povolány ve smyslu zákona č. 40/1974 Sb. při zhoršení bezpečnostní situace,
- zpracování plánů k realizaci uložených a přijatých bezpečnostních opatření vyplývajících z RMV ČSSR a zasedání OŠ FMV,
- předcházení všem nepřátelským jevům a pokusům narušit veřejný pořádek[,] a pokud se to nepodaří, v zárodku je mařit vlastními silami, v případě potřeby žádat síly a prostředky na vyšším stupni velení; při plnění úkolů plně využívat místní a osobní znalost,
- prověření technického stavu záznamové techniky s cílem její způsobilosti pořizovat kvalitní záznamy, vhodné k provedení příslušné expertízy; jedná se zejména o linky 158,
- aktivizovat politicko-výchovné práce v SNB, PS a vojscích MV se zvláštním důrazem na pracovníky operativy a příslušníky pořádkových jednotek VB. Cílem je politicky připravit zejména mladé pří-

slušníky k plnění úkolů, které SNB v nastávajícím období bude plnit.

Zdůraznit členům OŠ FMV a náčelníkům KS SNB, že nedostatek poznatků o nepřátelské činnosti protivníka nelze hodnotit jako jeho pasivitu.

K 5. bodu jednání

Různé:

Doporučuje se stanovit povinnost všem členům OŠ FMV a náčelníkům KS SNB průběžně vyhodnocovat vývoj bezpečnostní situace, plnění stanovených úkolů a úkolů vyplývajících ze změny bezpečnostní situace tak, aby byl trvalý přehled a zdroj informací pro ministra vnitra, stranické a státní orgány.

Dále se doporučuje stanovit termín příštího zasedání OŠ FMV s následujícím programem:

- 1/ Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR
- 2/ Kontrola plnění uložených úkolů na 1. zasedání OŠ FMV
- 3/ Návrhy členů OŠ FMV na řešení problémů vyplývajících ze stávající bezpečnostní situace a přijetí závěrů
- 4/ Různé

[...]^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1809–1817. – Kopie strojopisu.

^a Rukou připsáno „h) Zvony, sirény“.

^b Rukou připsáno „ss. Šobáň, Benedek, Rojíček [?] MV ČSR [ČSSR?]“; pod tím jiným rukopisem „Vyhотовено v 5 výtiscích, výtisk č. 1 spis, výtisk č. 2 I. N MV ČSSR [přeškrtnuto], výtisk č. 3–5 sekretariát OŠ FMV [přeškrtnuto]“, u přeškrtnutých řádků je svorka k „po využití zničeno, dne 22. 9. 89 provedl mjr. Böhms“.

¹ Mjr. JUDr. Jiří Čepek (1946) byl po pěti letech u X. správy FMV (na 2. oddělení 4. odboru) od 15. 9. 1984 SRS (po 1. 2. 1985 VSRS) odboru analyticko koordinačního Kanceláře MV ČSSR, od 1. 10. 1988 SRS skupiny analytiky oddělení analytiky a informací odboru analytiky a informací (po 1. 5. 1989 SRS oddělení analytiky odboru analytiky a informací) VOS FMV, 31. 8. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

Dokument 47b

1989, 7. srpna, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci před 21. srpnem 1989. Příloha k Dokumentu 47a.

Příloha č. 1 k č. j.: OV-0092/S-89

Pro jednání operačního štábu FMV dne 8. 8. 89

Informace o bezpečnostní situaci před 21. srpnem 1989

Vnitřní i vnější nepřátelé, po vcelku neúspěšném protispolečenském vystoupení v květnových dnech tohoto roku, soustředili své úsilí na přípravu a organizaci celého komplexu nátlakových a konfrontačních akcí v ČSSR i v zahraničí pro další období, směřovaných především k nejbližšímu výročí internacionální pomoci 21. srpna 1968. Svědčí o tom například posílení štábu západoněmecké televizní stanice ARD trvale akreditovaného v ČSSR o dalšího kameramana v červenci t. r. /býv. čs. občana Jiřího ČÁPA/, který v Praze natáčel vystoupení protisocialistických sil v loňském roce, dále rozšiřování letáků vyzývajících mimo jiné i k účasti na demonstraci dne 21. 8. 1989 na Václavském náměstí, ale i na dalších místech republiky /např. dne 20. 8. 1989 v 16.00 hodin na nám. Jana Žižky v Českých Budějovicích – rozšiřují aktivisté DI, dne 21. 8. 1989 na přehradě v Jablonci nad Nisou – Severočeský kraj apod./, příprava hesel, transparentů /např. motto: „Za politiku Gorbačova, za skutečnou přestavbu“/, výroba a distribuce odznaků k uvedenému výročí /ing. arch. Lumír ŠIMEČEK, 1951, invalidní důchodce z Brna/ i některé akce tzv. Nezávislého mírového sdružení /NMS/ v červenci a počátkem srpna t. r. /poslední například dne 3. 8. 1989 v Praze na pěší zóně/.¹

Rovněž ZÚ USA v Praze připravuje v měsíci srpnu zavedení nepřetržitých služeb z řad čs. zaměstnanců politicko-ekonomického oddělení a diplomatického personálu. Jejich úkolem bude vytěžování informací ze sdělovacích prostředků a jejich okamžité předávání do ústředí. Lze předpokládat, že pracovníci politicko-organizačního oddělení H. LAMPERT a E. KASKA budou provádět průzkum přímo v terénu.

Prozatím panuje v nepřátelském prostředí nejednotnost v názorech na formu připravovaných akcí. Uvažují o uskutečnění protispolečenských vystoupení k výročí srpna ve dvou termínech, a to dne 20. 8. v Praze, aby se mohli akce zúčastnit i mimopražští účastníci[,] a následující den, tj. 21. 8., kdy mají proběhnout protestní akce na celém území ČSSR.

Vedle návrhů na přímou konfrontaci s mocenskými orgány, a to i za pomoci „klacků, řetězů a barikád“ /což prosazuje zejména radikální

část „charty“ vedená Tomášem HRADÍLKEM – výrazné projevy např. v Severočeském kraji/, se v tomto prostředí prezentují i názory, že „systém se nedá změnit jednou demonstrací, daleko účinnější je zakládání místních poboček nezávislých iniciativ a vypracovávání politických programů“.

Představitelé OBRODY například uvažují o tom, že se veřejných nátlakových akcí nezúčastní, neboť se nechtějí připojit k akcím různých zfašizovaných skupinek, které se v poslední době objevují a chtějí vyvolat vysloveně násilnou konfrontaci se státní mocí /dle J. URBANA např. skupina mladých pracovníků Pozemních staveb, kteří se pro tuto příležitost vyzbrojili boxery, obušky apod./ . Hodlají se omezit na vydání prohlášení, ve kterém se chtějí distancovat od demonstrací připravovaných na 20. – 21. 8. 1989 a varovat před konfrontačním střetem se státní mocí, a na prohlášení k 21. výročí internacionální pomoci.

Umírněnější stanovisko zastává i Jan URBAN. Je toho názoru, že v současné době by bylo nevhodnější, aby žádné demonstrace nebyly, ale aby vznikly nezávislé odbory, které by se zapojily do přípravy volební kampaně pro nezávislé kandidáty. Uvádí, že je již na čase „tento systém bourat“, a to především pokojnými prostředky. Ve svých názorech vychází z toho, že opozice v ČSSR není schopna demonstrace připravit a zorganizovat tak, aby bylo možno vyloučit provokace a násilný střet. Projevuje obavy, že se najdou nějakí provokatéři, kteří začnou házet kameny a láhve s benzínem[,] a pak se bude střílet. Nedostatečná připravenost opozice zorganizovat demonstraci k 21. 8. 1989 se údajně projevila i při cervencovém jednání Čs. – polské solidarity v Praze. Z diskuse vyplynulo, že „Charta 77 má jenom proklamace, nejde jí o lidi, ale jen o to, dostat je do ulic. Tam však není co s nimi“. Z tohoto hlediska by bylo organizování a vyhlášení demonstrace naprosto nezodpovědné.²

Programová nejednotnost vede protivníka k úvahám o kompromisních variantách, například ohlásit předem, že mluvčí „charty“ donesou její prohlášení spolu s kyticí k uctění „památky padlých“ na velvyslanectví SSSR v Praze a současně zorganizovat tzv. rozptýlené demonstrace na 5 – 7 místech v Praze /včetně Václavského náměstí/, kde by měly být položeny květiny a rozsvíceny svíčky „za oběti srpna 1968“[,] a individuální návštěva kostela, v němž by odpoledne 21. 8. bylo uctěno výročí „tichou památkou“.

Další uvažovanou variantou /prosazovanou např. V. HAVLEM a představiteli tzv. Demokratické iniciativy/ je uskutečnění „protestního korza“ dne 20. 8. nebo 21. 8. 1989 na pěší zóně v Praze jako „pokojné sešlosti“ lidí, kteří by, ozdobeni jen trikolorami, bez hesel a transparentů, procházeli mlčky po této zóně. O obdobné akci dne 21. 8. v Ostravě na nám. Lidových milicí v prostoru fontány uvažují i přední představitelé tzv. Hnutí za občanskou svobodu ze Severomoravského kraje. V Jihomoravském kraji připravují čelní exponenti

protisocialistických sil /např. Jaroslav ŠABATA a Radomír MALÝ/ mimo tzv. tiché demonstrace v Brně na nám. Svobody dne 21. 8. i vyzvánění v kostele sv. Tomáše téhož dne. Rovněž tak stoupenci a členové tzv. Demokratické iniciativy hodlají obdobné akce uskutečnit i v dalších městech ČSSR. Tyto akce by měly proběhnout bez provokačních jevů, aby Bezpečnost neměla důvod zasáhnout. Při těchto úvahách vycházejí organizátoři ze zkušeností z podobné formy demonstrace dne 19. 6. 1989 na pěší zóně v Praze.

Protivník rovněž uvažuje o vyhlášení „bojkotu“ podle hesel: „Prázdné ulice“, „Jděte z práce přímo domů“ /což zahrnuje např. bojkot kin a restaurací/ apod. Pro vyšší účinnost této formy nátlaku a protestu by však, podle názoru prostředí /např. M. HÁJKA/, musela akce proběhnout ve více městech a obcích, neomezit ji pouze na Václavské náměstí a přilehlé ulice.

Všechny uvažované alternativy se promítly do připravovaného letáku tzv. Hnutí za občanskou svobodu /HOS/ pod názvem: „Občané tohoto státu“. ³ Cesta „pasivního odporu“ proklamovaná v tomto letáku zahrnuje jak konání „protestních korz“ po pracovní době, celostátní bojkot městské dopravy, tisku a kulturních podniků, tak i výzvu k celostátní účasti na bohoslužbách dne 20. 8. 1989 v katedrále sv. Víta na Hradě, položení květin v místech, kde se střílelo[,] a k zasilání dopisů na ZÚ SSSR v týdnu po 21. 8. vyjadřujících nesouhlas „s okupací a s mlčením, které tuto událost obklopuje v sovětské společnosti i v dnešní době“.

Projevily se i názory u části nepřátelského prostředí zorganizovat protestní akci na Letné v Praze 7 dne 21. 8. 1989, jak o tom svědčí i výzva dosud nezjištěného řečníka ze shromáždění několika desítek osob v lese nedaleko Komořan /obvod Praha 4/ dne 9. 7. 1989.

Po zkušenostech z předchozích hromadných protispolečenských vystoupení kalkulují organizátoři s účastí náhodných zvědavců, kteří mají akcím dodat zdání masového charakteru. Z těchto důvodů budou opět volena místa demonstrací v centrech měst. Velkou pozornost věnují získávání mládeže, především vysokoškolské, pro plánované akce. Určité obavy však mají z jejich radikalizace a sklonů k násilné konfrontaci se státní mocí.

Většina nepřátelských nelegálních seskupení /např. OBRODA, Demokratická iniciativa aj./ se v tomto období orientovala na zpracovávání dopisů parlamentům a vládám těch států, které se podílely v roce 1968 na vstupu vojsk do ČSSR, v nichž požadují přehodnocení a odsouzení tohoto aktu. Současně například tzv. Demokratická iniciativa připravila text dopisů adresovaných presidentům USA, Francie a Velké Británie, aby se zasadili o znovuprojednání otázky vstupu vojsk Varšavské smlouvy do ČSSR v srpnu 1968 na půdě OSN. Neméně nebezpečným je i materiál zpracovaný v prostředí tzv. OBRODY a načasovaný k výročí srpna, pod názvem „Všem členům KSČ“. ⁴ Cílem těchto akcí je nejen dosáhnout rehabilitace politiky tzv. pražského

jara a jejich představitelů, ale i nastolit otázku „legitimnosti“ současného stranického a státního vedení.

Všechny protestní a nátlakové akce připravované k výročí srpna mají podle představ hlavních exponentů vnitřních i vnějších nepřátel sehrát roli startéru, který vyvolá řetězovou reakci dalších akcí. Gradace je očekávána 28. října na Václavském náměstí, poté v prosinci ke Dni lidských práv a jejich kulminace v lednu 1990, kdy mají být veřejná protispolečenská vystoupení koncipována jako pietní akty k 1. výročí „brutálních“ zásahů bezpečnostních sil na Václavském náměstí v Praze.

Do podpurných akcí k výročí srpna v zahraničí se hodlá aktivně zapojit i čs. politická emigrace, která například připravuje na 21. 8. 1989 pod vedením Milana KUBESE z Mnichova „velkou oslavu“ ve Vídni. Účast kromě emigrantů působících v Rakousku přislíbili již i TIGRID, PELC, ŠUSTROVÁ, MOUDRÝ a další. Budou pozvány i vybrané osoby z ČSSR.

Vnitřní protivník počítá i s aktivním zapojením opozičních struktur z dalších ZSS, především PLR, MLR a SSSR. Podpurnou akci již připravuje například šéfredaktor sovětského měsíčníku „Věk dvacátý a mír“ formou vydání jednoho čísla časopisu věnovaného výhradně Československu a srpnu 1968. Rovněž se předpokládá příjezd představitelů polské SOLIDARITY z řad parlamentní opozice /např. Z. BUJAKA, Z. JANASE aj./ a jejich účast na demonstraci k 21. výročí srpna v Praze.⁵ Záměrem je mimo jiné svojí přítomností vyjádřit podporu opozičním silám v ČSSR a zabránit případnému zatýkání organizátorů a účastníků této akce.

Přes dosavadní nejednotnost názorů jednotlivých exponentů a nelegálních struktur na taktiku postupu a konkrétní formu akcí v srpnu, pokračují snahy dosáhnout jednotného postupu. Nelze vyloučit, že situace se může neočekávaně vyhrotit. Z toho mají obavu zkušenější, prozíravější exponenti vnitřního protivníka, neboť nemají jistotu o záměrech jimi nekontrolované, avšak protisocialisticky ovlivňované části mládeže.

V návaznosti na akce vnitřního protivníka v období 20. – 21. 8. 1989 je důvodný předpoklad, že do vyvolané mezinárodní kampaně proti ČSSR se aktivně zapojí i vedení Italské komunistické strany /IKS/ za využití tzv. stínové vlády.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1818–1823. – Kopie strojopisu.

¹ Srovn. *Korza občanů na pěší zóně v Praze*, in: Servis VIA Praha 049–89, zpráva č. 3.

² Srovn. *Polští přátelé v Praze*, in: Servis VIA Praha 045–89, zpráva č. 4, *Návštěva polských přátel v Praze pokračuje*, in: Servis VIA Praha 045–89, zpráva č. 5, a *Komuniké ze setkání Polsko-čs. solidarity*, in: Servis VIA Praha 045–89, zpráva č. 6.

- ³ Leták je otištěn in: Hnutí za občanskou svobodu 1988–1989. Dokumenty, Praha 1994, dok. č. 75, str. 170.
- ⁴ Text připravovaný od léta 1989 byl zveřejněn až 2. 10. 1989. Srovn. Obroda – klub za socialistickou přestavbu. Dokumenty, Praha 1996, dok. č. 61, str. 145–146.
- ⁵ Bujak a Janas v ČSSR byli již v červenci 1989, srpnových demonstrací se nezúčastnili.

Dokument 48

1989, 9. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 8. srpna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

[...] ^a

V Praze dne 9. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j.: OV-0094/S-89
 Výtisk č.: 8
 Počet listů: 8

Schvaluji: [...] ^b

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.
 1. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 8. srpna 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, 1. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Zasedání OŠ FMV se kromě jeho členů zúčastnili náčelníci KS SNB, zástupce vedoucího 13. oddělení ÚV KSČ s. RSDr. Viliam BABULÍK a vedoucí odboru uvedeného stranického orgánu s. plk. RSDr. Václav ZAJÍČEK¹ a tiskový mluvčí FMV s. mjr. JUDr. Jiří BĚLOHLÁVEK.

Program jednání:

1. Zahájení zasedání OŠ FMV a seznámení přítomných funkcionářů s organizačními záležitostmi;
2. Informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její doplnění přítomnými funkcionáři;
3. Informace členů OŠ FMV a náčelníků KS SNB o vlastních opatřeních, která přijali v souvislosti se zajištěním klidu a veřejného pořádku u příležitosti výročí 21. srpna;
4. Náměty a projednání úkolů k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti výročí 21. srpna;
5. Různé.

K bodu č. 1

Přítomní funkcionáři byli seznámeni s těmito organizačními záležitostmi:

– byl vydán RMV ČSSR č. 9/1989,² kterým je vyhlášen na dobu od 16.00 hodin dne 15. srpna 1989 do 08.00 hodin dne 23. srpna 1989 3. stupeň MBO a uloženy základní úkoly k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československu,

– byl zřízen sekretariát operačního štábu FMV ve složení:
 náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ
 členové sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Karel ROZHOŇ
 plk. ing. Jaroslav MICHNA
 mjr. Bohumil BÖHM
 nstržm. Světlana KREJČOVÁ

K bodu č. 2

Po přednesení informace o bezpečnostní situaci na území ČSSR ji o další údaje doplnili náčelníci /nebo jejich zástupci/ II. S SNB, I. S SNB, XII. S SNB, III. S SNB, IV. S SNB, XIII. S SNB, HS PS OSH, S SNB hl. m. Prahy a Sčk., S SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk., inspekce ministra vnitra ČSSR a náčelníci KS SNB.

Závěry k 2. bodu jednání:

Ve vývoji bezpečnostní situace na území ČSSR nedošlo od celostátní porady s náčelníky správ StB, konané dne 20. července 1989, k podstatným změnám. Vnitřní protivník pokračuje ve výrazné aktivizaci své činnosti s důrazem na vyšší kvalitativní úroveň svého působení. Závažná je jeho snaha o koordinaci nepřátelské činnosti jednotlivých seskupení.

K nepřátelským akcím hodlá protivník zneužít i nadcházející výročí 21. srpna. Jeho záměrem je vyvolat v Praze a dalších městech protestní akce za přítomnosti co největšího počtu občanů. Své vystoupení směřuje do termínů 20. a 21. srpna a předpokládá dvě varianty akcí. Tichou – protestním korztem, bojkotem kultury a dalších forem společenského života – a přímou konfrontací, při které by použil proti bezpečnostním silám i klacky a řetězy.

K bodům č. 3 a 4

Členové OŠ FMV a náčelníci KS SNB přednesli doklady k těmto bodům:

- a/ Vlastní stanovisko k přednesené informaci o bezpečnostní situaci na území ČSSR a její případné doplnění;
- b/ Stav plnění úkolů, vyplývajících z celostátní porady po linii StB konané dne 20. července 1989 v Praze;
- c/ Přijetí a plnění vlastních opatření, směřujících k zajištění klidu a veřejného pořádku ve sledovaném období;
- d/ Součinnost s Lidovými milicemi a ČSLA.

V rámci uvedených dokladů vznesli vlastní náměty k řešení stanovených úkolů soudruzi:

náčelník I. S SNB, z pov. pplk. PhDr. Vilém KAINAR

– navrhl využít za spolupráce I. S SNB, II. S SNB a HS PS OSH na OPK pracovníky, kteří jsou schopni identifikovat zájmové osoby z kapitalistických států.

1. náměstek MVŽP ČSR, genmjr. RSDr. Karel NOVÁK

– doporučil zvážit ustanovení z RMV ČSSR č. 9/1989 o zphotovení PP VB ČSR a PÚ VB pro SSR a navrhl zkrátit pohotovost uvedených útvarů na dobu od 19. srpna 1989 do 23. srpna 1989.

náčelník KS SNB Ostrava plk. JUDr. Jiří ŠKARKA a náčelník KS SNB Brno plk. ing. Josef ŠOBÁN

– uvedli podnět na vyřešení otázky vyčleňování protipožární techniky pro účely zásahů proti narušitelům veřejného pořádku již ve vyhlášeném 3. stupni MBO.

Závěry k 3. a 4. bodu jednání:

Na podkladě dokladů členů OŠ FMV a náčelníků KS SNB a přednesených námětů náčelník OŠ FMV uložil všem přítomným funkcionářům tyto úkoly:

1/ Pokračovat v plnění přijatých opatření, vyplývajících z RMV ČSSR č. 9/1989 a celostátní porady po linii StB, konané dne 20. července 1989 v Praze.

Plány vlastní činnosti, zpracované k realizaci uvedených úkolů průběžně, s ohledem na vývoj bezpečnostní situace, doplňovat a aktualizovat.

2/ Aktivizovat operativní činnost ke zjišťování příprav a pokusů o nepřátelské akce, zvýšit aktivitu vlivového a rozkladného působení operativních prostředků a zabezpečit důslednou dokumentaci nepřátelské činnosti vedoucích osob a organizátorů z řad vnitřního protivníka.

Znemožňovat všemi prostředky činnost protivníka a jeho účast na nepřátelských akcích v různých místech republiky.

Věnovat zvýšenou pozornost ochraně mládeže, zejména studentům vysokých škol a účastníkům chmelových brigád. Zaměřit se na tzv. neformální skupiny mládeže.

Odhalovat slabiny v činnosti protivníka, jako kupř. lživé údaje a podvrhy /viz případ „VAŘECHOVÁ“/[.] a propagačně je využívat.

3/ Zajistit na všech útvarech kvalifikovanou politicko-výchovnou činnost /za využití materiálů, zpracovaných KS FMV a VŠ SNB/ a zaměřit ji zejména na mladé příslušníky a příslušníky, určené k bezprostřednímu výkonu služby v rámci přijatých opatření. Cílem je, aby každý příslušník byl seznámen s podstatou činnosti protivníka, jeho záměry a byl politicky připraven k iniciativnímu plnění svěřených úkolů.

4/ Zabezpečit vysokou připravenost sil a prostředků, zejména určených do pořádkových jednotek. Mimořádnou pozornost věnovat přípravě velitelských kádrů. V rámci tohoto úkolu věnovat náleži-

tou pozornost i otázkám fyzické ochrany zakročujících příslušníků a nasazené techniky před útoky nepřítele. Zajištění uvedených úkolů včetně předpokládaného využití rozpracovat do plánu činnosti.

Členové OŠ FMV budou zajištění uvedených úkolů dokladovat na příštím zasedání OŠ FMV.

Dále náčelník OŠ FMV uložil úkoly následujícím funkcionářům:

- 1/ I. náměstkovi MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karlu NOVÁKOVI a náměstkovi MVŽP SSR genmjr. JUDr. Jánů KRAJČIMU odpovědnost za přípravu a plnění úkolů ochrany veřejného pořádku proti pokusům o protispolečenská vystoupení.
K tomu řídit v rámci svých republik
 - všestrannou připravenost pořádkových sil a techniky pro předpokládané zásahy, včetně jejich materiálně technického zabezpečení;
 - přípravu jednotlivých variant nasazení pořádkových sil, řízení a velení pořádkových jednotek, součinnostních sil a záloh;
 - připravenost požární techniky s obsluhou u útvarů požární ochrany k nasazení proti narušitelům veřejného pořádku;
O splnění úkolů informovat na příštím jednání OŠ FMV.
- 2/ Náčelník II. S SNB plk. PhDr. Karel VYKYPĚL
 - přijmout opatření k zabránění účasti osob z polské Solidarity na nepřátelských akcích v ČSSR;
 - předložit do 15. srpna t. r. náčelníkovi OŠ FMV celostátní seznam neaktivnějších nepřátelských osob; za součinnosti náčelníků XII. S SNB, SV StB a KS SNB neprodleně vyhodnotit úroveň dokumentace jejich trestné činnosti podle hl. I. tr. zákona a přijmout proti nim příslušná opatření.
O splnění úkolů informovat na příštím zasedání OŠ FMV.
- 3/ Náčelník I. S SNB, z pov. pplk. PhDr. Vilém KAINAR v součinnosti s náčelníky II. S SNB a HS PS OSH
 - přijmout opatření k identifikaci zájmových osob na OPK.
O splnění úkolu informovat na příštím zasedání OŠ FMV.
- 4/ Náčelník SV StB, plk. JUDr. Ondřej TOMKO za součinnosti náčelníků KS SNB na území ČSR
 - zhodnotit stav plnění úkolů v rámci akce EXPLOZE a přijmout opatření k aktualizaci plněných úkolů;
 - termín ukončení akce LÉČKA se prodlužuje do 15. srpna 1989.
Splnění úkolu dokladovat na příštím zasedání OŠ FMV.
- 5/ Náčelníci S SNB hl. m. Prahy a Šck. plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK, S SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk. plk. JUDr. Štefan MIKULA, KS SNB Brno plk. ing. Josef ŠOBAN, HS PS OSH genmjr. PhDr. Anton NEMEC, SV MV genmjr. JUDr. Josef ŠÁBATA

- ve vzájemné součinnosti připravit síly a prostředky uvedené v dílčích plánech MBO; hlavní pozornost věnovat článkům vedení a politicko-výchovné činnosti;
- zpracovat předpokládané varianty využití uvedených sil a prostředků do konkrétních míst.

Splnění úkolů dokladovat na příštím zasedání OŠ FMV.

6/ Náčelník inspekce MV ČSSR, plk. Otakar PILSKÝ

- zajistit provedení kontroly u vybraných útvarů se zaměřením na připravenost a účelnost přijímaných opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku.

Splnění úkolu dokladovat na příštím zasedání OŠ FMV.

K bodu č. 5

Příští zasedání OŠ FMV se uskuteční dne 16. srpna 1989 v 09.00 hodin na zasedací místnosti FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21.

Program jednání:

1. Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání OŠ FMV
2. Kontrola plnění uložených úkolů
3. Návrhy členů OŠ FMV na řešení problémů vyplývajících ze stávající bezpečnostní situace
4. Různé.

Prezenční listina^c

zasedání operačního štábu FMV ze dne 8. SRPNA 1989

ÚTVAR	Podpis ^d	Poznámka
MVŽP ČSR	s. Novák	
MVŽP SSR	s. KRAJČI	
vnitřní a organizační správa FMV	Novotný	
inspekce MV ČSSR	Pilský	
kádrová správa FMV	Koníček (?)	
správa pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení FMV	Kavalír	
I. správa SNB	Kainar	
II. správa SNB	Vykypěl	
III. správa SNB	Vrlík	
IV. správa SNB	Mencl	
V. správa SNB	Čarnota	
VI. správa SNB	Šimůnek	
XII. správa SNB	plk. Homola	
XIII. správa SNB	pplk. Pažout	
správa vyšetřování StB	pplk. Dlouhý	
federální správa VB	Vostárek	

správa spojení SNB
letecká správa SNB
HS PS OSH
správa vojsk MV
S SNB hl. m. Prahy a Sčk.
S SNB hl. m. SSR Bratislavy
a Zsk.
13. oddělení ÚV KSČ

mjr. Bizub
plk. Tarčák
Nemec
gen. Šabata
Bytčánek

plk. Mikula
Babulík Viliam s. BABULÍK
s. ZAJÍČEK Zajíček^e

Prezenční listina

pozvaných funkcionářů na zasedání OŠ FMV ze dne 8. srpna 1989

ÚTVAR	Podpis	Poznámka
KS SNB České Budějovice	<i>pplk. Dr. Tříška Lad.</i>	
KS SNB Plzeň	<i>pplk. Šarman</i>	
KS SNB Ústí nad Labem	<i>Dr. Říha</i>	
KS SNBHradec Králové	<i>Rojíček</i>	
KS SNB Ostrava	<i>Škarka</i>	
KS SNB Brno	<i>Šobáň (?)</i>	
KS SNB Banská Bystrica	<i>G. Benedek</i>	
KS SNB Košice	<i>J. Katana</i>	

Sekretariát operačního štábu FMV

ÚOS VOS FMV	<i>Rozhoňf</i>
ÚOS VOS FMV	<i>Michna</i>
ÚOS VOS FMV	<i>Böhm</i>
ÚOS VOS FMV	<i>Kuklík</i>
AIO VOS FMV	<i>Čepek</i>
AIO VOS FMV	<i>BĚLOHLÁVEK</i>

[...]^g

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka č. 1, č. l. 13-20 (také sv. XIX., č. l. 1783-1801, rozdělovník č. l. 1791, prezenční listina č. l. 1824-1825). - Kopie strojopisu.

^a Nalevo od hlavičky razítko FMV (viz Dok. 3); došlo 10. VIII. 1989, č. j. IM-0084/01-89, přílohy 0.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Autentická podoba prezenční listiny – viz Příloha č. 2.

^d Následují vlastnoruční podpisy.

^e Přípis „s. ZAJÍČEK“ i vlastnoruční podpis umístěn vpravo pod prezenční listinou.

- ^f Tento a následující tři /čtyři?/ podpisy psány stejným rukopisem, pouze jeden z nich tedy může být vlastnoruční.
- ^g K Dok. 46 je též připojen rozdělovník jako u Dok. 33 s těmito změnami: u výtisku č. 9 je místo „KS SNB“ uvedeno „KS FMV“, navíc jsou připojeny výtisky č. 36–39 pro spis. U výtisků č. 1–25 jsou nečitelné zápisy /většinou podpisy, někdy datum, případně poznámka/, u výtisků č. 26–35 je svorka k zápisu „viz Dk dne 10. 8. 1989“, k výtiskům č. 36–39 je připojena svorka k jinou rukou psanému zápisu „Výtisk č. 35 [škrtnuto], 36, 37, 38 a 39 zrušen dne 1989 vzhledem k tomu, že nebyly využity. Zničení provedl. Dne 22. 9. 89 vráceny výtisky č. 1, 2 a 7 od příslušných funkcí. Nevyužity a skartovány dne 25. 9. 89. mjr. Böhms“.
- ¹ Plk. RSDr. Václav Zajíček (1940) byl 1. 9. 1961 přijat jako referent VII. odboru KS MV Ústí nad Labem, 1. 12. 1962 přešel ke správě VB Praha (jako operativní zmocněnec OVB Ml. Boleslav), po absolvování střední odborné školy MV (směr VB, obor hospodářská kriminalita), po absolvování SOŠ MV v Pardubicích nastoupil 1. 9. 1970 jako starší referent 2. odboru 2. skupiny S VB Praha, 2. 9. 1974 dodatečně vyslán ke čtyřletému internátnímu studiu VŠP ÚV KSČ, 1. 7. 1978 přemístěn k HV KSČ jako politický pracovník ideologického oddělení, 15. 8. 1980 veden jako politický pracovník „s určením výkonu funkce na ÚV KSČ“ (od 1. 3. 1983 formálně ve funkci zástupce náčelníka odboru a od 1. 12. 1987 náčelníka odboru), od 1. 11. 1989 náčelník politického odboru FMV, 15. 1. 1990 zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené příslušníky a 31. 3. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.
- ² Srovn. Dok. 44.

Dokument 49a

1989, 10. srpna, Praha. – Dopis I. náměstka MV ČSSR I. náměstkovi MVŽP ČSR o změně doby zpohotovení Pohotovostního pluku VB ČSR a Pohotovostního útvaru VB pro SSR.

[...]^a

V Praze dne 10. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNĚ!
č. j.: OV-0096/S-89
Výtisk č.: [...]^b

Vážený soudruhu,

ministr vnitra ČSSR souhlasí s Tvým návrhem na změnu doby zpohotovení PP VB ČSR a PÚ VB pro SSR. Uvedené útvary budou uvedeny do pohotovosti jako záloha Společného operačního štábu ČSSR v době od 06.00 hodin dne 19. srpna 1989 do ukončení MBO.

K uvedené změně nebude vydána novela RMV ČSSR č. 9/1989. Žádám Tě o zajištění uvedeného opatření u PP VB ČSR.¹

[...]^c

Vážený soudruh

genmjr. RSDr. Karel NOVÁK
I. náměstek MVŽP ČSR
Praha

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1776. – Kopie strojopisu.

^a Předtištěno „I. NÁMĚSTEK...“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz...“ (viz Dok. 29). Pod tím razítko /nalevo od hlavičky/ jako u Dok. 45; poř. číslo 7097, přijato 13.25, odesláno 13.45, přes poslední dvě položky razítkem datum „11. srpna 1989“.

^b Rukou připsáno: „prvopisně“.

^c Vpravo vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

¹ I. náměstek MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK upozorňoval 10. srpna gen. Lorence pod čj. B-0091/1989 „na skutečnost, že pokud by došlo k nasazení všech 3 praporů PP VB ČSR, tento by nebyl schopen plnit další úkoly vyplývající z jeho poslání. (služby, letiště a pod.)“. V příloze zároveň zaslal „požadovanou informaci o připravenosti pořádkových jednotek Veřejné bezpečnosti“:

„V době mimořádného ohrožení klidu a veřejného pořádku lze k potlačení hromadných protispoločenských vystoupení použít na území ČSR pořádkové jednotky Veřejné bezpečnosti zřizované na stupni okres, kraj a pořádkové jednotky PPVB ČSR.

Pořádkové jednotky zřízené rozkazy územních náčelníků jsou tvořeny 30 – 40 příslušníky. Jejich složení je dáno možnostmi jednotlivých okresů a není u nich zabezpečováno speciální technické vybavení.

Ve smyslu nařízení ministra vnitra ČSR číslo 7/1982 byly náčelníky KS SNB a náčelníkem S SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje zřízeny Školní pohotovostní oddíly, které tvoří pohotovostní zálohu uvedených náčelníků k zákrokům pod jednotným velením v případech, kdy není možné situaci zvládnout běžnými bezpečnostními silami a prostředky.

Rozhodující silou v této oblasti je se svými 1 200 příslušníky (a 400 příslušníky stálého stavu) PPVB ČSR, u kterého je pro případné okamžité nasazení v pohotovosti trvale 1 prapor (cca 350 příslušníků) a k celkovému nasazení 3 prapory s přidělenou speciální technikou.

Všechny uvedené pořádkové jednotky Veřejné bezpečnosti jsou průběžně připravovány na plnění úkolů, pro které byly zřízeny. Okresní v rozsahu stanoveném rozkazy náčelníků OS SNB, v ŠPO v rámci prováděné teoretické výuky i praktických sevcí. V rámci kontrolních akcí je úroveň akceschopnosti a připravenosti ověřována a je možno konstatovat, že úroveň přípravy je dobrá. Za 1. pololetí 1989 bylo provedení formou zpohotovení jednotek provedeno u pěti správ VB.

Na základě rozhodnutí I. náměstka MVZP ČSR je prováděn kontrolní průzkum plnění úkolů stanovených rozkazem ministra vnitra ČSSR č. 9/1989 – vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku na území ČSSR u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy. Jeho cílem je ověřit úroveň organizačního zabezpečení realizace úkolů vyplývajících z citovaného rozkazu se speciálním zaměřením na zpohotovení, odbornou připravenost, akceschopnost, materiální a technické vybavení a vedení předepsané dokumentace pořádkových jednotek.

V rámci jednotlivých krajů probíhají součinnostní návčiky s Lidovými milicemi, jsou upřesňovány typové plány na zásahy ve vytypovaných prostorech, kde je předpoklad, že by mohlo dojít k narušení klidu a veřejného pořádku.

Vedle Lidových milic je součinnost zajištěna s vojsky ministerstva vnitra a požární ochranou.

U PPVB ČSR byly v měsíci březnu 1989 provedeny pravidelné pololetní sevcíne praporů. V těchto dnech byly provedeny opakovaně a lze konstatovat, že jednotky jsou připraveny provádět zákroky pod jednotným velením za využití techniky, t. j. vodních děl a obrněných transportérů, i bez ní za využití pouze příslušníků pořádkových jednotek a mírnějších prostředků.

Všechny prapory jsou vybaveny provozuschopnými dopravními prostředky. Přes zastaralost posilových prostředků (OT-64, vodní stříkače) jsou i tyto k dispozici. Ke zvýšení ochrany obsluhy vodních stříkaček například před házenými předměty, zápalnými lahvemi aj. jsou tyto vybavovány kryty z plexiskla.

Mezi vedením MSVB Praha a PPVB ČSR jsou projednány a připraveny varianty zákroků na některých vytypovaných místech v hl. městě Praze. Tyto jsou průběžně aktualizovány podle získávaných poznatků o bezpečnostní situaci.

Připravovaná bezpečnostní opatření v hl. městě Praze jsou specifikována do míst předpokládaného narušení klidu a veřejného pořádku. Jedná se zejména o centrum města (Václavské náměstí, Staroměstské náměstí a náměstí Míru), dále pak o Letnou, Stromovku a Kampu. Vedle těchto typových projektů musí být pořádkové jednotky schopny zasáhnout dle potřeby v kterémkoliv místě.

Zákroky pořádkových jednotek jsou připravovány ve třech variantách. V případě, když bude známo místo a čas připravovaného narušení klidu a veřejného pořádku, dojde k uzavření prostoru nebo k případnému vytlačení davu z tohoto prostoru pouze živou silou. Pro tyto účely se předpokládá i využití příslušníků Lidových milic. Počítá se i se zadržením osob, které neuposlechly výzev k rozchodu, iniciátorů apod.

Druhá varianta vychází z předpokladu agresivního jednání jednotlivců či skupin, fyzického napadání pořádkových orgánů, ničení majetku apod. V tom případě se

počítá kromě nasazení příslušníků SNB a LM i s využitím techniky, a to především vodních stříkačů, slzotvorných prostředků, služebních psů apod. Byly připraveny i zálohy vojsk FMV.

Při třetí variantě, pokud by došlo ke hrubým násilnostem a ničení hromadného charakteru, by kromě prostředků použitých pro přímý zákrok byly použity i obrněné transportéry, jak k ochraně pořádkových sil, tak i k narušení zátarasů, k zadržení vůdců agresivních skupin. Byly by použity síly a prostředky vojsk FMV, případně i ČSLA.

Všechna dosud provedená opatření svědčí o tom, že bezpečnostní situaci je věnována soustavná pozornost s cílem zajistit klid a veřejný pořádek v době výročí internacionální pomoci států Varšavské smlouvy. Dojde-li k jeho narušení, je předpoklad jeho obnovení.

Po politické stránce jsou příslušníci Veřejné bezpečnosti připraveni plnit uložené úkoly. Jsou seznámeni s vnitrostátní situací i s akty týkajícími se činností nezávislých iniciativ a stanovisky ÚV KSČ. Např. na PPVB ČSR jsou připraveny aktivity praporů, na kterých bude rozebírána informace přednesená soudruhem Ježkem na aktivu, který se uskutečnil dne 8. 8. 1989 na MVŽP ČSR.“

Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX, č. 1. 1628–1631.

Dokument 49b

1989, 10. srpna, Praha. – Dopis I. náměstka MV ČSSR náměstku MVŽP SSR o změně doby zpohotovení Pohotovostního pluku VB ČSR a Pohotovostního útvaru VB pro SSR.

[...] ^a

V Praze dne 10. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j.: OV-0096/S-89
 Výtisk č.: [...] ^b

Vážený soudruhu,

ministr vnitra ČSSR vyslovil souhlas s návrhem 1. náměstka MVŽP ČSR s. genmjr. RSDr. Karla NOVÁKA na změnu doby zpohotovení PP VB ČSR a PÚ VB pro SSR. Uvedené útvary budou uvedeny do pohotovosti jako záloha Společného operačního štábu ČSSR v době od 06.00 hodin dne 19. srpna 1989 do ukončení MBO.

K uvedené změně nebude vydána novela RMV ČSSR č. 9/1989. Žádám Tě o zajištění realizace uvedeného opatření na PÚ VB pro SSR.

[...] ^c

Vážený soudruh

genmjr. JUDr. Ján KRAJČI
 náměstek MVŽP SSR
 Bratislava

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1777. - Kopie strojopisu.

^a Předtištěno „I. NÁMĚSTEK...“, pod tím strojopisem „genpor. ing. Alojz...“ (viz Dok. 29). Pod tím razítko /nalevo od hlavičky/ jako u Dok. 45; poř. číslo 7098, přijato 13.25, odesláno 13.35, přes poslední dvě položky razítkem datum „11. srpna 1989“.

^b Rukou připsáno: „prvopisně“.

^c Vpravo vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 50

1989, 10. srpna, Praha. – Dopis informující zástupce vedoucího 13. oddělení ÚV KSČ o konání operačního štábu FMV dne 16. srpna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 10. srpna 1989
TAJNÉ !
č. j.: OV-0614/S-89
Výtisk č.:

Vážený soudruhu,

příští zasedání operačního štábu FMV se koná dne 16. srpna 1989 v budově FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21.

Jednání se uskuteční podle následujícího programu:

- 1/ Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání OŠ FMV
- 2/ Kontrola plnění uložených úkolů
- 3/ Návrhy členů OŠ FMV na řešení problémů vyplývajících ze stávající bezpečnostní situace
- 4/ Různé

Náčelník sekretariátu OŠ FMV
mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...] ^a

Vážený soudruh

RSDr. Viliam BABULÍK

zástupce vedoucího 13. oddělení ÚV KSČ

Praha

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1546. – Kopie strojopisu.

^a Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

Dokument 51

1989, 11. srpna, Praha. – Referátník k návrhu rozhodnutí ministra vnitra ČSSR o vyčlenění sil a prostředků k posílení bezpečnostních opatření v období 21. srpna 1989.

[...] ^a

Název útvaru: Vnitřní a organizační správa FMV

Odbor/odd.: Sekretariát operačního štábu FMV

Označení stupně utajení – naléhavosti: PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Referent: mjr. Bohumil BÖHM [...] ^b

Tel. linka: 6145

Datum: 11. srpna 1989

Č. j.: OV-0097/S-89

Věc: Návrh na rozhodnutí ministra vnitra ČSSR k vyčlenění sil a prostředků k posílení bezpečnostních opatření v období 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československu.

Pokyny pro manipulaci:

Po podpisu vrátit zpracovateli.

Před schválením:

Náčelník sekretariátu operačního štábu FMV

mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...] ^c

I. náměstek ministra vnitra ČSSR

a náčelník operačního štábu FMV

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^d

Schválí:

Ministr vnitra ČSSR

genpor. ing. František KINCL [...] ^e

Vyhotoveno v 1 výtiscích a odeslán výtisk č.

Informace

pro ministra vnitra ČSSR s. genpor. ing. Františka KINCLA

Ke splnění úkolů, vyplývajících z RMV ČSSR č. 9/1989, požádali náčelníci správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje a správy

SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje o vyčlenění sil a prostředků ze záloh Společného operačního štábu ČSSR.

Vyčlenění požadovaných sil a prostředků odpovídá zásadám Centrálního plánu MBO, schváleného Radou obrany státu v roce 1970[,] a čl. 10, písm. a/ NMV ČSSR č. 9/1982.

Doporučuje se :

Schválit návrh rozhodnutí k vyčlenění sil a prostředků ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje a správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje.

Vyřízení:

Návrh rozhodnutí ministra vnitra ČSSR k vyčlenění sil a prostředků.

Přílohy:^f

Požadavky náčelníků správy SNB hl. m. Prahy a Sčk. a správy SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.

V Praze dne 11. srpna 1989

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

OV-0097/S-89

Výtisk č.: 15

Počet listů: 5

ROZHODNUTÍ

ministra vnitra Československé socialistické republiky

Na podkladě požadavků náčelníků správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje a správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje k posílení bezpečnostních opatření a zajištění úkolů vyplývajících z RMV ČSSR č. 9/1989 při zajištění klidu a veřejného pořádku na teritoriích jimi řízených útvarů SNB

vyčleňují:

A/ ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje

1/ v době od 20.00 hodin dne 15. srpna 1989

do 06.00 hodin dne 16. srpna 1989

od 20.00 hodin dne 16. srpna 1989

do 06.00 hodin dne 17. srpna 1989

a/ 140 příslušníků SNB k posílení operativního průzkumu z útvarů:

Vysoká škola SNB	30 příslušníků
------------------	----------------

Důstojnická škola SNB Praha	40 příslušníků
-----------------------------	----------------

Kádrová správa FMV	10 příslušníků
--------------------	----------------

MVŽP ČSR	30 příslušníků
----------	----------------

- Federální správa VB 30 příslušníků
- b/ 125 příslušníků SNB k posílení pořádkové služby
z Pohotovostního pluku VB ČSR
- 2/ v době od 20.00 hodin dne 17. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 18. srpna 1989
od 20.00 hodin dne 18. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 19. srpna 1989
od 20.00 hodin dne 19. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 20. srpna 1989
- a/ 140 příslušníků SNB k posílení operativního průzkumu
z Vysoké školy SNB
- b/ 130 příslušníků k posílení pořádkové služby
z Vysoké školy SNB
- 3/ v době od 08.00 hodin dne 17. srpna 1989
do 08.00 hodin dne 23. srpna 1989
280 příslušníků SNB do zálohy operačního štábu Praha
z Vysoké školy SNB
- 4/ v době od 08.00 hodin dne 20. srpna 1989
do 08.00 hodin dne 23. srpna 1989
700 příslušníků SNB do pořádkových jednotek VB
z Pohotovostního pluku VB ČSR
- 5/ v době od 08.00 hodin dne 20. srpna 1989
do 08.00 hodin dne 23. srpna 1989
2 zásahové skupiny do zálohy pro řešení speciálních
úkolů
z odboru zvláštního určení správy vojsk MV
- 6/ v době od 08.00 hodin dne 20. srpna 1989
do 08.00 hodin dne 23. srpna 1989
3 vozidla CAS s obsluhou a 20 vojáků základní služby
k ochraně techniky
ze správy vojsk MV
- 7/ v době od 08.00 hodin dne 20. srpna 1989
do 08.00 hodin dne 22. srpna 1989
10 autobusů s řidiči do zálohy operačního štábu Praha
z útvaru Správy pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení
FMV

Náčelníci vyčleňujících útvarů určí vedoucí skupin podřízených příslušníků a zajistí jejich účast na instruktážích k uvedeným bezpečnostním opatřením, které se konají:

dne 14. srpna 1989 ve 14.00 hodin v objektu správy SNB hl. m. Prahy a Sčk., Praha 1, Bartolomějská 7, III. patro – kinosál pro velitele skupin z útvarů FMV, útvarů podřízených FMV a ministerstva vnitra a životního prostředí ČSR.

Dne 15. srpna 1989 ve 14.00 hodin v objektu Pohotovostního pluku VB ČSR pro tento útvar.

Na instruktážích bude určena výstroj, výzbroj a způsob použití vyčleňovaných sil a prostředků.

B/ ve prospěch správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje

1/ v době od 18.00 hodin dne 19. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 20. srpna 1989
od 18.00 hodin dne 20. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 21. srpna 1989

100 příslušníků SNB z Vysoké školy SNB – fakulty
vyšetřování k posílení operativní služby

2/ v době od 18.00 hodin dne 18. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 19. srpna 1989
od 18.00 hodin dne 19. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 20. srpna 1989
od 18.00 hodin dne 20. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 21. srpna 1989
od 18.00 hodin dne 21. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 22. srpna 1989
od 18.00 hodin dne 22. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 23. srpna 1989

20 příslušníků SNB z Vysoké školy SNB – fakulty vyšetřování
k posílení bezpečnostních opatření u OS SNB Nitra

3/ v době od 06.00 hodin dne 20. srpna 1989
do 18.00 hodin dne 20. srpna 1989
od 06.00 hodin dne 21. srpna 1989
do 18.00 hodin dne 21. srpna 1989

100 příslušníků SNB z Pohotovostního útvaru VB pro SSR k po-
sílení pořádkové služby

4/ v době od 07.00 hodin dne 19. srpna 1989
do 24.00 hodin dne 21. srpna 1989

200 příslušníků SNB z Pohotovostního útvaru VB pro SSR
do zálohy operačního štábu Bratislava jako pořádková
jednotka VB

5/ v době od 18.00 hodin dne 18. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 19. srpna 1989
od 18.00 hodin dne 19. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 20. srpna 1989
od 18.00 hodin dne 20. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 21. srpna 1989
od 18.00 hodin dne 21. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 22. srpna 1989
od 18.00 hodin dne 22. srpna 1989
do 06.00 hodin dne 23. srpna 1989

70 příslušníků SNB z Pohotovostního útvaru VB pro SSR k po-

sílení pořádkové služby u OS SNB Bratislava-venkov a OS SNB Trnava

6/ v době od 07.00 hodin dne 19. srpna 1989

do 24.00 hodin dne 21. srpna 1989

dopravní prostředky s obsluhou z Pohotovostního útvaru VB pro SSR v počtu:

3 vodní stříkače

2 obrněné transportéry

2 eskortní AVIE

Náčelník správy SNB hl. m. Bratislavy a Západoslovenského kraje zajistí instruktáž vyčleněných příslušníků, kde stanoví jejich výstroj, výzbroj a všechny podrobnosti související s výkonem služby.

Ministr vnitra ČSSR

genpor. ing. František KINCL [...]g

Rozdělovník k č. j.: OV-0097/S-1989

Výtisk č. 1	I. náměstek MV ČSSR [...]h
2	s. Nezval
3	s. Sedlák
4	Správa SNB hl. m. Prahy a Stč. kraje
5	Správa SNB hl. m. Bratislavy a Zsk
6	MVŽP ČSR
7	PP VB ČSR
8	MVŽP SSR
9	PÚ VB pro SSR
10	VŠ SNB
11	KS FMV
12	Správa pro plán[,] rozpočet a soc. zabezpečení FMV
13	Federální správa VB
14	Správa vojsk MV
15	pro spis ÚOS

[...]i

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1761-1768. - Kopie strojopisu.

^a Autentická podoba prvního listu referátníku - viz Příloha č. 1; uvádíme pouze ty položky, které jsou v originálu doplněny.

^b Připojen vlastnoruční podpis „mjr. Böhml“.

^c Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“ a rukou datum „11/8/89“.

^d Nad jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

^e Nad jménem vlastnoruční podpis „Kincl“ a rukou datum „14. 8. 89“.

^f Tyto neuvádíme.

^g Nad jménem vlastnoruční podpis „Kíncel“.

^h Výtisky č. 1, 2, 3 škrtnuty, k nim jsou připojeny nečitelné přípisy (nejspíše data a vlastnoruční podpisy); k výtiskům č. 5, 8 a 9 je rukou připsáno „viz Dk dne 14. 8. 89“; k výtiskům č. 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13 a 14 jsou připojeny nečitelné vlastnoruční podpisy.

ⁱ Pod rozdělovníkem rukou připsáno: „Dne 22. 9. 89 vráceny zpět výtisky č. 1, 2, 3 čj. OV-0097/S-89 od příslušných funkcí. Nevyužity a provedeno dne 25. 9. 89 jejich skartování. mjr. Böhm“.

Dokument 52

1989, 14. srpna, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 16. srpna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 14. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
OV-009[?]^a/S-89
Výtisk č.: 1
Počet listů: 7
Přílohy:

PODKLADY

k jednání operačního štábu FMV konaného dne 16. srpna 1989

Zasedání operačního štábu FMV se uskuteční v 09.00 hodin dne 16. srpna 1989 na zasedací místnosti budovy FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21.

Členové operačního štábu FMV byli o termínu a programu jednání vyzvučeni v závěrech z posledního zasedání, zástupce 13. oddělení ÚV KSČ s. RSDr. Viliam BABULÍK byl pozván na zasedání dopisem náčelníka sekretariátu OŠ FMV.

Program jednání:

- 1/ Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání OŠ FMV.
- 2/ Kontrola plnění uložených úkolů.
- 3/ Návrhy členů OŠ FMV na řešení problémů vyplývajících ze stávající bezpečnostní situace.
- 4/ Různé.

K 1. bodu jednání

Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání OŠ FMV.

Doporučuje se přivítat přítomné funkcionáře a vyzvat náčelníka sekretariátu OŠ FMV s. mjr. JUDr. Václava NOVOTNÉHO, aby přednesl informaci o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání štábu.

Dále se doporučuje vznést dotaz na členy OŠ FMV k doplnění přednesené informace o bezpečnostní situaci.

Závěry k 1. bodu jednání

Pokud nevyplynou z jednání jiné skutečnosti, doporučuje se konstatovat:

Vnitřní protivník stupňuje své úsilí v přípravách protestních akcí se zjevným záměrem zapojit do nich co nejvíce občanů, demonstrovat vlastní síly a ukázat se jako reálný společenský a politický činitel.

Jeho pozornost je soustředěna zejména na vystoupení ve dnech 20. a 21. srpna 1989. V důsledku přijatých opatření jsou v jeho řadách nejednotné názory na konkrétní charakter akcí.

V současné době převládá varianta tzv. tichého korza¹ /uplatněná bez většího ohlasu veřejnosti v Praze/. Jde o taktiku nevyzývat otevřeně k nepřátelským akcím, vyvolat dojem pokojných shromáždění občanů, ale vytvořit napjatou atmosféru, příhodnou k vyvolání otevřených projevů nespokojenosti.

Další variantou je demonstrativní uctívání památky osob, které přišly v souvislosti se vstupem vojsk o život. Lze však očekávat, že protivník uplatní i formu otevřené konfrontace.

K 2. bodu jednání

Kontrola plnění uložených úkolů

Doporučuje se postupně vyzvat členy OŠ FMV, aby informovali, jak zajistili v rámci podřízených útvarů úkoly uložené na předešlém jednání OŠ FMV.

Jedná se zejména o:

- a) průběžnou aktualizaci a plnění úkolů vyplývajících z RMV ČSSR č. 9/1989 a celostátní porady po linii StB, konané dne 20. července 1989 v Praze;
- b) aktivizaci operativní činnosti, vlivového a rozkladného působení a zabezpečení důsledné dokumentace nepřátelské činnosti; opatření ke znemožnění účasti protivníka na nepřátelských akcích v různých místech republiky; zajištění ochrany mládeže;
- c) zajištění kvalifikované politicko-výchovné činnosti na podřízených útvarech se zaměřením zejména na mladé příslušníky a příslušníky určené k bezprostřednímu výkonu služby;
- d) zabezpečení vysoké připravenosti sil a prostředků, zejména určených do pořádkových jednotek a velitelských funkcí; zajištění fyzické ochrany zakročujících příslušníků a techniky před útoky nepřítele.

Dále se doporučuje vyzvat k dokladaci úkolů, které byly uloženy následujícím členům OŠ FMV:

I. náměstka MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karla NOVÁKA a náměstka MVŽP SSR genmjr. JUDr. Jána KRAJČIHO

K úkolům, vyplývajícím z jejich odpovědnosti za přípravu a plnění úkolů ochrany veřejného pořádku proti pokusům o protispolečenské vystoupení. Zejména:

– připravenost pořádkových sil a prostředků k nasazení (včetně MTZ),

- příprava variant nasazení sil a prostředků včetně součinnostních sil,
- připravenost požární techniky s obsluhou útvarů požární ochrany k nasazení proti hromadným protispolečenským vystoupením.

Náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla VYKYPĚLA

- opatření k zabránění účasti osob polské Solidarity na nepřátelských akcích v ČSSR,
- opatření přijatá proti nejaktivnějším nepřátelským osobám.

Náčelníka I. správy SNB, z pov. pplk. PhDr. Viléma KAINARA

- zajištění úkolu k identifikaci zájmových osob na OPK se součinnostními útvary.

Náčelníka správy vyšetřování StB plk. JUDr. Ondreje TOMKA

- vyhodnocení stavu plnění úkolů v rámci akce EXPLOSE,
- výsledky akce LĚČKA, ukončené dne 15. srpna 1989.

Náčelníky S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonína CHMELÍČKA[J] a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk., plk. JUDr. Štefana MIKULU

- připravenost sil a prostředků (za součinnosti s náčelníky HS PS OSH a správy vojsk MV), které jsou uvedeny v dílčích plánech MBO s hlavní pozorností na velení,
- zpracování variant předpokládaného využití uvedených sil a prostředků na konkrétní místa.

Náčelníka inspekce MV ČSSR, plk. Otakara PILSKÉHO

- výsledky provedené kontroly u vybraných útvarů, která byla zaměřena na připravenost a účelnost přijímaných opatření územními náčelníky k zajištění klidu a veřejného pořádku.

Závěry k 2. bodu jednání

Nevyplynou-li z jednání jiné skutečnosti, doporučuje se konstatovat:

OŠ FMV bere na vědomí přednesené doklady o přijatých opatřeních a ukládá jednotlivým náčelníkům ukončit jejich realizaci s ohledem na vývoj bezpečnostní situace a v souladu se závěry jednání OŠ FMV.

K 3. bodu jednání

Návrhy členů OŠ FMV na řešení problémů vyplývajících ze stávající bezpečnostní situace.

Navrhuje se vyzvat členy OŠ FMV, aby s ohledem na stávající bezpečnostní situaci, obsah dosavadního jednání štábu a předpokládané formy činnosti protivníka přednesli návrhy na přijetí opatření ke splnění úkolů, vyplývajících z RMV ČSSR č. 9/1989:

- náměstky ministrů vnitra a životního prostředí ČSR a SSR
- náčelníky II., I. a XII. S SNB
- náčelníky S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.
- ostatní členy OŠ FMV

Závěry k 3. bodu jednání

Pokud z přednesených námětů jednotlivých členů OŠ FMV nevyplyne jiné, doporučuje se orientovat přítomné na tyto skutečnosti:

- nadále je nutno plnit hlavní úkoly stanovené na prvním zasedání OŠ FMV dne 8. srpna 1989 a plány vlastní činnosti aktualizovat o nové úkoly, které vyplynou z dnešního jednání,
- aktivita vnitřního protivníka má stoupající tendenci a její gradace je plánována na 20. a 21. srpna 1989. Vedle projevů občanské neposlušnosti a různých „pokojných“ protestních akcí není vyloučeno hromadné protispolečenské vystoupení,
- protivník používá vedle anonymních telefonátů hrožících destrukcí v různých objektech i výhrůžných telefonátů, jejichž obsah hrozí fyzickou likvidací aktivním členům KSČ nebo těm, kteří ve sdělovacích prostředcích vystoupili na podporu politiky strany,
- je snaha zakládat další skupiny nezávislé iniciativy, např. „Hnutí za nenásilí“, které hodlá veřejně vystoupit 21. srpna 1989 v prostoru Václavského náměstí,
- vnitřní protivník připravuje pietní akty v místech, kde došlo k obětem čs. občanů v roce 1968[,] již na dny 19. a 20. srpna 1989,
- šíří se zájem polské Solidarity účastnit se na nepřátelských akcích, především na hraničních přechodech a v hl. m. Praze,
- narůstá počet rozšiřovaných letáků, jejichž obsah hrubě hanobí čs. zřízení, KSČ, vedoucí představitele strany a vlády a nabádá k účasti na nepřátelských akcích,
- pokračuje organizování tzv. tichých pochodů na Václavském náměstí a pěší zóně v Praze,
- zatím ojediněle jsou získávány poznatky o snaze vnitřního protivníka získat i násilnou trestnou činností zbraně, výbušniny a tyto využívat k teroru a sabotážím.

K 4. bodu jednání

Různé

Doporučuje se k zabezpečení kontinuity řízení bezpečnostních akcí v hl. m. Praze přijímat opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v užším štábu ve složení:

I. náměstek ministra vnitra a ŽP ČSR

náčelníci II. S SNB, I. S SNB, IV. S SNB, V. S SNB, VI. S SNB

náčelník S SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje

Užší štáb uskutečnit dne srpna 1989 v hodin^b v objektu FMV, kancelář I. náměstka MV ČSSR.

[...]^c

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1753–1760. – Kopie strojopisu.

^a Poslední číslice z čtyřčíslicí rukou přepsána: pravděpodobně má jít o „9“.

^b Rukou doplněno: dne „19.“ srpna, v „9⁰⁰“ hodin.

^c Rukou připsáno: „19. 8. 10⁰⁰ [10⁰⁰ přeškrtnuto] 9⁰⁰ (10⁰⁰) [?], 20. 8. 9⁰⁰ ([?]0⁰⁰) [?], 21. 8., 22. 8. 9⁰⁰“; pod tím jiným rukopisem: „vyhotoveno ve 4 výtiscích, výtisk č. 1 pro I. NMV ČSSR, č. 2 – 4 pro sekretariát OŠ FMV, výtisky č. 2 – 4 nevyužity a zničeny dne 25. 9. 89. mjr. Böhm“.

¹ Tzv. tichá korza probíhala např. 19. 6. 1989, dále pak denně od 1. do 21. 8. 1989 na pěší zóně v Praze.

Dokument 53a

1989, 16. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 16. srpna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 16. srpna 1989
 PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 OV-00100/S-89
 Výtisk č.: 8
 Počet listů: 10

SCHVALUJI: [...]ª

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.,
 I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 16. srpna 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, I. náměstek ministra vnitra ČSSR, genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Zasedání OŠ FMV se kromě jeho členů zúčastnil vedoucí odboru státní administrativy 13. oddělení ÚV KSČ s. plk. RSDr. Václav ZAJÍČEK.

Zasedání OŠ FMV se nezúčastnil náčelník kádrové správy FMV.¹

Program jednání:

- 1/ Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání OŠ FMV;
- 2/ Kontrola plnění uložených úkolů;
- 3/ Návrhy členů OŠ FMV na řešení problémů vyplývajících ze stávající bezpečnostní situace;
- 4/ Různé.

K bodu č. 1

Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání OŠ FMV.

Informaci o vývoji bezpečnostní situace přednesl náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ.²

O další údaje ji doplnili:

Náčelník I. S SNB, z pov. pplk. PhDr. Vilém KAINAR

- vlády kapitalistických států předpokládají, že v ČSSR dojde v období 21. srpna 1989 k otevřenému střetu mezi tzv. opozicí a čs. mocenskými orgány; pokud se tak stane, hodljají situace zneužít k proti-československým sankcím;
- čs. emigrace kontaktuje čs. turisty, předává jim závadové tiskoviny a nepřátelsky je ovlivňuje.

Zástupce náčelníka II. S SNB, pplk. ing. Miroslav CHOVANEC

- ilegální „čs. Helsinský výbor“ vznesl požadavek na Karl von Johaneše SCHWARCZENBERGA, aby byly organizovány protestní akce před čs. zastupitelskými úřady v zahraničí;
- dne 20. srpna 1989 v 09.15 hodin se má v chrámu sv. Víta /a na dalších místech republiky/ konat bohoslužba jako „vzpomínka na padlé v roce 1968“;
- ve dnech 21. – 25. srpna 1989 se v Praze uskuteční 3 oficiální symposia za účasti zahraničních hostů;
- byl získán poznatek /dosud je neprověřený/, že má dojít k osvobození některých vězňů z ústavu nápravné výchovy Valdice.

Náčelník III. S SNB, genmjr. ing. Pavol VRLÍK

- informoval o výsledcích opatření k povolání vytypovaných osob na vojenské cvičení.³

Náčelník IV. S SNB, pplk. JUDr. Václav MENCL⁴

- upozornil na možnost zneužití fotbalových utkání v Praze, zejména mezi Spartou a Dunajskou Stredou dne 20. srpna, k protispolečenským provokacím.

Zástupce náčelníka V. S SNB, plk. RSDr. Vasil ČARNOTA

- 3 představitelé tzv. „Hnutí za nenásilí“ předali na kanceláři presidenta ČSSR dopis se žádostí, aby nedošlo v období 21. srpna k násilí;
- hospodářská správa státní správy ÚV KSČ požádala o ochranu některých objektů v krajích.

Náčelník XII. S SNB, plk. RSDr. Štefan HOMOLA

- komunistická strana Itálie aktivizuje svoji činnost k Dubčekovi; má zájem o dopis, který napsali Dubček s Černíkem parlamentům a komunistickým /dělnickým/ stranám států Varšavské smlouvy s požadavkem o odsouzení vstupu vojsk do ČSSR v roce 1968;
- občané maďarské národnosti žijící v ČSSR jsou ovlivňováni reakčními elementy z MLR, aby protestovali a zneužívali proti ČSSR národnostní otázky.

Náčelník S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK

- na ubytovně KOŠÍK v Praze 4 je ubytováno v rámci studentské aktivity 53 studentů z PLR, kteří hodljají 21. srpna stávkovat; byla přijata příslušná opatření.

Náčelník S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk., plk. JUDr. Štefan MIKULA

- informoval o některých společenských a sportovních událostech na území kraje v následujících dnech, které mohou mít vliv na vývoj bezpečnostní situace;

- bylo zjištěno, že na zájezdy do Prahy ve sledovaném období jsou objednaný autobusy; mezi objednateli byly zjištěny závadové osoby.

1. náměstek MVŽP ČSR, genmjr. RSDr. Karel NOVÁK

- je zaznamenán zvýšený počet mimořádných událostí v národním hospodářství; u jednoho z případů, požáru v porcelánce v Karlových Varech, bylo zjištěno úmyslné založení;
- za období od roku 1983 je v současné době nejvyšší množství požárů v zemědělství; jsou přijímána opatření, aby ministerstvo zemědělství ČSR podniklo patřičné kroky k řešení situace.

Náčelník inspekce MV ČSSR, plk. Otakar PILSKÝ⁵

- v Mariánských Lázních se ve dnech 18. – 20. srpna t. r. koná mistrovství světa v ploché dráze, kterého se má zúčastnit kromě jiného i 12 000 občanů NSR a hosté z NDR; je předpoklad, že část těchto osob po ukončení této akce pojedje přes Plzeň a Prahu do Brna na Velkou cenu;
- vzniká tzv. „Klub vězňů hranic“ v čele s Devátým, jehož posláním je podchycovat osoby, kterým byl čs. úřady znemožněn výjezd do ciziny[,] a zneužívat těchto případů k nepřátelskému jednání.⁶

I. náměstek MV ČSSR a náčelník OŠ FMV genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

- byly zjištěny signály, že FIDESZ⁷ a SZDSZ /svobodný demokratický svaz/⁸ organizují na den 20. srpna t. r. setkání v hl. m. Praze, zaměřené na přípravu k demonstraci v uvedeném městě; jedná se asi o 200 osob, které budou z MLR do Prahy cestovat vlastními dopravními prostředky nebo vlakem; kalkulují s tím, že mezi nimi a čs. Bezpečností dojde ke střetu, čehož následně zneužijí při demonstraci v Budapešti; svoji akci plánují v součinnosti s polskou tzv. nezávislou studentskou společností, jejíž členové mají být v tuto dobu rovněž v Praze;
- ve dnech 20. a 21. srpna t. r. má do ČSSR přicestovat asi 3 000 Poláků s cílem účastnit se demonstrací; uvedené osoby mají být ubytovány v zařízeních, využívaných polskými pracujícími v ČSSR.

Informaci o vývoji bezpečnostní situace doplnili o některé další údaje i ostatní členové OŠ FMV.

Z příspěvků všech členů OŠ FMV vyplynulo, že přednesenou informací o vývoji bezpečnostní situace považují za objektivní.

Závěry k 1. bodu jednání

Z přednesených údajů o vývoji bezpečnostní situace náčelník OŠ FMV vyvodil tyto závěry:

- 1/ Vnitřní protivník bude organizovat na různých místech tzv. „tichá korza“ se snahou získat co nejvyšší počet osob a vyvolávat výtržnosti; je nutné počítat s hromadnými protispolečenskými vystoupeními a připravit se na ně.

2/ Lze předpokládat účast přímého nepřátelského vystoupení /zejména v Praze/ občanů MLR a PLR, kteří budou mít snahu strhnout k provokacím naše občany a vyprovokovat přímý zákrok Bezpečnosti.

K 2. bodu jednání

Kontrola plnění uložených úkolů.

V rámci plnění úkolů, uložených na minulém zasedání OŠ FMV, dokladovali členové tohoto orgánu zejména tyto skutečnosti:

I. náměstek MVŽP ČSR, genmjr. RSDr. Karel NOVÁK

- byla provedena prověrka pořádkových jednotek ve všech krajích ČSR; jednotky provádí nácvičky zásahů a jsou všestranně připraveny /včetně techniky/ k plnění úkolů;
- jsou připraveny varianty nasazení sil a prostředků;
- na všech stupních řízení byla provedena součinnost se štáby LM;
- způsob zajištění veřejného pořádku a předpokládaných zákroků byl projednán s Českým výborem pro stranickou práci; uvedený orgán vyslovil plný souhlas a podporu orgánů Bezpečnosti.

Náčelník S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK

Dokladoval o zabezpečení úkolů k ochraně klidu a veřejného pořádku na území hl. m. Prahy.

Zejména informoval o těchto skutečnostech:

- pro řízení bezpečnostních akcí jsou zřízeny 4 operační štáby /pro prostory Václavského náměstí, Staroměstského náměstí, náměstí Míru a Hradčanského náměstí/ v čele se zkušenými funkcionáři;
- činnost v rámci všech opatření na území hl. m. Prahy řídí a koordinuje operační štáb PRAHA, který přidělil shora uvedeným štábům k dispozici síly a prostředky včetně záloh; ve své podřízenosti si ponechal rozhodující síly, prostředky a zálohy.

Náčelník S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk., plk. JUDr. Štefan MIKULA

- ke splnění úkolů, zejména na vytypovaných místech, jsou zpracovávány plány činnosti, které byly konzultovány s náměstkem MVŽP SSR genmjr. JUDr. Jánem KRAJČÍM;
- pořádkové jednotky provádí nácvičky a jsou připraveny ke splnění uložených úkolů;
- byla zajištěna součinnost se štáby LM, ČSLA a PS a projednány s nimi otázky nasazení.

Náměstek MVŽP SSR, genmjr. JUDr. Ján KRAJČÍ

- pořádkové jednotky v rámci SSR jsou připraveny; byla zajištěna technika útvarů požární ochrany s obsluhou pro případné nasazení proti narušitelům veřejného pořádku;
- bylo přijato opatření proti zneužití sirén a zvonů.

Kromě uvedených funkcionářů dokladovali splnění svých úkolů i další členové OŠ FMV.

Ze všech dokladů jednoznačně vyplynulo, že úkoly uložené na zasedání OŠ FMV, konaném dne 8. srpna t. r., byly splněny a nebo jsou

průběžně plněny. Uvedenou skutečnost potvrzují i výsledky kontrol, uskutečněných pracovníky inspekce MV ČSSR.

Závěry k 2. bodu jednání

Náčelník OŠ FMV konstatoval:

- OŠ FMV vzal na vědomí přednesené doklady o plnění uložených úkolů;
- je nezbytné v další činnosti plně zabezpečit realizaci přijatých opatření, včetně součinnosti mezi útvary SNB, LM a ČSLA;
- na základě vývoje bezpečnostní situace ověřovat reálnost připravovaných plánů k nasazení sil a prostředků.

K 3. bodu jednání

Návrhy členů OŠ FMV na řešení problémů vyplývajících ze stávající bezpečnostní situace.

Členové OŠ FMV přednesli náměty na přijetí opatření a po jejich projednání náčelník OŠ FMV uložil tyto úkoly:

I. náměstek MVŽP ČSR, genmjr. Karel NOVÁK

- přijme opatření k bezpečnostnímu zajištění mistrovství světa na ploché dráze v Mariánských Lázních a dalšího pohybu zahraničních diváků po ukončení závodu, zejména na trase Plzeň – Praha – Brno a Plzeň – České Budějovice – Brno, zaměřené především na znemožnění narušení klidu a veřejného pořádku těmito osobami.

Náčelníci II. S SNB, plk. PhDr. Karel VYKYPĚL, HS PS OSH genmjr. PhDr. Anton NEMEC, S SNB hl. m. Prahy a Sčk. plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK, S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk. plk. JUDr. Štefan MIKULA, KS SNB Hradec Králové pplk. PhDr. Jindřich ROJÍČEK, KS SNB Ostrava plk. JUDr. Jiří ŠKARKA

- ve vzájemné součinnosti, za koordinace II. S SNB, připravit a realizovat opatření, zaměřená proti příjezdu nepřátelsky zaměřených občanů PLR a MLR do ČSSR a jejich účasti na protispolečenských akcích, zejména v hl. m. Praze.

Návrh přijatých opatření předložit náčelníkovi OŠ FMV dne 17. srpna 1989 do 16.15 hodin.

Ke splnění uvedeného úkolu

I. náměstek MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK a náměstek MVŽP SSR genmjr. JUDr. Ján KRAJČÍ zajistí rozpracování úkolů po linii dopravní služby VB a k jejich realizaci zorganizují dopravně bezpečnostní akce.

Náčelník II. S SNB, plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

- plnit dynamicky opatření zaměřená k fyzické kontrole vytypovaných neaktivnějších nepřátelských živelů; seznam uvedených osob podle vývoje situace rozšiřovat.

Za součinnosti se správou vyšetřování StB se připravit na variantu jejich zajištění;

- mimořádnou pozornost věnovat osobě HAVLA a nepřipustit, aby opustil bydliště a účastnil se nepřátelských akcí.

Náčelník správy vyšetřování StB, plk. JUDr. Ondřej TOMKO

- za součinnosti II. S SNB přijmout opatření k získání důkazního materiálu k zahájení trestního stíhání ŠILHÁNOVÉ, LISE a ŠABATY v souvislosti se zpracováním nepřátelské písemnosti.

Náčelník S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK

- přijmout opatření proti občanům MLR, kteří se hodlají dne 20. srpna t. r. shromáždit za účelem přípravy k nepřátelským akcím na Karlově mostě v Praze; k zajištění tohoto úkolu vyčlení II. S SNB příslušníky se znalostí maďarského a polského jazyka;
- přijmout okamžitá opatření k zabránění tzv. tichých korz na pěší zóně v Praze;
- v součinnosti s náčelníkem správy vyšetřování StB projednat a zabezpečit u správy SNV dostatečnou kapacitu pro umístění zajištěných osob při bezpečnostních opatřeních.

Náčelník IV. S SNB, pplk. JUDr. Václav MENCL

- připravit pokyn I. náměstka ministra vnitra ČSSR a náčelníka OŠ FMV k vyčlenění sil a prostředků IV. S SNB ve prospěch I. S SNB na posílení opatření, organizovaných na OPK proti zájmovým osobám /vycházet z úkolu uloženého na 1. zasedání OŠ FMV náčelníkovi I. S SNB/;
- v součinnosti se S SNB hl. m. Prahy a Sčk. se podílet na kontrole ubytoven polských občanů a do pracovních skupin začlenit příslušníky IV. S SNB.

Sekretariát OŠ FMV

- zpracovat informaci pro náměstka ministra zahraničních věcí s. VACKA o přípravách protičeskoslovenských akcí v zahraničí, předpokládaném příjezdu aktivistů polské Solidarity a maďarských protisocialistických seskupení do ČSSR. Současně mu zaslat návrh tezí k jednání představitelů FMZV s funkcionáři vybraných ZÚ v Praze k protičeskoslovenskému působení západních sdělovacích prostředků, které v posledním období stupňují útoky proti čs. Bezpečnosti a podněcují k protisocialistickým demonstracím u příležitosti výročí 21. srpna;
- prostřednictvím představitele FMV v PLR informovat vedení polské Bezpečnosti o připravovaném příjezdu osob polské Solidarity do ČSSR a získat upřesňující poznatky k této věci;
- zpracovat informaci pro náčelníky KS SNB se zaměřením na:
 - a/ ochranu objektů státní správy podle podkladů V. S SNB,
 - b/ přijetí opatření proti hromadným zájezdům osob do Prahy s cílem znemožnit účast nepřátelských osob na provokacích,
 - c/ ochranu objektů Sovětské armády před výtržnostmi,
 - d/ úmyslné poruchy v zásobování obchodů základními druhy potravin,

- e/ zajištění ochrany objektů stranických a státních orgánů a zabránění útokům na ně, zejména za využití trhaviny,
f/ ubytování občanů PLR, kteří ve sledovaném období navštíví ČSSR, na ubytovnách polských pracujících.

Všechny stanovené úkoly budou dokladovány na příštím zasedání OŠ FMV.

V závěru náčelník OŠ FMV zdůraznil nutnost dodržování postupu podle zpracovaných plánů činnosti k jednotlivým akcím, jednotnosti řízení a velení, stanovení osobní odpovědnosti a vyvarovat se zbytečné improvizace.

Ke 4. bodu jednání

Různé.

Příští zasedání OŠ FMV se uskuteční ve dnech 19. a 20. srpna 1989, vždy v 09.00 hodin na zasedací místnosti budovy FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21.

Termín dalšího zasedání OŠ FMV bude určen dne 20. srpna 1989. Uvedených jednání se neúčastní náměstek MVŽP SSR a náčelníci XII. S SNB a S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk. Tito funkcionáři budou informováni o stanovených úkolech vždy po ukončení jednání OŠ FMV.

Zasedání OŠ FMV se budou řídit tímto programem:

1. Informace o vývoji bezpečnostní situace a její doplnění členy OŠ FMV.
2. Doklady o plnění uložených úkolů.
3. Závěry z jednání OŠ FMV.

[...]^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1742–1752 (také sv. XXIII., č. l. 3029–3032). – Kopie strojopisu.

^a Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3); vpravo razítka FMV (viz Dok. 3): došlo 17. VIII. 1989, č. j. IM-0084/01–89, přílohy 0.

^b Prezenční listina jako u Dok. 48 (pouze první), srovn. níže. Pod ní uprostřed rukou připsáno „+ KS SNB [?] [tento nečitelný zápis je škrtnut] 8x“. K dokumentu existuje též rozdělovník jako u Dok. 33 /u výtisku č. 9 je místo „KS SNB“ uvedeno „KS FMV“/; výtisky č. 1, 2 a 7 jsou škrtnuty (u nich nečitelné přípisy – pravděpodobně u č. 1 a 2 je svorka k „výtisky skartovány“, u č. 7 přípis „výtisk skartoval. mjr. Böhm“), vlevo pod rozdělovníkem rukou připsáno „Výtisk č. 1, 2 a 7 vrácen dne 22. 9. 89 a skartován dne 25. 9. 89. mjr. Böhm“, vpravo jiným rukopisem „odesláno dne:“, razítkem datum „17. VIII. 1989“ a vlastnoruční podpis „Brožová“.

¹ Dle zachované prezenční listiny se zasedání operačního štábu FMV dne 16. srpna 1989 zúčastnili: Novák (za útvar: MVŽP ČSR), gen. Krajčí (MVŽP SSR), Novotný (VOS FMV), Pilský (IMV ČSSR), ? (kádrová správa FMV), Kavalír (SPRSZ FMV),

Kainar (I. správa SNB), Chovanec (II. správa SNB), Vrlík (III. správa SNB), Mencl (IV. správa SNB), Čarnota (V. správa SNB), Šimůnek (VI. správa SNB), Homola (XII. správa SNB), Pažout (XIII. správa SNB), Tomko (SV StB), Vostárek (FS VB), Bizub (správa spojení SNB), Tarčák (LS SNB), Vaniš (HS PS OSH), Šabata (SV MV), Chmelíček (S SNB hl. m. Prahy a Sčk.), Mikula (S SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk.), Zajíček (13. oddělení ÚV KSČ) a 8 náčelníků KS SNB. Srovn. kopii strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. 1. 1760.

² K zákulisnímu rozhodnutí o přednesu mj. Novotného uvedl ve svém protokolu bývalý náčelník FS VB Vostárek následující:

„Pokud se týká postavení sekretariátu operačního štábu, ten soustřeďoval informace a jednotlivé návrhy teritoriálních i centrálních útvarů a chtěl bych říci, že většinou to byly informace a návrhy, které vznikaly ještě před vlastním zasedáním operačního štábu. O tom svědčí i to, že prvním bodem zasedání štábu byla informace o vnitrobezpečnostní situaci, v této souvislosti si vzpomínám, že tuto informaci podával některý z pracovníků sekretariátu, konkrétně si vzpomínám na případ mj. Rozhoně, který tuto informaci nepodal podle názoru gen. Lorence zcela vhodným způsobem, a proto nařídil, [že] napříště bude podávat informaci mj. Novotný. Tato neadekvátnost spočívala v tom, že Rozhoň měl špatnou formu přednesu...“
Protokol o výslechu JUDr. Josefa Vostárka z 3. 1. 1991, in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. VI., č. 1. 1019–1023.

³ Např. R. Rákosník i přes povolávací rozkaz odmítl nastoupit. Srovn. *Roman Rákosník v ilegality*, in: *Informace o Chartě 77 č. 17*, roč. 12 (1989), str. 17.

⁴ IV. správa SNB začala ve dnech před 21. srpnem zpracovávat stručné přehledy o sledovaných objektech. Např. 18. srpna 1989 „Informaci o činnosti zájmových osob v souvislosti s výročím 21. srpna“ (čj. SI-006/VT-89-10), signovanou náčelníkem OŘVT pplk. JUDr. Jiřím Vaňkem:

„Dne 18. 8. 1989 od 16.00 hodin byl prováděn průzkum pěší zóny. V 17.25 hodin se v prostoru před Dětským domem začal tvořit zástup asi 15 – 20 mladých lidí, kteří šli za sebou ve dvoj až trojstupech ve směru k Můstku. Na úrovni budovy ČKD se otočili a šli zpět k Dětskému domu. Pěší zónu procházeli klidně a v naprosté tichosti. V průběhu pochodu se tvar rozšířil asi na 70 lidí, převážně mladých, asi 8 lidí staršího věku a asi 8 lidí střední generace. Uváděný průvod opakoval pochod 3x. V 17.53 hodin došel průvod k domu ČKD, kde vytvořil kolečko asi o průměru 20 m, kde opět volnou chůzí chodili do kruhu asi 3x dokola. Nevolali žádná hesla, ani nenesli žádný transparent. V tuto dobu zde byli zachyceni tři muži hovořící maďarsky, kteří uváděný průvod filmovali TV kamerou označenou MTV po dobu asi 5 minut. Poté uvedení muži odešli do ul. Jilské, kde zašli do vinárny U sedmi andělů.

V 18.08 hodin ženský hlas z kruhu oznámil: '... sejdeme se, kdo chce a má zájem o procházku – ve 20.30 hodin na Karlově mostě. Budou se prodávat suvenýry, hrát a zpívat.' Poté se všichni pomalu rozcházeli. Skupina 6–ti lidí z čela průvodu společně odešla na Jungmannovo náměstí, kde zašli do restaurace u Pinkasů. Pili zde pivo. V 18.15 hodin byl průzkum na pěší zóně skončen. Nikdo ze známých exponentů pravice zde nebyl spatřen. Příslušníci VB provedli perlustraci některých zúčastněných osob. Na pěší zóně byla prováděna fotodokumentace a pořízen 9 min. videozáznam.

Ve 20.05 hodin bylo započato se zachytáváním zájmových osob na Karlově mostě. V tuto dobu byla frekvence na mostě odpovídající běžnému turistickému ruchu. Pouze na mostě blíže Křížovnického náměstí se vytvořila skupina mladých lidí (asi 60 lidí), kteří poslouchali dva zpívající muže (zpívali anglicky). Asi v polovině mostu rovněž dva muži zpívali a hráli na kytaru španělské písně (oba muži byli cizinci). Ve 20.30 hodin, kdy se frekvence na Karlově mostě nezměnila, se v prostoru od poloviny k Mostecké ulici vytvořilo několik diskusních kroužků asi po 3 – 5 lidech, v kterých byli poznání někteří mladí účastníci odpoleďní tiché demonstrace na pěší zóně. V blízkosti schodů na Kampu se vytvořil diskusní kroužek asi 30 lidí. Uvnitř kroužku postávali 3 mladí muži, kteří odpovídali ostatním na vznesené dotazy (muži jevíli

známky požití alkoholu). Bylo zaslechnuto: 'Charta nabádá ke klidnému průběhu protestních akcí a uctění vzpomínkou památky obětí r. 1968. V 17.00 hodin v neděli uctít památku 2 minutami ticha.' Na dotaz týkající se účasti maďarské a polské opozice bylo odpovězeno, že účast zmíněné opozice je možná. Z odpovědi bylo zřejmé, že nemají odpovídající přehled o dané situaci. Ve 21.10 hodin zde bylo další zachytávání zájmových osob skončeno, aniž byl mezi přítomnými někdo ze známých exponentů spatřen. Diskuse proběhly bez výtržností. Fotodokumentace ani videozáznam nebyl pro nevhodné světelné podmínky proveden.

Poznátky k pracovníkům KZÚ:

HELIUM-89 KASKA Edward, 2. taj. pol. sekce ZÚ USA

V 17.05 hodin zašel na známou adresu Anglická 8 – UHL Petr – akce SKUPINA. V 17.18 hodin adresu opustil. V 17.34 hodin zašel na známou adresu Nekázanka 17 – DIENSTBIER Jiří – akce RÁČEK. V 17.37 hodin adresu opustil.

OLYMP – 89 MAC GREGOR Judith Anne, 1. tajemník ZÚ V. Británie

V 08.23 hodin přijela vozem do Mikovcovy ul. a po vystoupení odešla do ul. Anglické na známou adresu v domě č. 8 – UHL Petr – akce SKUPINA. Pozdější kontrolou bylo zjištěno, že ve schránce Petra Uhla se nachází časopis Nová doba a Rudé právo. Časopis a noviny byly prohlédnuty – bez poznatků. Na dveřích bytu Uhla bylo na lístku strojem napsáno 'Nezvoňte, nejsme doma, přijedeme 18. 8.'. Na druhém lístku bylo napsáno 'Prosím, omezte návštěvy, už takhle nemáme žádný rodinný život.'. V 08.30 hodin adresu OLYMP – 89 opustila. V 11.27 hod. zašla s kufříkem – trezor do budovy ZÚ Francie. Ve 12.30 hodin vyšla. V 16.03 hodin zašla i se svými dětmi do residence ZÚ USA. V 17.40 hodin i s dětmi vyšla.

BERTA – 87 CONRATH Michel, tisk. ag. AFP

Ve 20.28 hodin přijel do ul. Bělehradské a po vystoupení z vozu odešel na známou adresu Anglická 8 – UHL Petr – akce SKUPINA. Po 2 minutách se vrátil k vozu a odjel.

ŠVIHOV – 87 PEREZ DE AGREDA Emilio, prac. ZÚ Španělska

V 07.51 hodin zastavil vozem v ul. Na Kampě a v 07.53 hodin byl zachycen při odcházení od domu č. 8, kde se nachází známá adresa PALOUŠ Martin – akce MARTIN. V ruce nesl žluté desky formátu A4.“

Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. 1. 1572–1574.

⁵ IMV ČSSR zpracovala ve dnech 16. – 18. srpna 1989 velice zajímavé zprávy o kontrolách u útvarů KS SNB Brno, České Budějovice a Praha. Srovn. „Zprávu o kontrolním průzkumu stavu plnění a realizace StB opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v souvislosti s 21. výročí internacionální pomoci vojsk Varšavské smlouvy ČSSR“ (čj. IM-00153/10–89), vypracovanou v Brně 16. 8. 1989 plk. Petrem Siebertem a mjr. Jaroslavem Kšánou, s níž byl téhož dne seznámen náčelník MS SNB Brno pplk. JUDr. Oldřich Kühler a zástupce náčelníka MS SNB pro StB Brno mjr. JUDr. Josef Pacelt:

„Dne 16. srpna 1989 byla na O–StB MS SNB Brno uskutečněna prověrka stavu připravenosti a realizace opatření k zajištění nerušeného a důstojného průběhu výročí IPPVS. Prověrku provedla kontrolní skupina IMV ČSSR ve složení pplk. SIEBERT Petr a mjr. KŠÁNA Jaroslav.

Na oddělení StB MS SNB Brno je při realizaci opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku vycházeno z plánu agenturně operativních úkolů k zajištění klidu a veřejného pořádku v období IPPVS (č. j. SO-00435/OS-89), schváleným zástupcem náčelníka MS SNB Brno pro StB mjr. JUDr. PACELTEM Josefem. Obsahuje opatření stanovená RN KS SNB Brno č. 45/89, dále rozkazem náčelníka MS SNB Brno (č. j. VB-0652/01-89) a v příslušných ustanoveních je shodný s plány operativních odborů S StB Brno, což odpovídá úzké součinnosti mezi uvedenými útvary.

K vyhledávání signálů o trestné činnosti a jiných nepřátelských projevech bylo aktivizováno celkem 33 TS a 78 D. Jde o TS a D síť využívanou po všech třech liniích KR činnosti. Agentura byla úkolována konkrétně, byly učiněny záznamy do svazků TS.

Po linii vnějšího protivníka bylo úkolováno celkem 9 TS a 28 D do problematiky

VC, hotelů a podniků RaJ, diplomaté KS i v akci TRASA. V rámci MBO nebyly dosud získány agenturní poznatky o závadové nebo trestné činnosti ve výše uvedených problematikách.

V problematikách vnitřního zpravodajství bylo úkolováno celkem 14 TS a 15 D. Kontrarozvědná pozornost je soustředěna zejména na osoby z prostředí nezávislých iniciativ a na signalizaci protispolečenského nelegálního seskupování osob. V této problematice byli speciálně úkolováni např. TS JENDA, 35408, TS HELAN, 34121, TS CTIRAD, 38787, TS KAMILA, 34311.

Na organizační a analytický odbor S StB KS SNB Brno bylo k dalšímu informačnímu toku zasláno v rámci MBO 9 hodnotných agenturních informací k zájmovým osobám rozpracovaným po linii II. odboru.

Ke kontrole operativní situace v problematice mládeže je aktivizováno agenturní opatření na 6 SOU. Byly získány poznatky o zneužívání učňovské mládeže k rozšiřování závadových tiskovin a k podpoře iniciativy Václava HAVLA. Dosud nebyla prováděna prevence, jsou však připravena opatření k zamezení činnosti 1 mladistvé osoby s cílem zamezení rozšiřování závadových tiskovin jejím prostřednictvím.

Po linii III. odboru bylo úkolováno 10 TS a 35 D k získávání agenturních informací z 9 průmyslových objektů včetně hospodářských organizací a podniků služeb města Brna (např. TS VLADIMÍR, 26930, TS FORMAN, 34182, a další). V prostředí těchto objektů nebyly zjištěny poznatky signalizující závažnou závadovou nebo trestnou činnost.

V rámci dalších opatření byla zintenzivněna součinnost s útvaru MS SNB Brno k zabezpečení hlásné služby, k využití jejich sítí TS, zabezpečení operativních průzkumů, metodická činnost u PMJ a na dalších útvarech VB s cílem zaktivizovat pozornost k zájmovým osobám.

Součinnost byla navázána i s Městskou vojenskou správou. K vojenskému cvičení bylo povoláno 6 zájmových osob rozpracovávaných po linii II. odboru.

V součinnosti s obvodními kulturními středisky a cestou oficiálních styků je získáván přehled o kulturních, sportovních a jiných akcích, které vzhledem ke svému charakteru zasluhují aktivizaci bezpečnostních opatření (např. fotbalové utkání Baník Ostrava – Zbrojovka Brno – 14. 8. 1989, bez narušení klidu a veřejného pořádku, nebo připravované MS v závodech motocyklů – očekáváno velké množství NDR stát. příslušníků, zde součinnost s MfS NDR cestou II. odboru S StB KS SNB Brno a další akce jako diskotéky atd.).

Další součinnostní opatření jsou prováděna spolu se stranickými a státními orgány prostřednictvím informačního toku cestou náčelníka MS SNB Brno. Jsou organizovány pravidelné porady na úrovni vedoucího tajemníka MěV KSČ s. PILNĚHO a primátora města Brna. V součinnosti s útvaru VB je prováděna ostraha státních a stranických funkcionářů bydlících na území města Brna. Dosud nebyly zjištěny v těchto problematikách závažné negativní jevy.

Další opatření jsou realizována v rámci akce EXPLOZE a LĚČKA. Agenturně operativní pozornost je věnována zájmovým osobám podezřelým z útoku na střežené budovy. V součinnosti s VB jsou získávány přehledy o pohybu vozidel a osob kolem vycelených objektů. Na OAO S StB KS SNB Brno jsou průběžně předávány souhrnné informace, které jsou vkládány do počítače.

V součinnosti s OHK MS SNB Brno byla provedena opatření v rámci akce REŽIM v obhospodařovaných objektech. Prevence je zde zaměřena k předcházení zneužití rozmnožovací techniky, zbraní, jedů a dalších prostředků. Záznamy o kontrolách jsou ukládány ve svazku 'MBO' a v objektových svazcích. Nebyly dosud získány poznatky signalizující závadovou nebo trestnou činnost.

V rámci vyhledávací činnosti byly zjištěny rozhozy letáků a poznatky k přípravám nelegálního seskupování osob. 15. 8. 1989 byla odhalena závadová činnost Jaroslava LUDVÍKA – písemná výzva na nástěnce k podpisu 'Několik vět'. Proveden postih podle § 6 zák. o přečinech. Dále byl zadokumentován výhrůžný dopis anonymního pisatele hospodářskému pracovníku Dopravních staveb Olomouc. Byly rovněž zjištěny rozhozy letáků v několika obvodech města Brna – jsou organizována

opatření v součinnosti s VB směřující k zintenzivnění hlásné služby a operativních průzkumů.

Závěr:

V realizaci stanovených opatření na O–StB MS SNB Brno, v písemných podkladech nebyly zjištěny závažné nedostatky. Agenturní síť byla aktivizována v celkovém množství TS a D. Až na výše uvedené případy nebyly zjištěny poznatky signalizující závažnou závadovou nebo trestnou protispolečenskou a protistátní činnost. Součinnost s orgány státní moci a správy, s orgány KSČ a dalšími organizacemi byla rovněž aktivizována a přispívá k přehledu o operativní situaci.“
Tamtéž, č. l. 1645–1648.

Obdobná „Informace z kontrolního průzkumu stavu plnění a realizace stb. opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v souvislosti s 21. výročím internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy“ (čj. KS–00153/10–89) ze 17. 8. 1989 byla zpracována mj. JUDr. Miroslavem Stránským a kpt. JUDr. Milanem Masákem (téhož dne se s ní seznámil i náčelník S StB České Budějovice pplk. JUDr. Josef Veselý):

„Na základě schváleného 'Programu' kontrolní činnosti IMV ČSSR byl na 2. a 3. odboru Správy StB České Budějovice ve dnech 16. a 17. 8. 1989 proveden kontrolní průzkum o stavu plnění a realizace státobezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v souvislosti s 21. výročím internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy ČSSR.

Kontrolní průzkum provedli pracovníci IMV ČSSR mj. JUDr. Mírek STRÁNSKÝ a kpt. JUDr. Milan MASÁK.

Rozkaz MV ČSSR č. 9/1989 k zajištění klidu a veřejného pořádku při příležitosti 21. výročí srpnových událostí byl vedením krajské správy SNB Č. Budějovice rozpracován na podmínky Jihočeského kraje rozkazem náčelníka KS SNB č. 31 ze dne 4. srpna 1989. V tomto rozkaze byl vyhlášen 3. stupeň MBO a 50 procentní dosažitelnost příslušníků KS SNB. Dále zřizuje operační štáb náčelníka KS SNB, který na svém zasedání dne 15. 8. 1989 rozhodl, že na základě vyhodnocení operativní situace bude stanovena 100 procentní dosažitelnost všech příslušníků KS SNB od soboty, případně od pátku 18. 8. 1989. Od 15. 8. 1989 je 100 procentní dosažitelnost však stanovena pro příslušníky zařazené do pořádkových jednotek. Kontrolou bylo ověřeno, že seznamy příslušníků zařazených do služeb a dosažitelnosti jsou uloženy u operačního důstojníka.

Vlastní úkoly pro Správu VB a Správu StB jsou rozpracovány v příloze rozkazu N KS SNB č. 31/1989, které jsou již průběžně plněny. Na základě výše uvedeného rozkazu N KS SNB a za využití podkladů z celostátní porady s I. NMV ČSSR ze dne 20. 7. 1989 (jejichž závěry byly na S StB zaslány II. S SNB) zpracovaly prověřované odbory vlastní plány k zajištění klidu a veřejného pořádku. Bylo ověřeno, že na 2. i 3. odboru S StB jsou zpracovány zhuštěné harmonogramy schůzkové činnosti. Rovněž byly aktualizovány typové projekty VLNA, TELEX (2., 3. odbor), TEROR, PROTIZÁKONNÉ PÍSEMNOSTI (2. odbor).

Plán 2. odboru S StB k zajištění výročí Srpná obsahuje úzkou spolupráci s vojenskými správami a národními výbory (jednání s Krajským církevním tajemníkem v Č. Budějovicích ohledně církevní poutě v Klokotech u Tábora nebo jednání k zajištění klidu a pořádku při vystoupení 'HEAVY METALOVÉ' skupiny v Blatné apod.). Dále se pracovníci 2. odboru S StB v současné době podílejí na zajištění klidu, pořádku a rovněž na dokumentaci účasti osob z nelegálních struktur při odvolacím řízení HOLMANA (17. 8. 1989 v Č. Budějovicích) a při soudním řízení rozšiřovatelky letáků vyzývající k účasti na tiché demonstraci v Č. Budějovicích dne 20. 8. 1989 PÁNKOVÉ (18. 8. 1989 v Č. Budějovicích).

Dále se budou pracovníci 2. odboru podílet na plnění úkolů uložených II. S SNB k osobám ŠORMOVÁ a TVAROCH.

Zvýšená pozornost je v těchto dnech věnována generální preventivní činnosti, kdy např. ve dnech 9. a 10. 8. 1989 vyšel v Jihočeské pravdě (vydává KV KSČ) článek

zpracovaní pracovníky S StB o osobách angažujících se v nelegálních strukturách, který slouží k jejich kompromitaci před veřejností. Materiál byl rovněž zaslán na II. S SNB.

Mimo uvedené plánované akce 2. odbor S StB rovněž vyčlenil 2 operativní pracovníky pro posílení II. S SNB.

V podmínkách 3. odboru S StB bylo prověřováno zabezpečení objektů čs. ekonomiky před vznikem MU. Lze konstatovat, že jsou tyto úkoly plněny, v akci OCHRANA a REŽIM, kdy jsou denně do 15,00 hod. předávány výsledky provedených kontrol vedení 3. odboru S StB. V plánu jsou konkrétně stanoveny osoby, kterým je věnována zvýšená agenturně operativní pozornost.

Účinnost opatření k zjišťování pachatelů výhružných anonymních telefonátů je dokumentována v současné době realizací akce ANONYM. V řešení obdobných případů je postupováno v úzké spolupráci s 2. odborem S StB.

Zvýšenou agenturně-operativní činností nebyl do současné doby zaznamenán žádný konkrétní signál upozorňující na vážnější narušení klidu a veřejného pořádku na teritoriu Jihočeského kraje, vyjma signálu o tiché demonstraci chystané na 20. 8. 1989. V zájmu zkvalitnění informovanosti pracovníků OS SNB Jihočeského kraje rozhodl náčelník S StB o bezprostřední informovanosti nižších článků prostřednictvím analyticko-organizačního odboru S StB (předání poznatků z centra i kraje – zajištěna zpětná vazba).

Mimo uvedená opatření a nasazení sil vyčlenil náčelník KS SNB k posílení výkonu služby na území krajského města dvoučlenné autohlídky složené ze 2 operativních pracovníků a dvoučlenné pěší hlídky, určené k nepřetržitému střežení vybraných stranických a státních budov. Obdobná opatření byla přijata ve všech okresních městech Jihočeského kraje.

Operační štáb náčelníka KS SNB na svém zasedání dne 16. 8. 1989 pověřil kontrolou inspekci náčelníka KS SNB výše uvedených opatření na OS SNB Tábor, Písek a Strakonice. Na teritoriu krajského města rozhodl, že проверки výkonu služby budou provedeny vedením KS SNB.

Závěr:

Provedeným kontrolním průzkumem bylo ověřeno, že přijatá opatření vedením KS SNB České Budějovice jsou v souladu s RMV ČSSR č. 9/1989 a tento dále specifikuje na podmínky Jihočeského kraje.

O odpovědném přístupu vedení KS SNB k zabezpečení přijatých opatření svědčí i ta skutečnost, že operační štáb N KS SNB rozhodl již dne 16. 8. 1989 o vyhlášení 100 procentní dosažitelnosti všech příslušníků KS SNB od soboty 19. 8. 1989, případně na základě operativní situace již od pátku 18. 8. 1989. Současně bylo rozhodnuto v tomto období zrušit všechny řádné dovolené.“

Tamtéž, č. l. 1649–1652.

Pplk. Siebert a mjr. Kšána dne 17. srpna 1989 zpracovali v Praze ještě jednu „Zprávu z kontrolního průzkumu stavu plnění a realizace StB opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v souvislosti s 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy ČSSR“ (čj. IM-00153/10-89):

„Ve dnech 15. – 16. 8. 1989 byl na S StB KS SNB Brno – 1. – 3. odbor a na O StB MS SNB Brno proveden kontrolní průzkum realizace opatření vyplývajících z RMV č. 9/89.

Kontrolu prováděla skupina IMV ČSSR ve složení pplk. SIEBERT Petr a mjr. KŠÁNA Jaroslav.

Zjištění MBO v oblasti řízení:

Na základě RMV ČSSR č. 9/89 vydal náčelník KS SNB Brno plk. ing. ŠOBÁŇ Josef rozkaz č. 45/89 z 27. 7. 1989 k 21. výročí internacionální pomoci vojsk VS Československé socialistické republiky (MBO), který dále rozpracovává opatření z RMV č. 9 na podmínky StB situace v JmK (RMV č. 9 byl projednán na poradě náč. S StB dne 4. 8. 1989). V tomto rozkazu jsou stanovena opatření zejména:

– k zabezpečení mimořádné aktivity prostředků agenturně operativní práce StB

a jejich zaměření do prostředí vnitřního nepřitele, ke kontrole nežádoucí aktivizace opozičních sil, k ochraně čs. ekonomiky, k ochraně stranických a státních objektů, skladů výbušnin, zbraní a jeďů, proti zneužití grafické techniky atd., k provádění dohledu nad osobami a skupinami osob se sklony k teroristické činnosti, násilí a výtržnostem;

– k analyzování operativně bezpečnostní situace a k předávání informací do informačního toku;

– k práci v součinnosti s např. VLK, LM, ČSLA a PO a místními orgány a organizacemi.

Další rozkazy vedení KS SNB a S StB KS SNB Brno byly vydány k 50 % dosažitelnosti, k operativním průzkumům k MBA u příležitosti Mistrovství světa motocyklů atd.

K zabezpečení úkolů vyplývajících z rozkazu náčelníka KS SNB Brno č. 45/89 a Typového projektu 'SRPEN' (č. j. OS-0093/2-82) vydal náčelník S StB Brno plk. JUDr. PUKLICKÝ Jan rozhodnutí k aktivizaci agenturně operativní činnosti operativních odborů v době od 1. 8. do 23. 8. 1989, zpracování grafů schůzkové činnosti a dennímu informačnímu toku, k získání přehledu o společenských sportovních, kulturních, politických a dalších akcích a k signalizaci poznatků o narušení těchto akcí, zabezpečení informačního toku z akce 'KRUH', k úzké součinnosti s O StB MS SNB Brno. Tímto rozhodnutím byla stanovena opatření k denní analytické činnosti operativních odborů ve vytypovaných akcích a obhospodařovaných objektech. Byla ustanovena speciální skupina (od 15. 8. do 22. 8. 1989) operativních pracovníků k urychlenému prověřování signálů o narušování klidu a veřejného pořádku v době MBO, přičemž bude zajištěno vytypování skupin a organizátorů, u kterých je předpoklad provokačního vystoupení. Za využití pracovníků 4. a 6. odboru bude zabezpečována kontrola těchto osob.

Denně je sledována schůzková činnost všech operativních odborů v kraji. Ze získaných agenturních poznatků jsou zpracovávány denní informace, které jsou zařazovány do informačního toku.

Organizace informačního toku na S StB Brno byla upravena a doplněna o úkoly a opatření vyplývající z rozhodnutí MV ČSSR, které bylo na S StB zasláno cestou náčelníka VOS FMV dne 21. 6. 1989 pod č. j. OV-083/a-89.

Na 1. odboru byla schůzková činnost s agenturní a důvěrnickou sítí zintenzivněna podle plánů, které jsou na všech odděleních odboru zpracovány a kontrolovány.

Z dosavadních schůzek s TS a D sítí byly získány ohlasové poznatky, které jsou postupovány na OAO S StB Brno. Poznatky o závažné a kvalifikované trestné činnosti nebyly dosud zjištěny.

Je zajištěna kontrola objektů ve vytypovaných akcích a signálech:

– Si. sv. PARK r. č. 41585 – využíván TS DICK, PETERKA

– SPO WALESA r. č. 41382 – využíván TS PTÁČEK

– SPO HERA r. č. 37452 – TS HENRY

– Si. sv. BOXER r. č. 34678 – TS PAVEL, ZDENEK, LUDVÍK

V akcích PARK a BOXER nebyly doposud zjištěny poznatky ke zneužití výročí IPVVS. V SPO WALESA budou dne 17. 8. 1989 provedena dokumentační opatření k objektovi a jeho vazeb na čs. protisocial. živly. V SPO HERA je v součinnosti s VB prováděno opatření k zabránění únosu dítěte z ČSSR USA státním příslušníkem.

Celkem bylo úkolováno 91 TS a 62 důvěrníků – do 19. 3. 1989 bude aktivizováno ještě 33 TS a 33 D. Zejména jde o aktivizaci agenturní sítě k podchycení a signalizaci nepřátelských projevů a činnosti VC, pracovníků ZÚ KS, žurnalistů a dalších zájmových osob v rozpracovávaných problematikách (propojení na IDC, báze navrátilců, aboličnicků atd.).

V ubytovacích zařízeních v Brně jsou aktivizována opatření k zamezení distribuce závadových písemností a prováděna ochrana případně ubytovaných sovětských občanů. Dosud zde nebyly zjištěny agenturní poznatky signalizující závažnou závadovou či trestnou činnost.

Byly zintenzivněny kontakty v rámci oficiálních styků s hospodářskými a vedoucími pracovníky obhospodařovaných objektů – hotelů a ubytovacích zařízení. Ředitelé hotelů byli poučeni o opatřeních ke kontrole reprografické techniky. Ani v tomto směru nebyly dosud zjištěny závažné poznatky, které by vyžadovaly bezprostřední aktivní využití sil a prostředků StB.

Obdobná operativní situace je i v problematice ochrany sovětského konzulátu v Brně.

V problematikách 1. odboru nebyl dosud zjištěn výhružný telefonát (či jiná obdobná činnost) nebo zneužití telexu, tiskovin apod.

Na dobu MBO byla navázána intenzivní součinnost s OPK v JmK s cílem podchytení nelegálního dovozu nepřátelských tiskovin a rozmnožovacího zařízení prostřednictvím VC, osobami ve spojení s nepřátelskými IDC atd. Ani zde nebyla dosud signalizována závadová nebo trestná nepřátelská činnost.

Po linii 2. odboru byla agenturními prostředky zjištěna zvýšená aktivita neoficiálních struktur (NMS, HOS, OBRODA). Jsou získány poznatky k nelegálním shromážděním (např. akce TRUDA, MARTIN) a o osobách organizujících takovéto shromáždění.

V době MBO je realizována zvýšená schůzková činnost 2. odboru podle zpracovaných grafů:

– celkově je využíváno 187 TS, 78 KTS a 123 D

– k MBO zaměřeno 115 TS, u agentury 2. a 4. oddělení ve vytypovaných objektech se jedná o dlouhodobé zaměření.

V rámci průzkumu byla provedena prověrka tří svazků:

TS NOVOTNÝ 35487, zaměřen k problematice židů, dne 3. 8. 1989 úkolován k výskytu letáků a k připravovaným protispolečenským vystoupením,

ZTS GUSTAV 34489, zaměřen do problematiky zahraničních studentů, byl dne 9. 8. 1989 úkolován do báze zahraničních studentů a k oznámení poznatků k MBO,

TS DOKTOR 14481, zaměřen na VUT Brno, dne 19. 7. 1989 byl úkolován k získávání poznatků k 21. srpnu, jak v místě bydliště, tak v objektu.

Je realizována akce REŽIM v určených objektech (VÚT, VŠV, VŠZ, UJEP, IMV, BFÚ ČSAV, rozmnožovna SD – MASNÁ).

Za nejdůležitější objekty jsou vytypovány církevní objekty, Státní divadlo v Brně, ústavy akademie věd, školy, rozhlas, televize atd. Byla zde provedena kontrola režimů, zajištěna činnost hlásné služby, aktivizován oficiální styk s vedoucími pracovníky. Všechny objekty jsou pod agenturní kontrolou.

Hlásná služba je zabezpečena z hlediska výskytu letáků, samizdatů, HPS, MU.

Jsou prováděny zpravodajsko-taktické a vynucené pohovory spolu s upozorněním objektů akcí (např. akce MARAT, IDEOLOG, VŮDCE, HONZA, MARTIN, BRATR, MATKA, TRUDA, VEGETARIÁN, SPASITEL). Pod agenturní kontrolou je 14 pravícově zaměřených osob.

K pamfletu 'několik vět' byla zpracována svodka z 15. 8. 1989 za období od začátku srpna 1989. V té souvislosti bylo v JmK sděleno podezření pro přečin podle § 6 z. č. 150/69 Sb. 27 osobám, z toho bylo 22 případů předáno okresním prokuráturám, z nichž 1 osoba byla odsouzena k peněžitému trestu a 1 osoba byla odsouzena za jinou trestnou činnost.

Od začátku srpna 1989 došlo v Gottwaldově k výskytu asi 500 kusů letáků dvojitěho typu. Na jedné straně byl obsah pamfletu 'několik vět' a na druhé výzva k osvobození Devátého. Pachatel je již znám, je zajištěna i dokumentace případu.

Dne 15. 8. 1989 se vyskytly letáky na pěti místech v Brně městě, vyzývající k účasti na tiché demonstraci a k uctění památky padlých na 21. 8. 1989 v 17.00 hod. Ve spolupráci s MS SNB Brno řeší případ 2. odbor S StB Brno. Je zajištěna dokumentace, jsou zjišťována fakta k pachateli.

Jeden případ výhružného dopisu, který je již objasněn, se vyskytl v okrese Znojmo. V Třebíči došlo 15. 8. 1989 k dvěma obdobným skutkům – pátrá se po pachateli.

Součinnost s orgány státní moci a správy je zajištěna cestou vedení KS SNB Brno

– 2. odbor S StB Brno úzce spolupracuje s O StB MS SNB Brno. Jsou zpracovávány průběžně informace pro stranické a státní orgány v rámci kraje i pro centrální orgány ČSSR o vývoji situace a přijímaných opatřeních v rámci MBO. Bylo navázáno spojení s LM, s oboustranným informačním tokem, je plánován konkrétní podíl LM na opatření MBO, zejména při hromadných protispolečenských vystoupeních. Cestou sekretariátu pro věci církevní při KNV Brno bude zabraňováno zneužití kultovních objektů (zejména zvonů) jejich uzavřením. Byly aktivizovány oficiální styky s vedoucími pracovníky v obhospodařovaných objektech se zajištěním hlásné služby. S těmito pracovníky byla dohodnuta opatření, která budou realizována v případě výskytu letáků, samizdatů apod.

Na vytypovaných místech možných shromaždišť byla vytvořena součinnost s vedením zde se vyskytujících vybraných institucí k zajištění opěrných bodů pro dokumentaci protistátních vystoupení.

Další součinnost byla navázána s ČSLA, konkrétně s VKR při VAAZ v Brně, hlavně v oblasti kontroly zahraničních studentů.

Na úrovni vedení KS SNB Brno byla součinnost aktivizována s krajskou a okresními prokuraturami a soudy. Cestou vojenských kateder byly zajištěny zbraně v objektech VŠ, obdobná opatření se týkají objektů SVAZARMu. Na ústavech ČSAV jsou kontrolovány jedy a jiné látky hromadné účinnosti proti zneužití.

Průběžně je uskutečňována aktivizace agentury v akci VLNA I a II (zabezpečení rozhlasu a televize). O situace v oblasti problematik výhrušných telefonátů, dopisů, zneužití telexů atd. je měsíčně zpracováno hlášení, poslední zpracováno 3. 8. 1989. Jsou stanovena opatření k zabránění negativních dopadů na veřejnost, zajištěna urychlená lustrace, možnost daktyloskopie atd., je aktivizována důvěrnická síť a zabezpečena hlásná služba, agenturně kontrolovány veřejné rozmnožovny.

Souhrnně jsou tato opatření zpracována v plánu agenturně operativních opatření po linii vnitřního zpravodajství k zajištění klidu a veřejného pořádku v období 21. výročí IPVVS a 45. výročí SNP schváleném náčelníkem S StB Brno plk. JUDr. Janem PUKLICKÝM dne 27. 7. 1989, č. j. OS-002143/20-89.

III. odborem S StB Brno byl zpracován doplněk výše uvedeného Typového projektu (č. j. OS-001358/30-89). Doplněk obsahuje např. organizační pokyny, konkrétní opatření, která budou realizována při bezprostředním průběhu MBO a opatření konkretizující aktivizaci agenturní sítě. Jako příloha je zpracován graf schůzek sítě TS a D. Např. od 2. 8. 1989 do 14. 8. 1989 bylo realizováno 108 schůzek s TS, 101 schůzek s D a 72 schůzek s aktivem. Nebyly získány agenturní informace ani signály o případném zastavení práce nebo nelegálním seskupování osob v obhospodařovaných objektech. Speciálně bylo k získávání informací tohoto charakteru úkolováno celkem 91 TS.

V rámci kontrolní činnosti v obhospodařovaných objektech bylo provedeno 80 kontrol včetně zajištění hlásné služby při výskytu negativních jevů včetně MU. Při těchto kontrolách jsou realizována opatření akce REŽIM a OCHRANA. Nebyly získány signály k závažné závadové činnosti, jako např. ohrožení MU.

Agenturní cestou byla zjištěna závadová činnost v objektu I. BZKG, zde byla zaměstnána osoba, která je ve spojení s Václavem HAVLEM a která organizovala podpisovou akci k 'Několika větám'. V součinnosti s OO VB Brno IV bylo vzneseno obvinění podle § 6 zák. 150/69 Sb. a informováno hospodářské vedení I. BZKG s cílem zamezit další činnosti této osoby. Obdobné opatření bylo provedeno i vůči osobě zaměstnané v ČSD Brno. V součinnosti s ŽO VB Brno byly odhaleny nelegální tiskoviny vyzývající k nelegálnímu shromáždění dne 21. 8. 1989. V akci je prováděno opatření k проверkám vlakových čet v součinnosti s OS SNB Přerov. V podniku ZETOR Brno je prováděno rozkladné opatření mezi skupinou čs. občanů a PLR státním příslušníkem, kteří získávají protistátní informace a předávají je západním sdělovacím prostředkům. Jsou aktivizována kontrarozvědná opatření v rámci akce EXPORT – ztráta zbraní ve ZBROJOVCE Uh. Brod. V n. p. VLNĚNA Brno byla podchycena osoba rozšiřující protistátní tiskoviny. V součinnosti s VB byla předána k postihu podle § 6 zák. č. 150/69 Sb.

Podchycení pravcových elementů v obhospodařovaných objektech je prováděno v souvislosti s rozpracováním akce KRUH. Je očekáván nárůst negativních jevů v oblasti rozšiřování nelegálních tiskovin. Ochrana zbraní a střeliva, rozmnožovacího zařízení, závodního rozhlasu, dálnopisů apod. v obhospodařovaných objektech je realizována v rámci akce REŽIM. Doposud nebyly získány negativní poznatky o závadové či trestné činnosti k této problematice.

Byla uskutečněna aktivizace v akce VLNA III (spojovací uzly) v součinnosti s III. a spojovacím odborem KS SNB Brno. V průběhu MBO bylo vyčleněno 77 obhospodařovaných objektů k intenzivní agenturně operativní kontrole.

Závěr:

V realizaci stanovených opatření na S StB KS SNB Brno nebyly zjištěny závažné nedostatky. Je zpracována a dále vedena příslušná dokumentace o stanovených úkolech a jejich plnění. Agenturní síť byla aktivizována a konkrétně úkolována. V souhrnu nebyly dosud zjištěny agenturní poznatky signalizující výskyt závažné závadové či trestné činnosti, vyjma signálů závažné trestné činnosti v rozpracovávaných akcích, např. HERA – únos dítěte (I. odbor) a EXPORT – ztráta zbraní ve ZBROJOVCE Uh. Brod (III. odbor). Jsou však zjišťovány četné poznatky o závadové trestné činnosti verbálního charakteru. V tomto směru jsou realizována opatření k předcházení nebo zamezení takovéto činnosti. Součinnost s orgány státní moci a správy, s orgány KSČ a dalšími organizacemi byla rovněž v plné míře aktivizována a přispívá k přehledu o operativní situaci. Ke dni uskutečnění prověřkového průzkumu bylo zjištěno, že celková operativní situace je pod kontrolou S StB KS SNB Brno, závadová činnost menší společenské nebezpečnosti je eliminována.“
Tamtéž, č. l. 1653-1660.

Poslední představovanou písemností IMV ČSSR je „Záznam z kontrolního průzkumu stavu plnění a realizace StB opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v souvislosti s 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy ČSSR“ mjr. JUDr. P. Coufala a npor. JUDr. Z. Rozsívala z 18. srpna 1989 (čj. IM-00153/10-89):

„V souladu s ročním plánem práce IMV ČSSR a schváleným programem byl proveden kontrolní průzkum stavu a úrovně MBO přijatých v podmínkách S StB S SNB hl. m. Prahy a SČK, včetně O StB Obv. správ Prahy 4, 10 a O StB OS SNB Kolín a Benešov. Kontrolní akce byla provedena ve dnech 14. až 18. srpna 1989 mjr. JUDr. Pavlem Coufalem a npor. JUDr. Zdeňkem Rozsívalem.

Při kontrolním průzkumu bylo vycházeno z plánovacích dokumentů zpracovaných v souladu s RMV ČSSR č. 9/89 a navazujícího Rozkazu náčelníka S SNB hl. m. Prahy a SČK č. 19/89. Namátkově bylo plnění plánovaných opatření ověřeno v operativních materiálech např. organizace kontroly nepřátelských osob, dokumentace kontrol zabezpečení zbraní, střeliva, výbušnin, jedů a reprografických zařízení před možným zneužitím.

Kontrolním průzkumem bylo zjištěno:

K zabezpečení plnění RMV ČSSR č. 9/89 vydal náčelník S SNB hl. m. Prahy a SČK vlastní Rozkaz č. 19/89, který svým obsahem upřesňuje úkoly na specifické podmínky především hl. m. Prahy.

V souladu se shora uvedenými Rozkazy jsou určeny typové projekty: Václavské, Hradčanské, Staroměstské náměstí a Náměstí Míru, včetně ostrahy kinosálu Perštýn, zabezpečované v době od 07 hod. ve dnech 20. a 21. srpna 1989 S StB Praha s dotací 111 operativních pracovníků.

Koordinaci přijímaných opatření a jejich realizaci zabezpečuje štáb S StB pod vedením pplk. JUDr. Jiřího Bytčánka. Členy štábu dále tvoří analytik S StB a určený funkcionář II. a IV. S SNB;

Na OPAV byla zabezpečena stálá služba na evidencích k provádění lustrací na všech odd. PaV;

Za vedení S StB byl do operačního štábu v rámci SČK určen I. zástupce N S StB pplk. ing. Zdeněk Macenauer;

Součinnost s KGB a VKR k zabezpečení aktivních opatření ochrany Střed. skupiny vojsk SSSR a ČSLA proti projevům nepřátelské činnosti ve smyslu vydaných pokynů, byl určen ZN S StB mjr. JUDr. Jiří Březina;

Součinnost s měst. prokuraturou a Svazem požární ochrany je dokumentována osobními dopisy náměstkyně měst. prokurátora a náčelníka požární ochrany.

Operativní odbory S StB Praha:

Agenturně operativními prostředky jsou průběžně zjišťovány skutečnosti, dokumentující aktivitu nepřátelsky zaměřených skupin /CH-77, VONS a dalších tzv. nezávislých iniciativ/ v jejich přípravě k veřejným konfrontačním vystoupením s politickými a státními orgány ČSSR, což bylo ověřeno na analytickém oddělení S SNB.

Při tvorbě plánů operativně bezpečnostních opatření bylo vycházeno ze současné operativní situace. Zpracované a realizované grafikony zhuštěné schůzkové činnosti s agenturním aparátem v období 7. – 22. srpna 1989 jsou zaměřeny především na signalizaci připravovaných nepřátelských provokací k narušení veřejného klidu a pořádku dle specifických problematik jednotlivých operativních odborů. Obecně lze konstatovat plánované důsledné kontroly zájmových osob, především se vztahem do prostředí pravicových sil.

V podmínkách 1. odboru je agenturně operativní činnost zesílena k objektům ZÚ KS především USA, NSR, FRANCIE, ANGLIE, ITÁLIE a RAKOUSKA, vytypovaným diplomatickým pracovníkům se zaměřením na prostory a místa možného ideologického působení a ovlivňování /knihovny, videomístnosti, promítací sály apod./. Součástí plánovaných opatření je zajistit intenzivnější kontrolu v akcích, které jsou sledovány vedením odboru a S StB po jednotlivých odděleních.

Plánovaná opatření v problematikách 2. odboru jsou orientována rovněž k aktivizaci schůzkové činnosti s TS, KTS, důvěrníky a oficiálními styky s cílem získávat, rozšiřovat a upřesňovat informace o přípravě provokací, protispolečenských vystoupení, nebo jiné závadové činnosti směřující k narušení klidu a veřejného pořádku. U hlavních akcí je přijatými opatřeními sledováno zabezpečit důslednou agenturní kontrolu a ve spolupráci s VI. S SNB denně vyhodnocovat nasazené ZTÚ, případně dle vývoje operativní situace vytěžovat 'živě'.

Na základě vývoje operativní situace je plánováno organizování operativních průzkumů do míst soustřeďování závadových osob, rozhozu letáků, výskytu nepřátelských nápisů a ve vytypovaných nepřátelských zařízeních, kde se scházejí nepřátelsky zaměřené osoby z řad CH-77 a ostatních tzv. nezávislých iniciativ. V současné době je již prováděn nepřetržitý operativní průzkum v prostorách pěší zóny a jsou prováděny preventivní pohovory s vytypovanými osobami.

V rámci preventivních opatření jsou prováděny kontroly vysokoškolských kolejí s cílem ověřit počty mimopražských studentů, kteří se v době srpna 1989 budou v rámci letní aktivity zdržovat na kolejích v Praze, a současně zabezpečit jejich agenturní kontrolu. Opomenuta nebyla ani opatření ke kontrole zbraní a střeliva v držení vojenských kateder vysokých škol a organizací Svazarmu, což je dokumentováno zpracovanými služebními záznamy.

Ve spolupráci s Měst. výborem SSM jsou plánována kontrolní opatření v kulturních zařízeních např. klubů SSM, kde dochází k soustřeďování tzv. volné mládeže /koncerty rockových skupin, výstavy apod./.

V rámci akce EXPLOZE přednostně věnovat pozornost všem signálům teroristického charakteru, tyto urychleně prověřovat a přijímat adekvátní opatření. Obdobně jsou plánována /v době kontrolního průzkumu již i realizována/ kontrolní opatření k zabezpečení rozpoznávací techniky, jedů a výbušnin před zneužitím, včetně zvýšené pozornosti výskytu anonymních dopisů a telefonátům výhrůžného charakteru.

Z příkladmo uvedených plánovaných opatření 2. odboru S StB je rovněž zpracování seznamu vytypovaných osob po jednotlivých problematikách, které se v minulosti podíleli na organizování nátlakových akcí, nebo jsou vůdčími osobnostmi v tzv. nezávislých iniciativách a provádějí nepřátelskou činnost. K těmto osobám budou alternativně přijata konkrétní opatření preventivního charakteru, např. povolání na vojenské cvičení, k izolaci za využití CZZ, střežení v místě bydliště apod. Dále budou

s vybranými osobami provedeny preventivní pohovory podle § 19 zák. č. 40/74, což je již v současné době dokumentováno předloženými záznamy. Od 1. srpna je výkon služby na 2. odboru organizován i druhou směnou od 14 do 22 hod. 3 operativními pracovníky.

Rovněž v podmínkách 3. odboru S StB směřují plánovaná opatření k aktivizaci agenturní a důvěrnické sítě s cílem posílit kontrarozvědňou ochranu obhospodařovaných objektů a k zintenzivnění opatření v akcích a SPO zavedených na pravcově orientované osoby a důsledné kontroly báze antisocialistických elementů. V době od 1. do 18. srpna 1989 jsou plánovány profylaktické pohovory s protisocialisticky orientovanými osobami a těmi, kteří se v roce 1988–89 nepovolených demonstrací již zúčastnili.

Při využití ZTÚ k signalizaci závadových jevů je plánováno provádět okamžité a důsledné vytěžování s cílem podchytit a včas předat poznatky týkající se akcí EXPLOZE, VÝBUCH, NÁLOŽ a výbuchu v Ústí/Labem, příprav k protizákonné činnosti protisocialistických živlů, členů a přívrženců nelegálních struktur a přijímat účinná opatření jak k výše uvedeným akcím, tak i k negativním jevům souvisejícím s přípravou a průběhem 21. výročí internacionální pomoci ČSSR armádami Varšavské smlouvy v roce 1968.

K zabezpečení lustrace jsou na jednotlivých odděleních PaV zřízeny služby i po pracovní době do odvolání.

Konkrétní seznamy příslušníků zařazených od 15. 8. 1989 do 50% dosažitelnosti, 100 % pohotovosti od 7 hod. 20. 8. 1989, rozpisy služeb v jednotlivých opatřeních, včetně začátku a konce bezpečnostního opatření, jsou zpracovány v samostatných přílohách.

V podmínkách O StB Obv. správ Praha 4, 10 a OS SNB Kolín a Benešov bylo kontrolním průzkumem ověřeno, že úkoly zakotvené v plánech opatření akce SRPEN jsou průběžně zabezpečovány a jejich plnění je dokumentováno služebními záznamy z provedených kontrol, prevencí a pohovorů s vytypovanými osobami.

Na všech ekonomických objektech /u některých opakovaně/ byla provedena kontrola režimových opatření, za účasti vedoucích hospodářských pracovníků, včetně zabezpečení a zneschopnění letecké techniky svazarmovských letišť /Benešov, Točná/ před možným zneužitím.

V nočních hodinách jsou organizovány operativní průzkumy do vytypovaných míst výskytu negativních jevů, z kterých jsou pořizovány záznamy. Rovněž jsou prováděna preventivní opatření v rekreačních a ubytovacích zařízeních zejména v podmínkách O StB Kolín a Benešov, kde je výskyt hostů z řad vízových cizinců.

S výjimkou O StB Obv. správy SNB Praha 10 byly grafikony zhuštěné schůzkové činnosti zpracovány na všech kontrolovaných útvarech. Probíhající schůzková činnost byla dokumentována záznamy ohlasového charakteru, bez nutnosti přijímat další opatření. Na O StB Obv. S SNB Praha 10 dle vysvětlení náčelníka pplk. Josefa Gubaly nebyla vytypovaná agentura S StB do řízení O StB dosud předána. Z těchto důvodů nelze objektivně plánované úkoly ve vztahu k důslednější kontrole nepřátelských osob v době vyhlášeného MBO operativními pracovníky O StB Praha 10 plnit.

V podmínkách O StB OS SNB Benešov byly provedenými operativními kontrolami zjištěny nedostatky v ostraze radiokomunikačních středisek Sedlec a Mezivrata, kde nelze vyloučit možnost zneužití ilegálním vstupem do vysílání čs. Televize. Dále byl získán poznatek o organizování účasti na demonstraci. Získané signály byly šifrou předány vedení S StB Praha.

Závěr:

Provedeným kontrolním průzkumem na operativních odborech S StB Praha a vybraných O StB s výjimkou Prahy – 10 nebylo zjištěno nedostatků. Při kontrole bylo vycházeno z plánovacích materiálů, dokumentace plněných úkolů a z pohovorů s odpovědnými náčelníky, kteří se osobní účastí přímo na plnění úkolů podílejí, s výjimkou N O StB OS SNB Kolín, který dle informace jeho zástupce kpt. Josefa Vejdělky čerpá v termínu od 1. do 28. srpna 1989 dovolenou. V rámci součinnosti

plněného kontrolního průzkumu byl s výsledky průběžně seznamován pplk. JUDr. Vratislav Nosek.“

Tamtéž, č. 1. 1576–1580.

⁶ Srovn. *Založen Klub vězňů hranic*, in: Servis VIA Praha 049–89, zpráva č. 18.

⁷ FIDESZ – Federace (svaz) mladých demokratů – byla v Maďarsku založena v březnu 1988. Její představitelé György Kerényi a Tomáš Deutsch byli zadrženi v Praze 21. 8. 1989 a 29. 8. 1989 vyhoštěni. Srovn. Dokument Charty 77 č. 54/89, in: *Informace o Chartě 77 č. 16*, roč. 12 (1989), str. 4, a dále *Aktivisté FIDESZ odsouzení*, in: *Informace o Chartě 77 č. 17*, roč. 12 (1989), str. 11–12.

⁸ SZDSZ – Svaz svobodných demokratů – existuje v Maďarsku od listopadu 1988.

Dokument 53b

1989, srpen, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřnímu nepříteli v období před 21. srpnem 1989. Příloha k 53a?

Informace

o bezpečnostní situaci a dalších úkolech
v boji proti vnitřním nepřítelům

V období od konce července do současné doby jsou zjišťovány poznatky o stupňování aktivizace vnitřního i vnějšího nepřítele na přípravu provokačních a konfrontačních akcí u příležitosti výročí 21. srpna 1968. Zřejmým cílem je na srpnových událostech před 21 lety kompromitovat vedoucí postavení a politiku KSČ a veřejnou demonstrací vlastní síly se projevit jako zásadní společensko politický faktor. V jeho činnosti se stále výrazněji projevuje tendence přechodu od kritiky k politické aktivitě namířené proti základům socialistického státu. Akce 20. a 21. 8. mají podle představ protivníka urychlit spád a vývoj událostí ve státě s cílem dosažení jejich záměrů.

Jedním z hlavních prostředků k naplnění těchto cílů je kampaň rozvířená okolo pamfletu „Několik vět“, který je rozšiřován na celém území státu a který mělo podepsat asi 16 500 občanů.¹ Aktivita protivníka si vynutila přijetí rozsáhlých opatření. Bylo zahájeno tr. stíhání ve věci pro tr. čin pobuřování podle § 100 tr. zákona.² Se souhlasem městského prokurátora v Praze byly provedeny u hlavních organizátorů S. DEVÁTĚHO, A. VONDRY, J. URBANA a J. KRÍŽANA domovní prohlídky. Bylo potvrzeno, že hlavním organizátorem a autorem pamfletu je Václav HAVEL. Vůči hlavním organizátorům nepřátelské kampaně byla získána dokumentace jejich trestné činnosti. Trestní stíhání těchto osob bude možno vést úspěšně jen v případě, že budou postiženi všichni organizátoři, včetně Václava HAVLA, k němuž je také soustředěn důkazní materiál. Vznesení obvinění a vzetí do vazby je třeba posuzovat z hlediska vývoje bezpečnostní situace a rozhodnout, zda k trestnímu stíhání přikročit ihned nebo v období po 21. 8. 1989. Prováděná opatření proti rozšiřovatelům potvrzují, že tito ve většině případů nemají žádný vztah k organizátorům akce a podpisy pod pamflet shromažďují z popudu západních sdělovacích prostředků /RSE, HA/.

V souvislosti s rozšiřováním pamfletu a přípravou antisocialistických akcí jsou prováděna další opatření na celém území ČSSR. Celkem přitom bylo provedeno 211 pohovorů, 10 osob trestně stíháno

pro trestný čin podle § 100 tr. zákona, 76 osob pro přečin podle § 6 zákona č. 150/69 Sb., 13 bylo řešeno pro přestupek a 15 osobám byla vyslovena výstraha.

Obdobnou akcí, která by měla vystupňovat atmosféru a vyvolat rozkol v řadách KSČ, je dopis vedení tzv. OBRODY všem členům strany. Záměr protivníka byl v samotném zárodku zmařen a podařilo se zabránit jeho rozšíření. U hlavních organizátorů M. HÁJKA, V. ŠILHÁNA a V. KOLMISTRA byly po zahájení trestního stíhání ve věci pro trestný čin hanobení republiky a jejího představitele provedeny domovní prohlídky, zabaven originál dopisu a rozmnožovací zařízení. Všem jmenovaným byla vyslovena výstraha městského prokurátora v Praze.³

Na území SSR vyvíjí nepřátelskou činnost zejména ČARNOGURSKÝ, KUSÝ, SELECKÝ, PONICKÁ a MAŇÁK, jejichž trestná činnost spočívá v organizování protispolečenských vystoupení a podněcování občanů k účasti na nich, předávání nepřátelsky zaměřených materiálů do zahraničí, kde jsou využívány k protičeskoslovenským kampaním. Vyšetřovatelem SNB bylo dne 14. 8. 1989 zahájeno trestní stíhání pro trestné činy pobuřování, resp. poškozování zájmů republiky v cizině a vzneseno obvinění výše jmenovaným. U ČARNOGURSKÉHO a KUSÉHO byl podán návrh na jejich vzetí do vazby. Postup byl schválen generálním prokurátorem SSR.⁴

V rámci příprav na srpnové vystoupení začalo od 1. 8. 1989 tzv. Nezávislé mírové sdružení organizovat denně v Praze na pěší zóně tzv. tichá korza, kterých se zúčastňuje několik desítek osob, jejichž počet denně vzrůstá. Kromě provokace státní moci chce protivník aktivizovat veřejnost, prověřit vlastní akceschopnost a odhalit případná protipatření.

Stěžejní otázkou činnosti protivníka je příprava na veřejná vystoupení ve dnech 20. a 21. 8. 1989. V důsledku prováděných bezpečnostních opatření /např. zabránění schůzky koordinačního výboru nezávislých iniciativ – OBRODA, HOS, CH-77, NMS, Ekologická sekce CH-77 dne 2. 2., která měla projednat formy protestních akcí a vydání společného prohlášení; zamezení schůzky členů odbočky HOS v Praze 4, která měla projednat konkrétní akce k výročí srpna; narušení veřejných akcí NMS apod./ se názory na charakter těchto akcí v prostředí protivníka značně liší a jsou nejednotné. Od krajních /demonstrace na Václavském náměstí se střetem s Bezpečností – prosazována např. mluvčím CH-77 HRADÍLKEM/ přes „umírněné“ až k názoru žádnou veřejnou akci nekonat /např. Jan URBAN doporučuje místo toho se soustředit na zakládání nezávislých odborů, pronikání do závodů a teritorií/. K tomuto poslednímu názoru se rovněž pod vlivem provedených opatření přiklonila i skupina exkomunistů sdružených v tzv. OBRODĚ, kteří odmítají zúčastnit se případných veřejných vystoupení.

V současné době v nepřátelském prostředí převládá varianta „ti-

chého korza“ demonstrující na pěší zóně v Praze dne 20. a 21. 8. 1989, k níž se přiklání CH-77 společně s dalšími iniciativami.

Obdobné akce mají proběhnout i v dalších městech jako v Brně, Plzni, Táboře, Ústí nad Labem, Litoměřicích, Olomouci, Chomutově, Hradci Králové, Žilině, Bratislavě a Košicích. Lze předpokládat provokativní projevy i v jiných místech republiky. Jedná se o taktiku protivníka, který přímo nevyzývá k otevřeným nepřátelským projevům, ale snaží se vyvolat zdání pokojných shromáždění občanů. Kalkuluje s tím, že při větším shromáždění osob se vytvoří napjatá atmosféra, která může snadno vyústit v projev spontánního odporu proti politice KSČ.

Zvažovány jsou i některé další formy provokačních akcí, jako předání prohlášení CH-77 a kytice na uctění památky padlých na vyslanectví SSSR v Praze, položení kytice dne 20. 8. u sochy sv. Václava, pokládání květin na místa, kde při vstupu vojsk Varšavské smlouvy zahynuli čs. občané, vztyčení rudé vlajky na Pradědu v Jeseníkách, či zvonění zvonu v kostele sv. Tomáše v Brně.

Zřetelně sílí internacionalizace činnosti vnitřního protivníka a spolupráce s protějšky z PLR a MLR, která nabývá stále konkrétnějších podob, přes návody a konzultace až po organizování společných konkrétních akcí. Po zkušenostech z působení MICHNIKA a BUJAKA a dalších při jejich pobytu v ČSSR počátkem srpna 1989 a působení na představitele opozičních sil, bude provedeno opatření k zamezení jejich ohlášeného příjezdu do ČSSR a zabráněno jejich účasti na provokačních akcích. Obdobná opatření jsou přijata i k představitelům maďarských opozičních uskupení. Na podporu akcí v ČSSR připravuje polská Solidarita provokační akce na hraničních přechodech s ČSSR.

V posledním období roste nebezpečnost působení tzv. Demokratické iniciativy /MANDLER a spol./, spočívající v tom, že na rozdíl od CH-77 se důsledně orientuje na pronikání do dělnické mládeže a do teritorií a vyvíjí snahu vytvářet tzv. alternativní odbory.

Tzv. Čs. helsinský výbor zaslal dne 12. 8. 1989 dopis předsedovi vlády ČSSR a generálnímu prokurátorovi ČSSR, v němž zcela jednoznačně obviňuje vládu ČSSR a ministerstvo vnitra ze snah vyvolat konfrontaci s občany, kteří žádají demokratickou obnovu. Uvádějí, že např. kampaň proti výzvě „Několik vět“ přerostla v přímou „kriminalizaci“ této zákonné petiční akce.⁵

Dále obviňují orgány státní moci z pokusu vykonstruovat důkazy o propojení skupiny záškodníků zakládajících požáry v Severočeském kraji s „nezávislými iniciativami“, pro což prý nejsou žádné důkazy. Dosavadní vyšetřování jednoznačně prokazuje, výpověďmi svědků a domovními prohlídkami, spojení jednoho z hlavních obviněných Jana GŘEGOŘE s představiteli CH-77 UHLEM a CIBULKOU. Svědecky je potvrzeno, že GŘEGOŘ vícekrát navštívil také představitele CH-77 Václava BENDU v Praze. V zajištěných písemnostech vyjadřuje

GŘEGOŘ odhodláni bojovat všemi prostředky proti stávajícímu socialistickému zřízení a KSČ a odhodláni působit v tomto duchu na mládež. Přesto, že obvinění svoji trestnou činnost popírají, případně odmítají vypovídat, jsou soustřeďovány další důkazy o jejich trestném činu záškodnictví, a to v případech všech čtyř hlavních obviněných.

Z obsahu uvedeného dopisu nepochybně vyplývá, že se jedná o snahu antisocialistických sil svalit předem vinu za konfrontační charakter akcí a za případný rozhodný zásah mocenského aparátu proti nim na čs. vedení, Bezpečnost a Lidové milice. Tím chtějí na platformě srpna ukázat „nelegitimitu“ současného vedení ČSSR a vytvářet atmosféru, která podle jejich představ vyústí v odstoupení stranického a státního vedení a v nastolení „prozatímních státních orgánů“. Ke koordinaci a jednotnému postupu se přední exponenti nelegálních struktur rozhodli zřídit tzv. Čs. občanský výbor, jako garanta za „vytvoření demokratického a právního státu“. Jsou zpracovávány návrhy koncepce činnosti „sjednocené“ opozice k faktickému převzetí moci, kdy předpokládají rozpuštění Federálního shromáždění, místo něho ustanovení „prozatímního zákonodárného shromáždění“, které připraví a projedná novou Ústavu ČSSR. Podle představ protivníka by následně měla být vytvořena nová vláda, která by důsledně měla realizovat jejich představy o právním státě. Souběžně s tím je rozpracováván i záměr vytvořit nový „nezávislý svaz mládeže“, v němž by se sdružovaly samostatné svazy, např. vysokoškolské, dělnické, atd. mládeže.

Ke zmaření cílů a záměrů protivníka je připravován a již prováděn soubor komplexních opatření v preventivní i represivní oblasti.

K zamezení předávání telefonických zpráv do zahraničí byla provedena technická opatření u známých informátorů redakcí RSE a HA. Veškerá setkání tzv. iniciativ jsou narušována s cílem nepřipustit jejich sjednocení.

K posílení účinnosti prováděných bezpečnostních opatření na území ČSSR přijalo FMZV opatření k omezení příjezdu vízových cizinců, u nichž je předpoklad zapojení se do nepřátelských aktivit[,] a k příjezdu osob s nepřátelským zaměřením ze ZSS /zejména z PLR a MLR/. Na hraničních přechodech jsou provedena opatření k zabránění příjezdu do ČSSR známých exponentů Solidarity a tzv. nezávislých iniciativ z MLR, kteří přijížděli do ČSSR v předchozím období.

V oblasti kontrapropagandy jsou předávány k využití materiály dokumentující nepřátelskou činnost hlavních organizátorů s cílem jejich diskreditace před širokou veřejností.

Přední exponenti tzv. nezávislých iniciativ a známé osoby z nepřátelského prostředí budou pod kontrolou orgánů SNB tak, aby se nemohli zúčastnit nepřátelských akcí.

Vlastní postup bezpečnostních orgánů v součinnosti s LM v případě zorganizování protispolečenského vystoupení je propracován ve více variantách.

V případě, že budou pořádána tzv. „tichá korza“, bude prováděna perlustrace a předvádění aktivně vystupujících osob na útvary SNB. Dojde-li k podpisovým akcím, verbálním útokům, či spontánním projevům odporu proti stranickému, státnímu vedení a politice KSČ, nastoupí pořádková jednotka, která provede vytlačení davu z prostoru a jeho rozptýlení.

Když i přes prováděná opatření dojde k masovému protispolečenskému vystoupení, budou nasazeny pořádkové síly k provedení nutného rozhodného zákroku a obnovení veřejného pořádku, s využitím technických prostředků.

Rozhodující silou SNB pro nasazení v případě hromadných protispolečenských vystoupení v Praze jsou Pohotovostní pluk VB ČSR /1 200 posluchačů a 400 příslušníků stálého stavu/ a v Bratislavě Pohotovostní útvar VB pro SSR /565 posluchačů a 190 příslušníků stálého stavu/. K technickému vybavení těchto útvarů patří i obrněné transportéry, vodní stříkače a další zásahové prostředky.

Na každém územním útvaru SNB na úrovni kraje a okresu jsou vytvořeny a zpohotoveny /v počtu odpovídajícím možností a potřebám daného útvaru/ pořádkové jednotky VB. V rámci ČSR mají náčelníci KS SNB /včetně správy SNB Praha/ zpohotoveny školní pohotovostní oddíly, které tvoří jejich zálohu pro nasazení jako kompaktní jednotka. Všechny uvedené pořádkové jednotky jsou průběžně všestranně připravovány na plnění úkolů a jejich připravenost je dobrá. V rámci přípravy se uskutečňují i součinnostní nácviky s jednotkami LM.

Ze strany Pohraniční stráže je vytvořena záloha pro nasazení 720 vojáků základní služby a vojáků z povolání s potřebnou technikou, z toho pro Prahu je určeno 460 příslušníků Pohraniční stráže.

V rámci jednotlivých krajů a okresů jsou vytypovány prostory předpokládaných hromadných protispolečenských vystoupení a zpracovány na ně typové plány zásahu.

Mimořádná pozornost přípravě na ochranu klidu a veřejného pořádku je věnována v hl. městě Praze. Hromadná protispolečenská vystoupení lze předpokládat zejména v prostorech Václavského náměstí, náměstí Míru, Staroměstského náměstí, na Letné, ve Stromovce a na Kampě. Na tato místa jsou zpracovány typové projekty zásahů, síly jsou však připraveny i na zásahy v jiných místech.

K řízení a koordinaci bezpečnostních opatření v rámci ČSSR byl zřízen operační štáb FMV. Odpovědnost za přípravu a plnění úkolů ochrany veřejného pořádku proti pokusům o protispolečenská vystoupení byla uložena odpovědným náměstkům MV ŽP ČSR a SSR. Důraz byl položen na všestrannou připravenost pořádkových sil a techniky, přípravu jednotlivých variant nasazení a řízení.

Náčelník Hlavního štábu LM ČSSR vyhlásil na dny 17. – 22. 8. 1989 mimořádná bezpečnostní opatření. Těžiště úkolů je položeno na zís-

kávání poznatků a zajišťování nerušeného provozu na závodech. Zvýšená pozornost je věnována ochraně skladů se zbraněmi a municí.

Územní štáby LM již navázaly součinnost s útvary SNB a jsou po uvedené dobu připraveny k nasazení do smíšených pořádkových hlídek a pořádkových jednotek silami a prostředky, které jsou stanoveny v součinnostních plánech.

V rámci hl. m. Prahy bude konkrétně na základnách zpohotveno 10 čet LM s určením pro obvodní správy SNB a 1 rota LM pro MS VB Praha. Kromě toho bude připraveno jako záloha 300 příslušníků LM.

Náčelník Generálního štábu MNO vydal k zabezpečení úkolů „Směrnicí“, v níž uložil vojskům připravit a vyčlenit pro SNB síly a prostředky v počtech stanovených dohodou mezi FMV a ČSLA před redislokací armády.

Je vyhlášen 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření /MBO/, který ještě nepředpokládá nasazení sil a prostředků ČSLA. Jejich využití je možné až při vyšších stupních MBO. 4. stupeň MBO počítá s využitím vojáků do smíšených pořádkových hlídek a nasazuje se část techniky. Při 5. stupni MBO se navíc zahajuje střežení určených objektů a ČSLA sestavuje plánované pořádkové jednotky a speciální techniku, k jejichž nasazení dojde v 6. stupni MBO. Další možnost nasazení jednotek ČSLA dává zákon č. 40/74 Sb., podle kterého má ministr vnitra ČSSR oprávnění povolát k plnění úkolů SNB po dohodě s ministrem národní obrany příslušníky ČSLA.

Mezi vyčleněnou technikou ČSLA jsou zejména nákladní automobily, spojovací zařízení, bojová vozidla pěchoty a vodní stříkače.

Pro hl. m. Prahu je zpohotveno 2 300 vojáků základní služby a vojáků z povolání s určením k výkonu služby ve smíšených pořádkových hlídkách a pořádkových jednotkách. Dále je jako záloha ministra národní obrany připraven tankový pluk /1 160 příslušníků ČSLA s potřebnou technikou/.

Závěr:

Potvrzuje se, že vnější a vnitřní protivník považuje výročí 21. srpna za příležitost ke konfrontaci se státní mocí a k diskreditaci současného vedení strany a státu.

Potřebný rámec k tomu vytvářejí i západní sdělovací prostředky. Snaží se vykreslit v povědomí veřejnosti obraz prohlubující se krize v naší společnosti, která by měla podle jejich prognóz vyústit koncem tohoto, nejpозději v průběhu příštího roku v boj o politickou moc, odstavení KSČ z vedoucí role ve společnosti a celkovou demontáž základů socialismu.

Zjevně přitom kalkulují s vlivem vývoje v sousedních socialistických státech, zejména v PLR a MLR, na vědomí našich lidí. Převážně se zaměřují na podporu a propagování činnosti nelegálních struktur, jejich představitelů a současně se snaží dokazovat, že strana není schopna nadále vést společnost a zabezpečit její rozvoj.

Činnost vnějších a vnitřních nepřátel směřuje k dosažení legalizace působení opozičních skupin, jejich prosazení se jako reálné politické síly ve společnosti, která by podle vzoru PLR přinutila státní vedení k dialogu u kulatého stolu. Přitom nelze podceňovat ani vliv a dlouhodobé záměry římskokatolické církve. Její politické ambice jednoznačně vyjádřil kardinál TOMÁŠEK v otevřeném dopise vládním činitelům a občanům ČSSR.⁶

Existence a činnost nelegálních struktur i dlouhodobé, stupňující se působení západních sdělovacích prostředků, zvláště rozhlasových stanic RSE a HA, působí negativně na část našich lidí. Množí se případy anonymních výhrůžek, adresovaných funkcionářům stranických a státních orgánů i organizací Národní fronty, znevažování SNB, ČSLA a LM i verbální útoky proti jejich příslušníkům.

S ohledem na tyto skutečnosti nelze vyloučit možnost, že i v rámci tzv. tiché demonstrace ve dnech 20. – 21. srpna 1989 se vytvoří taková atmosféra mezi účastníky, která přeroste v otevřené projevy nepřátelství ke straně a státu, jako počátek série dalších akcí plánovaných v průběhu tohoto a počátkem příštího roku, směřujících k destabilizaci společnosti.

Proto jsou připravena i potřebná bezpečnostní opatření ke zmaření konfrontačních záměrů.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1792–1801. – Kopie strojopisu.

¹ K 8. 8. 1989 podepsalo Několik vět 16 516 občanů. Srovn. *Další podpisy pod provoláním Několik vět*, in: Servis VIA Praha 049–89, zpráva č. 2.

² Trestní stíhání bylo zahájeno vyšetřovatelem OV StB S–SNB hl. m. Prahy a Sčk. kpt. JUDr. Zdeňkem Grulichem dne 26. 7. 1989 „ve věci tr. činu pobuřování podle § 100 odst. 1 písm. a) tr. zákona, neboť zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že s úmyslem vyvolat u čs. veřejnosti hromadné protestní akce, namířené proti politice KSČ a její vedoucí úloze v naší socialistické společnosti, je nejpozději od června 1989 v Praze, na dalších místech ČSSR, ale i v zahraničí rozšiřována písemnost s názvem „Několik vět“ a další písemnosti podobného druhu, které svým obsahem pobuřují proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky“. (Viz A MV ČR, a. č. V–42391 MV.) Iničiátoři nakonec nebyli postíženi. Kolem padesáti osob, které petici rozšiřovaly, však bylo stíháno, zejména za přečin proti veřejnému pořádku. Srovn. *Přehled represí proti petici Několik vět*, in: Servis VIA Praha 053–89, zpráva č. 9, a dále Sdělení VONS č. 1054 *Represe v souvislosti s peticí Několik vět*, in: Informace o Chartě 77 č. 16, roč. 12 (1989), str. 9, a Sdělení VONS č. 1080 *Přehled represí proti petici Několik vět*, in: Informace o Chartě 77 č. 18, roč. 12 (1989), str. 6–8.

³ Srovn. Sdělení VONS č. 1056 *Represe proti Obrodě*, in: Informace o Chartě 77 č. 16, roč. 12 (1989), str. 10.

⁴ M. Kusý byl z vazby propuštěn 6. 10. 1989, J. Čarnogurský až v listopadu 1989.

⁵ Dopis s názvem *K pomlouvačným kampaním* byl adresován L. Adamcovi a datován 11. 8. 1989, in: Stanoviska a dokumenty I., Praha 1992, str. 54–55.

⁶ Srovn. *Otevřený list kardinála Tomáška vyjadřuje podporu provolání Několik vět*, in: Servis VIA Praha 048–89, zpráva č. 1.

Dokument 54

1989, 17. srpna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

[...]ª

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
a náčelník operačního štábu FMV
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

V Praze dne 17. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
č. j.: OV-00102/S-89
Výtisk jediný
Počet listů: 2

Obdrží:

náčelníci

S SNB hl. m. Prahy a Sčk.

S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.

KS SNB České Budějovice, Plzeň,

Ústí nad Labem, Hradec Králové,

Brno, Ostrava, Banská Bystrica,

Košice.

Ukládám náčelníkům KS SNB zajistit tyto úkoly:

1. Zabránit příjezdu hromadných zájezdů nepřátelsky zaměřených osob ve dnech 19. - 21. srpna 1989 do Prahy a znemožnit jim tak účast na provokacích.
K tomu uskutečnit i prověrky v závodech ČSAD a organizacích, které vlastní prostředky hromadné přepravy osob.
2. Zvýšit kontrolu ubytovacích zařízení polských občanů pracujících v ČSSR a zabránit zneužití těchto objektů k ubytování osob z PLR, které hodlají přicestovat do ČSSR s úmyslem podílet se na nepřátelských akcích.
3. Zabránit provokačním útokům proti příslušníkům a objektům Sovětské armády. Případ uvedeného charakteru se stal dne 8. srpna t. r. v Severočeském kraji, kde skupina 7 provokatérů pokřikovala před branou objektu Sovětské armády a házela na něj kameny.
4. Upozornit příslušné funkcionáře na teritoriu kraje na nezbytnost plynulého a nerušeného zásobování maloobchodní sítě potravinami v příštích dnech. V případech zjištěných nedostatků neprodleně informovat územní stranické orgány.

5. Přijmout potřebná preventivní opatření k ochraně objektů stranických a státních orgánů proti útokům za využití trhaviny.

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1740-1741. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 7320, přijato 10.15, odesláno 10.30, přes položky je razítkem datum „17. srpna 1989“.

^b Pod jménem je vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 55

1989, 17. srpna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

[...]ª

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
a náčelník operačního štábu FMV
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

V Praze dne 17. srpna 1989
TAJNÉ !
č. j.: OV-0620/S-89
Výtisk č.: 1
Počet listů: 2

Obdrží:

náčelníci

KS SNB Ústí nad Labem,
České Budějovice,
Plzeň, Košice.

Na podkladě požadavku Stranického podniku služeb ÚV KSČ ukládám přijmout po dobu mimořádných bezpečnostních opatření nezbytná opatření k ochraně níže uvedených stranických objektů:

1. Na teritoriu Severočeského kraje

Stranický podnik služeb ÚV KSČ

Rekreační středisko DOKSY

Českolipská 530, Doksy

správce: s. Jaroslav KULICH

s. Martin DOBRORUKA

2. Na teritoriu Jihočeského kraje

Stranický podnik služeb ÚV KSČ

Rekreační středisko BOUBÍN

Kubova Huť, Horní Vltavice

správce: s. Josef STRAŠÍK

3. Na teritoriu Západočeského kraje

Stranický podnik služeb ÚV KSČ

Rekreační středisko JAVORINA

Sadová 55, Karlovy Vary

správce: s. Antonín MELZNER

LÚ SÚNZ Karlovy Vary

Zámecký vrch 34

Karlovy Vary

správce: s. Vladimír HRON

LÚ SÚNZ Mariánské Lázně

Lesní 345

Mariánské Lázně

ved. lékař:

MUDr. Stanislav KAVKA

LÚ SÚNZ Františkovy Lázně
Kolárova 170
Františkovy Lázně

správce: Josef ŠIŠKA

4. Na teritoriu Východoslovenského kraje

Stranický podnik služeb ÚV KSC

Zotavovna DONBAS

Tatranská Lomnice

ředitel závodu:

ing. Július ŠTEVČEK

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1541-1542. - Kopie strojopisu.

^a Vpravo razítka jako u Dok. 45; poř. číslo 7407, přijato 10.20 a odesláno 11.25, přes položky razítkem datum „18. srpna 1989“.

^b Pod jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 56

1989, 18. srpna, Praha. – Pokyn I. náměstka MV ČSSR.

[...] ^a

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
a náčelník operačního štábu FMV
genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

V Praze dne 18. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ
Č. j.: OV-00178/A-89
PRVOPISEM [...] ^b

Náčelníkům:

S SNB hl. m. Prahy a Sčk.,
S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.,
KS SNB Brno, Plzeň,
České Budějovice; zpravodajské
správy HS PS OSH, II. správy SNB,
IV. správy SNB

Průběžně jsou zjišťovány poznatky o příjezdech členů italské Radikální strany do ČSSR. Nejvyšší počet těchto osob je očekáván v období výročí 21. srpna, kdy plánují účast na protispolečenských vystoupeních čs. opozice. Jejich záměrem je zejména zúčastnit se provokací, rozšiřovat letáky, rozvinout transparenty, apod. Svým jednáním chtějí navázat na své akce v ČSSR z loňského roku, které hodnotí jako velmi úspěšné. K tomu ukládám zejména:

1. na OPK /včetně Ruzyně/ přijmout opatření k zamezení dovozu závadových tiskovin a transparentů.
2. zjišťovat a dokumentovat účast těchto osob na konkrétních nepřátelských vystoupeních a neprodleně proti nim přijímat odpovídající zákonná opatření.

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [...] ^c

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1575. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 7399, přijato 09.50, odesláno 10.20–11.10, přes položky razítkem nečitelné datum.

- ^b Pod tím razítko vnitřní a organizační správy FMV s položkami „Došlo“, „Čj.“ a „Přílohy“; doplněno: „6. IX. 1989“, „OV-00122-9/S-89“ a „-“.
- ^c Pod jménem vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“.

Dokument 57

1989, 18. srpna, Praha. – Podklady k jednání operačního štábu FMV dne 19. srpna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 18. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
OV-00103/S-89
Výtisk č.: 4
Počet listů: 4

PODKLADY

k jednání operačního štábu FMV konaného dne 19. srpna 1989

Zasedání zúženého operačního štábu FMV se uskuteční dne 19. srpna 1989 v 09.00 hodin na zasedací místnosti FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21.

Členové operačního štábu FMV byli informováni na závěr jednání OŠ FMV dne 16. srpna 1989 t. r. a vyzrozuměni v „Závěrech“ z posledního zasedání. Vedoucí odboru státní administrativy 13. oddělení ÚV KSČ s. plk. RSDr. Václav ZAJÍČEK byl o zasedání vyzrozuměn telefonicky.

Program jednání:

1. Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání a její doplnění členy OŠ FMV.
2. Doklady náčelníků o plnění uložených úkolů.
3. Závěry z jednání OŠ FMV.

K 1. bodu jednání

Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání a její doplnění členy OŠ FMV.

Po přivítání členů OŠ FMV vyzvat náčelníka sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václava NOVOTNÉHO k přednesení informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání OŠ FMV.

Vyzvat náčelníky II., I., III., IV., V. S SNB, S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a další členy štábu, kteří mají poznatky, k jejímu doplnění.

Závěr k 1. bodu jednání

Pokud nevyplnou z přednesené informace jiné skutečnosti, doporučuje se konstatovat:

Vývoj bezpečnostní situace potvrzuje správnost předpokladů z jejího hodnocení na předcházejících jednáních OŠ FMV.

Protivník stupňuje svoji aktivitu a jeho nepřátelské akce mají gradovat 20. a 21. srpna t. r. Lze očekávat, že kromě jiných provokací bude organizovat /zejména v Praze/ korza na frekventovaných místech měst, vyvolávat napjatou situaci a usilovat o protispolečenské vystoupení masového charakteru.

Podceňovat nelze ani zamýšlenou účast cizích státních příslušníků na nepřátelských akcích, zejména protisocialistických elementů MLR, polské Solidarity a členů italské Radikální strany.

K 2. bodu jednání

Doklady náčelníků o plnění uložených úkolů.

Doporučuje se vyzvat členy operačního štábu FMV k přednesení dokladu o zabezpečení základních úkolů, které vyplynuly ze zasedání OŠ FMV ze dne 16. srpna 1989. Jde o:

I. náměstek MVŽP ČSR, genmjr. RSDr. Karel NOVÁK

– do jaké míry je zajištěna ochrana klidu a veřejného pořádku na mistrovství světa v ploché dráze v Mariánských Lázních[,] zejména:

- a/ tras z Mariánských Lázní do Brna v souvislosti s předpokládaným přesunem části zahraničních diváků na Velkou cenu,
- b/ zabránění účasti zahraničních diváků z mistrovství světa v ploché dráze v Mariánských Lázních na nepřátelských akcích v Praze,

– jak jsou rozpracovány úkoly po linii dopravní služby VB k předpokládanému příjezdu občanů MLR a PLR do Československa, zejména do Prahy.

Náčelník II. S SNB plk. PhDr. Karel VYKYPĚL, náčelník HS PS OSH genmjr. PhDr. Anton NEMEC a náčelník S SNB hl. m. Prahy a Sčk. plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK

– do jaké míry je připravena realizace opatření směřujících proti příjezdu nežádoucích osob z PLR a MLR do ČSSR a jejich účasti na protispolečenských akcích, zejména v Praze.

Náčelník správy vyšetřování StB, plk. JUDr. Ondrej TOMKO

– do jaké míry se podařilo shromáždit důkazní materiály k zahájení trestního stíhání ŠILHÁNOVÉ, LISE a ŠABATY.

Náčelník II. S SNB, plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

– jaká opatření jsou přijata ke znemožnění účasti HAVLA na nepřátelských akcích.

Náčelník S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK

– jaká opatření byla přijata v souvislosti se shromážděním občanů maďarské národnosti v Praze na Karlově mostě,
– jaký byl zvolen postup k zabránění „tichým korzům“ na pěší zóně v Praze.

Náčelník IV. S SNB, pplk. JUDr. Václav MENCL

- jak je zajištěn úkol k vyčlenění sil a prostředků IV. S SNB ve prospěch I. S SNB na posílení přijatých opatření,
- jakým způsobem je zajištěna kontrola ubytoven polských dělníků v Praze v součinnosti se S SNB hl. m. Prahy a Sčk.

Náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ

- přednést doklad o splnění úkolů, které vyplynuly pro sekretariát z posledního zasedání OŠ FMV.

Jde zejména o: – informaci pro náměstka MZV

- požadavek představiteli FMV na Bezpečnost PLR
- pokyn pro náčelníky KS SNB

Závěry k 2. bodu jednání

Nevyplnou-li z jednání jiné skutečnosti[,] doporučuje se konstatovat:

OŠ FMV bere na vědomí doklady členů o plnění úkolů uložených na zasedání dne 16. srpna 1989 a ukládá dokončit rozpracovaná opatření.

K 3. bodu jednání

Závěry z jednání OŠ FMV

Doporučuje se na závěr zdůraznit úkoly[,] jejichž plnění má prvotní význam pro zabezpečení klidu a veřejného pořádku, zejména v hl. m. Praze. Jde zejména o tyto úkoly:

- zabránit organizování tzv. „tichých korz“
- opatření proti příjezdu nepřátelsky zaměřených osob z MLR a PLR včetně dopravně bezpečnostní akce na území ČSSR
- trvalou kontrolu vytypovaných nejaktivnějších nepřátelských živlů; připravenost na variantu jejich zajištění
- zabránit úmyslným poruchám v zásobování základními druhy potravin
- mít dokonale připraveny síly a prostředky, velitelské kádry pro případ jejich nasazení
- oznámit, že příští zasedání užšího operačního štábu se koná dne 20. srpna 1989 v 09.00 hodin v této místnosti.

[...]ª

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1735–1738. – Kopie strojopisu.

ª Rukou připsáno: „Vyhotoveno ve 4 výtiscích, výtisk č. 1 – I. N MV ČSSR, výtisk č. 2 – 4 sekretariát OŠ FMV, výtisky č. 2 – 4 nevyužity a dne 25. 9. 89 skartovány, mjr. Böhm“.

Dokument 58

1989, 19. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 19. srpna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

[...]ª

V Praze dne 19. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j.: OV-00104/S-89
 Výtisk č.: 7
 Počet listů: 5

SCHVALUJI: [...]ᵇ

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV
 genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 19. srpna 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, I. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Zasedání se nezúčastnili členové OŠ FMV ze Slovenské socialistické republiky. Tito funkcionáři budou informováni o jednání štábu s. genpor. ing. Alojzem LORENCEM, CSc. Zasedání se zúčastnil vedoucí odboru státní administrativy 13. oddělení ÚV KSČ s. plk. RSDr. Václav ZAJÍČEK.¹

Program jednání:

1. Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání a její doplnění členy OŠ FMV.
2. Doklady náčelníků o plnění uložených úkolů.
3. Závěry z jednání OŠ FMV.

K 1. bodu jednání

Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání a její doplnění členy OŠ FMV.

Informaci o vývoji bezpečnostní situace přednesl náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ.

O další údaje ji doplnili I. náměstek MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK a náčelníci /nebo jejich zástupci/ I. S SNB, II. S SNB.,

III. S SNB, IV. S SNB,² VI. S SNB, S SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje, XIII. S SNB, HS PS OSH, správy vojsk MV, správy vyšetřování StB a inspekce MV ČSSR.

Na podkladě přednesené informace o vývoji bezpečnostní situace a jejího doplnění členy OŠ FMV náčelník OŠ FMV konstatoval:

Ve vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání OŠ FMV nedošlo k podstatné změně a potvrdily se předpoklady jejího vývoje z hodnocení na předcházejících zasedáních.

Získané poznatky nasvědčují, že lze očekávat výraznější účast cizích státních příslušníků na nepřátelských akcích, zejména členů italské Radikální strany, pravicových elementů z MLR a polské Solidarity.³

Lze očekávat, že protivník vystoupí i na menších nepřátelských akcích mimo hlavní vytypované prostory.

K 2. bodu jednání

Doklady náčelníků o plnění uložených úkolů.

Plnění uložených úkolů dokladovali:

I. náměstek MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK a náčelníci I. S SNB, II. S SNB, III. S SNB, IV. S SNB, XIII. S SNB, HS PS OSH, správy vojsk MV, správy vyšetřování StB a inspekce MV ČSSR.

Na základě přednesených dokladů o plnění uložených úkolů, vyplývajících z předchozích jednání OŠ FMV[,] a jejich projednání vyplynulo, že stanovená opatření jsou v daných termínech jednotlivými útvary plněna.

K 3. bodu jednání

Závěry z jednání OŠ FMV

Náčelník OŠ FMV informoval přítomné funkcionáře o stanovisku předsednictva ÚV KSČ, které vyslovilo plnou podporu přijatým opatřením k zabezpečení klidu a veřejného pořádku.

Dále uložil tyto úkoly:

Náčelníkovi S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonínu CHMELÍČKOVI

- přijmout opatření ke zjišťování nepřátelské aktivity cizích státních příslušníků, zejména italských občanů[,] a její dokumentování pro důkazní řízení a další využití; proti narušitelům veřejného pořádku z řad cizinců postupovat okamžitě a rázně ve smyslu platných právních norem;
- přijmout opatření ke znemožnění destrukce tanku na nám. Sovětských tankistů v Praze 5;

Náčelníkům HS PS OSH genmjr. PhDr. Antonu NEMCOVI a SPV SNB plk. RSDr. Miroslavu KONRÁDOVI

- ve vzájemné součinnosti vyhodnotit tranzitní cesty polských státních příslušníků přes ČSSR s důrazem na zjištění, zda těchto cest nezneužívají k pobytu na našem území; na podkladě zjištěných skutečností zpracovat návrh na příslušná opatření.

Termín splnění: 31. srpna 1989

Náčelníkovi III. S SNB, genmjr. ing. Pavlu VRLÍKOVÍ

- intenzivně pokračovat v plnění úkolů v rámci akce NÁSTUP; opatření proti všem zahrnutým osobám dotáhnout důsledně do konce a vyvodit odpovídající závěry a postihy proti těm, kteří porušili platné právní normy; o výsledcích akce a jejím ukončení informovat I. náměstka MV ČSSR;⁴

Náčelníkovi správy vyšetřování StB, plk. JUDr. Ondreji TOMKOVÍ

- urychleně vyhodnotit důkazy proti ŠILHÁNOVI, ŠABATOVÉ a LI-SOVI[,] a pokud jsou zákonné důvody, zahájit proti nim trestní stíhání.⁵

Náčelníkovi II. S SNB, plk. PhDr. Karlu VYKYPĚLOVI

- intenzivně soustřeďovat dokumentační materiál k nepřátelské činnosti vytypovaných neaktivnějších nepřátelských živlů;

Náčelníkovi sekretariátu OŠ FMV, mjr. JUDr. Václavu NOVOTNÉMU

- připravit informaci o vývoji bezpečnostní situace k přednesení na jednání OŠ FMV dne 20. srpna t. r.,
- zajistit cestou tiskového mluvčího FMV zveřejňování kladných výsledků činnosti orgánů Bezpečnosti, zejména na úseku zjišťování pachatelů výhružných telefonátů a dopisů.

Dále náčelník operačního štábu FMV zdůraznil:

- v případě narušení klidu a veřejného pořádku je nezbytné v samotném zárodku provést důsledný zákrok a nepřipustit jeho zbytečné protahování;
- je nutné počítat s tím, že příslušníci polské Solidarity a protisocialistické elementy z MLR budou vyvíjet snahu o společné nepřátelské akce s naším vnitřním protivníkem; lze předpokládat, že jejich úsilí bude směřovat k přenášení nepokojů na území ČSSR;
- dosavadní jednání protivníka /kupř. tzv. tichá korza/ lze považovat za prověrku připravenosti Bezpečnosti a jejího postupu; z toho vyplývá, že každý pokus o protispolečenské jednání je nezbytné neprodleně likvidovat a tím demonstrovat svoji rozhodnost;
- na každém útvaru bude po dobu opatření přítomen náčelník nebo jeho zástupce.

Příští zasedání operačního štábu FMV se koná 20. srpna 1989 v 09.00 hodin v budově FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21.

Obdrží:

náměstek MVŽP SSR s. genmjr. JUDr. Krajčí

náčelník XII. S SNB s. Homola

Náčelník S SNB hl. m. Bratislava a Zsk. s. Mikula

Náčelníci KS SNB České Budějovice

Plzeň

Ústí nad Labem

Hradec Králové

Ostrava
Banská Bystrica
Košice⁶

[...]c

Rozdělovník k č. j.: OV-00104/S-89

Výtisk č.	1 – ministr vnitra ČSSR	[?]
	2 – I. náměstek MV ČSSR	[?]
	3 – s. Nezval	[?]
	4 – s. Sedlák	[?]
	5 – I. náměstek MVŽP ČSR	Novák (?)
	6 – VOS FMV	Novotný (?)
	7 – IMV ČSSR	Pilský
	8 – KS FMV	Koníček
	9 – SPRS	Kavalíř
	10 – I. S SNB	Kainar
	11 – II. S SNB	Chovanec
	12 – III. S SNB	Vrlík
	13 – IV. S SNB	Mencl
	14 – V. S SNB	Kilián
	15 – VI. S SNB	Šimůnek
	16 – XIII. S SNB	Klučinec
	17 – Správa vyšetřování StB	Tomko
	18 – Federální správa VB	Vostárek
	19 – Správa spojení SNB	mjr. Bizub
	20 – Letecká správa SNB	Tarčák
	21 – HS PS OSH	Nemec
	22 – Správa vojsk MV	gm. Šabata
	23 – S SNB hl. m. Prahy a Sčk.	[?]
	24 – pro spis	

[...]d

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 1, č. l. 31-35 (rozdělovník sv. XIX., č. l. 1734). – Kopie strojopisu.

^a Nalevo od hlavičky razítka FMV (viz Dok. 3); došlo 21. VIII. 1989, č. j. IM-0084/01-89, přílohy 0.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Následuje prezenční listina jako u Dok. 48 (pouze první): chybí podpisy u MVŽP SSR, XII. správy SNB a u S SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk., v poznámkách není uvedeno nic, srovn. níže. Následuje rozdělovník podobný jako u Dok. 33, který vzhledem k připojeným vlastnoručním podpisům (u Dok. 33 nebyly) uvádíme také celý: v originálu jsou podpisy na předtečkované části řádku.

^d Pod rozdělovníkem rukou připsáno: „Výtisky č. 1, 2 a 6 vráceny dne 22. 9. 89 příslušnými funkcionáři. Nevyužity a skartovány dne 25. 9. 89. mjr. Böhm“.

¹ Podle zachované prezenční listiny se zasedání operačního štábu FMV dne 19. srpna 1989 zúčastnili: Novák (MVŽP ČSR), Novotný (VOS FMV), Pilský (IMV ČSSR), Koníček (KS FMV), Kavalíř (SPRSZ FMV), Kainar (I. správa SNB), Chovanec (II. správa SNB), Vrlík (III. správa SNB), Mencl (IV. správa SNB), Kilián (V. správa SNB), Šimůnek (VI. správa SNB), Klučinec (XIII. správa SNB), Tomko (SV StB), Vostárek (FS VB), Bizub (správa spojení SNB), plk. Tarčák (LS SNB), Nemeč (HS PS OSH), Šabata (SV MV), Chmelíček (S SNB hl. m. Prahy a Ščk.), Zajíček (13. oddělení ÚV KSČ). Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. 1. 1739.

² Náčelník IV. S-SNB pplk. Mencl se mohl prezentovat „Informací o činnosti zájmových osob v souvislosti s výročím 21. srpna,“ zpracovanou 19. 8. 1989 a signovanou náčelníkem OŘVT pplk. JUDr. Jiřím Vaňkem (čj. SI-006/VT-89-11):

„Dne 19. 8. 1989 ve 12.35 hodin byl realizován OP Uhl Petr po opuštění domu č. 5 v ulici Mikovcova. Ve 13.30 hodin byla rovněž realizována jeho manželka Šabatová Anna společně s mladistvým mužem /asi 15 let/, se kterým opustila své bydliště. Před realizací Šabatová během dne několikrát navštívila dům č. 5 v ulici Mikovcova.

V době 14.00 do 16.30 hodin byl prováděn průzkum Václavského náměstí. Po celou dobu zde byl normální provoz chodců a motorových vozidel. V 17.00 hodin bylo započato se zachytáváním zájmových osob na pěší zóně. V 17.15 hodin byla spatřena před budovou ČKD skupina asi 30-ti osob, které vytvořily dvojstup a taktó volným krokem procházely po pěší zóně k Dětskému domu. Průvod cestou zvolna narůstal a pomalou chůzí pokračoval k budově Obchodní banky, kde se otočil a vrátil se pomalou chůzí zpět k budově ČKD. Průvod se rozrostl asi na 100 osob. V 18.05 hodin účastníci průvodu vytvořili kruh na prostranství u ulice Na Můstku a po krátkém shluknutí se všichni rozešli. V tuto dobu byl z uvedeného davu zaslechnut hlas: ‚Zítřka ve stejnou dobu‘ a ještě něco o mši. V čele průvodu chodil muž, ve kterém byl po jeho odjezdu MHD do stanice Moskevská při realizaci příslušníky VB zjištěn: Kučera Antonín, nar. ... 1938, bytem P-5, ..., zaměstnán Československý meteorologický ústav Bratislava.

Dále byl při provádění perlustraci příslušníky VB účastníků tiché demonstrace na pěší zóně zjištěn: Dubois Olivie Pierre Daniel, nar. 25. 10. 1963, st. přísl. Francie, pas č. 87 00 00 54.

Nikdo ze známých exponentů pravice zde spatřen nebyl. V 18.15 hodin byl na pěší zóně normální provoz chodců. Z průběhu tiché demonstrace byla pořízena fotodokumentace a videozáznam.

Od 19.30 do 20.45 hodin byl prováděn průzkum prostoru Karlova mostu. Po celou dobu zde byl normální pohyb chodců.

V 21.00 hodin bylo započato se zachytáváním zájmových osob v ulici Pod Havranou č. 7. V tuto dobu zde již před uvedeným domem bylo několik osob – pro tmu nezjištěn přibližný počet. Rovněž zde hrálo několik osob za pomoci elektrofonické aparatury beatovou muziku. Postupně sem přicházely další osoby. Ve 22.35 hodin zde provedli zákrok OP a příslušníci VB. Z uvedené adresy vyvedli asi 15 osob, které byly většinou pod vlivem alkoholu. Ve 23.55 hodin zde bylo po uvedeném zákroku příslušníků SNB další zachytávání zájmových osob ukončeno.

Poznatky z prováděných akcí:

ZACHYT STEIN Theodor 24. 4. 1936 st. přísl. NSR

V 16.00 hodin bylo převzato sledování od pracovníků 4. odb. KS SNB Plzeň. Objekt jel ve voze SPZ M-TS 5010 v obci Cerhovice. Dále odejel do Hlásné Třebáně, kde zajel do chatové oblasti. V 16.40 hodin bylo následnou kontrolou zjištěno, že uvedený vůz je zaparkován před chatou č. 0141, a objekt byl spatřen na zahradě uvedené chaty – dále bez přímé kontroly. V 19.40 hodin objekt se svým vozem odejel z chatové oblasti do Prahy, kde se ubytoval v hotelu Jalta.

Akce dále pokračuje střežením.

HELIUM 89 KASKA Edward 2. taj. pol. sekce ZÚ USA

HELIUM 89 v dopoledních hodinách byl s manželkou, dětmi a ženou /sousedkou/ v Holešovické tržnici. V 16.50 přijel před bydliště HELIUM 89 vůz SPZ E 462

/S/, ze kterého vystoupil muž, žena a dítě a zašli do bydlíště HELIUM 89. V 16.58 přijel k bydlíšti BROM 89 s manželkou a 3 dětmi a zašli dovnitř. 19.27 – 19.45 odešel HELIUM 89 s děckem, BROM 89 s děckem, muž z vozu E 462 /S/ a dítě z bydlíště se procházeli se po okolí. V 19.50 návštěvy z bydlíště HELIUM 89 odejely. OLYMP 89 MAC GREGOR Judith Anne 1. taj. ZÚ Velké Británie

Od 13.00 do 17.05 byl v bydlíšti OLYMP 89 muž z vozu SPZ W 506–870 /A/. Ve večerních hodinách byla s MERKUR 86 v hotelu Alcron a seděli ve společnosti hotelového hosta B a s e t t Richard, nar. 3. 3. 1955, akreditace ve Varšavě, zam. fy The Times, číslo pasu 289822. Ubytován na pokoji č. 507.

BERTA 87 CONRATH Michel – tisková agentura AFP

BERTA 87 se po celý den pohyboval ve společnosti muže z hotelu Intercontinentál. Pohyb po Praze byl bez jakéhokoliv vztahu k výročí 21. srpna. Jeho chování se jevílo jako násilná kontrola.

HELAN 86 BRINGER Carl Hessenský rozhlas a televize ARD

V dopoledních hodinách na letišti Ruzyně pro manželku, z letiště odejeli do ul. Kanovnické, kde zastavili před rakouskou rezidencí. V tuto dobu zde stáli dva muži u vozů ADK 48–58 a ADJ 61–94. Jedná se o Donáth Michel /akce KURT – 1/ a spolupracovníka HELAN 86 Keilbert Arnold. Dále bez kontroly.

Keilbert Arnold byl sledován do ul. Jeronýmovy, kde zastavil před domem č. 577/2, bydlíště Marvanová Anna /akce MARS/. HELAN 86 se v odpoledních hodinách pohyboval s manželkou po Václavském náměstí, kde se v hotelu Jalta krátce sešel s Donáthem Michelem /akce KURT–1/. Na pěší zóně pozoroval skupinu asi 50–ti lidí, kteří se zde procházeli. Manželka tuto skupinu fotografovala. Jeden ze skupiny upozorňoval na ztřeštější mši v chrámu sv. Víta. Ve večerních hodinách byl s manželkou a dvěma ženami /nebudou zjišťovány/ na večeri v hotelu Forum.

Dne 19. 8. 1989 nalezl příslušník 1. odboru podporučík Slavík letáky nelegálních struktur v ulici Pařížská:

- Pražský manifest
- Vlastenecká lidová
- Co jsou v ÚV KSC
- Kněžna Milada
- Rudé modly na zem padly
- Doprovodný list

Dne 19. 8. 1989 příslušníci 2. odboru našli ve 14.50 hodin v tel. budce v ul. Na Tržišti, v 15.10 hodin na Malé Straně v ul. Hroznová a v 18.10 hodin v ul. Sněmovni leták po 1 ks nadepsaný:

- Občané tohoto státu

Letáky byly odeslány na ÚOS.

Hlásil OD IV. S SNB s. Sunega.“

Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1581–1584.

³ Na demonstraci 21. 8. 1989 bylo zadrženo 56 cizinců, mj. Maďari, Poláci a Italové, mezi kterými byli i členové Radikální strany. Srovn. *Cizinci zadrženi 21. srpna v Praze na Václavském náměstí*, in: Servis VĀ Praha 050–89, zpráva č. 2.

⁴ Pracovníkům ÚDV se podařilo nalézt nedatovanou a nepodepsanou písemnost se vztahem k akci NÁSTUP:

„PŘEHLED OSOB

povolanych na vojenské cvičení v srpnu 1989 k následujícím vojenským útvarům:
VÚ 4412 Strašice

BLÁHA Václav	nar. ... 1958	1. 8. – 22. 8.
BOHÁČEK Vladimír	nar. ... 1962	nástup 7. 8.
HÁNA Petr	nar. ... 1950	4. 8. – 22. 8.
CHOLÍNSKÝ Jan	nar. ... 1965	nástup 4. 8.
JONÁK Miroslav	nar. ... 1959	4. 8. – 22. 8.
KRISTEN Ivan	nar. ... 1955	4. 8. – 22. 8.
ŘÍČNÝ Jan	nar. ... 1951	1. 8. – 22. 8.
SKÁLA Petr	nar. ... 1956	nástup 2. 8.

WERNER Roman	nar. ... 1962	4. 8.–22. 8.
<u>VÚ 5648 Tábor</u>		
NOVAK František	nar. ... 1956	nástup 17. 8.
PLUHAR Roman	nar. ... 1962	17. 8. – 6. 9.
ŘEZÁČ Tomáš	nar. ... 1959	17. 8. – 6. 9.
TŮMA Lubomír	nar. ... 1954	17. 8. – 6. 9.
<u>VÚ 4403 Martin</u>		
FLIEGER Jaroslav	nar. ... 1961	nástup 4. 8.
KROUTIL Tomáš	nar. ... 1964	nástup 4. 8.
<u>VÚ 5650 Kostelec nad Labem</u>		
MILANOVSKÝ Zbyšek	nar. ... 1965	nástup 16. 8.
<u>VÚ 5494 Pacov</u>		
SURMAN Milan	nar. ... 1956	nástup 16. 8.
ZAHRADNÍK Jiří	nar. ... 1954	nástup 9. 8.
<u>VÚ 8703 Znojmo</u>		
CERMAK Jan	nar. ... 1965	18. 8. – 17. 9.
ČONKA Miroslav	nar. ... 1962	18. 8. – 7. 9.
ROSOL Milan	nar. ... 1962	nástup 11. 8.
SVOBODA Václav	nar. ... 1962	18. 8. – 14. 9.
ZMRHAL Libor	nar. ... 1962	18. 8. – 7. 9.
<u>VÚ 9108 Znojmo</u>		
ZELENKA Jan	nar. ... 1957	nástup 18. 8.
<u>VÚ 6428 Pardubice</u>		
CIGLER Petr	nar. ... 1961	nástup 7. 8.
DVOŘÁK Martin	nar. ... 1960	7. 8. – 31. 8.
<u>VÚ Havl. Brod</u>		
SKALICKÝ Petr	nar. ... 1958	3. 8. – 24. 8.
<u>VÚ 3607 Žamberk</u>		
FIALKA Přemysl	nar. ... 1961	15. 8. – 7. 9.
<u>VÚ 5640 Karlovy Vary</u>		
HŮLA Jiří	nar. ... 1944	nástup 15. 8.
<u>VÚ 3945 Hrdly</u>		
JARKOVSKÝ Luboš	nar. ... 1966	nástup 16. 8.
<u>VÚ 2729 Přerov</u>		
KLOMFAR Ladislav	nar. ... 1962	18. 8. – 12. 9.
ŠUSTA Vladimír	nar. ... 1959	nástup 18. 8.
<u>VÚ 5213 H. Počápy</u>		
BAYER Jan	nar. ... 1962	10. 8. – 30. 8.
BEDNÁŘ Luděk	nar. ... 1955	14. 8. – 30. 8.
LAŠÁK Pavel	nar. ... 1954	14. 8. – 30. 8.
URBAN Jan	nar. ... 1951	14. 8. – 30. 8.
<u>VÚ 2483 Kutná Hora</u>		
BÁLEK Jaroslav	nar. ... 1964	nástup 9. 8.
KLODNER Otmar	nar. ... 1964	9. 8. – 29. 8.
MYSLIVEC Vladislav	nar. ... 1963	9. 8. – 29. 8.
PAVLÍČEK Andrej	nar. ... 1968	nástup 9. 8.
PECKA Jiří	nar. ... 1955	nástup 9. 8.
PEŠÍK Milan	nar. ... 1957	9. 8. – 29. 8.
SKALICKÝ Jiří	nar. ... 1956	3. 8. – 29. 8.
ZAHRADNÍK Jan	nar. ... 1964	9. 8. – 29. 8.
<u>VÚ 3755 Bohuslavice</u>		
KOHOUT Luboš	nar. ... 1962	15. 8. – 4. 9.
<u>VÚ 1817 Kroměříž</u>		
SAFRÁNEK Robert	nar. ... 1953	2. 8. – 29. 8.
KŘÍŽEK Jaroslav	nar. ... 1964	nástup 2. 8.
<u>ÚVN Louny</u>		

PŘIBYLA Bronislav	nar. ... 1961	nástup 11. 8.
<u>VÚ 8049 Jihlava</u>		
DERKA Ladislav	nar. ... 1960	14. 8. – 5. 9.
PAUER Jiří	nar. ... 1955	nástup 16. 8.
SADLOŇ Ivan	nar. ... 1966	14. 8. – 5. 9.
<u>VÚ 5872 Bučovice</u>		
KŮRA Jiří	nar. ... 1948	nástup 9. 8.
KVASNÍČKA Pavel	nar. ... 1955	7. 8. – 29. 8.
LABOUDKA David	nar. ... 1962	7. 8. – 29. 8.
SEDLÁČEK Vladimír	nar. ... 1961	7. 8. – 29. 8.
SÝKORA Jakub	nar. ... 1966	9. 8. – 29. 8.
TRÁVNÍČEK Stanislav	nar. ... 1960	7. 8. – 29. 8.
VOTAVA Jiří	nar. ... 1942	9. 8. – 29. 8.
<u>VÚ 4428 Hodonín</u>		
ČERNÝ Oldřich	nar. ... 1963	4. 8. – 28. 8.
ČERNÝ Ondřej	nar. ... 1962	9. 8. – 30. 8.
ČERVENKA Jan	nar. ... 1962	4. 8. – 28. 8.
GŮRTLER Petr	nar. ... 1965	4. 8. – 28. 8.
JELÍNEK Milan	nar. ... 1961	4. 8. – 28. 8.
KARÁSEK Miroslav	nar. ... 1952	4. 8. – 28. 8.
KOS František	nar. ... 1962	4. 8. – 28. 8.
REZEK Miloš	nar. ... 1966	4. 8. – 28. 8.
ROSOL Jiří	nar. ... 1962	4. 8. – 28. 8.
SOSNA Zdeněk	nar. ... 1954	4. 8. – 28. 8.
URBAN Luděk	nar. ... 1961	nástup 14. 8.“

⁵ Trestní stíhání zahájena nebyla.

⁶ Závěry OŠ FMV byly adresátům rozesílány dálkopisem. Srovn. kopii dálkopisu přijatého pod čj. KS-0059-4/OV-89 KS SNB Ostrava, in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. 1. 3029-3032.

Dokument 59a

1989, 19. srpna, Praha. - Návrh základního zaměření jednání operačního štábu FMV dne 20. srpna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 19. srpna 1989

NÁVRH

základního zaměření k jednání operačního štábu FMV dne 20. srpna 1989

Doporučuje se vyzvat náčelníka sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václava NOVOTNÉHO k přednesení informace o změnách v bezpečnostní situaci od posledního zasedání OŠ FMV a jednotlivé členy OŠ FMV k jejímu doplnění.

Dále se doporučuje vyzvat členy OŠ FMV, aby se vyjádřili k těmto otázkám:

- 1/ Zda vznikly při plnění uložených úkolů problémy, které vyžadují projednání na OŠ FMV.
- 2/ Jaká další opatření navrhují ke splnění sledovaných cílů s ohledem na stávající bezpečnostní situaci.

Přehled základních problémů, které s ohledem na svůj význam zasluhují zvýšenou pozornost:

- 1/ Opatření zaměřená k účasti cizích státních příslušníků na nepřátelských akcích /zejména členů italské Radikální strany, Poláků a Maďarů/.
- 2/ Nové poznatky o místech[,] na nichž se uskuteční akce protivníka; potvrzení poznatků o tzv. rozdrobení nepřátelského vystoupení na četnější a drobnější akce.
- 3/ Nové poznatky k pracovníkům hromadných sdělovacích prostředků kapitalistických států.

Doporučuje se stanovit hodinu konání operačního štábu FMV dne 21. srpna 1989.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1722. – Kopie strojopisu.

Dokument 59b

1989, 20. srpna, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR k 20. srpnu 1989. Příloha k Dokumentu 59a?.

Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR k 20. srpnu 1989

V uplynulých dnech /pátek a sobota/ pokračovaly na pěší zóně v Praze tzv. pěší protestní pochody, organizované od začátku srpna tzv. Nezávislým mírovým sdružením. Těchto akcí se zúčastnilo v průměru kolem 100 osob. Sobotní pěší pochod natáčeli na videozáznam akreditovaní pracovníci televizních společností V. Británie a Rakouska.

Uvnitř „charty-77“ dochází v současné době k určitým rozporům v otázce dalšího postupu a taktiky na přípravu konfrontačního vystoupení. Starší signatáři „charty-77“ se všemožně snaží zastavit akci k 21. srpnu, zatímco radikálně orientované skupiny mládeže zamýšlejí otevřený střet se státní mocí[,] a to i za cenu jeho vyprovokování. Prohlašují, že se za svoji věc nechají i zastřelit. V seskupeních vnitřního protivníka existuje poměrně silný umírněnější střed, který prozrazuje pokojnou manifestaci formou průvodu po pěší zóně.

Jsou zjišťovány snahy pracovníků západních sdělovacích prostředků podněcovat konfrontační charakter protisocialistických vystoupení k 21. srpnu. S tímto cílem obcházejí a důrazně přesvědčují jednotlivé přední aktivisty „charty-77“. Zvláště aktivně si v tomto směru počínají redaktoři BBC.

Nadále jsou zjišťovány poznatky o přípravě protispolečenských vystoupení k 21. srpnu, organizované aktivisty tzv. nezávislých iniciativ v některých městech Západočeského, Jihočeského, Jihomoravského, Severomoravského, Středoslovenského a Východoslovenského kraje. Z prostředí vnitřního protivníka jsou získávány další názory na průběh demonstrací v Praze a ostatních městech. Jejich společným znakem je mimo jiné co nejvíce ztížit zákrok Bezpečnosti, např. zorganizovat rozptýlený pochod Prahou. Snahou protivníka bude odpoutat pozornost Bezpečnosti od Prahy, zaměstnat ji v dalších krajských, případně v okresních městech.

Značnou aktivitu v podpoře tzv. čs. nezávislých iniciativ vyvíjí polské a maďarské opoziční skupiny, které se chtějí ve velkém počtu zúčastnit protispolečenských vystoupení, zejména v Praze. Jejich úmysl dokládá i příjezd zástupců polských opozičních skupin do Prahy dne 15. srpna, která měla zajistit pobyt pro polské skupiny

aktivizované k 21. srpnu. Delegace navštívila i J. HÁJKA, který je seznámil se stanoviskem „charty-77“ distancovat se od otevřených konfliktních akcí a připomenul jim, že pokud by na svém příjezdu v období 21. srpna trvali, nesmějí v žádném případě vystupovat jako pozvaní hosté „charty-77“.

Z maďarské strany organizuje příjezd svých členů do Prahy k účasti na protispolečenských vystoupeních organizace FIDESZ /Svaz mladých demokratů/, její aktivisté připravují na 21. srpna demonstraci před ZÚ ČSSR v Budapešti, na níž chtějí odevzdat protest. Maďarský rozhlas vysílal dne 19. srpna rozhovor s představitelem FIDESZ, který uvedl, že do ČSSR odcestuje na podporu akcí k 21. srpnu větší počet členů organizace.

K zabránění příjezdu osob tohoto zaměření z PLR a MLR jsou prováděna na státní hranici potřebná opatření. Dosud bylo z vlakové přepravy na hranici s MLR vráceno zpět 15 podezřelých osob, z toho 14 Maďarů a 1 Francouz. Na hraničních přechodech s PLR bylo vráceno zpět do současné doby celkem 13 aktivistů Solidarity a podezřelých občanů PLR.

K odhalování záměrů maďarských opozičních skupin organizovat na území ČSSR konkrétní nepřátelské akce byla navázána spolupráce s konzulem maďarského ZÚ TABOU.

K 21. srpnu připravuje polská Solidarita na některých hraničních přechodech mezi ČSSR a PLR[,] např. Vyšný Komárník /okr. Svidník/, Palota /okr. Humenné/[,) tzv. tiché pasivní demonstrace v sedě s využitím transparentů. Účastníci mají podepisovat písemnosti o vzájemné spolupráci nezávislých iniciativ, odsoudit internacionální pomoc vojsk Varšavské smlouvy a vyjádřit podporu protisocialistickým silám v ČSSR. Na náměstí polského příhraničního města Cieszyna je na 21. srpna v 16.00 hodin připravována protestní demonstrace, na které má být přečteno prohlášení polského Sejmu odsuzující vstup vojsk PLR do ČSSR. /Podle sdělení orgánů Pohraniční stráže PLR bude v uvedených prostorech zesílena ochrana státní hranice k zabránění nelegálního přechodu polských občanů do ČSSR./

Podle průběžně zjišťovaných poznatků lze předpokládat, v důsledku protičeskoslovenské kampaně na Západě a ohlašovaných protivládních demonstrací v Praze, zvýšený počet turistů ze Západu. Jenom v posledních dvou dnech byl udělen enormní počet viz italským občanům /celkem přes 440/, kdy nebyl důvod odepření jejich vydání.

Podle získaných poznatků se mají do Prahy v těchto dnech sjíždět členové italské Radikální strany s cílem obdobně jako v minulosti uskutečnit protisocialistické provokace s použitím transparentů a letáků. Tento úmysl potvrdil ve svém vystoupení i předseda této strany STANCERI.

K zamezení těchto záměrů jsou prováděna potřebná opatření jak na hraničních přechodech, tak i v rámci prováděných bezpečnostních opatření na území ČSSR. Každý pokus o provokaci italských i dalších

vízových cizinců bude zadokumentován a přijata příslušná zákonná opatření.

V současné době jsou zaznamenávány snahy některých osob získat zbraně nebo pyrotechnický materiál. Prostřednictvím PZO Merkuria bylo do V. Británie vyexpedováno v 9 bednách celkem 250 kusů poloautomatických pistolí CZ parabellum, ráže 9 mm. Prováděnou kontrolou obsahu zásilky bylo zjištěno, že došlo k odcizení celkem 30 kusů pistolí, ještě před vyexpedováním do V. Británie.

Dne 12. srpna bylo provedeno vloupání do muničních skladů ČSLA v obci Čakov /okr. České Budějovice/, ze kterých bylo odcizeno značné množství plastické trhaviny, náložek, rozbušek a dalšího pyrotechnického materiálu. Jako pachatelé byli zjištěni voj. zákl. služby L[...] Michal /nar. 1969/ a N[...] Milan /nar. 1968/, oba od VÚ 4445 České Budějovice[,] a civilní osoba K[...] Radek /nar. 1971/ z Českých Budějovic. Motiv tr. činnosti se vyšetřuje.

V posledních dvou dnech bylo na území státu zjištěno více než 150 letáků, vybízejících zejména k účasti na protestních vystoupeních k 21. srpnu a odsuzujících internacionální pomoc v roce 1968; nejvíce jich bylo zjištěno v Praze /33/, Brně /26/, Českém Krumlově /20/ a Gottwaldově /19/. Jedná se jen o případy zjištěné orgány SNB a oznámené občany; jejich počet bude ve skutečnosti zřejmě podstatně vyšší. Ve stejném období bylo na veřejných místech zjištěno a odstraněno 15 závadových nápisů. V Brně neznámý pachatel telefonicky vyhrožoval destrukcí budovy MěV KSČ.

Dnešního dne proběhly v době od 09.15 a 11.00 hodin v chrámu sv. Víta mše. Celebroval je duchovní KORÍNEK, nebyly zneužity k protisocialistické provokaci. Odchod věřících byl natáčen štáby ARD /NSR/ a ABC /USA/, bez rozhovoru uvedených štábů s našimi občany. Účast na první mši se pohybovala okolo 1 300 osob a na druhé okolo 2 000 osob.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1723–1726. – Kopie strojopisu.

Dokument 59c

1989, 20. srpna, Praha. – Informace o provedených opatřeních k vytypovaným osobám. Příloha k Dokumentu 59a?.

Příloha

Informace

o provedených opatřeních k vytypovaným osobám

Do 11.00 hod. dne 20. 8. 1989 bylo v rámci celé ČSSR umístěno v CZZ celkem 34 osob. Z toho v Praze 25 (Jan RUMML, UHL, ŠABATOVÁ, O. ČERNÝ, B. DOLEŽAL, CIHELKA, HANZEL, Jáchym KAPLAN, Jakub KAPLAN, L. NOVÁK, T. PURCHART, I. PSATOVÁ, J. ŠTĚTKA, J. SEJKORA, L. HRABĚTA, M. THEIEROVÁ, L. HLAVÁČOVÁ, Š. HANIŠOVÁ, J. KUHN, K. MAŠEK, J. WOLF, J. MIKULÁŠKOVÁ, B. JANÁT, A. LEDERER, V. ŽUFAN), v Plzni 5 (ULRICH, KRAUSE, KONEČNÝ, KÁBRT, HADRAVA) a v Ostravě 4 (HRADÍLEK, BEREZA, MRTVÝ a ŠTENCL). Současně zůstávají Ján ČARNOGURSKÝ a Miroslav KUSÝ ve vazbě.

Dosud se nepodařilo z vytypovaných osob zajistit kontrolu, případně umístění v CZZ u Rudolfa BATTĚKA, Václava BENDY, Ladislava LIŠE, Václava MALÉHO, Jiřího DIENSTBIERA, Jany PETROVÉ, Lubomíra VYDRY, Martina LITOMISKÉHO, Jiřího HOCHMANNA, Jana URBANA, Jiřiny ŠIKLOVÉ a Lenky MAREČKOVÉ.

J[...] CH[...] byl na základě rozhodnutí lékaře umístěn v psychiatrické léčebně Bohnice.

Dále byli dne 18. 8. 1989 v nočních hodinách zajištěni jako pisatelé nápisů v Praze THOREN Per Arne Ingvar nar. 24. 4. 1967, LINDSKOG Stina Tehras nar. 13. 1. 1964, HALLGREN Per Frederik nar. 14. 7. 1967 a STEINKE Morten nar. 2. 9. 1967, švédští státní příslušníci, studenti. Všem jmenovaným byla omezena platnost čs. víz a stanoven odjezd z území ČSSR do 24.00 hod. dne 19. 8. 1989.

Dne 19. 8. 1989 nebylo umožněno cestovat do ČSSR MLR stát. příslušníkům KAKUK Georgi nar. 27. 6. 1964, PELLE Andrea nar. 30. 3. 1963, MÉCS Judit Monika nar. 17. 1. 1967, PESTY Laslo nar. 11. 9. 1964, NEMÉTH Laslo Agos nar. 8. 2. 1962, GEORGI Molnár Lajoš Gábor nar. 7. 11. 1963, MÁTE Zuzana nar. 30. 7. 1972, SZESZAK Zsold nar. 9. 12. 1968 a francouzský státní příslušník MARTON David Luiz nar. 4. 9. 1965 (rovněž disponoval průkazem FIDESZ).

Dne 20. 8. 1989 v 04.00 hod. nebylo umožněno cestovat do ČSSR MLR státním příslušníkům RAJK Laslo, nar. 26. 1. 1949, ODOSAN Roza nar. 18. 12. 1954, VARGHA Janos nar. 4. 9. 1949, MONORI Zold

nar. 17. 6. 1970, MONORI Vano nar. 27. 11. 1975, TOTH Atila nar. 19. 8. 1969.

Dne 20. 8. 1989 nebyli rovněž vpuštěni na území ČSSR CZECZERSKI Josef, sekretář polské Solidarity[,] a MACIOSZCZYK Alojzi[,] pracovník Solidarity.

Současně bylo v rámci prováděných opatření realizováno celostátně 651 preventivně rozkladných pohovorů a bylo vysloveno celkem 8 výstrah.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1727–1728. – Kopie strojopisu.

Dokument 60

1989, 20. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 20. srpna 1989.

[...] ^a

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 20. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j.: OV-00105/S-89
 Výtisk č.: 24
 Počet listů: 4

SCHVALUJI: [...] ^b

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV
 genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 20. srpna 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. Omluveni byli členové OŠ FMV ze Slovenské socialistické republiky a náčelník S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK.

Zasedání se zúčastnili vedoucí odboru státní administrativy 13. oddělení ÚV KSČ plk. RSDr. Václav ZAJÍČEK a náměstek ministra vnitra ČSSR plk. JUDr. Ota SEDLÁK.¹

Program jednání:

1. Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání a její doplnění členy OŠ FMV.
2. Plnění dosud uložených úkolů a úkolů pro nastávající období.

K 1. bodu jednání

Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání a její doplnění členy OŠ FMV.

Informaci o vývoji bezpečnostní situace přednesl náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ. Doplnili ji o některé další dílčí údaje:

1. náměstek MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK a náčelníci

/nebo jejich zástupci/ I. S SNB, II. S SNB, IV. S SNB,² VI. S SNB a HS PS OSH.

V závěru jednání o vývoji bezpečnostní situace vystoupil náčelník OŠ FMV genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.[.] a informoval o interview rozhlasu MLR, v němž představitel FIDESZ informoval o účasti maďarských občanů na protestních akcích k 21. srpnu v ČSSR.

K zabránění účasti cizích státních příslušníků na nepřátelských akcích v ČSSR byla přijata opatření:

- na čs. hranici,
- v mezinárodních rychlicích, v nichž operativní pracovníci během jízdy typují potenciální účastníky nepřátelských akcí,
- na pražských nádražích.

Tyto úkoly plní příslušné KS SNB a II. S SNB.

Dále byla přijata opatření proti příjezdu nepřátelských osob, zejména z řad závadové mládeže, do Prahy ve vnitrostátní vlakové dopravě.

Opatření, přijatá proti účasti cizinců i našich občanů na nepřátelských akcích[.] je nutno provádět i v průběhu 20. a 21. srpna t. r. S ohledem na závažnost těchto úkolů je nezbytné jejich realizaci průběžně vyhodnocovat, získané údaje neprodleně předávat k dalšímu využití, zejména S SNB hl. m. Prahy a Sčk., a využívat je i ke zvyšování účinnosti přijatých opatření.

K 2. bodu jednání

Plnění dosud uložených úkolů a úkoly pro nastávající období.

Přítomní funkcionáři dokladovali splnění nebo stav plnění úkolů z předešlých zasedání OŠ FMV.

Na podkladě vývoje bezpečnostní situace a dokladů členů OŠ FMV náčelník operačního štábu FMV uložil:

1. Intenzivně pokračovat v plnění úkolů z předešlých zasedání OŠ FMV, které mají dosud platnost. Jedná se zejména o opatření zaměřená na:
 - zabránění účasti cizích státních příslušníků na nepřátelských akcích;
 - zabránění účasti čs. občanů, zvláště z řad závadové mládeže, na nepřátelských vystoupeních v Praze;
 - trvalý dohled nad vytypovanými exponenty pravice a zabránění jejich účasti na nepřátelských akcích.
2. Další úkoly.

Náčelníkovi S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonínu CHMELÍČKOVI

- přijmout opatření k předpokládanému soustředování nepřátelských elementů z MLR v restauraci U Fleků na Praze 1 a zvýšenou pozornost věnovat i prostoru Karlova mostu;
- velmi aktivním výkonem operativní služby zjišťovat pokusy protivníka o narušení veřejného pořádku a v zárodku je mařit; v pří-

padech, kdy dojde k nepřátelskému jednání, je nezbytné zadržet pachatele.

Náčelníkovi II. S SNB, plk. PhDr. Karlu VYKYPĚLOVI

– zjistit okolnosti příjezdu emigranta ČARNOGURSKÉHO do ČSSR a zajistit přijetí opatření k zabránění jeho nepřátelské činnosti; o řešení úkolu informovat dne 20. srpna t. r. náčelníka OŠ FMV.

Náčelníkům II. S SNB, plk. PhDr. Karlu VYKYPĚLOVI[,] a správy vyšetřování StB, plk. JUDr. Ondreji TOMKOVI

– dokumentovat všechna nepřátelská prohlášení a dokumenty, analyzovat je a vyvodit proti konkrétním osobám odpovídající důsledky.

Náčelníkovi sekretariátu OŠ FMV, mjr. JUDr. Václavu NOVOTNĚMU

– zabezpečit zpracování informace o bezpečnostní situaci a výsledcích opatření přijatých proti účasti cizinců na nepřátelských akcích pro s. ministra vnitra ČSSR.

Dále náčelník OŠ FMV genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.[,] zdůraznil, že povinností SNB je v plné míře zajistit úkoly, vyplývající pro bezpečnostní orgány z prohlášení vlády ČSSR ze dne 18. srpna t. r.

Příští zasedání OŠ FMV se uskuteční 21. srpna 1989 v budově FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21. Doba zahájení jednání bude sekretariátem OŠ FMV sdělena telefonicky.

Obdrží:

MVŽP SSR – s. genmjr. JUDr. Krajčí, náměstek MVŽP SSR

XII. S SNB – náčelník s. plk. RSDr. Homola

S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk. – náčelník s. plk. JUDr. Mikula

KS SNB – České Budějovice

Ústí nad Labem

Plzeň

Hradec Králové

Brno

Ostrava

Banská Bystrica

Košice³

[...]^c

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1716–1721. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 7545, přijato [?], odesláno [?], přes položky razítkem datum „21. 08. 1989“.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Prezenční listina jako u Dok. 48 (pouze první): chybí podpisy u MVŽP SSR, XII. správy SNB, S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a u S SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk.; pod „Po-

známka“ připsáno rukou „převzal v hod; kdo“, v tomto sloupci jsou následující připsy: MVZP ČSR – „Pěnkava 16⁵⁰“, IMV ČSSR – „Pilský 17⁰⁰“, KS FMV – „KOVAL 17[?]“, SPRSZ FMV – „GAJDOŠ 17[?]“, I. S SNB – „FIŠER 16⁵⁵“, II. S SNB – „ŠUBERT 16[?]“ a nečitelný podpis, III. S SNB – „VOSECKÝ 16⁵⁷“, IV. S SNB – „PONDĚLÍČEK 17[?]“, V. S SNB – „LUKÁŠ 17⁰²“, VI. S SNB – „KŘÍŠTÁL 17⁰⁰ h.“, XIII. S SNB – „SAZMA 17⁰⁰ hod.“, SV StB – „KOVÁČÍK 17⁰² hod.“, FS VB – „VLČEK 17⁰⁵ hod.“, správa spojení SNB – „TŘEŠTÍK 17⁰⁵ hod.“, LS SNB – „PERGL 17⁰⁵ hod.“, HS PS OSH – „ČMEJLA 17⁰⁵ hod.“, SV MV – „SEIFRT 17⁰⁵“, S SNB hl. m. Prahy a Sčk. – „VANÍČEK 17¹⁰“, 13. odd. ÚV KSČ – „16⁵⁰ mjr. Böhm (?)“. Srovn. níže. K dokumentu připojen též rozdělovník jako u Dok. 58: výtisky č. 1, 2 a 6 jsou škrtnuty, pod rozdělovníkem je rukou připsáno „Výtisky č. 1, 2 a 6 vráceny dne 22. 9. 89 funkcionáři k zničení. Skartování provedl dne 25. 9. 89 mjr. Böhm“.

¹ Podle zachované prezenční listiny se zasedání operačního štábu FMV dne 20. srpna 1989 zúčastnili: Novák (MVZP ČSR), Novotný (VOS FMV), Pilský (IMV ČSSR), Koníček (KS FMV), Kavalíř (SPRSZ FMV), Kainar (I. správa SNB), Vykypěl (II. správa SNB), Vrlík (III. správa SNB), Mencl (IV. správa SNB), Kilián (V. správa SNB), Šimůnek (VI. správa SNB), Klučinec (XIII. správa SNB), Tomko (SV StB), Vostárek (FS VB), Bízub (správa spojení SNB), Tarčák (LS SNB), Nemeč (HS PS OSH), Šabata (SV MV), Zajíček (13. oddělení ÚV KSČ). Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. 1. 1721.

² Náčelník IV. S-SNB pplk. Mencl se mohl prezentovat „Informací o činnosti zájmových osob v souvislosti s výročním 21. srpna“ náčelníka ORVT pplk. JUDR. Jiřího Vaňka z 20. 8. 1989 (čj. SI-006/VT-89-12):

„Dne 20. 8. 1989 od 8.30 hodin byl prováděn záchyt zájmových osob před katedrálou sv. Víta na Pražském hradě. V 09.14 hod. se v katedrále konala mše, které se zúčastnilo asi 600 osob. Proběhla bez rušivých momentů. V 09.50 hod. přišly na prostranství před chrám televizní štáby společností ARD, ZDF a ABC NEWS, které filmovaly okolostojící osoby. V 10.15 hod. mše skončila a během 30 minut se lidé rozešli. V dopol. hodinách byli v prostoru před chrámem sv. Víta perlustrováni 4 mladí muži, kteří se dne 19. 8. 1989 ve večerních hodinách zúčastnili malé demonstrace v prostoru pěší zóny – zjištění:

DEUTSCH Miroslav, nar. ... 1966, P-6, ...

DEUTSCH Jan, nar. ... 1969, P-6, ...

NOVÁK Tomáš, nar. ... 1967, P-10, ...

KRÁL Jiří, nar. ... 1967, P-4, ...

Od 11.40 do 20.05 hod. byl prováděn záchyt na Karlově nám. Ve 14.50 hod. zde spatřen PLACÁK Petr (akce FAGOT), který MHD odjel do ul. U svépomoci, kde zašel do domu č. 2. V 17.33 hod. byl na Karlově nám. spatřen BENDA Václav (akce DOKTOR – 19), který MHD odjel na Pohořelec, kde byl OP realizován.

Od 7.30 do 20.45 hod. byl prováděn záchyt v prostoru Karlova mostu. V poledních a odpoledních hodinách zde byly spatřeny TV štáby ZDF a ABC, které filmovaly památky. V 18.00 hod. přišla na most skupina asi 10 mladých lidí a připojili se ke skupině 20 trampů. Všichni postávali ve výklenku asi v polovině mostu. Po 30 min. byla celá skupina perlustrována přisl. VB. Pořízena dokumentace. V 19.45 hod. se skupina rozešla.

Od 12.00 do 20.10 hodin byl prováděn průzkum Václavského nám. V 15.30 hod. byl zde perlustrován muž, který natáčel videokamerou přisl. VB u sochy sv. Václava. Zjištěn: PAMMER Robert, nar. 4. 7. 1962, bytem Videň. V 16.20 hod. byl zde spatřen ZEMAN Rudolf (akce ZÁMEK) s manželkou. V 18.10 hod. byl perlustrován muž, který věnoval pozornost činnosti přisl. VB a poslouchal tranzistorové radio. Během perlustrace bylo zkontrolováno jeho zavazadlo, ve kterém měl pouze stranický tisk. Na dotaz přisl. VB, jakou stanici poslouchá, odpověděl: 'tu naši Svobodnou Evropu'. Zjištěn PECHER Jaroslav, nar. ... 1953, bytem České Budějovice. V tuto dobu upozorňoval své okolí na činnost orgánů VB muž – zjištěn: HLAVNÍČKA Miroslav, nar. ... 1931, bytem Telč. V 18.30 hod. byla perlustrována žena, která seděla na lavičce

pod sochou sv. Václava a před sebou na zemi měla karafiáty s růžovou stuhou. Zjištěna: ČERNÍKOVÁ Radka, nar. ... 1965, bytem Aš. V tuto dobu zde prováděl muž videodokumentaci o činnosti orgánů VB při perlustraci ČERNÍKOVÉ. Byl řízen a agitován dalším mužem, který stál opodál, a spolu se dorozumívali posunky. Tento muž byl perlustrován: Dr. MIHÁLY Varga, nar. 9. 2. 1956, bytem Budapešť. V 19.35 hod. byla provedena perlustrace muže, který prováděl fotodokumentaci činnosti přísl. VB – zjištěn: SCHUPRPICH Ivo, nar. ... 1959, bytem Česká Lípa. Během odpoledne se v prostoru Můstku sjely televizní společnosti MTV, ARD, ZDF a ITN a filmovaly dění v prostoru.

Na Staroměstském nám. od 12.00 do 20.10 hod. byl klid. Klid byl i na nám. Míru od 12.00 do 20.05 hodin, na Jungmannově nám. od 11.50 do 20.10 hod., u Prašné brány od 12.00 do 20.10 hod., na Letenské pláni a v jejím okolí od 12.30 do 20.10 hodin, v ul. Washingtonově, Vrchlického sadech a Hlavním nádraží od 12.00 do 20.10 hodin, před budovou Čs. rozhlasu od 12.00 do 19.20 hodin, od 19.25 do 20.00 hodin v prostoru Obránců míru a přilehlých ulicích. Bez poznatků je i průzkum Klárova od 10.30 do 20.45 hodin a prostor ul. Na Poříčí a na Florenci od 12.00 do 20.10 hodin.

Poznátky k pracovníkům KZÚ

OLYMP 89 MAC GREGOR Judith Anne 1. taj. ZÚ Velké Británie

V odpoledních hodinách se pohybovala s MERKUREM 86 (manžel) v prostoru Václavského nám. a v jeho okolí, přičemž navštívili výstavu obrazů v Obecním domě a fotografií v Mánesu. Václavské nám. prošli několikrát v různém časovém odstupu, přičemž pozorovali situaci na náměstí – 17.28 se zde setkali s DEMETER 87 – CUNNINGHAM Richard – asistent kulturního ataše, jeho manželkou a SEGER Henry William (návštěva u DEMETER 87) a asi 10 minut se s nimi bavili – 17.53 odejela s manželem – 18.16 do bydlíště.

BERTA 87 CONRATH Michel, tisk. ag. AFP

V dopoledních hodinách se zúčastnil mše v chrámu sv. Víta, poté odjel do Dlouhé. Pěšky odešel na Václavské nám, kde se rozhlížel. Poté přes Můstek a Staroměstské nám. odešel k vozu. Odjel do Školské, odkud odešel do Žitné, kde v 10.30 zašel na zn. adresu v J. 7 – NĚMCOVÁ Dana (akce NOVÁTOR). Po 12 min. vyšel a odešel do bydlíště. Ve 14.15 bylo zjištěno, že přijel na zn. adr. Thunovská 19 – bydlíště ZEMAN Jan (akce DRAMATIK). V 15.26 (?) vyšel s [?], italská novinářka. Společně odjeli [?] 15-36 do Anglická 8 – bydlíště UHL Petr (akce SKUPINA), odkud po 3 min. vyšli. Odjeli do Žitné, kde BERTA 87 vystoupil a zašel do bydlíště. V 16.15 odešel na Václ. nám., kde se pohyboval až do 17.01, kdy se posadil do zahrádky rest. Aurora k [?] 87 MROZEK Stanislav, 1. taj. ZÚ Francie. Po 15 min. spolu odešli na Kampu, zde v 17.32 hod. zašli do domu č. 8 – zn. adr. PALOÚŠ Martin (akce MARTIN). Za 4 min. vyšli.

HELAN 86 BRINGER Carl – Hessenský rozhlas a televize ARD

Se svými spolupracovníky odejel dopoledne na Hradčanské nám., sám krátce nahlédl do chrámu sv. Víta v době konání mše, poté se spolupracovníky čekal na Hradčanském nám. Po skončení mše natáčeli osoby, vycházející ven. V jednu chvíli došlo k situaci, že se se štábem TV ABC-NEWS natáčeli navzájem. Odpoledne prošel se spoluzaměstnanci Karlův most a Křížovnického nám. do Mostecké a zpět, přičemž pozorovali okolí a fotili osoby jdoucí za nimi. Poté odejeli k Václavskému nám., prošli pěší zónu a Václavské nám. a filmovali. 15.27 odtud odejel sám – do zaměstnání. 20.05 s manželkou odjel vozem do Nekázanky. Na pěší zóně se setkal se dvěma muži (odjeli ze zam. HELANA 86 před ním) a odešli na Václavské nám. k zahrádce před klubem Aurora, kde seděl KEILBERTH, žena a 2 muži. Po chvilkovém hovoru odešli všichni po pěší zóně do rest. v hotelu Paříž.

HELIUM 89 KASKA EDWARD 2. taj. politické sekce ZÚ USA

Spolu s manželkou se dopoledne zúčastnil mše v chrámu sv. Víta. Po skončení mše se asi 15 minut bavili s mužem a ženou z vozu ODA 39-36 (majitel Pierre GUIMOND – LUMÍR 88, 1. tajemník ZÚ Kanady) – po rozloučení zašel i s manželkou v 10.51 do Arcibiskupského paláce. 11.32 odtud odešli zpět do chrámu sv. Víta, kde se zdrželi

do [?] a poté sám odešel – 12.09 do bydliště. V době mše parkovaly na Hradčanské nám. vozy [?].

Odpoledne odejel na nám. Krasnoarmějců MHD a na Karlově mostě se sešel se SELENEM 88 LAMPERT Harvey (1. taj. pol. sekce ZÚ USA) – společně potom procházeli centrum města, zvláště okolí Václavského nám. a pěší zónu. 17.13 se na Můstku setkali s mužem z vozu ODA 48-05 (?) a s jedním nezjištěným mužem a procházeli spolu. Muž z vozu ODA 48-05 (?) se odpojil asi v 17.30, nezjištěný muž v 17.42. V 18.46 se rozloučil se SELENEM 88 a sám se ještě pohyboval po Václavském nám. 20.31 zašel v ulici Nekázanka do domu č. 17 (bydliště Jiřího DIENSTBIERA – objekt RÁČEK) – po 4 min. vyšel – opět pohyb v okolí Václavského nám. V 21.13 zašel v ulici Navrátilova do domu č. 16 (bydliště Jiří KŘÍŽAN – známá adresa) – po [?] min. odešel do Trojanovy ul. do bydliště Alexandra VONDRY (akce DONÁT) – opět se zdržel [?] minuty a odešel na Národní, odkud el. dr. odejel – 21.59 do bydliště.

Při svém pohybu v centru pozoroval okolí, zdálo se, že vyhlíží, zda nedojde ke sročení osob.“

Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. 1. 1585–1589.

³ Závěry z tohoto jednání OŠ FMV byly adresátům distribuovány dálkopisem. Srovn. kopii dálkopisu přijatého pod čj. KS-0039-5/OV-89 KS SNB Ostrava, in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. 1. 3033–3035.

Dokument 61a

1989, 21. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 21. srpna 1989.

[...] ^a

Sekretariát operačního štábu FMV

V Praze dne 21. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 Č. j.: OV-00107/S-89
 Výtisk č.: [?]
 Počet listů: 4

SCHVALUJI: [...] ^b

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV
 genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 21. srpna 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, I. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Z jednání operačního štábu FMV byli omluveni členové OŠ FMV ze Slovenské socialistické republiky a náčelník S SNB hl. m. Prahy a Sčk.

Dále se zasedání zúčastnili vedoucí odboru státní administrativy 13. oddělení ÚV KSČ plk. RSDr. Václav ZAJÍČEK a náměstek ministra vnitra ČSSR plk. JUDr. Ota SEDLÁK.¹

Program jednání:

- 1/ Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání a její doplnění členy OŠ FMV.
- 2/ Plnění dosud uložených úkolů a uložení úkolů pro nastávající období.

K 1. bodu jednání:

Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání a její doplnění členy OŠ FMV.

Informaci o vývoji bezpečnostní situace přednesl náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ. O další údaje ji doplnili: 1. náměstek MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK a náčelníci /nebo jejich zástupci/ I. S SNB, II. S SNB, IV. S SNB,² VI. S SNB, XIII. S SNB, HS PS OSH a správy vyšetřování StB.

Z vystoupení uvedených funkcionářů v rámci doplnění informace o vývoji bezpečnostní situace vyplynuly především tyto poznatky:

- v současné době přijíždějí do ČSSR ve zvýšené míře pracovníci speciálních služeb protivníka,
- dne 21. srpna v 17.00 hodin připravují italská radikální nepřátelská vystoupení na Václavském náměstí v Praze,
- dne 21. srpna t. r. zahajuje vysílání nezávislý televizní vysílač v MLR, který má odvysílat pořad k srpnovým událostem v ČSSR,
- před ZÚ ČSSR v Londýně demonstrovalo v souvislosti s 21. srpnem asi 30 osob,
- z vytypovaných neaktivnějších čs. pravicových exponentů se dosud nepodařilo zjistit pobyt 5 osob; ostatní jsou pod kontrolou,
- byl zadržen občan TESÁREK, který vyhrožoval použitím samopalu při demonstraci v Praze; jsou prováděna další opatření,
- do ČSSR nebylo na OPK vpuštěno 218 Poláků, 15 Maďarů a 27 Italů,
- od 17. srpna 1989 přicestovalo do ČSSR 2 322 Italů,
- ve vnitřní Praze parkuje v současné době značné množství osobních automobilů italských státních příslušníků,
- byl zachycen dopis, jehož obsah již zveřejnila radiová stanice Svobodná Evropa; jeho autoři /SELDEK, KOLČÁK a KOMPÁNEK/ v něm na prezidentu republiky požadují návrat DUBČEKA do politického života,
- mládež z PLR a MLR se má dne 21. srpna t. r. zúčastnit provokací v Praze,
- exponenti čs. pravice HÁJEK a SLAVÍK zamýšlejí dne 21. srpna t. r. na Václavském náměstí v Praze 1 dvěma minutami tichého stání uctít památku padlých z roku 1968.

Na podkladě informace o vývoji bezpečnostní situace a příspěvků členů OŠ FMV přijal náčelník operačního štábu FMV genpor. ing. Alojz LORENC, CSc. [,] tyto závěry:

- 1/ Vývoj bezpečnostní situace se výrazně nezměnil. Skutečnost, že se podařilo eliminovat činnost protivníka a zabránit mu v závažnějším narušení klidu a veřejného pořádku[,] neznamená, že oslabíme přijatá opatření.
- 2/ Dnešní den /21. srpna/ je nutno z hlediska zajištění klidu a veřejného pořádku považovat za rozhodující.

K dalšímu zabezpečení úkolů náčelník operačního štábu FMV uložil:

- 1/ Pokračovat v plné míře v realizaci všech úkolů, které byly dosud stanoveny.
- 2/ Všichni členové OŠ FMV prověří na podřízených útvech stav plnění úkolů a přijmou potřebná opatření k jejich plné realizaci.
- 3/ Náčelník S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK[,]

přijme vlastní opatření k parkování automobilů italských státních příslušníků ve vnitřní Praze.

- 4/ Náčelníci S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonín CHME-LÍČEK, II. S SNB plk. PhDr. Karel VYKYPĚL a IV. S SNB pplk. JUDr. Václav MENCL přijmou ve vzájemné součinnosti opatření ke zjištění pobytu, kontrole a k využití činnosti zahraničních novinářů pro upřesňování vlastních úkolů.
- 5/ Náčelník sekretariátu OŠ FMV, mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ, zajistí zpracování stručné informace o bezpečnostní situaci a výsledcích přijatých opatření pro ministra vnitra ČSSR.

Termín úkolu do 12.00 hodin 21. srpna t. r.

Příští zasedání operačního štábu FMV se koná dne 22. srpna t. r. v budově FMV v Praze 6, Majakovského ul. č. 21. Čas zahájení oznámí členům OŠ FMV jeho sekretariát.

Obdrží:

náměstek MVŽP SSR genmjr. JUDr. Ján KRAJČI
náčelníci XII. S SNB Bratislava

S SNB hl. m. Bratislavy a Zsk.

KS SNB České Budějovice, Ústí nad Labem, Plzeň,
Hradec Králové, Brno, Ostrava, B. Bystrica, Košice³

[...]^c

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1707-1712. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 78[?], přijato [?], odesláno [?], přes položky razítkem datum „22. srpna 1989“.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Rozdělovník jako u Dok. 58: chybí podpisy u výtisků 5 a 7 /I. nám. MVŽP ČSR a IMV FMV; výtisk č. 3 ?/, výtisky č. 1, 2 a 6 škrtnuty, pod rozdělovníkem rukou připsáno „Výtisk č. 1, 2 a 6 vrácen funkcionáři dne 22. 9. 89, nevyužity a skartovány dne 25. 9. 89. mjr. Böhml“. Prezenční listina jako u Dok. 48 (pouze první): chybí podpisy u MVŽP SSR, XII. S SNB, S SNB hl. m. Prahy a Sčk. a u S SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk., v poznámkách není uvedeno nic, srovn. níže.

¹ Podle zachované prezenční listiny se zasedání operačního štábu FMV dne 21. srpna 1989 zúčastnili: Novák (MVŽP ČSR), Novotný (VOS FMV), Pilský (IMV ČSSR), Koníček (KS FMV), Kavalír (SPRSZ FMV), Kainar (I. správa SNB), Vykypěl (II. správa SNB), Vrlík (III. správa SNB), Mencl (IV. správa SNB), Kilián (V. správa SNB), Šimůnek (VI. správa SNB), Klučinec (XIII. správa SNB), Tomko (SV StB), Vostárek (FS VB), Bizub (správa spojení SNB), Tarčák (LS SNB), Nemeč (HS PS OSH), Šabata (SV MV), Zajíček (13. oddělení ÚV KSČ). Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1712.

² Náčelník IV. S-SNB pplk. Mencl se mohl prezentovat další „Informací o činnosti zájmových osob v souvislosti s výročím 21. srpna“ z provenience ORVT

(čj. SI-006/VT-89-13) z 21. 8. 1989:

„Dne 21. 8. 1989 od 10.00 hodin byl prováděn záchyt zájmových osob v prostoru Václavského náměstí, ul. Na příkopě, nám. Republiky, nám. Staroměstské náměstí, Karlův most, Klárov, ul. Vinohradská, Karlovo náměstí, ul. Na Poříčí. Od 14.00 hodin byla tato činnost rozšířena o prostory Jungmannovo nám., Letenská pláň a ul. Washingtonova. V dopoledních hodinách byl v uvedených prostorech normální pohyb chodců. V 10.30 hod. byl na Václavském nám. zachycen štáb TV ZDF, který tvořili 3 muži a 1 žena. Stáli před prodejnou TÓN, na stavivu měli videokameru a natáčeli prostor před budovou ČKD. V 10.35 hod. byli kontrolováni hlídkou VB. Poté složili TV techniku a z prostoru Václavského náměstí odešli.

Od 14.30 hodin se v prostorech Václavského nám. začali pohybovat pracovníci TV štábů ZDF, ARD, ABC News a pracovníci maďarské a italské televize. Tito prováděli filmování pohybu chodců v uvedených prostorech. Štáby ZDF a ARD rovněž zastavovaly chodce a s těmito natáčely reportáže. V 14.38 hod. byl na Jungmannově náměstí zachycen Z e m a n Rudolf, který odešel do ul. Národní, kde byl v 15.25 hod. realizován příslušníky SNB /OP/.

Od 16.30 hod. se postupně začal zvětšovat počet osob na Václavském nám. a v prostoru pěší zóny. V 16.40 hod se v prostoru Můstku vytvořil dav lidí, který tvořilo asi 500 osob. V tuto dobu se zde již pohybovali pracovníci uvedených TV štábů. V 16.50 hod. přišel k soše sv. Václava Konecký Petr, nar. ... 1963, a Blažková Hana, nar. ... 1967. Tito se zde snažili položit kytici květů. V tomto jim bylo zabráněno příslušníky VB a byli vykázní z uvedeného prostoru. V 17.00 se dav lidí v prostoru Můstku rozrostl na 5 – 7 tisíc osob. V tuto dobu se z davu začal ozývat pískot a skandovaná hesla: 'Svoboda, ať žije Havel, Dubček, Devátý, Pusťte bratry domů, Pusťte Jirouse, Cibulku, Ať žije Polsko, Ať žije Maďarsko'. Na přítomnost a zákroky příslušníků VB dav reagoval výkřiky: 'Už jsou tady, Ať žijí Češi'. Ojedinele zazněl výkřik: 'Komunisty na strom'. Dav rovněž 2x zpíval čs. hymnu.

V 17.05 hod. byl v davu vyzdvižen transparent s blíže neurčeným maďarsko-českým textem. V 17.10 hod. byl v davu poblíž Domu obuvi vyzdvižen nad hlavy ostatních účastníků mladší černovlasý vousatý muž maďarské národnosti, který začal špatnou češtinou číst 'Provolání jménem maďarské mládeže'. V tomto svolání odsoudil vstup okupačních vojsk do ČSSR v roce 1968. Po skončení svého projevu se snažil odejít směrem na Můstek, přičemž okamžitě svlékal zelený náčelník. V tuto dobu byl realizován příslušníky SNB. Na toto dav reagoval výkřiky: 'Gestapo, Ať žije Maďarsko.'

V 17.30 hodin začali příslušníci VB svůj zákrok proti davu, který uskutečnili po několikeré výzvě k rozchodu a opuštění Václavského nám. Dav byl vytlačen do přilehlých ulic. V 18.00 hodin byl v prostoru pěší zóny klid. V prostorech Jungmannovo nám., ul. Opletalova, ul. Rytířská a Čelakovských sadů se začaly vytvářet skupiny osob v počtu 150 – 300 osob.

V 18.50 hodin byl v ul. Opletalova spatřen P a m m e r Robert, nar. 4. 7. 1962, /perlustrován již 20. 8. 1989/, který prováděl videozáznam zásahu PP VB a odjezd příslušníků LM. Tento se rovněž snažil domluvit s obyvateli domu č. 15 v Opletalově ulici o možnosti provést videozáznam z některého bytu ve vyšším patře. Na jeho výzvu z uvedeného domu vyšel mladý muž /22 let/ a P a m m e r po zjištění, že je jeho činnost dokumentována, odmítl zajít do domu a z uvedeného prostoru odešel směrem k Hlavnímu nádraží.

V 17.55 hod. začalo na Staroměstské nám. proudit větší množství lidí z ulice Železné a Melantrichovy. Dav v počtu asi 200 osob se přesunul na Malé náměstí, kde lidé začali pískat, tleskat a skandovat hesla: 'Svobodu, Dubček, Havel, Pražáci, pojďte s námi.' Poté se přesunuli k budově NV hl. města Prahy, kde skandovali: 'Vy nejste Češi'. S davem se pohybovali pracovníci TV společnosti ABC News, kteří filmovali činnost davu a pohyb vozů příslušníků VB jedoucích za davem. Cestou se dav rozrostl asi na 600 osob. Tento pokračoval na Mánesův most, kde skandovali: 'Ať žije Charta', a ozývaly se výkřiky: 'A jdeme na Hrad'. V prostoru Klárova byl dav zastaven příslušníky VB. Část davu se vrátila na náměstí Krasnoarmějců a asi

200 osob odešlo ul. U lužického semináře na Karlův most. Zde se v polovině mostu zastavily a po dobu 2 minut zůstaly v tichosti stát a poté zpívaly čs. státní hymnu, přičemž každý zvedl ruku nad hlavu. Po dozpívání odešly do ul. Karlova a ta byla za nimi uzavřena příslušníky VB.

V době od 19.30 do 21.30 hodin byly příslušníky VB vytlačovány skupiny osob z přilehlých prostorů Václavského náměstí a tyto skupiny byly postupně rozptýleny. Ve 22.00 hodin byl v centru Prahy klid a byl zde běžný provoz chodců. Ve 22.30 hodin bylo další zachytávání zájmových osob v určených prostorech ukončeno. Z průběhu demonstrace a zákroků jednotek VB byla průběžně prováděna dokumentace a videozáznam. Nikdo z pravicových exponentů, mimo realizovaného Zemanu Rudolfa, nebyl v uvedených prostorech spatřen.

Poznatky k pracovníkům KZÚ:

HELIUM 89 KASKA Edward 2. taj. politické sekce ZÚ USA

V ranních hodinách při cestě do zaměstnání navštívil Arcibiskupský palác. Zde se zdržel 21 minut a odešel do zaměstnání. V 09.58 hod. opustil zaměstnání ve společnosti S p e c k Janet /PLUMBUM-89/, 1. taj. obchodního odd. ZÚ USA. Odešli přes Karlův most, Staré město na Václavské náměstí a posadili se na zahrádce hotelu Jalta, kde popijeli nějaké nápoje. Po chvíli odešli do restaurace. V 13.10 hodin opustili hotel Jalta, procházeli se po pěší zóně a odtud zpět na Václavské náměstí, kde se v 13.31 hod. rozloučil s Speck Janet /PLUMBUM-89/. V 14.55 hod. se opět setkal na Václavském náměstí se Speck Janet /PLUMBUM-89/. Odešli do hotelu Jalta, kde se posadili v hale. V 16.30 hod. opustil sám hotel Jalta, odešel do spodní části Václavského náměstí a přihlížel demonstraci. Při prováděném zákroku příslušníky VB byl zasažen slzným plynem. Z Václavského náměstí odejel metrem do ul. Kaprovy a v ul. U Radnice opět přihlížel demonstraci. Se skupinou demonstrantů odešel na Klárov. Před zásahem příslušníků VB se schoval do křovi na břehu Vltavy. Z Klárova odejel el. dr. na náměstí Krasnoarmějců. U Karlova mostu se připojil ke skupině asi 250 osob, které skandovaly protisocialistická hesla. Se skupinou odešel do ul. Spálené, kde byl proveden zákrok příslušníků VB, kterému přihlížel. Odešel dále na Národní třídu, kde se sešel s Guimond Pierre /LUMÍR 88/ ze ZÚ Kanady a jedním švýcarským diplomatem. Společně odešli na Václavské náměstí, kde se rozešli. HELIUM 89 odešel na Hlavní nádraží, odkud asi 15 minut někam telefonoval /dekáda neobsazena/. Po skončení hovoru odešel na Jungmannovo náměstí, kde se sešel s Müllerem Petrem, nar. ... 1964, zam. ČVUT, bytem Mariánské Lázně, ... Po 2 minutách se rozloučili a HELIUM 89 odejel el. dr. do bydliště.

HELAN 86 BRINGER Carl – Hessenský rozhlas a televize ARD

V dopoledních hodinách odejel s manželkou na nám. M. Gorkého, kde se zastavili a odešli na pěší zónu, na Václavské náměstí. Cestou si prohlíželi výkladní skříně. Poté odejeli do zaměstnání. V odpoledních hodinách byl na Střeleckém ostrově. Zde s ním byla osádka vozu XOB 08-95. Ze Střeleckého ostrova všichni ve svých vozech odejeli do ul. Vlašské, kde HELAN 86 zašel na ZÚ NSR. Muži z vozu XOB 08-95 natáčeli v ul. Vlašské rozhovor s kopáči cikánské národnosti. Otázky se týkaly roku 1948 a 1968, dále pak situace v Polsku a Maďarsku. Ze ZÚ NSR odejel do ulice Rytířské a za ním muži ve voze XOB 08-95. Zde zastavili a odešli do ul. Na příkopě a natáčeli příslušníky VB a chodce. V 14.30 hod. odejel sám do zaměstnání. V 17.10 hod. odejel ze zaměstnání + žena /nebude zjišťována/ do ul. Spálené. Zde zaparkovali a odešli do ul. Havířské, kde se sešli se štábem ZDF a ARD. V tuto dobu přerušeno, protože zde probíhal zákrok příslušníků VB. V 17.57 hod. přišel ke svému vozu a odejel do zaměstnání. Ze zaměstnání odejel s manželkou a ženou /nebude zjišťována/ do bydliště.

ZÁCHYT STEIN Theodor nar. 24. 4. 1936 st. přísl. NSR

ZÁCHYT se během celého sledování pohyboval ve společnosti dvou společníků Končar – Durděviče a Kirchgeorga a Režničkové.

13.35 – 16.10 hod. byl s výše uvedenou společností v restauraci Volha, kde se

uskutečnili 4 styky, ve kterých byli zjištěni:

Štěrbá Jiří, nar. ... 1928, bytem Č. Budějovice, ... Zaměstnán Domácí potřeby
Č. Budějovice

Lukáč Josef, nar. ... 1943, bytem Č. Budějovice, ... Zaměstnán Domácí potřeby
Č. Budějovice

Sádovská Markéta, nar. ... 1958, bytem Č. Budějovice, ... Zaměstnána Domácí
potřeby Č. Budějovice

Ing. S m r ž Josef, nar. ... 1955, bytem Č. Budějovice, ... Zaměstnán Domácí potřeby
Č. Budějovice.

Další pohyb bez operativních poznatků.“

Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1590–1594.

³ Závěry z jednání tohoto OŠ FMV byly rozesílány dálkopisem. Srovn. kopii dálkopisu
evidovaného pod čj. KS–0059–5/OV–89 22. 8. 1989 KS SNB Ostrava, in: A. Lorenc
a spol., sv. XXIII., č. l. 3036–3038.

Dokument 61b

1989, 21. srpna, Praha. – Informace o bezpečnostní situaci v ČSSR k 21. srpnu 1989. Příloha k Dokumentu 61a?.

Informace

o bezpečnostní situaci v ČSSR k 21. srpnu 1989

V průběhu uplynulého dne, tj. 20. srpna 1989, nedošlo na území státu k narušení klidu a veřejného pořádku. Bylo zabráněno uskutečnění ohlášeného hromadného protispolečenského vystoupení vnitřního protivníka.

V Praze se okolo 17.00 hod. pohybovaly na Václavském náměstí čtyři zahraniční televizní štáby /Italové, Američané, Maďaři a Poláci/. Kolem nich se soustředilo asi 50 osob, které se však po perlustraci rozešly. Přítomni byli rovněž pracovníci tiskové agentury AFP /CON-RATH/, televizní společnosti ARD /BRINGER/ a pracovník ZÚ USA /KASKA/.

Krátce po 17.00 hod. se pokusila skupina mladých lidí o tzv. korzo na pěší zóně. Z těchto osob jich bylo 37 označených trikolorami předvedeno, 8 osobám byla uložena bloková pokuta, 6 osob bylo umístěno do cely předběžného zajištění a zadržení. Šest osob bude řešeno národním výborem pro přestupek. Provedeným opatřením bylo konání korza zabráněno.

Večer po 19.00 hod. se na Karlově mostě shluklo asi 70 mladých lidí, přívrženců tzv. Společnosti za veselejší současnost ČSSR. Někteří z nich rozšiřovali letáky této společnosti, parodující svým obsahem internacionální pomoc v roce 1968. Na Vltavě u Karlova mostu byla v té době zjištěna a krátce poté odstraněna poříčním oddílem VB maketa velryby /v rozměru asi 2 m/, která měla upoutat pozornost občanů k dění na Karlově mostě.¹

Z projevů těchto skupinek bylo zřejmé, že jsou zaskočeny, až dezorientovány, nepřítomností organizátorů a vůdčích osobností, /zejména UHLA, ŠABATOVÉ, RUMLA, HRADÍLKA, BENDY – zadržení, URBANA, PETROVÉ, LISE, VYDRY, DIENSTBIERA, kteří se skrývají/, takže jejich činnost nebyla jednotná a aktivní. Celkovou aktivitu nelegálních struktur zřejmě ovlivnila jednoznačná stanoviska vrcholných stranických a státních orgánů ke snahám nepřátelských živlů zneužít výročí 21. srpna k protičeskoslovenským akcím, aktivní působení hromadných sdělovacích prostředků i aktivní preventivní bezpečnostní opatření, uplatňované v posledním období vůči hlavním organizátorům nepřátelské činnosti a aktivistům nelegálních struktur.

V průběhu opatření v Praze bylo perlustrováno celkem 285 osob, z toho 36 cizinců. Z hlediska věku bylo 54 osob mladších 18 let, 34 osob do 25 let, 47 osob do 30 let, 27 osob do 35 let a 37 osob starších 35 let. Celkem 93 osob bylo s trvalým bydlištěm v Praze, 58 osob ve Středočeském kraji, 38 v Severočeském, 17 ve Východočeském a 13 v Severomoravském kraji.

Jako nepravdivý byl prověřen poznatek k Tomáši TESÁRKOVÍ /1970, katolický laik/, který údajně hodlal použít při demonstraci v Praze dne 21. srpna samopal. TESÁREK byl zadržen a při výslechu doznal, že si vše vymyslel, přesto byl umístěn v cele předběžného zajištění a zadržení. Ve vyšetřování se dále pokračuje.

Na základě prováděných opatření na státní hranici bylo od počátku akce vráceno z hraničních přechodů 214 polských občanů /včetně CZECZERSKI Josefa, sekretáře polské Solidarity[,] a MACIOSZCZYK Alojze, pracovníka Solidarity/ a 24 občanů MLR /mezi nimi RAJK Láslo a BUDA Gejza, přední aktivisté opozičních uskupení/ pro podezření z plánované účasti na provokačních akcích v ČSSR.

Do ČSSR přicestovalo za posledních 5 dnů celkem 2 322 italských st. příslušníků, z nichž bylo 27 vráceno a z toho 3 pro příslušnost k italské Radikální straně.

Poslední zjištěná závažnější informace o chystaném protispolečenském vystoupení protivníka je příprava schůzky zástupců československých, maďarských a polských opozičních skupin v Praze. Místo plánované schůzky je pod kontrolou, dosud se neuskutečnila.

Rovněž v teritoriích krajů nedošlo k pokusům o protisocialistická vystoupení.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1713–1714. – Kopie strojopisu.

¹ Srovn. SVS *uvítala v Praze velrybu*, in: Servis VIA Praha 050–89, „*Neúspěšná akce*“. *Intervence velryb*, in: Informace o Chartě 77 č. 16, roč. 12 (1989), str. 18–19.

Dokument 62

1989, 22. srpna, Praha. – Zápis z jednání štábu I. náměstka MV ČSSR konaného dne 21. srpna 1989.

[...] ^a

Praha dne 22. srpna 1989 [...] ^b
 č. j. N/Z-0060-6/89
 Výtisk číslo: 1
 Počet listů: 3

Schvaluji:

[...] ^c

genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.
 I. náměstek MV ČSSR

Zápis

z jednání štábu I. NMV ČSSR, konaného dne 21. srpna 1989

Přítomni: ss. Konrád, Mencl, Vrlík, Vykypěl

Program: I. Informace z jednání 9. operativní porady MV ČSSR konané dne 15. 8. 1989
 II. Informace o nadcházejícím jednání delegace FMV v SSSR ve dnech 28. – 31. srpna 1989

Jednání řídil I. náměstek MV ČSSR s. genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

I. Na 9. operativní poradě MV ČSSR bylo projednáno:

1. „Bezpečnostní situace v ČSSR v období před 21. srpnem 1989“

K tomu I. náměstek MV ČSSR uložil:

náčelníkovi II. správy SNB:

aktivně postupovat vůči tvůrcům Návrhu jednotného postupu opozičních sil.

Termín: do 25. 8. 1989 informovat o zabezpečení úkolu a dosažených výsledcích [...] ^d

2. „Informace o zajištění VČS komunistů ve FMV“.

K tomu I. náměstek MV ČSSR

a) informoval náčelníky útvarů SNB o svolání celostátního aktivu funkcionářů resortu v druhé polovině září t. r. za účasti generálního tajemníka ÚV KSČ nebo vedoucího oddělení ÚV KSČ;

b) uložil všem náčelníkům:

zpracovat zhodnocení současné organizační struktury, zejména z hlediska:

- případných strukturálních problémů, které se projeví po reorganizaci[,] a z hlediska
- závěrů pro další činnost útvarů, které vyplynuly z provedených hodnocení činnosti po XVII. sjezdu KSC a prognóz pro další období a které by mohly vyvolat potřeby případných vnitřních úprav organizační struktury.

Termín: do 11. září 1989

- c) akceptoval žádost genmjr. ing. Vrlíka přizvat na chystaný celostátní aktiv i náčelníky samostatných útvarů z rámce III. správy SNB a uložil plk. JUDr. Vlčkovi:¹ zpracovat návrh dopisu I. NMV ČSSR náčelníkovi VOS FMV ve výše uvedeném duchu.

3. Různé

- V této části hovořil I. NMV ČSSR o možnosti úprav funkčních platů u útvarů. Využít daných finančních možností[,] které náčelníci útvarů mají, k ocenění dobré práce svých příslušníků touto formou.
- Druhou možností ocenění je i ocenění formou kázeňských odměn, včetně návrhů předkládaných I. NMV ČSSR na odměny v jeho pravomoci.

II. Informace o nadcházejícím jednání delegace FMV v SSSR ve dnech 28. 8. – 31. 8. 1989.²

K tomu I. náměstek MV ČSSR

- a) sdělil, že v delegaci z náčelníků útvarů jím řízených bude náčelník II. správy SNB plk. PhDr. Karel Výkypěl;

b) uložil

- náčelníkovi SPV SNB:

zpracovat informaci o našich záměrech v souvislosti s výjezdy čs. občanů do zahraničí, včetně stručného přehledu o vývoji emigrace.

Informaci předložit i v překladu do ruštiny.

Termín: do 25. 8. 1989 – 08.00 hod. [...]d

- náčelníkům řízených součástí:

zpracovat náměty, případně problémy ke konzultacím v SSSR.

Termín: do 25. 8. 1989 – 08.00 hod. [...]d

Zapsal: plk. JUDr. K. Vlček [...]e

[...]f

^a Předtištěno: „I. NÁMĚSTEK MINISTRA VNITRA ČSSR genpor. Ing. Alojz LORENC, CSc.“

^b Pod tím razítkem „Přísně tajné“.

^c Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^d Vpravo rukou připsáno „Splněno“.

^e Pod jménem vlastnoruční podpis „Vlček“.

^f Rozdělovník jako u Dok. 23 s tím, že u výtisku č. 1 je místo „domo“ uvedeno „spis“.

¹ Plk. JUDr. Karel Vlček (1935) byl od 1. 1. 1984 náčelníkem analyticko informačního a plánovacího odboru III. S-SNB, propuštěn 31. 8. 1990 ze služebního poměru vojáka z povolání.

² Z podkladů na cestu do SSSR jsou zachovány „Téze pro jednání I. NMV ČSSR s. genpor. A. LORENCE s I. místopředsedou KGB SSSR arm. gen. BOBKOVEM“:

„I. Vnější protivník:

1) Charakteristika:

– souhrnnou charakteristikou je aktivizace činnosti speciálních služeb s některými typickými rysy současných tendencí;

– využívání legálních pozic k získávání zpravodajských informací z celého spektra politiky, ekonomiky, vědy a dalších oblastí společenského života cestou širokého využívání kontaktů s pracovníky uvedených oblastí;

– důvodně předpokládáme orientaci na aktivní opatření a tajné operace krátkodobého i dlouhodobého významu s cílem poškozovat politické a ekonomické zájmy našeho státu, vytvářet předpoklady pro destabilizaci společnosti a prosadit své zájmy ve vztahu k dalšímu vývoji společnosti;

– jde o dlouhodobý program ideodiverze. V tomto programu Charta 77 a další struktury asi nepředstavují strategický zájem. Plní úkol zvyšování napětí ve společnosti, jsou využívány ke konfrontačnímu postupu se současnou politikou strany a proti představitelům strany a státu, ale současně speciální služby a ideodiversní centra se orientují na získávání a ovlivňování perspektivních osob nezkompromitovaných kontakty s Chartou s cílem vytvoření širokého spektra možností vlivu na politiku, vědu, ekonomiku a kulturu.

2) Změny v přístupech:

– samozřejmě význam a úkoly kádrových pracovníků speciálních služeb se nezmenšují. Rovněž tak usílí o výstavbu efektivní agentury uvnitř naší společnosti. Reálně je ovšem nutno předpokládat záměry speciálních služeb o využívání vlastních vědeckých pracovníků, pracovníků kultury a dalších osob z různých sfér společenského života kapitalistických států, jež jsou úkolovány spec. službami ke kontaktu a vytěžování našich občanů z uvedených sfér;

– nové podmínky mezinárodních styků, nové přístupy v činnosti spec. služeb a také nové možnosti technických prostředků vytváří kvalitativně novou situaci na úseku spojení agentury s centrály.

3) Hlavní koncepční záměry:

– zabezpečit v uvedených podmínkách vyhledávací činnost kontrarozvědky a dokumentaci konkrétní nepřátelské činnosti s cílem efektivní prevence, ale i postihu tak, aby byla zabezpečena ochrana společnosti a přitom nebylo bráněno pozitivním tendencím v mezinárodním i vnitropolitickém vývoji;

– zabezpečit zvýšenou efektivnost operativní činnosti kontrarozvědky v podmínkách zúžených možností administrativně režimních opatření, jež byly dosud kontrarozvědkou využívány. Současně prosadit, aby některá administrativně režimní opatření, jež byla k ochraně společenských zájmů zabezpečena prakticky bezpečnostními orgány, byla více než dosud zabezpečována právní ochranou ekonomických a společenských mechanismů (pracovně právní a společensko právní ochrana);

– koncentrace sil na hlavní problémy a omezování extensivních přístupů práce kontrarozvědky. V nových podmínkách je nereálné kvalitně v celé šíři starými metodami úkoly zabezpečovat;

- podstatně zvýšit ofensivnost práce kontrarozvědky s cílem vytvořit předpoklady pro realizaci cílevědomých aktivních opatření, operativních experimentů a zpravodajských operací k zabezpečení efektivní vyhledávací činnosti kontrarozvědky a maření nepřátelského působení spec. služeb (i vnitřního protivníka);
- přijmout komplex systémových opatření ke zvýšení efektivnosti práce v zahraničí v součinnosti rozvědky a kontrarozvědky. Dále ke zvýšení efektivnosti práce proti nepřátelské činnosti residentur, zejména její agenturní činnosti, a nakonec komplex opatření k odhalování spojení agentury protivníka s residenturami a centrálou;
- zpracovat iniciativní návrhy s podněty ke zdokonalení politické a právní ochrany přestavby, zefektivnit součinnost kontrarozvědky s hospodářskými a společenskými institucemi k ochraně přestavby.

II. Vnitřní protivník:

1) Charakteristika:

- charakteristickým prvkem je úsilí vnitřního protivníka o vytvoření masové základny pro svoji činnost, o vyzdvížení osobností schopných stát v čele opozičních procesů a o mezinárodní propojení skupin vnitřního protivníka. V souhrnu jde o tvorbu politické základny, prvků struktury a řízení politické opoziční činnosti proti KSČ;
- struktura seskupení nezávislých iniciativ dnes již svým programovým zaměřením pokrývá prakticky všechny základní oblasti společenského života. Pokud jde o programové zaměření, lze toto prostředí diferencovat na skupiny s konfrontačním programem, skupiny reformního charakteru a skupiny jasně inklinující ke vzniku politické strany charakteru sociální demokracie;
- orientace vnitřního protivníka na proniknutí do nekomunistických politických stran Národní fronty a působení na takovou jejich orientaci, jež by se stala politikou opozicí KSČ;
- snahy o infiltraci dalších složek Národní fronty, zejména společenských organizací, ROH, SSM, různých svazů kulturních a vědeckých pracovníků a institucí tohoto charakteru;
- orientace na vytvoření struktur pro klerikální politickou činnost. Jde o záměry o rozvoj laického hnutí a o vytvoření různých křesťanských spolků se společenskou orientací jejich činnosti.

2) Změny:

- oproti předchozímu vývoji se projevuje kvalitativně větší zájem vnitřního protivníka o oficiální struktury a pomocí ovlivnění její činnosti k dosažení cílů vnějšího i vnitřního protivníka;
- krystalizují se snahy vnitřního protivníka o přímou politickou činnost vytvořením nových politických stran (sociální demokracie) nebo změny charakteru politických stran Národní fronty (příznačná je snaha o prosazení křesťanského proudu v Čs. straně lidové);
- je třeba počítat s narůstajícími záměry vnitřního protivníka na oslabování akceschopnosti KSČ, zejména působením na oslabování jednoty strany.

3) Hlavní koncepční záměry:

- koncepční záměry vychází ze skutečnosti, že jediné důsledná přestavba pod vedením KSČ vytváří předpoklady pro izolovanost a neúčinnost působení IDC i vnitřního protivníka;
- základním úkolem je proto maximální podpora vedoucí úlohy KSČ v procesu přestavby s využitím všech specifických prostředků StB. Znamená to objektivní informace strany o vývoji společnosti;
- základním záměrem je zvýšit ofensivnost práce kontrarozvědky k efektivní zpravodajsko rozkladné činnosti a aktivním opatřením k paralyzování nepřátelské činnosti protivníka;
- v podmínkách rozvoje právního státu, demokratizace a plnění mezinárodních závazků prosadit takové změny forem a metod práce, jež by zabezpečily účinnou obranu společnosti v těchto podmínkách a nebyly v rozporu s úkoly a procesy, jež odpovídají vnitřním i zahraničním cílům politiky strany;

- rozšíření a zkvalitnění zpravodajských pozic v hlavních seskupeních vnitřního protivníka, zkvalitnit zpravodajskou ochranu organizací Národní fronty a struktur vědy, kultury, společenských organizací;
- podstatně zvýšení akceschopnosti k efektivní zpravodajské vlivové a rozkladné činnosti seskupení vnitřního protivníka s podstatně širším obsahovým spektrem (rozložit, izolovat, infiltrovat, vytvořit) působení na základnu seskupení. Zofensivní tlak na hlavní nepřátelské osoby (organizátory);
- s využitím legálních církevních struktur (vycházejí ze správně orientované církevní politiky) omezovat činnost nelegálních církevních seskupení, mařit pokusy o rozvoj klerikálních společenských struktur;
- zvláštní pozornost věnovat ochraně vysokoškolské mládeže. V součinnosti s VB zabezpečit ochranu učňovské a středoškolské mládeže.

III. Ochrana ekonomiky:

1) Charakteristika:

- je klíčovým úkolem kontrarozvědky ve vztahu k vnějšímu i vnitřnímu protivníku. Vývoj ekonomiky považujeme za určující faktor současného společenského vývoje. Záměry vnějšího a vnitřního protivníka zjevně ukazují na tendence cestou destabilizace ekonomiky zabezpečit realizaci svých záměrů;
- počítat je nutno se skutečností, že důsledně uplatňování nových principů řízení ekonomiky a rovněž realizace strukturálních změn v ekonomice vytvoří podmínky pro společenské napětí, s čímž protivník kalkuluje;
- významným prvkem charakterizujícím současnost je otázka společných podniků se zahraniční kapitálovou účastí, jakož i další ve své podstatě pozitivní opatření v rozvoji zahraničně ekonomických styků, které ovšem rovněž vytváří některé možnosti pro činnost vnějšího protivníka směrem k poškozování naší ekonomiky;
- se současnými změnami v ekonomice souvisí i otázka trestné činnosti našich občanů. Potud jde o působnost kontrarozvědky zejména v zahraničním obchodě. Výsledkem této činnosti je únik informací a rovněž přímé poškození našich ekonomických zájmů;
- i když mimořádné události v národním hospodářství nevykazují tendenci nárůstu, je nutno zvýšenou pozornost věnovat případům poškozování chodu výroby jednotlivci, jež se v posledních dvou letech častěji než v minulém období vyskytují. Odhalen byl jeden závažný případ organizování sabotážní činnosti.

2) Změny:

- podstatný rozvoj kontaktů čs. organizací s kapitalistickými firmami vytváří novou kvalitu v systému kontrarozvědné ochrany ekonomiky, na kterou je třeba efektivně reagovat. Jde o ochranu státního a hospodářského tajemství i ochranu hospodářských zájmů;
- snahy vnitřního protivníka o pronikání do závodů a zneužívání problému současného ekonomického rozvoje znamenají nebezpečí nárůstu protispolečenské činnosti v oblasti ekonomiky;
- závazky Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky vyžadují změnu některých režimových opatření, což současně znamená změny v požadavcích na operativní práci.

3) Hlavní koncepční záměry:

- provázat kontrarozvědnou ochranu ekonomiky s úkoly boje proti vnějšímu a vnitřnímu protivníku, což nedosahuje zatím úrovně, jež je v nových podmínkách nevyhnutná, rozpracovat nové formy a metody práce k zabezpečení ochrany ekonomiky v nových podmínkách;
- upřesnění objektů kontrarozvědné ochrany ekonomiky, diferencované stanovení cílů ochrany v souladu s charakterem objektu, diferencovaná příprava operativních prostředků k ochraně;
- změny v ekonomice (např. reorganizace centra, vznik nových podniků) vyžadují nové úkoly ve výstavbě agenturní sítě, protože tato neodpovídá novým potřebám. S předpokládanými strukturálními změnami ekonomiky tento úkol bude rovněž aktuální;

– v nových podmínkách organizačního uspořádání útvarů StB dopracovat systém boje proti mimořádným událostem v národním hospodářství v kontrarozvědně ochraňovaných objektech;

– zofensivnit vyhledávací činnost kontrarozvědky při ochraně ekonomiky i s využitím aktivní výstavby zahraniční agentury.

IV. Postup k zabezpečení úkolů kontrarozvědky v období let 1990 – 1995

1) Reorganizace:

– cílem bylo vytvořit organizační předpoklady pro zvýšení efektivnosti řízení kontrarozvědky, zejména předpokladů pro zkvalitnění součinnosti v centru, zkvalitnění analytické práce, zlepšení řídicích vazeb centr – kraj. Současně podstatně posílit základní články vyhledávací činnosti kontrarozvědky v teritoriu;

– záměry v centru se naplňují pomalu, ale přesto jednotlivé otázky stanoveného záměru jsou řešeny. Závažným faktorem, jenž uvedený proces ovlivňuje, je současná přetíženosť operativními úkoly a dále pak neobyčejným počtem závažných koncepčních úkolů. V současnosti zůstává proto dořešit systém řízení státní bezpečnosti, dále analyticko-informační systém Hlavní správy kontrarozvědky a zpracování plánů nových součinnostních úkolů II. správy s I. správou, s VKR, RKR a RR službou a také IV. a VI. správou. Jde hlavně o přizpůsobení činnosti těchto útvarů novým potřebám a koncepčním záměrům kontrarozvědky;

– v krajích poměrně rychle a s dobrou perspektivou jsou budovány nově zřízené oddělení StB v rámci okresů. Je předpoklad, že do konce roku 1989 tento úkol bude v zásadě splněn (celkové posílení znamenalo výstavbu asi 40 nových oddělení StB cca 70 % předchozího stavu operativních pracovníků).

2) Koncepce:

– v současnosti je dopracována koncepce Hlavní správy kontrarozvědky. Jde o stanovení perspektivních úkolů, rozvoj nových forem a metod práce a koncepční úkoly k řízení a zabezpečení činnosti kontrarozvědky.

3) Řešení řídicích vazeb a dobudování analyticko-informačního systému:

– koncepčním záměrem je posílení centrálního řízení kontrarozvědné práce s výraznější než dosud přímou účastí centrály na řešení nejzávažnějších kontrarozvědných úkolů v rámci celého teritoria ČSSR;

– je zpracovávána koncepce analyticko-informačního celostátního systému kontrarozvědky a realizovány úkoly výstavby automatizovaného informačního systému StB (EVIC, EMAN, EZO, PAS, EVCO), zpracovávají jsou záměry k výstavbě poznatkového fondu kontrarozvědky.

4) Koncepce výběru a přípravy kádrů kontrarozvědky:

– základním koncepčním záměrem je zkvalitnění výběru nových příslušníků StB a předpoklady ke kontrarozvědné práci a intenzifikace jejich přípravy. Jde o orientaci na větší výběr absolventů civilních vysokých škol, než bylo dosud, úkoly přípravy nových pracovníků kontrarozvědky formou operativních kursů a podíl II. správy na rozvoji fakulty StB VŠ SNB.

5) Vědecko-technický rozvoj kontrarozvědky:

– rozvoj nových metod práce kontrarozvědky, příprava ofensivních postupů kontrarozvědky, rozvoj analytické práce;

– využití výpočetní techniky v řízení a činnosti kontrarozvědky;

– formulace zásadních potřeb na technické zabezpečení činnosti kontrarozvědky (technické zabezpečení činnosti IV. správy, VI. správy, radiokontrarozvědky).

V. Náměty ke konzultaci:

1) Způsob organizace a zabezpečení součinnosti mezi kontrarozvědkou a rozvědkou, zejména z pohledu vyhledávání kontrarozvědných signálů v zahraničí a podíl rozvědky na efektivním boji kontrarozvědky s vnitřním protivníkem.

2) Otázka koncepce radiokontrarozvědné služby v nových technických podmínkách, spojení agentury s centrálou a možnosti jejího zabezpečení.

3) Metodika a organizace analytické práce II. správy KGB a možnosti vzájemné součinnosti při výstavbě automatizovaných informačních systémů kontrarozvědky.

- 4) Změny činnosti VKR v nových podmínkách daných veřejnou informovaností.
 5) Možnosti součinnosti MV ČSSR s KGB při vyhledávání technických prostředků rozvědek protivníka.
 6) Námět na vypracování dalších společných opatření proti současné činnosti ideodiversních center a proti činnosti VIA.
 7) Metodika kontrarozvědné ochrany společných podniků s kapitálovou účastí kapitalistických firem.
 8) Námět na nové posouzení vzájemné součinnosti při přípravě kádrů StB:
 – posouzení změn v součinnosti 1. fakulty VŠ SNB s VŠ KGB;
 – posouzení dalšího obsahu přípravy příslušníků SNB v kursech na VŠ KGB.“
 Kopie strojopisu v archivu ÚDV.

Kromě toho ministr vnitra F. Kincl a vedoucí oddělení státní administrativy R. He-genbart již dne 17. května 1989 předložili sekretariátu ÚV KSČ „návrh na výjezd delegace MV ČSSR do SSSR ve dnech 29. května až 1. června 1989“. V důvodové zprávě FMV stojí:

„Na základě pozvání předsedy Výboru Státní bezpečnosti Svazu sovětských socialistických republik armádního generála Vladimíra Alexandroviče KRJUČKOVA se má uskutečnit ve dnech 29. května – 1. června 1989 výjezd delegace FMV vedené ministrem vnitra ČSSR do SSSR.

Předmětem jednání s delegací vedenou předsedou Výboru Státní bezpečnosti SSSR má být osobní seznámení se soudruhem KRJUČKOVEM, zhodnocení dosa- vadní spolupráce mezi bezpečnostními resorty obou zemí od posledního jednání na úrovni ministrů, které se uskutečnilo v Praze v roce 1984, posouzení možnosti dalšího rozvoje této spolupráce v nadcházejícím období, podpis nové základní Do- hody o spolupráci mezi FMV ČSSR a Výborem Státní bezpečnosti SSSR a Protokolu z jednání obou delegací.

S ohledem na charakter jednání se navrhuje následující složení delegace FMV:

vedoucí: genpor. Ing. František KINCL

ministr vnitra ČSSR

členové: genpor. Ing. Alojz LORENC, CSc.

I. náměstek ministra vnitra ČSSR

: plk. Karel VODRÁŽKA

náčelník I. správy SNB

: plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

náčelník II. správy SNB

: plk. JUDr. Milouš KRÁSA, CSc.

náčelník vnitřní a organizační správy FMV

: pplk. JUDr. František KUBÁNEK

náčelník odboru pro mezinárodní styky

vnitřní a organizační správy FMV

: plk. Ing. Jaroslav KRTIČKA, CSc.

představitel FMV při VStB SSSR

a doprovod.“

SÚA – A ÚV KSČ, fond sekretariát ÚV KSČ, sign. S100, čj. 7766/24. Navržené usnesení bylo sekretariátem ÚV KSČ na 100. schůzi sekretariátu ÚV KSČ dne 18. května 1989 schváleno.

K samotnému jednání v SSSR srovn. pozn. 6 Dok. 69.

Dokument 63

1989, 22. srpna, Praha. – Závěry z jednání operačního štábu FMV dne 22. srpna 1989.

Sekretariát operačního štábu FMV

[...]ª

V Praze dne 22. srpna 1989
PŘÍSNĚ TAJNÉ!
 č. j.: OV-00108/S-89
 Výtisk č.: 24
 Počet listů: 4

SCHVALUJI: [...]ª

I. náměstek ministra vnitra ČSSR
 a náčelník operačního štábu FMV
 genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

ZÁVĚRY

z jednání operačního štábu FMV konaného dne 22. srpna 1989

Jednání operačního štábu FMV řídil jeho náčelník, I. náměstek ministra vnitra ČSSR genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.

Z jednání operačního štábu byli omluveni členové OŠ FMV ze Slovenské socialistické republiky.

Dále se jednání operačního štábu FMV zúčastnil vedoucí odboru 13. oddělení ÚV KSC plk. RSDr. Václav ZAJÍČEK.¹

Program jednání:

- 1/ Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání a její doplnění účastníky jednání.
- 2/ Plnění stanovených opatření a uložení úkolů pro závěrečnou fázi MBO.

K 1. bodu jednání:

Informace o vývoji bezpečnostní situace od posledního zasedání OŠ FMV a její doplnění přítomnými funkcionáři.

Informaci o vývoji bezpečnostní situace přednesl náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ. O další údaje ji doplnili: I. náměstek MVŽP ČSR genmjr. RSDr. Karel NOVÁK a náčelníci /nebo jejich zástupci/ S SNB hl. m. Prahy a Sčk., I. S SNB, II. S SNB, III. S SNB,² IV. S SNB, XIII. S SNB, správy vyšetřování StB, HS PS OSH a správy vojsk MV.

Z vystoupení uvedených funkcionářů v rámci doplnění informace o vývoji bezpečnostní situace vyplynuly především tyto poznatky:

- na 22. srpna t. r. připravuje rakouská televize vystoupení MLYNÁŘE k srpnovým událostem v ČSSR;
- západoněmecká CDU a CSU připravují k projednání ve spolkovém sněmu otázku zásahu čs. Bezpečnosti proti pravicovým elementům v Praze a chce této události zneužít k omezení výjezdů občanů a oficiálních činitelů do ČSSR;
- stranické a státní vedení ČLR zaujalo kladný postoj k postupu čs. státních orgánů a mocenských složek proti narušitelům veřejného pořádku v Praze;
- na mostě Přátelství na hranici mezi ČSSR a PLR uspořádala pomoci transparentů a skandování polská Solidarity provokaci za účasti J. KURONĚ a asi 100 osob;
- skupina italských turistů vyjádřila zklamání nad slabou intenzitou střetu mezi čs. Bezpečností a narušiteli veřejného pořádku a vyslovila zejména údiv a zklamání nad tím, že nebylo použito zbraní.

K 2. bodu jednání:

Plnění stanovených opatření a uložení úkolů pro závěrečnou fázi MBO.

Členové OŠ FMV stručně dokladovali plnění úkolů z předešlých jednání štábů a podíl svých útvarů při realizaci opatření proti narušitelům veřejného pořádku dne 21. srpna t. r. v Praze.

Na podkladě informace o bezpečnostní situaci a přednesených докладů o plnění stanovených opatření náčelník OŠ FMV uložil tyto okruhy úkolů:

1/ 1. náměstek MVŽP ČSR, genmjr. RSDr. Karel NOVÁK, náčelník S SNB hl. m. Prahy a Sčk., plk. JUDr. Antonín CHMELÍČEK, náčelník správy vyšetřování StB, pplk. JUDr. Ondrej TOMKO

Nasadit potřebné síly k urychlenému dořešení všech případů osob, které byly zajištěny v souvislosti s účastí na nepřátelských akcích. Důraz při postupu položit na přísné dodržování procesních právních norem a vyvarování se i nedostatků formálního charakteru.

2/ Náčelník sekretariátu OŠ FMV mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ

a/ Zpracovat informaci s následujícím zaměřením:

- kvalitativní rekapitulace sledovaných událostí,
- zhodnocení výsledků souboru preventivních opatření,
- postup v činnosti k dokončení započatých akcí včetně opatření, která budou realizována v souvislosti se zadržením osob.

Termín splnění do 23. srpna 1989

b/ Zpracovat z podkladů zaslanych členy OŠ FMV souhrnné vyhodnocení realizace MBO.

Termín do 15. září 1989

3/ Všem členům OŠ FMV

- vyhodnotit průběh a výsledky mimořádných bezpečnostních opatření, zvýraznit klady i nedostatky jejich realizace v rámci podřízených útvarů. Rozboru využít ke zvýšení úrovně práce na daném úseku činnosti; zpracovanou analýzu zaslat do 5. září t. r. náčelníkovi sekretariátu OŠ FMV.³

V závěru jednání náčelník OŠ FMV genpor. ing. Alojz LORENC, CSc.[.] jménem ministra vnitra ČSSR i jménem svým poděkoval všem členům OŠ FMV, náčelníkům KS SNB a jim podřízeným příslušníkům za aktivní, iniciativní a svědomitý přístup k plnění uložených úkolů.

Obdrží:

Náměstek MVŽP SSR genmjr. JUDr. Ján KRAJČI,

náčelníci: XII. S SNB Bratislava

S SNB hl. m. SSR Bratislavy

KS SNB České Budějovice, Ústí nad Labem, Plzeň, Hradec Králové, Brno, Ostrava, B. Bystrica, Košice.⁴

[...]^c

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1701–1706. – Kopie strojopisu.

^a Nalevo od hlavičky razítko jako u Dok. 45; poř. číslo 7659, přijato 16.10 a odesláno 17.25, přes položky razítkem datum „23. 08. 89“.

^b Vlastnoruční podpis „gen. Lorenc“ (viz Dok. 3).

^c Rozdělovník jako u Dok. 58 s tím, že podpisy (nečitelné) jsou pouze u výtisků č. 1 (ten škrtnut) až 4 (u č. 3 ?) a u výtisku č. 6 (vlastnoruční podpis „Bílková“); pod rozdělovníkem rukou připsáno „Výtisky č. 1, 2 a 6 vráceny dne 22. 9. 89, nevyužity a provedena jejich skartace dne 25. 9. 89. mjr. Böhm“, vedle toho vpravo razítkem datum „24. VIII. 1989“ a jiným rukopisem „odesláno – viz Dk. nstržm. Krejčová“. Prezenční listina jako u Dok. 48: chybí podpisy u MVŽP SSR, XII. S SNB, S SNB hl. m. SSR Bratislavy a Zsk.; srovn. níže.

¹ Podle zachované prezenční listiny se zasedání operačního štábu FMV dne 22. srpna 1989 zúčastnili: Novák (MVŽP ČSR), Novotný (VOS FMV), Pilský (IMV ČSSR), Koníček (KS FMV), Kavalíř (SPRSZ FMV), Kainar (I. správa SNB), Chovanec (II. správa SNB), Vrlík (III. správa SNB), Mencl (IV. správa SNB), Kilián (V. správa SNB), Šimůnek (VI. správa SNB), Klučinec (XIII. správa SNB), Tomko (SV StB), Vostárek (FS VB), Bizub (správa spojení SNB), Tarčák (letecká správa SNB), Nemeč (HS PS OSH), Šabata (SV MV), Chmelíček (S SNB hl. m. Praha a Sčk.), Zajíček (13. oddělení ÚV KSČ). Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1706.

² Náčelník III. S-SNB gen. Vrlík se mohl prezentovat „Informací o bezpečnostní situaci v ozbrojených silách ČSSR“ (čj. Sb–00290/170–12/89) z 22. 8. 1989: „Operativní a státobezpečnostní situace v ozbrojených silách je nadále stabilizovaná, od včerejšího OŠ nedošlo ke změnám.

Vojenskou kontrarozvědkou byly zaznamenány další případy pronikání výzvy 'NĚKOLIK VĚT' do řad vojenské veřejnosti. Bylo zjištěno, že výzvu dále podepsal

1 důstojník ČSLA. Rozšiřování výzvy bylo zjištěno u 1 občanského pracovníka a 1 vojáka základní služby ČSLA.

Celkový počet zjištěných podpisů příslušníků ozbrojených sil k dnešnímu dni je 32.

Výhružný anonymní telefonát byl zachycen dne 21. 8. 1989 v 18.05 hodin dozorcím důstojníkem Ústředního domu armády v Praze. Po sdělení ‚Ty svině komunistická, chcipněš‘, anonym zavěsil.

V pátrání po ztracených a odcizených zbraních nedošlo ke změnám. Rovněž beze změn zůstává situace v pátrání po vojenských zběžích. O vývoji bezpečnostní situace jsou průběžně informovány velitelské a politické orgány ozbrojených sil ČSSR.

V akci ‚NÁSTUP‘, kde poslední nástupní termín byl dne 18. 8. 1989 24.00 hodin, je možno k dnešnímu dni uvést následující údaje:

– k výkonu cvičení nastoupilo z předpokládaného počtu 166 osob 106 osob (11 důstojníků, 2 praporčíci a 93 vojáků v záloze);

– ze 60 povolávaných osob, které nenastoupily, byly 4 osoby předány VOP (mimo osob uvedených v mé informaci ze dne 19. 8. 1989 bylo zahájeno trestní stíhání V... Josefa, nar. ... 1963, OVS Tábor).

Zbývajících 56 osob nenastoupilo z těchto důvodů:

* 20 pro nemoc

* 2 zproštěny pro neschopnost ze cvičení

* 4 studium VŠ

* 1 cvičení vykonal v červnu

* 1 doba pro cvičení byla již vyčerpána v minulosti

* 13 dovolená

* 15 nebylo možno vyrozumět z důvodu nepřítomnosti v bydlišti nebo na pracovišti a nebo nebydlí na adrese uvedené v materiálech OVS (MěVS).“

Kopie strojopisu in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. 1. 1595–1596.

³ Náčelník I. správy SNB pod čj. A–00109/10–89 („Vyhodnocení MBO v souvislosti s výročí 21. srpna“) dne 4. 9. 1989 hlásil:

„Vyhlášení MBO k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti 21. srpna bylo provedeno RNS č. 26/89 ze dne 4. 8. 1989. V době od 15. 8. do 23. 8. byla uložena 50% dosažitelnost pro příslušníky I. S–SNB a 100% dosažitelnost příslušníků pořádkové jednotky a jednotky obrany objektu. Ve dnech 18. – 23. 8. byly zesíleny služby o hotovost 2 příslušníků každého odboru. Všechny úkoly v uvedené oblasti MBO byly splněny, k mimořádným událostem nedošlo.

Pokud jde o informační pokrytí akce, od počátku srpna 1989 odbor 17 koordinoval svoji činnost s OAI II. S–SNB. Vedle otázky ideoverze byla pozornost věnována problematice INN a ochraně ekonomiky. Nepřetržitá info služba 17. odboru od 15. 8. 1989 předala 70 informací II. S–SNB a 125 informací VOS FMV – OAI k dané problematice.

V souladu se záměry akce ZÁCHYT, provedené ve dnech 18. – 22. 8. na sedmi OPK ČSSR, zaměřené na záchyt příjezdu známých pracovníků spec. služeb nepřítelů v období MBO, byly zachyceny 2 osoby z řad cizích spec. služeb. Jde o zájmové osoby čs. KR součástí. Komplexní operativní opatření prováděná II., III., IV. a VI. S–SNB potvrzují operativní zajímavost vytypovaných osob. Pracovníci I. S–SNB (22 KP), kteří vycestovali na jednotlivá OPK, provedli v rámci operace PORADA konzultace příslušnosti VC, žádajících o udělení čs. víza, k organizacím nepřátelským ČSSR. Jedná se o nejméně 50 osob. Přesná evidence je vedena HS PS OSH.

V součinnostních jednáních II., III. a IV. S–SNB bylo konstatováno, že byl splněn záměr akce, její realizace byla smysluplná a operativně přínosná.“

Tamtéž, č. 1. 1675–1676.

Nový náčelník III. S–SNB genmjr. Ing. Josef Červásek pod čj. Skr–00290/170–18/89 počátkem září zaslal „Vyhodnocení účinnosti opatření přijatých k zabezpečení klidu a pořádku v souvislosti s výročí 21. srpna“:

„Opatření přijatá vojenskou kontrarozvědkou k předcházení a zamezování akcím vnitřního nepřítelů v souvislosti s výročí 21. srpna byla splněna. Jejich adekvát-

nost a dobrou úroveň potvrdila i kontrola ze strany náčelníka inspekce MV ČSSR s. plk. PILSKÉHO provedená dne 10. 8. 1989.

Operativní a státobezpečnostní situace v ozbrojených silách byla v hodnoceném období příznivá. Vojenská kontrarozvědka pokračovala v kontrarozvědném rozpracování 4 příslušníků ČSLA pro podezření z trestné činnosti páchané pod vlivem osob z řad vnitřního nepřítele. Pro styky na signatáře Charty-77 a členy tzv. nezávislých iniciativ je v operativní situaci vedeno dalších 17 osob (2 důstojníci, 2 praporčíci a 13 vojáků zákl. služby). Přes zintenzívnění agenturně operativních opatření k rozpracovávaným a v operativní situaci vedeným osobám nebyly odhaleny poznatky, jež by vedly k jejich realizaci.

V souvislosti s výročím 21. srpna 1968 nebyly útvary VKR získány signály příprav teroristických akcí nebo protestních vystoupení hromadného charakteru.

V jednotlivých případech byly získány poznatky o negativních ohledech, zejména vojáků základní služby a absolventů VKVŠ, které však nedosáhly intenzity trestného činu a byly řešeny kázeňsky a preventivně.

Kontrarozvědnou činností VKR byly zjištěny případy proniknutí výzvy 'NĚKOLIK VĚT' do řad vojenské veřejnosti. Naprostá většina příslušníků OS ČSSR 'výzvu' a její signatáře odsuzuje, přesto však bylo zjištěno, že:

- souhlas s 'výzvou' vyjádřili osobním dopisem Havlovi nebo jinému signatáři Charty-77 2 důstojníci, 1 praporčík a 1 občanská pracovnice vojenské správy;
- výzvu 'NĚKOLIK VĚT' signovali 2 důstojníci, 4 praporčíci, 15 vojáků základní služby a 3 občanskí pracovníci;
- verbální souhlas s ní vyjádřilo 6 důstojníků, 3 praporčíci a 6 vojáků základní služby;
- 3 praporčíci, 4 vojáci zákl. služby a 1 občanský pracovník byli organizátory podpisových akcí 'výzvy' na vojenských zařízeních a jejími rozmnožovateli.

Jako klad je možné hodnotit, že prvotní poznatky k uvedeným osobám byly v 57 % předány agenturními prostředky VKR.

V legalizovaných případech (59 %) jsou k osobám přijímána v součinnosti s vyšetřovatelem StB ve VKR, velitelskými a politickými orgány OS ČSSR odpovídající preventivní, kádrová a kázeňská opatření. Ve zbývajících případech jsou přijímána opatření k jejich legalizaci a dokumentaci.

V období plnění opatření k 21. srpnu bylo pro podezření z páchaní trestné činnosti předáno 12 osob:

a) vyšetřovateli StB pro trestný čin	
- hanobení republiky a jejího představitele podle § 103 tr. zák.	1 občanský pracovník
b) vyšetřovateli StB ve VKR pro trestný čin	
- pokus zběhnutí do ciziny podle §§ 8 a 283 tr. zák.	1 voj. zákl. služby
- podpora a propagace fašismu a podobného hnutí a hanobení rasy, národa a přesvědčení podle §§ 261 a 198 tr. zák.	1 důstojník
5 voj. zákl. služby
c) vyšetřovateli VOP pro trestný čin	
- nedovolené ozbrojování podle § 185 tr. zák.	2 voj. zákl. služby
- hanobení rasy, národa a přesvědčení podle § 198 tr. zák.	2 voj. zákl. služby

Z uvedených počtů bylo dosud zahájeno trestní stíhání proti 5 osobám a 3 byly řešeny kázeňsky a preventivně.

Na základě agenturně operativních a součinnostních opatření s velitelskými a politickými orgány OS ČSSR bylo zjištěno:

- 5 výhrůžných anonymních telefonátů do vojenských objektů
- 3 výhrůžné anonymní dopisy vojákům a jejich rodinným příslušníkům
- zaslání poštou nebo vhození do schránky 46 kusů protizákonných tiskovin (výzva

NĚKOLIK VĚT, Dotazník nezávislé skupiny zabývající se veřejným míněním, výzvy k demonstracím 20. a 21. srpna a jiné) a 22 kusů tiskovin získaných jiným způsobem

- provedení balónové akce mládeže rakouské lidové strany, při níž bylo na naše území dopraveno 210 balónků s letáky
- 5 případů výskytu nepřátelských nápisů a tiskovin v blízkosti nebo přímo na oplocení objektu OS ČSSR
- případ verbálního napadení důstojníka ČSLA neustanovenou civilní osobou v Plzni
- napadení pořádkové služby vojáků zákl. služby při rockovém koncertu v Kežmaroku mladistvými osobami, kde došlo ke zranění 4 vojáků železnými tyčemi
- nátlakové akce neustanovených osob vůči příslušníkům ČSLA a jejich rodinným příslušníkům.

Přes přijatá kontrarozvědná opatření se v době MBO nepodařilo zabránit ve zběhnutí do ciziny 1 vojáků zákl. služby a svémocnému odloučení dalšímu vojáků zákl. služby, který dne 30. 7. 1989 zcizil u jednotky 2 samopaly, 1 pistoli a střelivo. Na základě přijatých opatření byl následujícího dne zadržen při pátrací akci příslušníky VB a ČSLA.

Kvalitním plněním kontrarozvědných opatření se podařilo odhalit vojína zákl. služby, pachatele vniknutí do posádkového muničního skladu Čakov VÚ 7351 České Budějovice, ke kterému došlo dne 18. 8. 1989. Odcizených 159 rozbušek, 10 m zápalné šňůry, 100 m bleskovice, 5 kg plastické trhaviny, 4 kg TNT v náložkách a 20 granátů F-1 se podařilo zajistit, část těchto prostředků byla údajně pokusně odhálena. Pachatel a dva spolupachatelé (voják zákl. služby a civilní osoba) jsou stíháni pro trestné činy nedovolené ozbrojování a rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví (§§ 185/1b, 132/1a tr. zák.).

Dále byly zjištěny případy opakovaného úmyslného přerušování spojení mezi útvarem ČSLA a muničním skladem neznámým pachatelem a 3 neúspěšné pokusy civilních osob a vojáků v záloze na cvičení získat za úplatu samopal a granáty.

V souvislosti s pátráním po vojenských zběžích a odcizených zbraních nebyly zjištěny signály přípravy nebo páchání nepřátelských akcí politického charakteru.

Útvary VKR byla prováděna zvýšená kontrarozvědná ochrana vyčleněných zásohových jednotek ČSLA. K nasazení těchto jednotek ani příslušníků VKR v rámci MBO nedošlo. Na základě získaných agenturních poznatků bylo pro negativní názory a postoje k poslání a úkolům těchto jednotek zabezpečeno vyřazení 1 důstojníka a 4 vojáků zákl. služby. Rovněž bylo zjištěno negativní ovlivňování příslušníků této jednotky vojákem zákl. služby, aktivním účastníkem lednových demonstrací v Praze, k čemuž byla přijata opatření k eliminaci jeho působení.

V rámci opatření k výročí 21. srpna byla útvary VKR zabezpečena agenturní kontrola 110 zájmových osob StB povolaných na základě dohody mezi FMV a FMNO k výkonu vojenského cvičení záloh. Celkové vyhodnocení akce 'NÁSTUP' bude zpracováno samostatně podle pokynu vydaného I. náměstkem MV ČSSR.

Vojenskou kontrarozvědkou bylo při plnění agenturně operativních opatření získáno 89 poznatků k činnosti civilních osob, které byly v rámci součinnosti předány teritoriálním orgánům StB a II. správě SNB. Jednalo se o poznatky k činnosti Charty-77, NMS, OBRODY a dalších tzv. čs. nezávislých iniciativ, k objektům akcí StB, o výskytu protizákonných tiskovin, anonymních výhružných dopisů a telefonátů. K organizování podpisových akcí na podporu výzvy NĚKOLIK VĚT a jejímu rozšiřování bylo VKR zjištěno a postoupeno StB dalších 22 poznatků.

O vývoji bezpečnostní situace v ozbrojených silách ČSSR byly průběžně informovány velitelské a politické orgány.

Opatření přijatá VKR k zabezpečení klidu a pořádku v období výročí 21. srpna se ukázala účinná a dostačující."

Tamtéž, č. l. 1679-1683.

Náčelník IV. S-SNB pplk. JUDr. Václav Mencl datoval své vyhodnocení 4. 9. 1989 (čj. SI-00114/02-89-10):

„Na základě RMV ČSSR č. 9/1989 o zajištění klidu a veřejného pořádku na území ČSSR u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy ČSSR byl vydán rozkaz náčelníka IV. správy SNB č. 45/1989, který upravil činnost a úkoly IV. správy SNB v uvedeném období.“

Činnost a úkoly správy byly dále upřesňovány na základě pokynů vyšších z jednání Operačního štábu FMV a Operačního štábu PRAHA.

Při organizování činnosti správy bylo vycházeno i z poznatků získaných při zabezpečování MBO v lednu a květnu 1989. Z těchto důvodů byly síly a prostředky soustředěny pod řízení zástupce náčelníka správy, který byl současně členem Operačního štábu PRAHA a znal celkový vývoj operativní situace. Dále byla posílena řídicí činnost operačního a spojovacího střediska, kde veškeré síly a prostředky řídil jeden funkcionář IV. správy SNB. Tímto systémem se přešlo pouze na dvoustupňové řízení, což se ukázalo jako vysoce operativní, síly a prostředky byly pružně přemisťovány podle operativní situace a požadované úkoly byly splněny efektivně.

Ve vztahu k operativním součástem se vyskytly nedostatky zejména ze strany II. správy SNB spočívající v roztržetosti vyžadování sledování. Po linii vnitřního protivníka byl sice určen odpovědný funkcionář II. správy SNB za koordinaci požadavků, ale po linii vnějšího protivníka nebyl nikdo ustanoven. Tím docházelo k tomu, že sledování vyžadovali jednotliví operativní pracovníci a nebo náčelníci odboru. Z tohoto důvodu nemohly být pokryty veškeré požadavky na sledování a na druhé straně nešlo přesunout síly a prostředky IV. správy SNB na ty objekty, kde byl největší operativní zájem.

Jedním z úkolů IV. správy SNB bylo vyhledávat v určených prostorech známé objekty z řad vnitřního protivníka a tyto sledovat do doby, než budou realizovány operativními pracovníky. IV. správa SNB tento úkol splnila, ale operativní útvary neměly připraveny realizační skupiny, které by operativně uvedené objekty realizovaly. Když po delší době došlo k realizaci, tak operativní pracovníci nepostupovali podle zákona, nevyžadovali průkaz totožnosti a tím se stalo to, že realizovali příslušníka IV. správy SNB a objekt ing. UHL Petr tuto činnost pozoroval.

Součinnost s ostatními útvary SNB byla na dobré úrovni a nejsou žádné připomínky.

Pro zkvalitnění řídicí, organizační a informační činnosti doporučuji:

1/ Při vyhlášení MBO vytvořit 'výkonný štáb' ze zástupců II. správy SNB (1 po linii vnějšího a 1 po linii vnitřního protivníka), S StB správy SNB hl. m. Prahy a Sčk., IV. správy SNB a VI. správy SNB. Tento 'výkonný štáb' by plnil následující úkoly:

a/ v případě MBO by rozpracoval úkoly Operačního štábu FMV, úkoly FMV po státobezpečnostní linii, navrhl opatření k zabezpečení MBO, rozplánoval síly a prostředky do jednotlivých prostorů a stanovil součinnost mezi jednotlivými útvary SNB;

b/ v průběhu provádění MBO by neustále zasedal, řídil operativní nasazení sil a prostředků, prováděl koordinaci činnosti mezi jednotlivými útvary, předával jednotné informace o vývoji operativní situace a zabezpečení plnění úkolů.“
Tamtéž, č. l. 1661–1663.

Náčelník V. S-SNB pplk. PhDr. Václav Kilián postoupil „Vyhodnocení přípravy a průběhu 3. stupně MBO vyhlášených RMV ČSSR č. 9/1989 na V. správě SNB“, zpracované 1. 9. 1989 náčelníkem sekretariátu OŠ správy kpt. JUDr. Jiřím Michálkem pod čj. O-00104-15/Sv-89:

„K provedení úkolů uložených RMV ČSSR č. 9/1989 byl vydán RNS č. 173/1989, kterým byl aktivizován operační štáb V. správy SNB (dále jen 'OŠ správy') a stanoveny konkrétní úkoly náčelníkům jednotlivých organizačních celků správy (dále jen 'OCS'). Náčelníci I., II., III., IV. a VI. odboru vydali vlastní rozkazy k zabezpečování úkolů na jimi řízených úsecích.“

V období přípravy a průběhu 3. stupně MBO byly plněny následující úkoly a opatření:

9. 8. – 14. 8. 1989 v období příprav na MBO

- dne 9. 8. 1989 zasedání OS správy, na kterém bylo provedeno seznámení s RMV ČSSR č. 9 z 31. 7. 1989, seznámení s bezpečnostní situací v ČSSR a jednáním OŠ FMV ze dne 8. 9. 1989, kontrola stavu plnění úkolů z RNS č. 173 ze dne 4. 8. 1989 a uložení nových úkolů;
- seznámení příslušníků správy s vyhlášením 3. stupně MBO od 16.00 hod. dne 15. 8. 1989 do 08.00 hod. dne 23. 8. 1989 a stanovením 50% dosažitelnosti po dobu MBO;
- prověrky aktuálnosti dokumentace a dílčích plánů MBO a jednotlivých OCS;
- prověrky materiálně–technického zabezpečení ve skladech a doplnění prostředků výkonu služby na strážnicích v objektech ZD;
- prověrky spojení, provozuschopnosti PTV a dokumentačního zajištění;
- aktivizace agenturně–operativní činnosti v okolí objektů ZD, bydlíšťích a na průjezdových trasách chráněných osob a účelových zařízeních, využívaných chráněnými osobami;
- zajištění zvýšeného výkonu hlídkové a obchůzkové služby u objektů ZD a v bydlíšťích chráněných osob;
- zajištění zvýšené kontrolní činnosti na úseku ochrany státního a služebního tajemství v objektech ZD;
- aktivizace součinnosti s OS SNB v místech, kde se nacházejí objekty ZD a bydlíšťe chráněných osob;
- navázání součinnosti s Měst. štábem LM v Praze a upřesnění součinnosti s HS ČSSR, včetně vyčlenění a instruktáže 80 příslušníků určených k plnění úkolů při ochraně objektu ZD Pražský hrad;
- v součinnosti s příslušnými pracovníky objektů ZD provedení kontrol opatření k ochraně skladů zbraní, střeliva, výbušnin, jedů, zajištění reprografické techniky a aktivizace opatření ke zjišťování pachatelů anonymních výhrůžných telefonátů, textů a písemností.

15. 8. – 23. 8. 1989 v období MBO

- Dne 15. 8. 1989 uskutečněno jednání s II. správou SNB ke koordinaci opatření v souvislosti s církevními obřady v chrámu sv. Víta na Pražském hradě dne 20. 8. 1989;
- dne 15. 8. 1989 od 06.00 hod. do 06.00 hod. dne 23. 8. 1989 provedeno zesílení hlídkové služby u objektů ZD;
- dne 16. 8. 1989 zasedání OŠ správy, na kterém bylo provedeno seznámení s bezpečnostní situací v ČSSR a jednáním OŠ FMV ze dne 16. 8. 1989, kontrola plnění úkolů, projednání BA na Pražském hradě dne 20. 8. 1989 v souvislosti s církevními obřady v chrámu sv. Víta a uložení nových úkolů;
- dne 16. 8. 1989 zpracován a odeslán OŠ Praha přehled míst v okolí objektů ZD, kde v srpnu 1968 došlo k úmrtí nebo ke střelbě;
- dne 16. 8. 1989 zpracován a odeslán OŠ FMV přehled rekreačních a účelových zařízení ÚV KSČ v ČSSR;
- dne 16. 8. 1989 od 06.00 hod. provedeno zesílení zásahové hlídky (1 + 3) I. odboru určené k provádění zásahů v místech bydlíšť chráněných osob;
- dne 17. 8. 1989 projednána s teritoriálními útvary SNB opatření k zabezpečení pobytu chráněných osob mimo Prahu ve dnech pracovního volna;
- dne 18. 8. 1989 zasedání OŠ správy (seznámení s bezpečnostní situací, kontrola a uložení úkolů); rozhodnuto provést II. variantu BA (99 příslušníků správy, 48 vojáků HS ČSSR) dne 20. 8. 1989 v souvislosti s církevními obřady v chrámu sv. Víta na Pražském hradě;
- dne 18. 8. 1989 navázána součinnost s dílčím štábem S SNB hl. m. Prahy a SČK, který bude od 20. 8. 1989 v rámci BA zasedat v objektu správy;
- dne 19. 8. 1989 zasedání OŠ správy (seznámení s bezpečnostní situací, kontrola a uložení úkolů);
- dne 19. 8. 1989 od 08.00 hod. uvedena do trvalé pohotovosti pohotovostní skupina správy (1 operavec, 1 pyrotechnik, 1 řidič, 4 příslušníci ve stejnokroji);

- dne 19. 8. 1989 od 08.00 hod. vyhlášena pohotovost na pracovišti vždy 1 odpovědného funkcionáře OCS;
- dne 19. 8. 1989 od 20.00 hod. do 07.00 hod. dne 21. 8. 1989 zrušena činnost odpovědného důstojníka správy; jeho povinnosti převzali náčelník OaOO a náčelník sekretariátu OŠ správy, kteří byli v pohotovosti na pracovišti;
- dnem 19. 8. 1989 počínaje v době od 22.00 hod. do 06.00 hod. prováděno zesílení výkonu služby v bydlíštích chráněných osob;
- dne 20. 8. 1989 od 06.00 hod. vyhlášena 100% dosažitelnost příslušníků správy;
- dne 20. 8. 1989 od 07.00 hod. zesílen výkon stálé služby řidičů a vyhlášena pohotovost řidičům 3 autobusů (Veselavín, Vinoř, Pražský hrad);
- dne 20. 8. 1989 od 07.00 hod. do 12.30 hod. provedena v objektu Pražský hrad II. varianta BA v souvislosti s církevními obřady v chrámu sv. Víta; k narušení klidu a veřejného pořádku nedošlo;
- dne 20. 8. 1989 zasedání OŠ správy (seznámení s bezpečnostní situací, kontrola a uložení úkolů, průběžné vyhodnocení BA na Pražském hradě);
- dne 20. 8. 1989 od 13.00 hod. zrušena pohotovost na pracovišti odpovědných funkcionářů OCS s výjimkou I. a II. odboru;
- dne 20. 8. 1989 od 13.00 hod. do odvolání rozšířena činnost operativních hlídek v denní době na přístupové trasy k Pražskému hradu;
- dne 21. 8. 1989 zasedání OŠ správy (seznámení s bezpečnostní situací, kontrola a uložení úkolů);
- dne 21. 8. 1989 v 18.05 hod. vyhlášena příprava k obraně objektů ÚPV ČSSR a k uzavření Pražského hradu z důvodu proniknutí části demonstrantů z nám. Krasnoarmějců na Klárov v Praze 1; zrušení přípravy provedeno v 18.40 hod. po rozptýlení davu pořádkovými jednotkami;
- dne 22. 8. 1989 zasedání OŠ správy (seznámení s bezpečnostní situací, kontrola a uložení úkolů);
- dne 22. 8. 1989 od 13.00 hod. stanovena 50% dosažitelnost příslušníků správy;
- dne 22. 8. 1989 do 08.00 hod. dne 23. 8. 1989 ponechání v pohotovosti odpovědní funkcionáři I. a II. odboru, odpovědný důstojník správy, zesílení ochrany objektů ZD, operativní hlídka (do uzavření Pražského hradu), pohotovostní skupina správy a zářahová hlídka I. odboru;
- dne 23. 8. 1989 v 08.00 hod. ukončen 3. stupeň MBO a zrušena 50% dosažitelnost příslušníků správy.

V období přípravy a průběhu MBO bylo příslušníky V. správy SNB perlustrováno 42 osob. Předvedeno 9 osob, z toho předány orgánům VB celkem 3 osoby a 6 po vytěžení propuštěno. Blokovaných pokut, zejména za přestupky v dopravě, uloženo 18 v celkové částce Kčs 1 800,-. Byly zjištěny 4 případy výskytu závadových tiskovin a 3 případy závadových nápisů a vyobrazení. Evidovány byly 2 výhrušné telefonáty do objektů ZD (hotel Praha, ÚV KSC). Získáno a OŠ FMV svodkováno bylo 25 poznatků, z toho 19 všeobecného charakteru (ohlasy, názory atd.) a 6 týkajících se míst výskytu a popisu organizátorů protispolečenských akcí.

Celkový přehled o vývoji podává tabulka:

Období	9. 8. – 15. 8. 89 do 16.00 hod.	15. 8. od 16.00 do 08.00 23. 8. 89	CELKEM
perlustrováno osob	3	39	42
předvedeno osob	-	9	9
- předáno VB	-	3	3
- propuštěno	-	6	6
uděleno blokových pokut ve výši	8/800	10/1 000	18/1 800
získáno a svodkováno poznatků	4	21	25

– stb charakteru	–	6	6
– všeobec. charakteru	4	15	19
zjištěno závad. tiskovin	1	3	4
zjištěno závad. nápisů, vyobrazení	–	3	3
zjištěno výhruzných telefonátů	1	1	2

V přípravném období a samotném průběhu MBO byla prováděna intenzivní kontrolní činnost výkonu služby, zejména u I. a II. odboru. Prověrka průběhu MBO byla provedena inspekcí náčelníka správy dne 19. 8. 1989 u III. odboru v Bratislavě. Kontrolní a prověřkovou činností nebylo zjištěno závažných nedostatků.

Činnost OŠ správy včetně přijatých opatření byla průběžně dokumentována a o situaci byl pravidelně informován OŠ FMV. Uložené úkoly plnil bez podstatných nedostatků III. odbor V. správy SNB v Bratislavě.

Jednání OŠ Praha se zúčastňoval I. ZNS plk. RSDr. ČARNOTA a OŠ Bratislava ZNS plk. ORAVEC.

Za hlavní klady v hodnoceném období lze považovat:

- dodržování zásady jednotného velení – nedocházelo k přímému zasahování vyšších funkcionářů do opatření, zejména v průběhu BA dne 20. 8. a v době zhoršení bezpečnostní situace dne 21. 8. 1989;
- průběžné snižování počtů nasazených příslušníků podle vývoje bezpečnostní nebo operativní situace – pozitivně ovlivnilo fyzickou a psychickou zátěž, počty přesčasových hodin a s tím související finanční náklady;
- celkově dobrý tok informací v linii OŠ FMV – OŠ správy – OCS a zpět;
- racionální řízení činnosti OŠ správy vedením správy z hlediska času, kvality informací a ukládaných úkolů;
- průběžnou informovanost příslušníků správy o bezpečnostní situaci a vývoji operativní situace v okolí objektů chráněných správou.

Přes tyto klady se vyskytly nedostatky nebo problémy vyžadující řešení:

1. Funkčnost sekretariátu OŠ správy vytvářeného dle věstníku NS č. 2/1988 neodpovídá potřebám řízení. Důvodem je skutečnost, že jeho členy jsou převážně odborníci úzkého zaměření bez odpovídající znalosti systému služby u jiných OCS v době MBO nebo BA. Tento stav vede ke značnému přetížení několika jednotlivců a vytváří podmínky pro chybné rozhodnutí.

Návrh na opatření: v rámci OaOO vytvořit skupinu odborně připravených příslušníků, schopných plnit úkoly sekretariátu OŠ správy; v období MBO skupinu doplňovat příslušníky z dalších OCS, zejména kádrovými rezervami na řídicí funkce; v tomto smyslu novelizovat věstník NS č. 2/1988.

zodpovídá: náčelník OaOO

termín: 30. 9. 1989

2. Správa nemá k dispozici pořádkovou jednotku, která by byla schopna pod jednotným velením k nasazení proti účastníkům masových protispolečenských vystoupení.

Návrh na opatření: vytvořit pořádkovou jednotku (50 – 80 příslušníků) schopnou nasazení v době MBO v rámci ochrany objektů ZD střežených V. správou SNB; výcvik provádět podle NMV ČSSR č. 15/1976.

zodpovídá: ZNS pplk. POUR

termín: 30. 9. 1989

3. V průběhu MBO se projevilo nedostatečné vybavení záznamovou technikou (fotoaparáty) u příslušníků IV. odboru, zásahové hlídky a směn ochrany objektů ZD.

Návrh na opatření: podle požadavků náčelníků OCS doplnit výstroj o požadované počty fotoaparátů a zajistit v rámci služební přípravy proškolení příslušníků o jejich použití, zejména v době vyhlášení MBO, MBA a BA.

zodpovídá: náčelník EO

termín: 30. 9. 1989

4. Po dobu prípravy a v průběhu MBO přetrvávala nízká úroveň a hodnota poznatků předávaných OŠ správy příslušníky IV. odboru.

Poznámka: náčelník správy přijal konkrétní opatření k odstranění nedostatku.
5. V průběhu BA provázené dne 20. 8. 1989 na Pražském hradě docházelo ke zpoždování toku operativních informací do sekretariátu OŠ správy. Prodlení vzniklo snahou operativních pracovníků o jejich písemné zpracování.

Návrh na opatření: získané operativní informace předávat přímo sekretariátu OŠ správy; písemné zpracování provádět dodatečně.

6. V době vzniku protisocialistických vystoupení na Václavském náměstí dne 21. 8. 1989 nebyl OŠ správy informován o vývoji situace. Z tohoto důvodu nebyl schopen objektivně odpovídat na dotazy chráněných osob (ss. ADAMEC, KEMPŇY a další).

Návrh na opatření: informační tok v linii OŠ Praha – OŠ správy posílit vysláním styčného důstojníka správy na pracoviště OŠ Praha v době mimo jeho zasedání; návrh projednat na úrovni náčelníka správ.

7. Dne 20. 8. 1989 při výjezdu pyrotechnika k podezřelému nálezu v objektu ÚPV ČSSR nebyl tento pracovník při delaboraci zajišťován ostatními členy pohotovostní skupiny. Nedostatek způsoben náčelníkem sekretariátu OŠ správy, který nevěnoval dostatečnou pozornost proškolení nově vzniklé pohotovostní skupiny.

Návrh na opatření: organizaci nově vzniklých účelových skupin a hlídek určit funkcionáře odpovědného za proškolení jejich členů.

8. Dne 16. 8. 1989 při provádění kontroly dodržování dosažitelnosti bylo inspekci NS zjištěno, že příslušník V. odboru npor. Josef JANOVEC se nezdržuje v místě bydliště.

Návrh na opatření: případ řešit kázeňsky udělením písemné důtky.

Přes výše uvedené nedostatky lze konstatovat, že V. správa SNB plnila úkoly uložené v RMV ČSSR č. 9/1989 a v plné míře zajistila bezpečnost chráněných osob ČSSR, ochranu jejich bydlíšť a objektů ZD.

K úspěšnému plnění úkolů přispěl vysoký morálně politický stav příslušníků součástí i dobrá spolupráce mezi služebním vedením a stranickými i svazáckými orgány a organizacemi.“

Tamtéž, č. l. 1684–1692.

Náčelník XII. správy SNB plk. RSDr. Štefan Homola splnil zadaný úkol 4. 9. 1989 pod čj. KR-00230/OA-89:

„V návaznosti na R MV ČSSR č. 9/89 vydal náčelník XII. správy ZNB dňa 7. 8. 1989 rozkaz č. 15, v ktorom boli na podmienky útvaru rozpracované úlohy pre zabezpečenie kludu a verejného poriadku v objektoch a problematikách vyčlenených ku kontrarozviednej ochrane a rozpracovávaniu XII. správy ZNB. Jednotlivé úlohy boli v zmysle vydaných rozkazov následne konkretizované vo vlastných plánoch odborov, pričom zohľadňovali najnovšie poznatky z vývoja operatívnej situácie a pokyny prijaté operačnými štábmi FMV, SSR, Bratislava a XII. S ZNB, resp. boli na základe ich záverov priebežne aktualizované a dopĺňované. Súčasťou týchto plánov boli úlohy obsiahnuté v Súčinnostnom pláne bezpečných opatrení S ZNB Bratislava a XII. S ZNB k výročiu 21. augusta schválenom náčelníkmi oboch útvarov 7. 7. 1989.

Prijaté a realizované opatrenia boli orientované do nasledovných oblastí:

1. organizačno-riadiacej
2. spravodajskej a spravodajsko-technickej
3. preventívno-výchovnej, preventívno-rozkladnej a represívnej

Ad 1/

V rámci organizačných opatrení bola vyhlásená od 15. 8. do 23. 8. 1989 50% dosiahnuteľnosť, ktorá v čase očakávaných akcií protisocialistických síl, t. j. 20. a 21. 8. 1989, bola upravená na 100% dosažitelnosť, 50% pohotovosť radových príslušníkov (v závislosti na predpokladaných akciách) a 100% pohotovosť náčelníkov, ich zástupcov a VSRŠ.

V opatreniach prijímaných riadiacim štábom MBO na XII. S ZNB bol dôraz kla-

dený na vytvorenie kádrových a materiálno – technických podmienok k uskutočneniu efektívnych preventívnych zásahov na zabránenie účasti potencionálnych iniciátorov a organizátorov protispoločenských akcií z radov osôb rozpracovávaných a kontrolovaných XII. S – ZNB na miestach predpokladaného uskutočnenia protispoločenských akcií (2. a 3. odbor plnil tieto úlohy aj k objektom S – ŠtB Bratislava). Do rámca týchto opatrení patrilo aj zostavenie skupín operatívcov a pracovníkov 2. odboru, ktorí vytvorili na prístupových cestách k miestam plánovaných akcií antisoc. sil CLONU pre zadržovanie možných účastníkov zhromaždenia. Účelnosť uvedeného opatrenia potvrdil záchyt J. KUSEJ (manželky objektu RENEGÁT) a Miroslava LEHKÉHO (záujmovej osoby S – ŠtB Bratislava) pred 14,00 hod. na Šafárikovom námestí, dôvodne podozrivých z účasti na zakázanom zhromaždení. Oba boli predvedení k pohovoru, čím bol zmarený ich zámer.

Ad 2/

V rámci spravodajských opatrení bola aktivizovaná činnosť s agentúrnou a dôvernickou sieťou, prostredníctvom ktorej bola zabezpečovaná kontrola zámerov a pobytu rozpracovávaných osôb, najmä objektov ESER, RENEGÁT do odovzdania do väzby, ANTI, MLYN, PASKVIL, STAROSTA, OPONENT, CHEMIK, FOLK, LUKEŠ, ale i ďalších v poslednom období sa aktivizujúcich predstaviteľov pravice a ostatných antisocialistických sil.

Positívne je v tejto súvislosti možno hodnotiť skutočnosť, že informácie získané od týchto spravodajských prostriedkov významne prispeli k objektívnemu poznaniu zámerov objektov a oper. situácie vytvorenej okolo ich osôb.

Vhodná agentúra bola tiež využitá na ovplyvňovanie zámerov kontrolovaných osôb s cieľom odhovoríť ich od účasti na provokačných akciách. Požadovaný efekt týchto opatrení sa prejavil najmä u objektu ESER, ktorý 17. 8. 1989 vycestoval mimo Bratislavu a vrátil sa späť až 22. 8. 1989, čím bolo zabránené aj pokusom pracovníkov zahraničných HOP realizovať s ním interview, ktoré by mohlo byť zneužitá.

Uspokojivé výsledky boli dosiahnuté v pripravenosti a využití spravodajsko – technických prostriedkov, ktoré za danej situácie (požiadavky operatívy z objekt. dôvodov nepresiahli existujúce kapacitné možnosti techniky) prispeli k zabezpečeniu efektívnej kontroly objektov a realizovaniu primeraných bezpečnostných opatrení.

Kladne je možno hodnotiť činnosť služby PK, prostredníctvom ktorej bolo v čase MBO zadržané 90 ks zásielok pamfletov 'strana v nebezpečenstve' rozoslaných na adresy stranických orgánov v ČSSR tzv. skupinou BRATISLAVA a klaný anonylný list z Prievidze informujúci redakciu PRAVDY o pripravách na upálenie 3 osôb 21. 8. 1989 na Václavskom námestí v Prahe (po pisateľoch sa pátra).

Ad 3/

Najvýraznejší vplyv na dosiahnutie stanoveného cieľa MBO, t. j. zabezpečenie kludu a verejného poriadku v Bratislave v čase 21. výročia internacionálnej pomoci vojsk VZ, mali však, ako je možné konštatovať z vývoja štb. situácie, represívne a preventívno – rozkladné opatrenia realizované voči potencionálnym organizátorom protispoločenských akcií a ďalším vytypovaným osobám.

K uvedenému faktu a to ako z hľadiska individuálnej, tak i generálnej prevencie prispelo najmä začatie trestného stíhania voči členom Slovenského výboru HOS Miroslavovi KUSĚMU (objekt RENEGÁT), Hane PONICKEJ (obj. MLYN), Vladimírovi MAŇÁKOVI a objektom S – ŠtB Bratislava rozpracovávaným v OS ADVOKÁT a KANÁL. Menovaným bolo takto ako autorom výzvy na kladenie kvetov pri Hlavnej pošte a na Šafárikovom námestí v Bratislave o 19,00 hod. dňa 20. 8. 1989 realizovanými vyšetrovacími úkonmi, resp. väzbou (M. KUSÝ a objekt ADVOKÁT), zabránené v priamej účasti a organizovaní plánovaných protispoločenských vystúpení. Účinok generálnej prevencie vyvolaný rozhodnosťou a nekompromisnosťou tohto aktu bol navyše umocnený jeho publicitou v dennej tlači, čím bolo dané jasne najavo, že štátne orgány sú rozhodnuté nepripustiť žiadne akcie na narušenie kludu a verejného poriadku.

Na dosiahnutom konečnom výsledku sa pozitívne odrazili aj nasledovné preven-

tívno – rozkladné a preventívno – výchovné opatrenia, realizované pred vyhlásením a počas platnosti MBO:

– od 7. 8. do 20. 8. 1989 boli podľa vopred spracovaného plánu vykonané preventívno – rozkladné pohovory so 7 osobami zapojenými do činnosti tzv. Slovenského fóra prestavby (v zmysle § 19 zák. o ZNB) a skupinou 4 osôb podieľajúcich sa na vydávaní samizdatu FRAGMENT-K, pri ktorých boli títo dôrazne upozornení, že ich prípadná účasť na protispoločenských akciách 20. a 21. 8. 1989 bude riešená represívnym postihom.

Cieľ PRO bol dosiahnutý a osoby, s ktorými boli pohovory vykonané, sa provokačných akcií nezúčastnili. Dňa 20. 8. 1989 bol však O – ŠtB Kroměříž signalizovaný príchod objektu FOLK do Bratislavy, na základe čoho bolo prikročené k jeho zadržaniu a predvedeniu na čas plánovanej protispoločenskej akcie (v súčinnosti s O ŠtB Kroměříž boli realizované opatrenia ku kontrole uvedeného objektu zdržujúceho sa v tom čase na ich teritóriu). Vzhľadom k uvedenej skutočnosti a dôvodnému podozreniu, že objekt sa mienil zúčastniť na provokačných akciách, bude nutné v budúcnosti pri realizácii podobných bezpečnostných opatrení uplatniť voči nemu iný, efektívnejší druh PRO.

– v súčinnosti s 2. odborom S ŠtB Brno bolo zabránené v účasti na protispoločenských akciách Milanovi ŠIMEČKOVÍ (obj. PASKVIL) vyhlásením mu zákazu vstupu na dni 20. a 21. 8. 1989 do Prahy a Bratislavy.

Objekt zákaz rešpektoval.

– v spolupráci so zamestnávateľom boli realizované účinné PVO voči Jozefovi JABLONICKÉMU (objekt ANTI), ktorému tým, že bol vyslaný v dňoch 17. – 22. 8. 1989 na služobnú cestu do Svidníka, bola tiež znemožnená prípadná účasť na protispoločenskom vystúpení.

Súčasnou realizovaných PVO boli i celoštátne OCHRANA a 'REŽIM 4' vykonané v zmysle pokynov II. S – ZNB.

Opatrenia boli realizované oper. pracovníkmi 1. odboru XII. S – ZNB z úseku ochrany čs. ekonomiky v dňoch 15. až 23. 8. 1989 celkom v 64 vytypovaných objektoch a inštitúciách, vyčlenených útvaru, pričom však neboli získané žiadne závadové poznatky.

Pracovníci 2. odboru XII. S – ZNB v dňoch 18. až 22. 8. 1989 vyčlenili tiež patričné prostriedky na celoštátnu akciu 'ZÁCHYT', v rámci ktorej však nasadenie síl na konkrétne akcie nebolo realizované."

Tamtéž, č. l. 1669–1674.

Vyhodnocení správy vyšetrování StB, signované náčelníkem pplk. JUDr. Ondřejem Tomkem, bylo také dokončeno 4. 9. 1989 (čj. VS-00212/1-89):

„Opatření náčelníka SV StB pro úsek státobezpečnostního vyšetrování k zajištění klidu a veřejného pořádku na území ČSSR v období srpna 1989 byla přijata na základě závěrů celoštátní porady náčelníků správ a vedení FMV k bezpečnostní situaci v ČSSR a dalších úkolech v boji s vnitřním nepřitelem ze dne 20. 7. 1989 a dále v souladu s úkoly uloženými RMV ČSSR č. 9/89.

Rozkazem náčelníka správy vyšetrování StB č. 42/89 ze dne 11. 8. 1989 byla vyhlášena mimořádná bezpečnostní opatření pro útvary státobezpečnostního vyšetrování a určeny úkoly pro příslušníky SV StB i příslušníky odborů vyšetrování StB v krajích. Byla stanovena příslušná procenta dosažitelnosti, vyčlenění skupiny vyšetřovatelů /včetně jejich MTZ/ k případnému okamžitému nasazení, přijata opatření k zabezpečení činnosti vyšetřovatelů StB při event. vzniku MU v hl. městě Praze i opatření při vzniku MU kdekoliv na teritoriu ČSSR, včetně zabezpečení aktivizace operativní skupiny SV StB. Dále bylo přijato opatření k důslednému dodržování režimu hlásné služby a urychlenému průběhu informačního toku. V plné míře byly akceptovány stanovené úkoly týkající se MBO a vyplývající z NMV ČSSR č. 5/83, 9/82. Byla zabezpečena účasť vyšetřovatelů StB ve speciálních realizačních skupinách v Praze, Brně a Bratislavě, kam byli vyšetřovatelé StB zařazováni rozkazy náčelníků krajských správ.

Při realizaci stanovených úkolů nebylo na úseku státobezpečnostního vyšetřování a v činnosti vyšetřovatelů StB zaznamenáno nedostatků. Náročnost práce vyšetřovatelů StB a jejich odpovědný přístup k plnění úkolů lze dokumentovat i na skutečnosti, že např. v Praze bylo 20 vyšetřovatelů StB zařazeno v šesti výkonných realizačních skupinách, které jenom v průběhu MBO řešily 445 osob /realizace pro tr. činy, přečiny, přestupky/. Vyšetřovatelé StB zde zabezpečovali zejména procesní náležitosti prováděných úkonů včetně potřebné dokumentace.

Rovněž vyšetřovatelé StB ve VKR aktivně plnili úkoly MBO stanovené rozkazem náčelníka SV StB a rozkazem náčelníka III. správy FMV. V součinnosti s operativou III. správy FMV se v období před srpnem 1989 podíleli na preventivně výchovných opatřeních, která velitelskými a politickými orgány ČSLA byla, na základě podnětu vyšetřovatele StB ve VKR, realizována ve 3 případech. K trestnímu postihu osob ani jiným dalším zásahům nemuseli vyšetřovatelé StB ve VKR v hodnoceném období přistupovat.

Opatření vyplývající z celostátní porady dne 20. 7. 1989 byla pro úsek StB vyšetřování konkretizována na poradě služebních funkcionářů StB vyšetřování v Praze dne 15. 8. 1989. Náčelníci OV StB v krajích obdrželi seznamy osob vyvíjejících na jejich teritoriu nepřátelskou činnost. Na tyto osoby byla, v součinnosti s S StB v krajích, v inkriminovaném období zaměřena pozornost. Vyšetřovatelé StB v daném období plnili součinnostní úkoly na úseku AOR – konzultace, zpracovávání stanovisek k rozpracovaným akcím, právní hlediska a doporučení dalšího postupu AOR. Značnou měrou se podíleli na dokumentaci přípravné fáze /DP atd./.

Na úseku spolupráce s prokuraturou přijala SV StB opatření k pravidelným součinnostním poradám s GP ČSR, SSR i GP ČSSR. Na těchto poradách byly řešeny všechny závažné problémy trestního řízení, možného trestního postihu či jiné represe osob vyvíjejících nepřátelskou aktivitu.

V rámci preventivních a rozkladných opatření byla operativními pracovníky i vyšetřovatelé StB zaměřena pozornost na skupinu OBRODA /klub za socialistickou přestavbu/ – členové M. Hájek, V. Šilhan, J. Urban, J. Stehlík, V. Kabrna, V. Kolmister, L. Kohout, V. Kural a další, která připravovala protisocialisticky zaměřenou výzvu 'Všem členům KSČ' útočící na samu podstatu KSČ a chtěla vydat prohlášení k výročí srpnových událostí. Usnesením vyšetřovatele StB bylo dne 26. 7. 1989 zahájeno tr. stíhání ve věci pro tr. čin hanobení republiky a jejího představitele podle § 103 tr. zákona. Cílem zahájení tr. stíhání bylo procesními prostředky zajistit a zabrat uvedené písemnosti, objasnit podíl jednotlivých osob na jejich zhotovování a rozšiřování a zejména výslechy zainteresovaných konkrétních osob /vyslýchaných v postavení svědků/ přispět k účinnosti rozkladných opatření.

Na základě podnětu vyšetřovatele StB byl prokurátorem MP Praha v souladu s ust. § 2/3 zák. č. 60/65 Sb. ve znění vyhl. č. 20/70 Sb. uplatněn institut výstrahy proti členům výkonného výboru OBRODY – M. Hájkovi, V. Kolmistrovi a V. Šilhanovi, což v konečném důsledku vedlo k tomu, že OBRODA upustila od výzvy 'Všem členům KSČ' a její prohlášení k srpnu mělo daleko mírnější ráz. K trestnímu postihu jednotlivých osob /vznesení obvinění/ nebylo nutno přistoupit.

Další součinnostní akcí bylo trestní řízení ve věci výzvy 'Několik vět', kterou z iniciativy CH-77 a s podporou tzv. nezávislých iniciativ vypracovala a zveřejnila skupina osob soustředěných kolem Václava Havla /S. Devátý, A. Vondra, J. Křížan/. Dne 26. 7. 1989 bylo vyšetřovatelem StB zahájeno tr. stíhání ve věci pro tr. čin pobuřování podle § 100 tr. zákona. Byly provedeny domovní prohlídky, výslechy podezřelých osob, svědků a další procesní úkony. Vedení FMV byl předložen návrh na trestní postih všech čtyř pachatelů ke zvážení, zda jej uskutečnit před nebo po výročí 21. srpna. Otázku je třeba dořešit v souladu s trestně právními normami.

Pro tr. čin pobuřování podle § 100/1a tr. zákona je vyšetřovatelem StB od 14. 8. 1989 stíhána skupina osob v Bratislavě – J. Čarnogurský /stíháno dále pro tr. čin podvracení republiky podle § 98/1 tr. zákona/, M. Kusý, H. Ponická, A. Selecký, V. Maňák, kteří se společně podíleli na vypracování výzvy k 21. srpnu /odvysíláno ve stanici Radio Svobodná Evropa/ a zpracovávali a rozšiřovali další nepřátelsky za-

měřené tiskoviny. S trestním stíháním jmenovaných byl ÚV KSS vysloven souhlas. Tato forma trestní represe účinně ovlivnila další činnost nelegálních aktivit na teritoriu Západoslovenského kraje v průběhu srpna 1989.

Na základě operativních poznatků bylo přistoupeno k přehodnocení jednání vytypovaných nepřátelsky zaměřených osob. Ve vztahu k S. Devátému byl KP Brno předložen návrh na vzetí jmenovaného do vazby s odůvodněním jeho pokračování v již dříve zadokumentované tr. činnosti. Návrh byl KP akceptován, ale po třech dnech byl jmenovaný rozhodnutím OS Brno z vazby propuštěn. Prostřednictvím MP Praha byl OS pro Brno 2 předložen návrh k nařízení výkonu podmíněně odloženého trestu OS v délce 2 měsíců uloženého A. Vondrovi; bylo akceptováno.

Z celkového zhodnocení výsledků a průběhu MBO vyplývá, že příslušníci StB vyšetřování se svými specifickými prostředky podíleli na splnění vytýčených cílů, zejména pak na zabezpečení klidu a pořádku v období kolem 21. srpna 1989. Přijatá opatření na úseku prevence i trestní represe, realizovaná vyšetřovateli StB, přispěla k utlumení aktivity vnitřního protivníka, což v konečném důsledku ovlivnilo průběh připravovaných protisocialistických a protispolečenských vystoupení a napomohlo k úspěšnému zvládnutí úkolů stanovených MBO rozkazem MV ČSSR č. 9/89.“ Tamtéž, č. l. 1664–1668.

Náčelník S–SNB hl. m. Bratislavy a Zsk. plk. JUDr. Štefan Mikula vyhodnotil výsledky a průběh MBO v hl. m. SSR a Zsk. již 31. srpna 1989 (čj. KS–00167/OV–89–40):

„Vývoj bezpečnostnej situácie v hl. meste Bratislave a v Zsl. kraji v období pred 21. výročím augustových udalostí bol charakterizovaný zvýšenou aktivitou vnútorného nepriateľa a nelegálnych štruktúr v snahe zneužiť toto výročie k vyvolaniu protispoločenských nálad a nepokojov. K tomu bola exponentami vnútorného nepriateľa spracovaná a rozširovaná 'Výzva' k výročiu augustových udalostí odvysielaná aj rádiom Slobodná Európa. Tato obsahovala útoky proti vedeniu strany a štátu a nabádala občanov k účasti na kladení kytic v Bratislave ale aj v iných miestach Slovenska, kde v auguste 1968 došlo k usmrteniu čsl. občanov. Pokračovali snahy o rozširovanie a získavanie podpisov pod výzvu 'Niekoľko viet'. V okresoch Senica a Trnava bol zistený výskyt anketových lístkov tzv. nezávislej skupiny pre prieskum verejnej mienky s protisocialistickým obsahom. V Bratislave a v Nitre sa vyskytli závadové nápisy a výhražné anonymné telefonáty. Zaznamenané boli negatívne javy v maďarskom nacionalistickom duchu na priebehajúcich letných táboroch maďarskej mládeže v okresoch Nové Zámky a Komárno.

K zmareniu akcií plánovaných vnútornym nepriateľom a k dôslednému zabezpečeniu pokoja a verejného poriadku v hl. meste Bratislave a v Zsl. kraji v súvislosti s výročím augustových udalostí boli S ZNB hl. m. Bratislavy a Zsl. kraja a jej podriadenými útvarmi prijímané a realizované opatrenia.

Na vykonanie rozkazov MV ČSSR č. 9/89, MVaŽP SSR č. 3/89, ktorými boli vyhlásené MBO k zabezpečeniu pokoja a verejného poriadku na území ČSSR pri príležitosti 21. výročia internacionálnej pomoci vojsk Varšavskej zmluvy ČSSR, bol vydaný Rozkaz náčelníka S ZNB č. 34/89, v ktorom bolo uložené spracovať po jednotlivých líniah vlastné plány bezpečnostných opatrení s konkretizáciou úloh a zodpovednosťou. Koordináciu a plnenie úloh zabezpečoval 'Operačný štáb Bratislava', ktorý zasadal podľa vývoja bezpečnostnej situácie. Dňa 17. 8. 1989 sa rokovania OS Bratislava zúčastnili náčelníci Obs ZNB Bratislava I až V, náčelník IV. fakulty VŠ ZNB Bratislava, veliteľ PÚ VB MVaŽP SSR. Na jeho rokovani bol položený dôraz na kontrolu plnenia úloh prijatých k realizácii MBO. Bola zhodnotená situácia v oblasti pripravenosti síl a prostriedkov k prípadnému nasadeniu. Dohodli sa súčinnosťné vzťahy so IV. fakultou VŠ ZNB a PÚ VB a konkrétne zabezpečenie jednotlivých úloh.

O vývoji bezpečnostnej situácie, vykonaných bezpečnostných opatreniach a ich výsledkoch boli priebežne informovaní vedúci tajomníci MV KSS, ZsKV KSS v Bratislave, vedúci oddelenia štátnej administratívy ÚV KSS, prvý tajomník ÚV KSS a minister vnútra a ŽP SSR.

K zabezpečeniu stanovených úloh bola realizovaná súčinnosť s XII. Správou ZNB, Ludovými milíciami, 11. PS-brigádou, Zborom požiarijnej ochrany, národnými výbormi, prokuratúrami a súdmi.

V dňoch 15. 8. až 23. 8. 1989 bol zabezpečený zvýšený výkon služby s dôrazom na hl. mesto Bratislavu. Od 18. 3. 1989 boli útvary S ZNB posilňované vyčlenenými silami IV. fakulty VŠ ZNB a PÚ VB MVaŽP SSR. Taktiež bola vyčlenená požadovaná špeciálna technika pre poriadkové jednotky S ZNB a MS VB.

Rozkazom N S ZNB č. 38/89 bola v dňoch 19. až 22. 8. 1989 vyhlásená 100% služobná dosiahnuteľnosť pre príslušníkov OS ZNB v Zsl. kraji a v dobe mimo pohotovosti aj pre útvary Správy ZNB, MS VB Bratislava a ObS ZNB Bratislava I. až V. V dňoch 20. a 21. 8. 1989 bola vyhlásená 100%-ná služobná pohotovosť príslušníkov Správy ZNB, MS VB Bratislava a ObS ZNB Bratislava I. až V. V tomto čase boli taktiež spohotovené poriadkové jednotky VB Správy ZNB a MS VB Bratislava.

V určených priestoroch pod vedením náčelníka oddelenia obrany S ZNB v súčinnosti s veliteľmi poriadkových jednotiek S ZNB a MS VB Bratislava bolo vykonané precvičenie činnosti poriadkových jednotiek pri ich nasadení. Pred spohotovením poriadkovej jednotky bola preskúšaná aj špeciálna technika.

V súlade s vypracovanými plánmi bezpečnostných opatrení boli pred 21. augustom vykonané po jednotlivých líniah preventívne i represívne opatrenia a bezpečnostné akcie.

K zamedzeniu prípravy organizovania protispoločenských akcií boli v 20 prípadoch vykonané preventívno-rozkladné opatrenia. Na útvary ZNB bolo predvedených 5 záujmových osôb, čím bolo zabránené pokladaniu kvetov na Námestí SNP a Šafárikovom námestí v Bratislave.

Dňa 14. 8. 1989 bolo po predchádzajúcom operatívnom rozpracovaní začaté tr. stíhanie hlavných organizátorov pripravovaných protispoločenských vystúpení na dni 20. a 21. 8. 1989 v Bratislave pre tr. činy podľa §-ov 98 a 100 Tr. zákona proti JUDr. Jánovi Čarnogurskému, PhDr. Miroslavovi Kusému, ktorí sú vyšetrovaní väzobne, ďalej Hana Ponická, Anton Selecký a MUDr. Vladimír Maňák sú stíhaní podľa §-u 100 Tr. zákona a vyšetrovanie je vedené na slobode. U všetkých obvinených boli vykonané domové prehliadky s kladným výsledkom, pri ktorých boli zaistené väčšie množstvá materiálov svedčiacich o nepriateľskej činnosti.

Pokračované bolo v opatreniach k zabráneniu rozširovania a podpisovania výzvy 'Niekoľko viet'. Jedna osoba bola riešená prokurátorským pohovorom a jedna preventívno-výchovnými opatreniami. K rozširovateľovi výzvy Ing. KOHUTIAROVÍ sú vykonávané operatívne opatrenia.

Na základe pokynu I. námestníka FMV boli vykonané opatrenia na ČSD k zabráneniu účasti príslušníkov opozičnej mládežníckej organizácie FIDESZ z MLR na protispoločenské vystúpenie v Prahe. Celkove bolo do MLR vrátených 20 osôb a jeden francúzsky novinár, ktorý ich sprevádzal.

V súčinnosti s 11. PS-brigádou bola zabezpečená kontrola 285 vízových cudzincov z Talianska. S dvomi talianskymi štátnymi príslušníkmi bolo vykonané preventívno-výchovné opatrenie, nakoľko bolo podozrenie z účasti na akciách, organizovaných vnútorným protivníkom.

Bola zabezpečená operatívna kontrola osôb z radov Nelegálnej cirkvi a Laického apoštolátu a oficiálnej r. k. c. a vykonané opatrenia k zamedzeniu ich zneužitia k plánovaným akciám vnútorného protivníka.

Na všetkých závodoch ČSAD v teritóriu boli vykonané opatrenia k obmedzeniu hromadných zájazdov do Prahy. Zrušené boli tri zájazdy.

V objektoch vyčlenených ku kontrarozviednej ochrane boli vykonané akcie 'RE-ŽIM', 'VÝBUŠNINY' (102 objektov). V súčinnosti s hospodárskym vedením boli prijaté opatrenia k predchádzaniu mimoriadnych udalostí a zvýšenie ochrany objektov počas MBO. Bol zabezpečený systém hlásnej služby s cieľom včas získavať informácie o negatívnych javoch. Útvarmi VB bolo na území hl. mesta SSR Bratislavy a Zsl. kraja vykonaných 22 preventívno-bezpečnostných, represívno-bezpečnostných

a dopravno-bezpečnostných akcií. Do akcií bolo zaradených celkom 798 príslušníkov VB a 72 členov PS VB. Akcie boli zamerané na kontrolu stavu zabezpečenia výbušnín, zbraní a streliva, rozmnožovacej techniky, trestnú činnosť mládeže, požívanie alkoholu a omamných látok mládežou, zadržania kriminálnych živlov, osôb a vecí, po ktorých sa pátra, trestnú činnosť cigánov, dodržiavanie pravidiel cestnej premávky, kontrolu prepravovaných nákladov, kontrolu dovozu, vývozu, prepravu tovarov, omamných látok, závadových tlačovín a kontrola zásobovania maloobchodnej siete potravinami. Počas akcií bolo prekontrolovaných 1 432 objektov socialistických organizácií a iných objektov a prekontrolovaných bolo 533 bytov KZD. Bolo predvedených 178 osôb, z ktorých zadržaných a vypátraných bolo 60 osôb. Predvedeným osobám bolo preukázaných a zadokumentovaných celkom 56 trestných činov, 51 prečinov a 115 priestupkov.

Uvedené preventívne a represívne opatrenia mali pozitívny vplyv na vývoj bezpečnostnej situácie v hl. m. Bratislave a v Zsl. kraji, kde v dňoch 20. a 21. 8. 1989 nedošlo k žiadnym protispoločenským vystúpeniam a narušeniu pokoja a verejného poriadku.

Dňa 20. 8. 1989 boli predvedené dve osoby, ktoré položili kvety pred UK Bratislava (Mihálik Branislav z Bratislavy a Ing. Strýček Andrej z Košút, okr. Galanta). 21. 8. 1989 bolo predvedených 5 osôb, ktoré položili kyticu kvetov na schody UK Bratislava. Jedna z týchto osôb mala narodeniny a po spoločnej dohode išli položiť kyticu. Dňa 21. 8. 1989 boli zistené závadové nápisy v Trnave na dverách garáží v objekte OÚNZ 'KSČ má nový dom a my nemáme byty' a v Nitre – Predmostie v podchode „21. 8. 1989 – pamatuji“. Dňa 21. 8. 1989 bolo oznámené na MS VB, že na budove Aeroflotu, Leningradská ul. č. 13 v Bratislave, sú rozbité dve sklenené výplne. Doterajším šetrením sa zistilo, že tieto rozbil neznámy pachateľ kameňom. Aeroflotu vznikla škoda vo výške cca 2 000,- Kčs.

Na základe celkového vyhodnotenia a priebehu MBO na zabezpečenie pokoja a verejného poriadku realizovaných v súvislosti s výročím augustových udalostí v hl. meste Bratislave a v Zsl. kraji je možné konštatovať, že úlohy vytýčené v plánoch bezpečnostných opatrení boli splnené. Pozitívne je možné hodnotiť morálno-politický stav príslušníkov zapojených do opatrení a ich aktívny prístup pri plnení náročných úloh. V príprave i v priebehu bezpečnostných opatrení sa prejavila dobrá súčinnosť všetkých zainteresovaných zložiek.

Vyhodnotenie dielčích opatrení bolo vykonané i po jednotlivých služobných líniah. Skúsenosti a poznatky z realizovaných bezpečnostných opatrení k výročiu augustových udalostí budú využité v ďalšom období.“

Tamtéž, č. l. 1612–1618.

Plk. ing. Jan Kavalír, náčelník správy pro plán, rozpočet a sociální zabezpečení FMV, informoval o opatreniach své správy 6. 9. 1989 (čj. PR-0311/OR-89):

„K zajištění klidu a veřejného pořádku na území Československé socialistické republiky u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci vojsk států Varšavské smlouvy Československé socialistické republiky vydal ministr vnitra rozkaz č. 9 ze dne 31. července 1989, kterým vyhlásil 3. stupeň mimořádných bezpečnostních opatření.

Ve smyslu výše uvedeného rozkazu MV ČSSR byl náčelníkem SPRSZ FMV vydán rozkaz č. 26/1989, ve kterém byla stanovena 50% služební dosažitelnost pro příslušníky.

K zabezpečení MBO byla náčelníkem organizačního odboru SPRSZ FMV provedena kontrola dílčího plánu činnosti příslušníků SNB a zabezpečen bezchybný chod služby odpovědného důstojníka SPRSZ FMV. Náčelníkům ÚNsP SNB a VMV, Tiskárny FMV, II., III. a IV. odboru bylo uloženo věnovat zvýšenou pozornost ochraně odloučených pracovišť. Dále zpracován přehled služební dosažitelnosti podřízených příslušníků.

Ve prospěch správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje bylo vyčleněno celkem 34 příslušníků, 10 autobusů a 7 nákladních vozidel. Zde se projevil některé

nedostatky v přijímání zadržených na vyčleněných teritoriích. Důsledkem těchto nedostatků bylo v řadě případů dlouhodobé čekání řidičů bez možnosti stravování a částečného odpočinku vzhledem k tomu, že řidiče nebylo možno střídát.

Materiálové odbory zabezpečily možnost případného vydávání výzbrojních a výstrojních materiálů ze skladů.

Po linii proviantní služby byl zajištěn provoz kantýny v objektu Thákurova a připraveno bylo rovněž zprovoznění některých závodních jídelen.

Ústřední nemocnice s poliklinikou SNB a vojsk MV vyčlenila 50 % lůžkové kapacity pro eventuelní potřebu.

Na ochranu některých dalších objektů byli po toto období vyčleněni další příslušníci.

V působnosti SPRSZ FMV v uvedeném období nedošlo k žádným mimořádným událostem. Morálně-politický stav dle sdělení příslušných náčelníků byl na dobré úrovni. Rovněž na odloučených objektech nedošlo k žádnému narušení střeženého prostoru a nebyly zaznamenány žádné rušivé příhody, které by se vztahovaly k výročí srpnových dnů.“

Tamtéž, č. l. 1535–1536.

Náčelník IMV ČSSR plk. Otakar Pilský reagoval již 23. 8. 1989 (čj. IM-0266/01-89):

„Inspekce ministra vnitra ČSSR plánované úkoly splnila. Byly provedeny kontrolní akce ke zjištění připravenosti sil a prostředků určených odbory II. S SNB, na III., IV., VI., VII., XIII. S SNB, S StB Brno a OStB MS SNB Brno, S StB České Budějovice, KS SNB Plzeň a S StB Praha a čtyřech OS SNB S SNB hl. m. Prahy a Střed. kraje. Výsledky kontrolních akcí byly předány OŠ FMV.

Pro přístě je nutné, aby již v rozkazu MV ČSSR byl formulován úkol pro IMV ČSSR ke kontrolní činnosti. To se m. j. kladně promítne i do rozkazů náčelníků KS SNB, kteří ne vždy využívají svou inspekci ke kontrole svých rozhodnutí.

Z materiálů zpracovaných správou vojsk MV /č. j.: V-001299/89/ je známo, že pořádkové jednotky SNB plní úkoly podle NMV ČSSR č. 32/1977 /Směrnice pro činnost SNB při likvidaci záškodnických, teroristických a jiných nebezpečných ozbrojených skupin/ mají nevyhovující vybavení např. ochrannými a spojovacími prostředky. Norma 6 ks neprůstřelných vest a 2 ks chráničů hlavy nenaplníje potřeby PJ SNB, přičemž k dispozici jsou zpravidla jen 2 ks vest a 1 ks chrániče hlavy /v PJ SNB je zařazeno 37 příslušníků/. Ochranné vesty jsou většinou zastaralé a v bezpečnostní akci problematicky použitelné. Přidělené OT-64 jsou značně opotřebené, a protože získání náhradních dílů je obtížné, některá OT-64 jsou trvale nepojízdná.“

Tamtéž, č. l. 1538.

Náčelník správy spojení genmjr. ing. Miroslav Starosta poslal „vyhodnocení úkolů zabezpečených v průběhu MBO po linii spojení“ (čj. SF-00181/01-89) až 7. 9. 1989: „Na základě úkolu uloženého na jednání operačního štábu FMV ze dne 22. 8. 1989 – bod 3 předkládám vyhodnocení úkolů zabezpečených v době MBO.

Úkoly na úseku spojení v průběhu MBO byly zabezpečeny podle požadavků útvarů MV, SNB, PS a vojsk MV.

Na úseku řízení a velení bezpečnostní služby se zabezpečil tok informací z teritoria a realizovaly odpovídající činnosti spojovacích útvarů SNB a správy spojení SNB k nepřetržité pohotovosti stacionárních a mobilních spojovacích prostředků i sítí s hlavním zaměřením na utajovaný přenos informací. Zvláštní pozornost a nezbytná opatření byla věnována zvýšenému přenosu informací a zpráv v dálkopisné síti MV s hlavním důrazem na plynulé odesílání zpráv a příjem šifrovaných zpráv ve stanoveném informačním systému.

Zabezpečení spojení v průběhu bezpečnostních akcí v hlavním městě Praze, Bratislavě, Brně a v ostatních krajských městech se především soustředilo na operativní spojení připravovaných a realizovaných bezpečnostních opatření s důrazem na

součinnostní spojení s vyčleněnými podpůrnými jednotkami a prostředky. V průběhu těchto akcí se toto spojení zabezpečilo bezporuchově a podle potřeb řídicích štábů.

Organizačně technická opatření a vyplývající materiálně technické zabezpečení akceptované na úseku televizních dohledů, záznamové techniky i záchytů anonymních zlomyslných volání přispělo k potřebné dokumentaci zájmových prostorů i činnosti nezávislých skupin a osob.

Na základě zhodnocení zabezpečení úkolů správy spojení SNB i spojovacích útvarů v teritoriu ČSSR v průběhu MBO po linii výkonu a zabezpečení spojení lze konstatovat, že spojovací systémy a sítě v požadovaném rozsahu zabezpečily činnost operačního štábu FMV i jednotlivých útvarů KS SNB /S SNB/ a nedošlo k žádnému narušení řízení a velení výkonu bezpečnostní služby.

Na základě získaných zkušeností se doporučuje řešit následující problémy:

1/ S kompetentními orgány ČSLA projednat po linii automobilní a spojovací služby možnosti dodávek mobilních rozhlasových zařízení /typ BOURE/ prioritně pro potřeby útvarů SNB v Praze, Bratislavě, Brně a následně i pro ostatní KS SNB.

2/ Ve spolupráci s operativními součástmi StB, zejména IV., II., I. správy SNB, dorešit a stanovit metodiku a způsob vytěžování dokumentačních materiálů získaných v průběhu bezpečnostních akcí prostřednictvím videotechniky. V této souvislosti stanovit odpovídající provozní a technicko-ekonomická opatření k odpovídajícímu zabezpečení a využití videotechniky s příslušenstvím.“

Tamtéž, č. l. 1563–1564.

Plk. RSDr. Václav Koniček, náčelník kádrové správy FMV, vyhodnotil MBO 4. 9. 1989 (čj. FK-00185/01–89):

„Na základě závěrů z jednání operačního štábu FMV ze dne 22. srpna 1989 provedla kádrová správa FMV vyhodnocení průběhu a výsledků MBO v působnosti KS FMV a podřízených školských zařízení s těmito závěry.

Na základě RMV ČSSR č. 9/1989 o vyhlášení MBO a jeho rozhodnutí ze dne 11. srpna 1989 (č. j. OV-0097/89) byly rozpracovány úkoly z obou těchto dokumentů do rozkazu náčelníka KS FMV č. 58/1989.

Plnění opatření stanovených tímto rozkazem bylo průběžně kontrolováno. Stavem a celkovým zabezpečením úkolů se zabýval rovněž štáb náčelníka KS FMV dne 18. srpna 1989.

Kromě stanovené dosažitelnosti a vzájemné zastupitelnosti náčelníků organizačních celků KS FMV, včetně náčelníků školských zařízení a jejich zástupců, bylo v určeném období uvedeno do služební pohotovosti 290 příslušníků SNB jako záloha Společného operačního štábu ČSSR.

Všechny úkoly uložené kádrové správě FMV byly splněny.

V průběhu vyhlášeného MBO prokázali příslušníci v působnosti kádrové správy FMV potřebný stupeň uvědomělosti, kázně a odpovědnosti ke všem přijímaným opatřením. V tomto směru se nevyskytly žádné negativní jevy.

Kladem byla i úzká součinnost s pracovníky sekretariátu operačního štábu FMV v celém období probíhajících opatření.

V zájmu zkvalitnění činnosti při plnění úkolů v rámci MBO doporučuji zvážit uvedení příslušníků SNB v záloze Společného operačního štábu ČSSR do služební pohotovosti z hlediska délky trvání. Přitom posoudit zejména účelnost a hospodárnost tohoto opatření.“

Tamtéž, č. l. 1570–1571.

Plk. JUDr. Jozef Tarčák hodnotil uplynulé MBO 5. 9. 1989 (čj. LS-0037/01–8–89):

„K zajištění předmětných událostí, na základě rozkazu MV ČSSR č. 9 ze dne 31. července 1989, byl vydán rozkaz náčelníka Letecké správy č. 44 ze dne 9. srpna 1989, který specifikoval přijatá opatření na vlastní konkrétní podmínky.

Realizace uvedených rozkazů byla projednána na mimořádném štábu náčelníka

správy dne 9. srpna 1989. Zhodnocení a kontrola úkolů byla prováděna na poradách náčelníka správy a náčelníků organizačních celků, vždy v návaznosti na jednání operačního štábu FMV.

Vlastní opatření spočívala v:

- služební dosažitelnosti náčelníků organizačních celků,
- 50% služební dosažitelnosti příslušníků útvaru,
- v Praze dosažitelnosti smíšené posádky na vrtulník Mi-8/Mi-2 včetně technické obsluhy,
- v Bratislavě dosažitelnosti posádky na vrtulník Mi-2 včetně technické obsluhy,
- posílení služby pohotovostního řidiče,
- dosažitelnosti šifrového orgánu,
- dosažitelnosti skupiny příslušníků určených do zálohy OŠ FMV,
- nad rámec opatření dosažitelnosti smíšené posádky na letounu TU-154/JAK-40 v Praze a JAK-40 v Bratislavě včetně technické obsluhy,
- trvalé kontrolní činnosti.

Všichni příslušníci útvaru byli poučeni o závažnosti situace, o maximální pozornosti k pohybu neznámých osob v blízkosti prostoru LS SNB, o předávání signálů a negativních jevů mimo útvar a v místě bydliště.

Z uvedeného vyplývá, že hlavní úkoly pro LS SNB lze shrnout na zajištění letecké přípravy a maximální ochranu objektů a používání letecké a zabezpečovací techniky.

V zájmu zpřísněného a bezchybného výkonu strážní služby byla uskutečněna pracovní porada s velitelem praporu HS ČSSR Dřín s cílem projednat přetrvávající závady a nedostatky výběru kádrového sestavu strážných a velitelů. Velitel objektu LS SNB prováděl při každém střídání vojenské stráže poučení velitele a zástupce k upřesnění konkrétních úkolů.

Lze konstatovat, že všechna přijatá opatření byla správná a neminula se účinkem. Bylo provedeno celkem 15 kontrolních akcí, při kterých byly většinou zjištěny nedostatky pouze nepodstatného významu a které byly řešeny kontrolním orgánem ihned na místě.

Závažným nedostatkem bylo zjištění dne 20. srpna 1989, že člen závodní stráže s. Brejcha nezabezpečil hlavní vchod do budovy LS SNB a sám spal. Z uvedeného případu byly vyvozeny závěry a případ byl oficiálně předán k dořešení příslušnému funkcionáři SPRSZ FMV.

Druhým nedostatkem bylo narušení režimu vstupu i slušného jednání s. Mikulovou po přeletu pravidelné linky z Bratislavy dne 18. srpna 1989. O případu byl informován náměstek MV ČSSR soudruh plk. Otta Sedlák. V této souvislosti bylo odesláno upozornění s. Fjačanovi ÚPV ČSSR.

Velmi pozitivně lze hodnotit činnost vojáků HS ČSSR, kteří prováděli ve sledovaném období příkladně strážní službu. V tomto poměrně krátkém časovém úseku zadrželi a předvedli čtyři osoby.

Závěrem lze uvést, že výkon stálých služeb operačního důstojníka, staršího referenta na vládním salonku a pohotovostního řidiče byl na požadované úrovni. Na dosaženém stavu se výrazně projevila jasná argumentace úkolů, zvýšená informovanost o bezpečnostní situaci i po stranické linii a projednání konkrétních opatření se spolupracujícími útvary.“

Tamtéž, č. l. 1625-1627.

Genmjr. JUDr. Josef Šabata, náčelník správy vojsk MV, datoval vyhodnocení MBO v rámci své správy posledním dnem srpna 1989 (čj. V-009170/28):

„... V souladu s RMV ČSSR č. 009/1989, rozhodnutím ministra vnitra ČSSR č. j. OV-0097/S-89 a jednotlivými dílčími zasedáními operačního štábu FMV byly u správy vojsk MV a jí podřízených útvarů vydány rozkazy konkretizující uvedená rozhodnutí do podmínek vojsk MV a odboru zvláštního určení.

Síly a prostředky vyčleněné správou vojsk MV a jí podřízenými útvary k zabezpečení klidu a veřejného pořádku a ke splnění stanovených úkolů MBO byly po celou

dobu trvání opatření ve 100% pohotovosti na určených základnách. K přímému nasazení vyčleněných sil a prostředků kromě dvou zásahových skupin odboru zvláštního určení nedošlo (vyhodnocení přímého nasazení – viz čj. OZU 0023/1989).

Kladně lze hodnotit zájem velitelů i vojáků o kvalitní plnění uložených úkolů včetně připravenosti techniky a materiálu. U vyčleněných sil a prostředků po celou dobu opatření probíhal výcvik se zaměřením na plnění konkrétních bezpečnostních úkolů. Politici pracovníci průběžně objasňovali příčiny vzniklé situace.

Kromě vyčlenění stanovených sil byla připravena varianta přesunutí jednoho výcvikového praporu náhradní služby 5. výcvikového pluku vojsk MV po dobu trvání opatření do prostoru [?] a v případě nutnosti jeho využití k zásahu.

Úkoly v období provádění příprav na MBO i v období realizace byly správou vojsk MV a jí podřízenými útvary splněny.“

Tamtéž, č. 1. 1677–1678.

Téhož dne postoupil do Prahy závěrečné hodnocení MBO z provenience sekretariátu OŠ SSR i náměstek MVŽP SSR genmjr. JUDr. Ján Krajčí (čj. VB-00141–54/02–89):

„Důsledné plnění úloh a zabezpečení pokoja a verejného poriadku počas 21. výročia internacionálnej pomoci štátov Varšavskej zmluvy Československej socialistickej republiky, vyplývajúcich z rozkazu MV ČSSR č. 9/1989, ktorým vyhlásil 3. stupeň mimoriadnych bezpečnostných opatrení, bolo v podmienkach Ministerstva vnútra a životného prostredia SSR zabezpečené vydaním Rozkazu MVŽP SSR č. 3/1989.

S cieľom realizovať Republikový plán mimoriadnych bezpečnostných opatrení, riadiť a koordinovať činnosť ZNB v SSR bol aktivizovaný Operačný štáb SSR. Počas vyhlásených mimoriadnych bezpečnostných opatrení námestník ministra vnútra a životného prostredia SSR a náčelník Operačného štábu SSR genmjr. JUDr. Ján Krajčí zvolal jeho zasadanie 3–krát. Na štvrtom zasadaní Operačného štábu SSR vykonal záverečné vyhodnotenie priebehu mimoriadnych bezpečnostných opatrení.

Na každom zasadaní Operačného štábu SSR bola podaná informácia zo zasadania Operačného štábu FMV a úlohy, ktoré z tohoto zasadania vyplynuli, boli premietnuté do záverov Operačného štábu SSR. Na všetkých zasaniach Operačného štábu SSR bola vyhodnotená bezpečnostná situácia v SSR, členovia štábu dokladovali o situácii u ich útvarov a pripravenosti na plnenie úloh vyplývajúcich z mimoriadnych bezpečnostných opatrení a o plnení úloh, ktoré im boli uložené na zasaniach štábu. Náčelník Operačného štábu SSR vo svojich záveroch prijal opatrenia na riešenie bezpečnostnej situácie, ktoré smerovali ku konkretizácii úloh plnených Zborom národnej bezpečnosti a súčinnosťnými zložkami.

V rámci Zboru národnej bezpečnosti bol kladený dôraz na všestrannú prípravosť príslušníkov ZNB, kvalitný a efektívny výkon služby a na rozhodný zákrok poriadkových síl v prípade vzniku hromadných protispoločenských vystúpení. Na dosiahnutie tohoto cieľa náčelník Operačného štábu SSR vyčlenil sily a prostriedky na posilnenie priameho výkonu služby z Pohotovostného útvaru VB pre SSR v prospech Správy ZNB hl. m. Bratislavy a Zs. kraja. Vytvoril zálohu Operačného štábu SSR z príslušníkov b. ú. MVŽP SSR, zabezpečil ju technickými prostriedkami a uložil úlohy na zabezpečenie pripravenosti tejto zálohy pre prípad nasadenia. Pre rýchlu a objektívnu rozhodovaciu činnosť vedenia ministerstva vydal pokyny na zabezpečenie plynulého toku informácií od útvarov ZNB v SSR a výkon služby na Operačnom stredisku MVŽP SSR posilnil zodpovedným funkcionárom. Do riadiacej skupiny na Mestskej správe VB Bratislava vyčlenil zástupcu náčelníka Hlavnej správy VB MVŽP SSR.

Na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z mimoriadnych bezpečnostných opatrení pre súčinnosťné zložky náčelník Operačného štábu SSR prijal rozhodnutia, ktoré smerovali k zabráneniu vzniku udalostí napomáhajúcich narušeniu verejného poriadku a na zabezpečenie úloh pre ochranu vlastných objektov súčinnosťných zložiek.

V rámci súčinnosti náčelník Operačného štábu SSR rozhodol o potrebe vykonať

opatrenia na Ministerstve spravodlivosti SSR k podmienenému prepúšťaniu odsúdených z trestu odňatia slobody a opatrenia zabezpečujúce urýchlený nástup výkonu trestu odňatia slobody osôb právoplatne odsúdených, na Ministerstve zdravotníctva a sociálnych vecí SSR k urýchlenej izolácii psychopatov a inak psychicky narušených osôb, na Ministerstve kultúry SSR k zabezpečeniu zvonov proti možnému zneužitiu a obdobné opatrenia u Štábu Civilnej obrany SSR k zabezpečeniu sirén. Vykonanie týchto opatrení bolo v rámci súčinnosti s uvedenými inštitúciami zabezpečené.

Bezpečnostná situácia v SSR bola na zasadaniach Operačného štábu SSR hodnotená ako stabilizovaná. Vývoj štátobezpečnostnej situácie v SSR bol priaznivo ovplyvnený opatreniami vykonávanými ŠtB voči vyčleneným objektom. Niektoré objekty boli vážobne realizované pre trestnú činnosť a s ďalšími boli vykonané preventívno-rozkladné pohovory, čo sa pozitívne prejavilo v ich postojoch k účasti na plánovaných provokačných akciách. Cieľ, ktorý sa sledoval týmito opatreniami, zabrániť im v účasti na pripravovaných akciách antisocialistických síl, bol dosiahnutý.

Taktiež opatrenia vykonávané Verejnou bezpečnosťou mali pozitívny vplyv na vývoj verejnobebezpečnostnej situácie v SSR. Vývoj udalostí v národnom hospodárstve, ako aj v oblasti všeobecnej kriminality nevybočil z bežného rámca a bol v podstate na rovnakej úrovni ako počas celého obdobia roka 1989. Mierne sa zvýšil výskyt závadných písomností, nápisov a anonymných telefonátov, čo však v podstate neovplyvnilo vývoj bezpečnostnej situácie v SSR. Počas vyhlásených mimoriadnych bezpečnostných opatrení nedošlo v SSR k hromadnému narušeniu verejného poriadku, ktoré by si vyžiadalo zákrok poriadkovej jednotky. Ojedinelé prípady /2/ motivované snahou jednotlivcov /7 osôb/ položiť kvety na miesta, kde došlo k úmrtiu osôb v roku 1968, boli vyriešené v rámci bežného výkonu služby.

Úlohy vyplývajúce z vyhlásených mimoriadnych bezpečnostných opatrení, rozkazov ministrov a rozhodnutí náčelníka Operačného štábu SSR, boli dôsledne splnené. Pozitívne možno hodnotiť činnosť zástupcov súčinnostných zložiek zapojených do mimoriadnych bezpečnostných opatrení, a to ako z pohľadu pripravenosti ich útvarov na plnenie úloh, zabezpečenia informácií pre Operačný štáb SSR, tak i vo vzťahu k plneniu úloh, ktoré náčelník Operačného štábu SSR uložil na jednotlivých zasadaniach štábu vo svojich rozhodnutiach. Pri realizácii mimoriadnych bezpečnostných opatrení sa nevyskytli také nedostatky, ktoré by nepriaznivo ovplyvnili plnenie stanovených úloh.

Náčelník Sekretariátu Operačného štábu SSR
mjr. JUDr. Miroslav Gulíšek“

Tamtéž, č. l. 1619–1624.

⁴ Závěry z tohoto jednání OŠ FMV byly distribuovány dálnopisem. Srovn. kopii dálnopisu přijatou pod čj. KS-0059-3/OV-89 KS SNB Ostrava, in: A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XXIII., č. l. 3039–3041.

Dokument 64

1989, 23. srpna, Praha. – Děkovný dopis ministra vnitra ČSSR za výkon služby v době MBO k 21. srpnu 1989.

[...]^a

V Praze dne 23. srpna 1989
OV-624/S-89

Vážený soudruhu,

dnešního dne byla úspěšně ukončena mimořádná bezpečnostní opatření, vyhlášená k zajištění klidu a veřejného pořádku u příležitosti 21. výročí internacionální pomoci států Varšavské smlouvy Československu. Společným úsilím všech útvarů Sboru národní bezpečnosti, Pohraniční stráže a vojsk ministerstva vnitra se podařilo zmařit záměry vnějšího i vnitřního protivníka zneužít tohoto výročí k destabilizaci vnitropolitické situace v ČSSR a narušení procesu přestavby v naší společnosti.

Za iniciativní, odpovědné a úspěšné splnění stanovených úkolů při zajišťování klidu, veřejného pořádku a zmaření pokusů protivníka zorganizovat otevřené protisocialistické vystoupení vyslovuji Tobě a podřízeným příslušníkům uznání a soudružské poděkování. Zároveň vyjadřuji přesvědčení, že Tebou řízený útvar čestně splní náročné úkoly, které stojí před bezpečnostním aparátem v následujícím období.

Se soudružským pozdravem
[...]^b

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1539–1540. – Kopie strojopisu.

^a Předtištěno „MINISTR VNITRA ČSSR“.

^b Vpravo vlastnoruční podpis „KincI“. Následuje rozdělovník jako u Dok. 33 s těmito změnami: není zasláno ministru vnitra, I. N MV ČSSR, s. Nezvalovi, s. Sedlákovi; místo „KS SNB“ je uvedeno „KS FMV“, místo „PS útvar 9600“ je uvedeno „HS PS OSH“; dopis není uložen pro spis; nadto je dopis zaslán velitelům PP VB ČSR a PÚ VB pro SSR a náčelníkům VŠ SNB, OZÚ SV MV, PŠ SNB Brno a DŠ SNB Praha. U „OZU SV MV“ rukou připsáno „jen KS FMV“. Položky rozdělovníku spojeny svorkou k nečitelnému podpisu (?).

Dokument 65

1989, 23. srpna, Praha. – Vyhodnocení bezpečnostních opatření v období 21. srpna 1989 pro předsednictvo ÚV KSČ.

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

TAJNÉ

Výtisk č.: 7

Počet listů: 7

PŘEDSEDNICTVO
ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU
KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

K bodu: Vyhodnocení bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v období výročí 21. srpna

Předkládá se na základě
návrhu ministra vnitra ČSSR

Obsah:
Informace...

[...]a

Předkládá:
s. František KINCL
č. j.: OV-0104/A-89
V Praze dne 23. srpna 1989

Vyhodnocení bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku v období výročí 21. srpna

Na základě zhodnocení celkové aktivity vnitřních i vnějších nepřátel byl přijat komplex mimořádných bezpečnostních opatření. Jejich cílem bylo zabránit širšímu konfrontačnímu vystoupení nelegálních struktur, izolovat hlavní organizátory a zabránit příjezdu dalších osob z jiných krajů do Prahy.

K zabezpečení klidu a veřejného pořádku byl posílen výkon hlídkové a obchůzkové služby, dohled nad osobami se sklony k násilnému jednání a výtržnictví a zvýšena ochrana významných politických a hospodářských objektů. V součinnosti s jednotkami LM byla realizována opatření k předcházení mimořádným událostem v závodech a k ochraně skladů zbraní, výbušnin a jedů.

Ve všech krajích byla provedena konkrétní opatření /zadržení, pro-

fylaktická opatření nebo kontrola/ proti 71 osobám, především ideovým vůdcům a hlavním organizátorům plánovaných protisocialistických vystoupení. Zvláštní důraz byl položen na znemožnění příjezdu aktivních exponentů nelegálních struktur a jejich stoupenců z krajů do Prahy, včetně osob, které se aktivně zúčastnily lednových provokací v Praze.

V celé ČSSR bylo ve smyslu trestního řádu nebo zákona o SNB zadrženo a předáno do cely zadrženi a zajištění celkem 81 osob, preventivně rozkladná opatření byla uplatněna vůči 1 159 osobám, oficiální výstrahy byly vyhlášeny ve 13 případech. Cílem těchto opatření bylo odvrátit nepřátelské osoby od účasti na provokačních akcích.

V rámci prevence bylo 166 osob předvoláno na vojenské cvičení. Ve stanoveném termínu jich nastoupilo 106, z omluvitelných důvodů nenastoupilo 56; 4 osoby byly oznámeny vojenské prokuratuře pro tr. čin nenastoupení služby v ozbrojených silách.¹

V souvislosti se signalizovaným příjezdem členů opozičních skupin z MLR, PLR a příslušníků italské Radikální strany v tomto období do ČSSR a k zabránění jejich účasti na protispoločenských vystoupeních v Praze, byla přijata opatření na státní hranici. Z hraničních přechodů bylo vráceno pro podezření z plánované účasti na provokačních akcích v ČSSR celkem 405 polských občanů /mezi nimi dva funkcionáři Solidarity/, 46 občanů MLR /z toho dva přední aktivisté opozičních uskupení/ a 36 italských st. příslušníků.

FMZV byly předány podklady k pohovorům s představiteli vybraných zastupitelských úřadů, při nichž byli upozorněni, že někteří jejich pracovníci porušují vídeňské dohody tím, že se vměšují do vnitřních záležitostí ČSSR.

I přes prováděná opatření se vnitřní protivník nevzdal úmyslu uskutečnit hromadné protispoločenské vystoupení. Již od počátku srpna organizovalo tzv. Nezávislé mírové sdružení na pěší zóně v Praze tzv. pěší protestní pochody. Dne 21. srpna došlo v Praze a na dalších místech ČSSR k pokusům o provokační akce s cílem narušit klid a veřejný pořádek a strhnout občany k protisocialistickým vystoupením.

Na pěší zóně v Praze se krátce po 17.00 hod. shromáždilo asi 100 osob, jež na sebe ve velmi krátké době připoutaly pozornost veřejnosti, až se skupina postupně rozrostla na dav v počtu asi 1 500 osob. Jejich aktivitu se pokusil vyprovokovat občan MLR György KERÉMYI² /mluvčí části maďarské opozice/, který četl prohlášení maďarské „politické demokratické mládeže“, vyjadřující nesouhlas s internacionální pomocí. O další provokaci se pokusil nezjištěný občan PLR, kterému bylo znemožněno přečíst veřejnosti text „Hladová kořuna – dar Sovětského svazu“ /tento text byl v roce 1953 rozšiřován pomocí balónů Svobodnou Evropou/. Souběžně s těmito pokusy dav skandoval hesla „Svobodu“, „Ať žije Polsko“, „Ať žije Maďarsko“, „Ať žije HAVEL“, „Ať žije DEVÁTÝ“. Byla proto provedena bezpečnostní uzavěra pěší zóny, Václavského náměstí a účastníky provokace se

podářilo rozptýlit. Skupina asi 300 – 500 osob se pokusila proniknout na Staroměstské náměstí. Protože i zde byla uzávěra, přesunula se část účastníků na náměstí Krasnoarmějců a přes Mánesův most se pohybovala směrem na Klárov, kde jim byl postup na Malou Stranu a k Pražskému hradu přehrazen. Tato skupina se rozdělila, část /asi 200 osob/ pochodovala ulicí U lužického semináře ke Karlovu mostu a zbylí účastníci byli rozptýleni. Skupina asi 200 osob se vrátila přes Karlův most do Karlovy ulice a zde se rozdělila na menší hloučky /15 – 50 osob/, které procházely uličkami Starého Města a později splynuly s osobami v okolí Václavského náměstí. Skupiny, které se pohybovaly po Starém Městě, provolávaly různá hesla /„Svobodu“, „Dubček“, atd./

Souběžně s bezpečnostními opatřeními v prostoru Prahy 1 bylo prováděno opatření i v obvodu Prahy 2, kde nedošlo k vážnému narušení klidu a veřejného pořádku. Proto byla záloha bezpečnostní akce na náměstí Míru nasazena k posílení pořádkové jednotky, která vytlačovala skupinu asi 150 osob z prostoru Čelakovského sadů. Po zákroku pořádkové jednotky se tato skupina rozprchla. Opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku bylo ukončeno ve 23.00 hod.

V průběhu bezpečnostních opatření bylo perlustrováno celkem 990 osob, z toho 869 československých občanů a 121 cizinců /62 ze socialistických a 59 z kapitalistických států/. Nejvíce kontrolovaných osob bylo z Prahy /523/ a Středočeského kraje /106/. Z ostatních krajů v průměru kolem 30 osob, ze SSR 24 osob. Předvedeno bylo celkem 400 osob, do cel zadržení a zajištění bylo ve smyslu příslušných ustanovení zákona o SNB umístěno celkem 161 osob, z toho 56 cizích st. příslušníků.

K dalším pokusům o provokační akce formou tzv. tichého shromáždění nebo položením květin na místech, kde v roce 1968 zahynuli čs. občané, došlo – s výjimkou Středočeského kraje – ve všech krajích ČSR, celkem ve 14 městech /Plzeň, Karlovy Vary, Písek, Ústí nad Labem, Liberec, Rumburk, Ostrava, Olomouc, Nový Jičín, Brno, Chropyně, Havlíčkův Brod, Trutnov, Pardubice/. Počet účastníků se pohyboval mezi 7 – 25 osobami, s výjimkou Brna, kde se shromáždilo asi 150 osob. Nikde nebyl narušen klid a veřejný pořádek, nebylo nutné nasadit pořádkové jednotky. V Ostravě bylo preventivními opatřeními na přístupech k náměstí Lidových milicí zabráněno shromáždění asi 100 osob, převážně členů a stoupenců Nezávislého mírového sdružení, Společenství přátel USA a „charty – 77“.

I když jde jen o ojedinělé a rozsahem omezené případy, nelze je podceňovat, neboť signalizují rozšiřování vlivu nelegálních struktur v teritoriích krajů.

Závěr:

K utlumení aktivity vnitřních nepřátel přispěla značnou měrou široká propagandistická kampaň čs. sdělovacích prostředků, jedno-

značný postoj vrcholných stranických a státních orgánů ke snahám zneužít výročí 21. srpna k vyvolání hromadných protispolečenských vystoupení i preventivně bezpečnostní opatření, uplatňovaná v uplynulém období vůči hlavním organizátorům nepřátelské činnosti a aktivistům nelegálních struktur.

Realizací komplexních propagandistických, politických a bezpečnostních opatření byl zmařen záměr protivníka vyvolat na více místech v ČSSR hromadná protispolečenská vystoupení, která se měla stát počátkem série dalších akcí, směřovaných k diskreditování současného vedení strany a státu a postupnému získávání mocenských pozic podle polského vzoru.

Provokační akce v zásadě zůstaly omezeny na území hl. města Prahy, jejich rozsah i politický dopad však byl výrazně snížen. Dílčí akce jednotlivců nebo malých skupinek osob v některých dalších místech ČSR, měly spíše demonstrativní charakter.

Jako účinná se ukázala opatření k izolování hlavních organizátorů nepřátelské činnosti a aktivistů nelegálních struktur, která mezi vnitřními nepřáteli vyvolala dezorientaci a paralyzovala jejich akceschopnost.

Po zkušenostech z likvidace hromadných protispolečenských vystoupení v říjnu 1988, lednu a květnu 1989, se podstatně zlepšilo řízení i taktika vlastního zásahu pořádkových jednotek. Z ohlasů zjištěných v nepřátelském prostředí je zřejmé, že důrazný, ale přiměřený zásah pořádkových jednotek, bez použití technických prostředků, hodnotí vnější protivník i nelegální struktury jako neúspěch opozice, neboť se jim nepodařilo vyprovokovat otevřený, konfrontační střet s Bezpečností.

Aktivní účast nepřátelských osob z MLR a PLR na provokaci na Václavském náměstí v Praze potvrzuje sílící internacionalizaci opoziční činnosti. Bude proto nezbytné v dalším období důsledně odhalovat a mařit pokusy o spojení a organizování společných akcí nelegálních struktur v ČSSR s obdobnými skupinami v sousedních socialistických státech. Důsledně dokumentovat úlohu, kterou sehráli aktivisté polské Solidarity a maďarské opozice na Václavském náměstí 21. srpna[,] a získané poznatky využít ve sdělovacích prostředcích k jejich diskreditaci před širokou čs. veřejností.

Odpovědnost zadržených cizích státních příslušníků, bude řešena individuálně, v zákonné lhůtě. Vůči zadrženým čs. občanům budou postupně, podle výsledků dokumentování jejich jednání, uplatněna[,] v souladu se zákonem, příslušná trestně právní nebo administrativně správní opatření. Zjištění účastníci provokačních akcí v Praze, budou oznámeni národním výborům podle místa trvalého bydliště a jejich zaměstnavatelům k přijetí vlastních opatření.

V současné době jsou vyhodnocovány výsledky realizovaných preventivních opatření i vlastní zásah pořádkových jednotek dne 21. srpna, s cílem využít je k dalšímu zkvalitnění řízení a taktiky po-

stupu při předcházení a zamezování možných protispolečenských vystoupení v dalším období.

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XV., obálka 2, č. l. 14–19. – Kopie strojopisu.

^a Vpravo rukou připsáno „Rozdělovník: výt. č. 1–4: převzal MV ČSSR s. Kincl pro s. Jakeše dne 23/8/89, –„- 5: MV ČSSR s. Kincl, –„- 6: dokumentace, –„- 7: pro domo“, následuje nečitelný podpis a razítkem datum „11. IX. 1989“.

¹ Srovn. pozn. 4 k Dok. 58.

² Správně György Kerényi. Zatčen a zadržován až do 29. 8. 1989, kdy byl spolu s T. Deutschem odsouzen k peněžitému trestu a vyhoštěn. Srovn. *Odsouzení dvou aktivistů FIDESZ*, Servis VIA Praha 050–89, zpráva č. 25.

Dokument 66

1989, 5. září, Praha. – Vyúčtování finanční zálohy poskytnuté na občerstvení účastníků jednání operačního štábu FMV.

Sekretariát
Operačního štábu FMV

V Praze dne 5. září 1989
Č. j.: OV-632/S-89
Výtisk č.: 2

VYÚČTOVÁNÍ
finanční zálohy poskytnuté na občerstvení účastníků
zasedání operačního štábu FMV

Na základě rozkazu ministra vnitra ČSSR č. 9/1989 se uskutečnilo ve dnech 8., 16., 20., 21. a 22. srpna 1989 zasedání operačního štábu FMV. V uvedené dny se v průměru každého zasedání zúčastnilo 40 členů nebo přizvaných funkcionářů, kterým bylo poskytnuto občerstvení v celkové hodnotě 500,- Kčs /slovy pětset korun/.

Poskytnuta záloha ve výši: 500,- Kčs

Náklady na občerstvení: 500,- Kčs

Doklady o zakoupení občerstvení:

Náčelník sekretariátu OŠ FMV
mjr. JUDr. Václav NOVOTNÝ [...] ^a

A. Lorenc a spol., T 8/91, sv. XIX., č. l. 1537. – Kopie strojopisu.

^a Nad jménem vlastnoruční podpis „Novotný“.

570 _____

Poznámky:

ÚŘAD DOKUMENTACE A VYŠETŘOVÁNÍ
ZLOČINŮ KOMUNISMU

**SECURITAS
IMPERII**

4/II

**ORGANIZACE A ŘÍZENÍ
REPRESE V ČSSR:**

**OPERAČNÍ ŠTÁBY
GENERÁLA LORENCE
1988–1989**

- EDICE DOKUMENTŮ -